

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA TOLMIN

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE
BRDA-KOLOVRAT

2022 - 2031

Štev.: 01 – 19 / 22

-Osnutek-

VSEBINA

POVZETEK	5
UVOD	7
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	9
1.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	9
1.1.1 Lega	9
1.1.2 Relief	11
1.1.3 Podnebne značilnosti	11
1.1.4 Hidrološke razmere	12
1.1.5 Matična podlaga in tla	12
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost	13
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	13
1.1.8 Živalski svet	17
1.2 POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV	18
1.3 ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	20
1.4 DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE	20
1.5 GOSPODARSKE IN DRUGE DEJAVNOSTI, POVEZANE Z GOZDOM	21
1.5.1 Lovstvo	21
1.5.2 Kmetijstvo	23
1.5.3 Poselitev	23
1.5.4 Infrastruktura	23
1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru	23
1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti	24
1.6 POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI	24
1.7 UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	25
1.8 ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE	25
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	26
2.1 EKOLOŠKE FUNKCIJE	27
2.2 SOCIALNE FUNKCIJE	30
2.3 PROIZVODNE FUNKCIJE	34
3 OPIS STANJA GOZDOV	35
3.1 GOSPODARSKE KATEGORIJE GOZDOV	35
3.2 LESNA ZALOGA	36
3.3 PRIRASTEK	37
3.4 RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV	38
3.5 TIPI SESTOJEV	39
3.6 OHRANJENOST GOZDOV	40
3.7 KAKOVOST DREVJA	41
3.8 POŠKODOVANOST DREVJA	41
3.9 OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA	41
3.10 ODMRLO DREVJE	43
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	44
4.1 KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GOZDNOGOSPODARSKI ENOTI	44
4.2 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU	44
4.2.1 Posek	46
4.2.2 Gojitvena in varstvena dela	51
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	52
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov	52
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2012-2021	53
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2012-2021	53
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	55
5.1 RAZVOJ GOZDNIH FONDov	55
5.2 PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	57
5.2.1 Presoja trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	57

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov.....	59
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	60
6.1 SPLOŠNI CILJI	60
6.2 USMERITVE	60
6.2.1 Splošne usmeritve.....	60
6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	61
6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	70
6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	71
6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.....	71
6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti	71
6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.....	72
6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	73
6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih.....	75
6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer pos. izbira drevja za posek ni potrebna	75
6.3 UKREPI	76
6.3.1 Možni posek	76
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela	77
6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali.....	78
6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	79
6.3.5 Graditev gozdnih prometnic	79
7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	80
8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE	81
9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	82
9.1 UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV.....	82
9.2 NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	83
9.2.1 RGR 30812: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci	83
9.2.2 RGR 31712: Podgorska bukovja mešana z listavci	90
9.2.3 RGR 56360: Listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gospodarjenjem	97
9.2.4 RGR 56370: Listnati gozdovi gričevij s termofilnimi listavci in panjevskim gospodarjenjem ...	103
9.2.5 RGR 60000: Gozdni rezervati	109
9.2.6 RGR 70000: Varovalni gozdovi	111
9.2.7 RGR 80840: Zmerno kisloljubna bukovja za premeno.....	116
9.2.8 RGR 81712: Podgorska bukovja mešana z listavci za premeno	123
10 LITERATURA.....	128
11 NAČRT SO IZDELALI	130
12 PRILOGE.....	132
12.1 OBRAZEC E1: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI GGE	132
12.2 OBRAZEC E2: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI RGR	135
12.3 OBRAZEC E3: POVZETEK STANJA IN UKREPOV PO LASTNIŠKIH KATEGORIJAH.....	157
12.4 SEZNAM TARIF PO ODSEKIH	162
12.5 SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	163
13 PROSTORSKI DEL NAČRTA.....	164
13.1 STANJE IN RAZVOJ GOZDNIH POVRŠIN	164
13.2 VEČFUNKCIONALNA OBMOČJA	165
13.3 INTENZIVNOST GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	167
13.4 OBMOČJA GOZDOV S POSEBNIM NAMENOM IN VAROVALNIH GOZDOV	169
13.5 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI	170
13.6 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI.....	171
13.7 VARSTVENA IN OGROŽENA OBMOČJA PO PREDPISIH O VODAH.....	172
13.8 OBMOČJA GOZDOV, KJER JE DOPUSTNO KRČENJE GOZDA	173
13.9 PREGLED IN ZASNOVA GOZDNE INFRASTRUKTURE TER DRUGIH UREDITEV V GOZDNEM PROSTORU.....	175

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	9
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	13
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	13
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	15
Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ	16
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	18
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov	18
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave	18
Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	20
Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami	20
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč	21
Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami	26
Preglednica 13/N-PSCI: Natura 2000 pSCI območja	28
Preglednica 14/N-SPA: Natura 2000 SPA območje	28
Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	28
Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali	28
Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja	30
Preglednica 18/D-EPO: Zavarovana območja	32
Preglednica 19/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru	32
Preglednica 20/D-AN: Registrirana kulturna dediščina	33
Preglednica 21/D-EID: Evidenca izjemnih dreves	34
Preglednica 22/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)	35
Preglednica 23/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR	35
Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	36
Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih	37
Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	37
Preglednica 27/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	38
Preglednica 28/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	38
Preglednica 29/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev	38
Preglednica 30/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah	39
Preglednica 31/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	39
Preglednica 32/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	39
Preglednica 33/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov	40
Preglednica 34/K: Kakovost drevja	41
Preglednica 35/PŠD: Poškodovanost drevja	41
Preglednica 36/OM1: Objedenost gozdnega mladja 2020 – skupno	42
Preglednica 37/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah*	42
Preglednica 38/D-DPO: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4	42
Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje	43
Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	46
Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	47
Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	48
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	49
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih	49
Preglednica 45/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	50
Preglednica 46/OPPE: Ocena poseka na SVP in primerjava za evidenco	50
Preglednica 47/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP	50
Preglednica 48/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varst. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE	51
Preglednica 49/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)	52
Preglednica 50/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2012-2021 po namenu	53
Preglednica 51/D-GKO: Sprememba gozdnatosti po katastrskih občinah v Spodnjih Brdih	53
Preglednica 52/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1975–2022	56
Preglednica 53/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1992-2022	56
Preglednica 54/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	56
Preglednica 55/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	56
Preglednica 56/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	57
Preglednica 57/D-EPO: Usmeritve za zavarovana območja	65
Preglednica 58/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot	66

Preglednica 59/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	76
Preglednica 60/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	77
Preglednica 61/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE	79
Preglednica 62/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti	79
Preglednica 63/EP1: Prikaz prihodka od lesa	81
Preglednica 64/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE	81

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1/D-GŠP: Gibanje števila prebivalcev v GGE po geografskih enotah	21
Grafikon 2/D-DPO: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014, 2017 in 2020	43
Grafikon 3/D-PL: Pregled poseka (m^3) po letih ureditvenega obdobja	49
Grafikon 4/RGF: Razvoj površine gozda (ha) v zadnjih 260 letih v GGE	55
Grafikon 5/D-PRF: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po RF v enodobnih gozdovih	57
Grafikon 6/D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih	58

KAZALO KART

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote in krajinski tipi	10
Karta 2: Pregledna karta lastništva	19
Karta 3: Pregledna karta lovišč	22

KARTE (PRILOŽENE)

KARTNI DEL NAČRTA

Karta št. 1:	Pregledna karta v merilu 1 : 50.000
Karta št. 2:	Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 3:	Karta rastišč v merilu 1 : 25.000
Karta št. 4:	Karta kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 5:	Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 6:	Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7:	Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 8:	Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 9:	Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000
Karta št. 11:	Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000
Karta št. 12:	Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000

PROSTORSKI DEL NAČRTA

Karta št. 1:	Stanje in razvoj gozdnih površin v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7:	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Brda-Kolovrat leži v občinah Brda in Kanal ter z manjšim delom tudi v občini Nova Gorica ter obsega kar petindvajset katastrskih občin.

Preglednica LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	7.868,21	1.842,19	63,23	9.773,63
Delež (%)	80,50	18,85	0,65	100,00

Skupna površina gozdnogospodarske enote je 14.874 ha, od tega je z gozdom poraslih 9.774 ha. Gozdnatost tako znaša okrog 66 % in se v zadnjem desetletju ni bistveno spremenila. Prevladujejo zasebni gozdovi, ki predstavljajo preko 80 % vseh gozdov. V gozdnogospodarski enoti je nekaj večjih kompleksov državnih gozdov, posamezne manjše občinske in državne parcele pa se pojavljajo tudi med prevladujočimi zasebnimi gozdovi.

Preglednica D-KG: Gozdni fondi po gospodarskih in lastniških kategorijah gozdov

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Pov.	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
	ha	m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	9.320,59	3,8	201,3	205,2	0,11	5,52	5,63	18,7	21,9	21,8	79,6
GPN, ukrepi niso dov.	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,03	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	446,22	0,4	111,1	111,5	0,01	1,94	1,94	14,9	7,3	7,4	42,3
Skupaj vsi gozdovi	9.773,63	3,7	197,3	201,0	0,11	5,35	5,46	18,6	21,5	21,4	78,9
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	7.731,57	3,6	199,5	203,1	0,11	5,48	5,58	17,8	21,9	21,8	79,3
GPN, ukrepi niso dov.	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,04	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	129,83	0,0	109,7	109,7	0,00	2,13	2,13	0,0	9,9	9,9	50,8
Skupaj vsi gozdovi	7.868,22	3,6	198,1	201,7	0,10	5,42	5,53	17,7	21,7	21,7	79,0
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	1.525,80	5,1	209,6	214,7	0,16	5,72	5,87	22,1	22,2	22,2	81,1
Varovalni gozdovi	316,39	0,5	111,7	112,2	0,01	1,86	1,86	14,9	6,3	6,4	38,2
Skupaj vsi gozdovi	1.842,19	4,3	192,8	197,1	0,13	5,05	5,19	21,9	20,6	20,6	78,4
Gozdovi lokalnih skup.											
Večnamenski gozdovi	63,22	0,5	230,1	230,7	0,04	5,61	5,64	18,2	18,7	18,7	76,4
Skupaj vsi gozdovi	63,22	0,5	230,1	230,7	0,04	5,61	5,64	18,2	18,7	18,7	76,4

Tako lesna zaloga kot prirastek sta pod povprečjem glede na podatke gozdnogospodarskega območja Tolmin.

Preglednica D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
F. varovanja g. zemljišč in sestojev	1.221,06	11,9	11,9	2.313,69	22,5	22,5	6.735,15	65,6	65,6	10.269,90
Hidrološka funkcija	720,17	7,0	7,0	644,04	6,3	6,3	8.905,69	86,7	86,7	10.269,90
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	1.326,38	12,9	12,9	711,91	6,9	6,9	8.231,61	80,2	80,2	10.269,90
Klimatska funkcija	49,59	0,5	0,5	77,82	0,8	0,8	10.142,49	98,8	98,8	10.269,90
Zaščitna funkcija	266,51	100,0	2,6	0,00	0,0	0,0				266,51
Higiensko-zdravstvena funkcija	484,28	93,2	4,7	35,09	6,8	0,3	0,00	0,0	0,0	519,37
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Rekreacijska funkcija	47,59	0,5	0,5	7,95	0,1	0,1	10.214,36	99,5	99,5	10.269,90
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	8,95	0,1	0,1	10.260,95	99,9	99,9	10.269,90
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,0				10.269,90	100,0	100,0	10.269,90
Raziskovalna funkcija	6,82	100,0	0,1							6,82
Funkcija varovanja naravnih vrednot	6,82	0,5	0,1	1.358,04	99,5	13,2				1.364,86
Funkcija varovanja kulturne ded-	25,32	6,5	0,2	362,39	93,5	3,5				387,71
Estetska funkcija	0,00	0,0	0,0	4,52	100,0	0,0				4,52
Lesnoproizvodna funkcija	5.554,23	56,9	54,1	4.067,83	41,6	39,6	144,75	1,5	1,4	9.766,81
F. pridobivanja drugih gozd. dobrin	0,00	0,0	0,0	1.269,82	100,0	12,4				1.269,82
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00

*gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom.

**Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic.

Preglednica MP-VP: Možni posek po vrstah poseka v GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	4.314	2.263	0	153	0	0	6.730		
	%	64,1	33,6	0,0	2,3	0,0	0,0	100,0	18,6	63,3
Listavci	m ³	185.099	126.278	0	80.356	0	22.775	414.508		
	%	44,6	30,5	0,0	19,4	0,0	5,5	100,0	21,5	79,2
Skupaj	m ³	189.413	128.541	0	80.509	0	22.775	421.238		
	%	45,0	30,5	0,0	19,1	0,0	5,4	100,0	21,4	78,9

Možni posek je nekoliko višji od možnega poseka, določenega s preteklim gozdnogospodarskim načrtom ter bistveno presega evidentirano realizacijo v zadnjem desetletnem obdobju.

Preglednica NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	107,30	20,44	0,33	128,07
Priprava tal	ha	2,60	9,96	0,00	12,56
Sadnja	ha	13,60	13,97	0,00	27,57
Obžetev	ha	54,01	31,30	0,00	85,31
Nega mladja	ha	14,81	14,79	0,00	29,60
Nega gošče	ha	93,33	31,05	0,00	124,38
Nega letvenjaka	ha	35,48	6,97	0,40	42,85
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,12	1,80	0,00	7,92
Graditev protipožarnih objektov	km	5,90	0,00	0,00	5,90
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	32,20	3,00	0,00	35,20
Zaščita s premazom	ha	0,00	3,43	0,00	3,43
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00
Zaščita z ograjo	m	0,00	200,00	0,00	200,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	400,00	0,00	400,00
Vzdrževanje travinj	ha	6,80	0,00	0,00	6,80

UVOD

Prvi trije gozdnogospodarski načrti za gozdnogospodarsko enoto Brda-Kolovrat so bili izdelani v letih 1977 (Vitomir Mikuletič), 1982 (Aleksander Hvorostanski) in 1992 (Edo Kozorog). Z njimi so bili zastavljeni členitev gozdnega prostora, kategorizacija gozdov, gozdne združbe, rastiščnogojitveni razredi, ki se v zadnjih desetletjih niso bistveno spreminjali. S tretjim načrtom je bila s kilometrsko mrežo na celotni gozdni površini zastavljena mreža stalnih vzorčnih ploskev.

Pomembnejši preskok v gozdnogospodarskem načrtovanju predstavlja četrti načrt (Danijel Oblak s sodelavci, 2002), ki je nastal po sprejetju novega Zakona o gozdovih (1993) in Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (1998). Zanj je značilno, da so bile ob obnovi vektorizirane funkcijske enote in karta sestojev, mreža stalnih vzorčnih ploskev pa je bila v boljših rastiščnogojitvenih razredih zgoščena (1000x250 m).

Peti načrt (Danijel Oblak s sodelavci, 2012) je pri zbiranju in obdelavi podatkov, pa tudi pri ciljih in usmeritvah temeljil na prejšnjem gozdnogospodarskem načrtu. Terensko delo je bilo usmerjeno v preverjanje sprememb sestojev, sicer pa so podatki v veliki meri temeljili na prejšnjih opisih sestojev. Zaradi zaporedne meritve večjega števila stalnih vzorčnih ploskev je bila s tem načrtom izboljšana ocena prirastka.

Pričujoči načrt je šesti po vrsti. Gre za obnovo preteklega načrta, pri kateri so bili ob uvedbi nekaterih manjših sprememb uporabljeni podobni postopki:

- Načrt temelji na kabinetnem posodabljanju sestojne karte in opisov sestojev ob pomoči digitalnih ortofoto posnetkov (pomlad 2020), ki je potekalo v sodelovanju sodelavcev z odseka za načrtovanje razvoja gozdov in revirnih gozdarjev s krajevne enote. Posodabljanje sestojne karte je bilo v primerjavi s preteklostjo izboljšano tudi z uporabo digitalnega modela krošenj (Lidar posnetki, 2015). Pri terenskih opisih sestojev smo pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto ter prevzeto rabo tal le preverjali in dopolnjevali podatke, za kar smo uporabili tablični aplikaciji QField in GisMatrix.
- Zaradi majhne površine in manjšega gospodarskega pomena smo ukinili rastiščnogojitveni razred Primorska bukovja ter ga priključili rastiščnogojitvenemu razredu Podgorska bukovja mešana z listavci. Odsek 9a smo na podlagi nove Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom vključili med varovalne gozdove. Drugih sprememb glede oblikovanja odsekov ter njihovega uvrščanja v rastiščnogojitvene razrede ni.
- Ocena lesne zaloge in prirastka ter izračun tarif in prirastnih nizov so bili izvedeni na podlagi tretje meritve na stalnih vzorčnih ploskvah. Ta je bila v primerjavi s preteklim načrtom zaradi prevelike vzročne napake zgoščena na mrežo 500x250 m v stratumu 1 (Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci in Podgorska bukovja mešana z listavci), v manj kvalitetnih gozdovih (varovalni gozdovi, gozdovi za premeno, gozdovi s panjevskim gospodarjenjem) pa je ostala kilometrska mreža.
- Poimenovanje gozdnih združb je skladno z novo Tipologijo gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov (Kutnar in sod., 2021)
- Kot plan trajnostnega gospodarjenja oz. upravljanja naravnih dobrin načrt predstavlja osnovo za ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatov vrst na območjih Natura 2000 ter je v skladu s Programom upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020), katerega veljavnost je Vlada RS s sklepom podaljšala do sprejetja novega programa v letu 2022, neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000 (SI3000125 – Kožbana, SI3000379 – Vrhoveljska planina, SI3000123 – Divja jama nad Plavami in Zamedvejski potok, SI3000380 – Strmec, SI3000290 – Goriška Brda, SI5000021 – Vipavski rob).

- Pri izdelavi načrta je bila upoštevana Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (2007), načrt pa je izdelan v skladu s Priročnikom za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot (2012).

V načrtu so uporabljeni nekateri pojmi in okrajšave, ki pomenijo:

ZG	Zakon o gozdovih (1993)
ZV-1	Zakon o vodah (2002)
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine (2008)
GGO	gozdnogospodarsko območje Tolmin
ON	gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin
LUO	lovsko upravljavsko območje
GGE	gozdnogospodarska enota Brda-Kolovrat
GGN	gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Brda-Kolovrat
KO	katastrska občina
RGR	rastiščnogojitveni razred
GRT	gozdni rastiščni tip
SVP	stalne vzorčne ploskve
LZ	lesna zaloga
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
SiDG	državno podjetje Slovenski državni gozdovi
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
LD	lovska družina
OZUL	območno združenje upravljavcev lovišč
LUO	lovsko upravljavsko območje
LPN	lovišče s posebnim namenom
NV	naravna vrednota
ZO	zavarovano območje
OE	območna enota Tolmin
EPO	ekološko pomembno območje

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

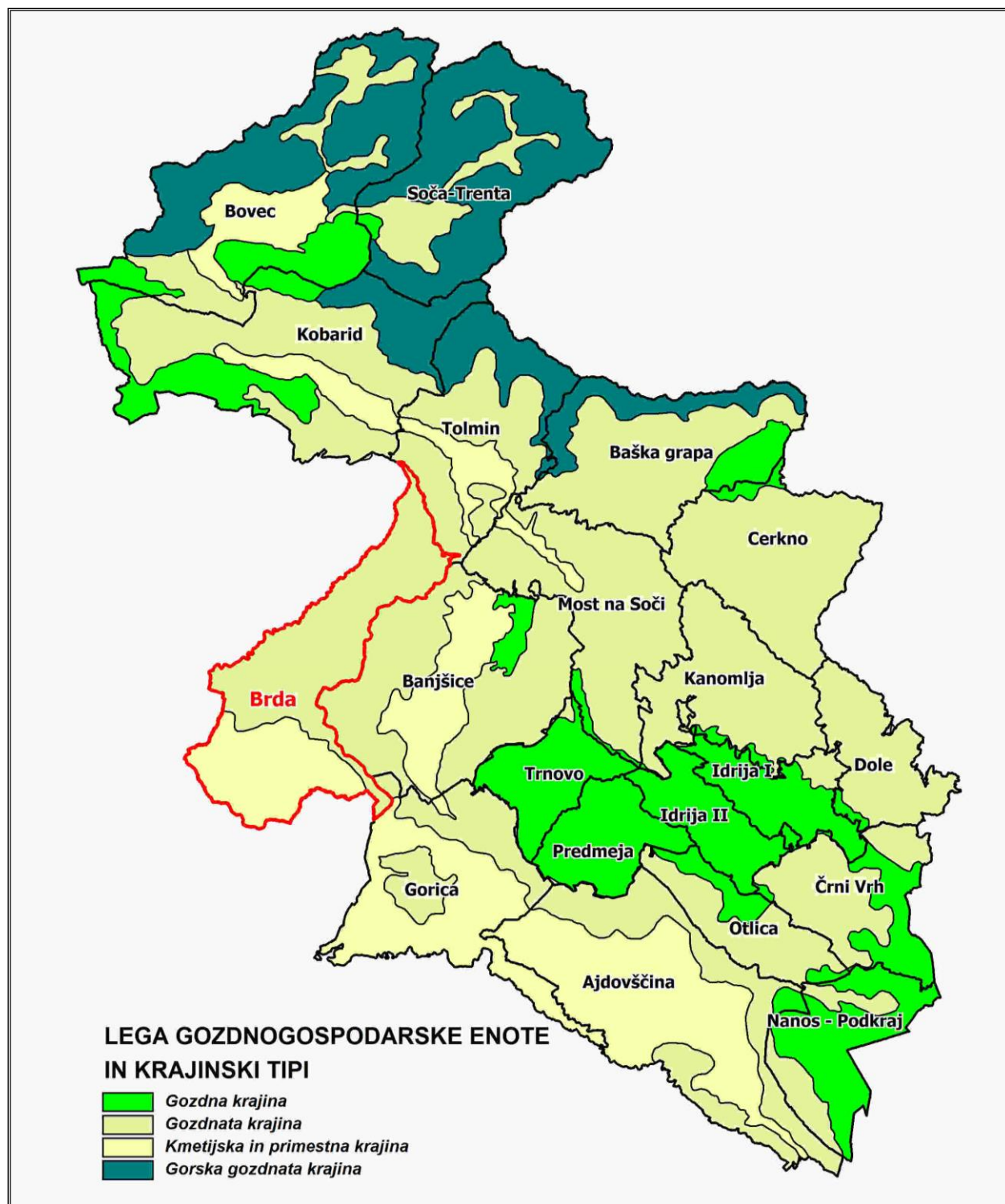
GGE Brda-Kolovrat predstavlja skrajni zahodni del GGO Tolmin med reko Sočo in državno mejo z Republiko Italijo, ki na zahodni strani poteka po reki Idriji. Gre za razgiban in pester gričevnat svet na prehodu iz Furlanske ravnine do predalpskega hribovitega sveta. Na severu jo omejuje meja z Upravno enoto Tolmin, na vzhodu reka Soča, na jugu in zahodu pa državna meja z Italijo.

GGE na severu meji z GGE Tolmin, na vzhodu z GGE Banjšice in na jugovzhodu z GGE Gorica. Leži v občinah Nova Gorica (del), Kanal ob Soči (del) in Brda ter obsega gozdove v petindvajsetih katastrskih občinah. Posebnost predstavlja območje italijanske katastrske občine Dreka, ki sega na ozemlje Slovenije.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
Brda			7.195,36	3.366,73	
	2277	MIRNIK	781,68	583,48	
	2278	KOŽBANA	939,04	753,35	
	2279	KRASNO	252,94	160,83	
	2280	VRHOVLJE	535,91	397,68	
	2281	ŠMARTNO	369,63	130,87	
	2282	VEDRIJAN	178,35	70,75	
	2283	VIŠNJEVIK	315,37	163,03	
	2284	NEBLO	421,25	100,46	
	2285	BILJANA	974,06	191,78	
	2286	MEDANA	329,05	37,67	
	2287	VIPOLŽE	222,72	3,75	
	2288	KOZANA	369,74	106,86	
	2289	CEROVO	464,19	88,28	
	2290	KOJSKO	486,46	165,10	
	2291	PODSABOTIN	554,97	412,84	
Kanal			7.139,99	6.074,83	
	2249	VOLČE	138,77	59,18	del
	2264	DOBLAR	269,93	225,66	
	2265	ROCINJ	693,44	572,76	
	2266	AJBA	2.235,86	1.945,74	
	2271	GORENJA VAS	588,98	466,56	
	2272	IDRIJA NAD KANALOM	317,09	226,48	
	2273	UKANJE	475,38	402,23	
	2274	ANHOVO	760,63	593,10	
	2275	PLAVE	1.798,68	1.583,12	
Nova Gorica			399,77	332,07	
	2292	ŠMAVER	399,77	332,07	
		Skupaj	14.873,89	9.773,63	

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote in krajinski tipi

Detajlna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta
(Karta št. 1: Pregledna karta)

1.1.2 Relief

Iz gozdarskega vidika lahko GGE v grobem razdelimo na sredozemski gričevnat svet Goriških Brd, ki ju nadalje delimo na Zgornja in Spodnja Brda, ter hriboviti svet Kanalskega Kolovrata, ki se na zahodu spušča v dolino Idrije, za vzhodu pa v Spodnjo Soško dolino.

Geografske enote se reliefno med seboj precej razlikujejo, saj jih karakterizirajo značilnosti submediteranskega in predalpskega (deloma dinarskega) sveta, ki imata prav tu izrazito stičišče.

Goriška Brda obsegajo ravninski in gričevnat svet južnega dela GGE. Na severu so omejena s slemenom Korade, ki se proti vzhodu nadaljuje v apneniško sleme Sabotina, na zahodu teče reka Idrija, na jugu pa je naravna meja manj izrazita, saj se slovenska Brda nadaljujejo v Italijo (Colio).

Spodnja Brda predstavljajo najnižje območje GGE, za katero so značilna številna naselja s kmetijskimi površinami, predvsem vinogradi, ki puščajo gozdu le malo prostora. Gozdnatost je tu najnižja, zaradi gostejše poselitve in kvalitetne prsti prevladuje kmetijska raba, gozdovi pa so se ohranili predvsem na strmejših, pretežno severnih pobočjih.

Zgornja Brda so gričevnata, razčlenjena s številnimi goricami in slemeni, ki jim obliko zarisujejo manjši potoki večinoma hudourniškega značaja. Nadmorska višina je višja, prst slabše kvalitete, prevladuje gozd s posameznimi travniki in pašniki.

Za **Kambreško hribovje**, imenovano tudi Kanalski Kolovrat, je značilen gričevnat in hribovit svet, ki se kot hrbet vije od Korade na jugu do tolminske kotline na severu. Za to območje je že več desetletij značilno opuščanje kmetijske rabe ter intenzivni procesi zaraščanja, zaradi česar tu prevladujejo gozdovi slabših zasnov.

V GGE ni izrazito visokih vrhov, čeprav je relativna višinska razlika med skrajnima točkama precejšnja. Najnižja točka se nahaja v Spodnjih Brdih pod Vipolžami (54 m nadmorske višine) na meji z Italijo, najvišji vrh pa je Na gradu (1.115 m) na skrajnem severu GGE. Od severa proti jugu se pojavljajo izrazitejši vrhovi Ostri kras (780 m), Globočak (809 m), Sv. Jakob (745 m), Korada (812 m) in Sabotin (609 m).

1.1.3 Podnebne značilnosti

Območje GGE v pretežnem delu združuje klimatske značilnosti submediteranskega in predalpskega sveta zahodne Slovenije. Gre za zmerno sredozemski tip podnebja s povprečnimi letnimi količinami padavin od 1200-1700 mm, povprečno temperaturo najhladnejšega meseca 0-4 °C in najtoplejšega 20-22 °C.

Celotna GGE je pod močnim vplivom tople submediteranske klime, ki je ugodna za rast vegetacije. Vegetacijska doba je zelo dolga, saj znaša letno temperaturno povprečje v Spodnjih Brdih 13-14 °C, v Kambreškem hribovju pa 12-13 °C. Temperatura spomladi narašča in je najvišja v juliju, ko nastopi poletno sušno obdobje.

Zlasti v Goriških Brdih obstaja nevarnost pomladanskih pozeb in neugodnih JZ vetrov.

Omejujoč faktor za nekatere vrste je količina padavin, ki izrazito narašča od nižinskega sveta na JZ GGE proti notranjosti in z nadmorsko višino. Z okrog 1500 mm v Spodnjih Brdih povprečna letna količina padavin narase na okrog 2500 mm v Kambreškem hribovju. Ugodno je, ker so padavine dokaj enakomerno porazdeljene preko vsega leta. Najnižje količine se pojavljajo v prvih treh mesecih leta, jeseni jih je precej več z viškom v novembru.

V pretežnem delu GGE je klima zelo ugodna za rast in razvoj gozda. Obilo padavin tudi v vegetacijski dobi ob primernih poletnih temperaturah in milih zimah brez vremenskih ujm omogoča gozdu dobre življenjske pogoje.

1.1.4 Hidrološke razmere

Hidrološke razmere v GGE so ugodne in homogene, glavna vodotoka sta Soča in Idrija. Zaradi prevlade fliša je mreža vodotokov v Goriških Brdih zelo gosta, najpomembnejši so Reka s pritokoma Kožbanjščkom in Korenom, Birša s pritokom Oblenčem, Pevmica s pritokom Grojnico, Vedrijanšek, Šebeč in Končnar. Tudi Kambreško hribovje je bogato z vodotoki. Na severu so pomembnejši Osojnica, Vogrinka, Doblarec in Ajba s pritokom Malo Ajbo, južneje pa Majda, Gorevšek, Taplovšek, Perivnik in Zamedvejski potok. Blizu Kambreškega se nahaja tudi naravna znamenitost slap Sovink.

Brez površinskih voda je le območje Sabotina, območje okoli Golega Brda pa izkazuje zakraseli značaj. Stojecih voda v GGE ni, razen akumulacijskega jezera za solkansko hidroelektrarno in za jezo Ajba.

Erozijski procesi so prisotni zlasti na strmejših pobočjih (Sabotin) in v območjih hudournikov (Kambreško hribovje). Poplavnih območij v GGE v glavnem ni z izjemo ravninskega predela Goriških Brd v času obilnejših padavin.

1.1.5 Matična podlaga in tla

MATIČNA PODLAGA

Geološki procesi so v GGE ustvarili pestro geološko podlago, ki jo nakazujejo že prej opisane reliefne oblike.

Goriška Brda so zelo ugodne geološke-petrografske sestave – Spodnja so iz eocenskega fliša, Zgornja pa iz paleocenskega fliša z vložki apnenčevih breč. Flišne plasti na površju naglo razpadajo – posledica je dobra prst, vendar tudi hitro napredujoča vodna erozija.

Masiva Sabotin in Korada, ki močno izstopata tudi zaradi kredne geološke sestave, sta očitno nadaljevanje Dinarskega visokega roba Sabotin-Škabrijel, ki je posledica zelo mladega tektonskega vzpenjanja. Tu so prisotni tudi nekateri značilni kraški pojavi.

V Kambreškem hribovju prevladujeta kredni in paleocenski fliš z vložki apnenčevih breč. Kredni apnenec se pojavlja le še na manjših mestih večinoma na spodnjih delih pobočij. Eocenske kamnine tvorijo položna pobočja. Kamnine so trše kot v Goriških Brdih (trdi laporji, peščenjaki, apnene breče).

Na splošno lahko ocenimo, da v Goriških Brdih prevladuje fliš (70 %), apnenca je okoli 20 %, 10 % pa je glinastih kvartarnih odkladnin v razširjenih dolinah vodotokov. Na Kambreškem je fliša nekoliko manj (okoli 50 %), 35 % je apnenca, 10 % dolomita, 5 % pa karbonatnega proda, grušča, konglomerata in breče.

TLA

Glede na značaj matične podlage srečamo v GGE dva osnovna tipa tal.

Na flišu prevladujejo srednje globoka, mestoma precej sprana evtrična rjava tla. Na apnencu prevladujejo na ugodnejših legah pokarbonatna rjava tla, na slabših in ekstremnih južnih legah pa rendzine. Seveda se tako kot geološka podlaga in reliefna razgibanost zelo hitro spreminjajo tudi talne razmere. Na položnejših pobočjih in vznožjih gričev najdemo parapodzole, v depresijah pa aluvialne prsti.

Naštete glavne talne enote se pogosto medsebojno prepletajo in gradijo talne kompleksne, ki pestrost talne odeje še bolj povečujejo. Najrodovitnejša tla v GGE predstavljajo rjava tla na flišu, ki jim sledijo rahlo kislja rjava tla na flišu in pokarbonatna rjava tla na krednih apnencih.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Skupna površina GGE je 14.873,89 ha, od tega je 9.773,63 ha (66 %) gozda. Za spodnja Brda je značilna kmetijska in primestna krajina (20 %), v njej je gozdnatost slabih 34 %, vsi predeli severneje pa sodijo v gozdnato krajino (80 %), kjer pa je gozdnatost kar 83 %.

Procesi zaraščanja niso več tako intenzivni kot v preteklosti, čeprav so predvsem za območje Kambreškega hribovja značilne obsežne zaraščajoče površine.

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajine v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Vrsta krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
Kmetijska in primestna	1.803,52	5.319,61	33,9	18,5
Gozdnata	7.970,11	9.554,28	83,4	81,5
Skupaj	9.773,63	14.873,89	65,7	100,0

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina* (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	14.873,89	100,0
Gozd	9.773,63	65,7
Ostala gozdna zemljišča	88,66	0,6
- daljnovodi	63,85	0,4
- obore	24,81	0,2
Ostali gozdni prostor	407,31	2,7
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	11,69	0,1
- zaraščajoče površine	308,23	2,1
- infrastrukturni objekti	87,39	0,6
- drugo (vodotoki ...)	5,44	0,0
Skupaj gozdni prostor	10.269,60	69,0
Negozdni prostor	4.604,29	31,0

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

GGE je fitocenološko izredno pestra, saj gre za preplet gozdnih rastiščnih tipov na karbonatnih in mešanih karbonatno-silikatnih kamninah na različnih višinskih pasovih. Fitocenološka karta je bila prvič izdelana pred tremi desetletji, kasneje večkrat dopolnjena in vektorizirana, z obnovo GGN pa posodabljam imena gozdnih rastiščnih tipov skladno z novo tipologijo gozdnih rastišč Slovenije (Kutnar in sod., 2021).

Kljub temu, da GGE pripada submediteranskemu fitogeografskemu območju, je na vegetaciji čutiti predalpski vpliv na severu in dinarski na vzhodu. Fitocenološko kartiranje otežuje močan antropogeni vpliv na vegetacijo, za GGE je značilen visok delež pionirskih gozdov na nekdanjih kmetijskih površinah ter vnos neavtohtonih drevesnih vrst (robinija, črni bor ...). Klimatsna vegetacija je ohranjena le na majhnih površinah, pa še tam pogosto v degradirani obliki zaradi panjevskega načina gospodarjenja.

GRADNOVO BELOGABROVJE NA KARBONATNIH IN MEŠANIH KAMNINAH

V dolinah, grapah in vznožjih pobočij na nadmorskih višinah do 250 m (izjemoma do 450 m) se na flišni ali apnenčasti podlagi pojavlja **primorsko belogabrovje in gradnovje** (*Ornithogalo pyrenaici-Carpinetum*), v katerem prevladujejo navadni gaber (*Carpinus betulus*), maklen (*Acer campestre*), graden (*Quercus petraea*) in češnja (*Prunus avium*). Na toplih, s padavinami bogatih tleh se razvijejo evtrična rjava tla na flišu, pokarbonatna na apnencu ter razvita obrečna tla. Proizvodna sposobnost gozdnih rastišč (PSGR) je 6,6 m³/ha.

PODGORSKA BUKOVJA NA KARBONATNIH IN MEŠANIH KAMNINAH

Na pobočjih doline Soče in njenih pritokov med Ročinjem in Plavami, na pobočju Kanalskega Kolovrata nad dolino Idrije in na osojnih pobočjih v severnem delu Goriških Brd najdemo **primorsko bukovje na flišu** (*Ornithogalo pyrenaici-Fagetum*), kjer v drevesni plasti prevladuje

bukev (*Fagus sylvatica*) s primesjo gorskega javorja (*Acer pseudoplatanus*), velikega jesena (*Fraxinus excelsior*), češnje (*Prunus avium*) in kostanja (*Castanea sativa*), v drugotni obliki pa predvsem plemeniti listavci. Pojavlja se na osojnih, hladnejših legah, predvsem na pobočjih zmernih do strmih naklonov (do 40°) z manjšo površinsko skalovitostjo na nadmorski višini 200-600 m, kjer se za bukev pojavljajo ugodnejše vlažnostne razmere. Matična podlaga je lapornata, mestoma se pojavlja apnenčeva breča in lapornati apnenec. Prevladujoči talni tip so evtrična rjava tla. Ti gozdovi so podvrženi žledolomom ter sušenju velikega jesena zaradi jesenovega ožiga. PSGR je 7,6 m³/ha.

PODGORSKA BUKOVJA NA SILIKATNIH KAMNINAH

Kisloljubno gradnovno bukovje (*Castaneo-Fagetum sylvaticae*) je razširjeno predvsem v severnem delu GGE v okolici Kambreškega in Srednjega na prisojnih in osojnih zaobljenih pobočjih z nakloni do 35°, razrezanih z grapami in jarki na nadmorskih višinah 300-900 m. Rastišča so v primeru razgalitve podvržena močni eroziji. V drevesni plasti dominira bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji posamič ali v šopih primešani veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), graden (*Quercus petraea*), beli gaber (*Carpinus betulus*), črna jelša (*Alnus glutinosa*), češnja (*Prunus avium*), redkeje domači kostanj (*Castanea sativa*), od iglavcev pa predvsem s sadnjo umetno vnesena navadna smreka (*Picea abies*). Podlaga je flišnata ali lapornata, na njej nastanejo distrična rjava tla. Gozdovi so podvrženi žledolomom in vetrolomom. PSGR je 8,3 m³/ha.

GORSKA, ZGORNJEGORSKA IN SUBALPINSKA BUKOVJA NA KARBONATNIH IN MEŠANIH KAMNINAH

Rastiščni tip **predalpsko gorsko bukovje** (*Lamio orvalae-Fagetum* var. *geogr. Dentaria pentaphyllos*) ne porašča večjih sklenjenih površin. Najdemo ga pod Sv. Gabrielom, Zapotokom in Zarščino v dolini Idrije, v Bukovju nad Doblarcem, v povirju Perivnika, Zamedvejskega potoka in Strmca nad Plavami na strmih, osojnih pobočjih na nadmorski višini 300-700 m, kjer prevladuje apnenčasta matična podlaga z izraženo površinsko kamnitostjo in skalovitostjo. Tla so slabo razvita, skeletna, plitva do srednje globoka, rjava pokarbonatna ali rendzine. Glavna drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji primešani gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in gorski brest (*Ulmus glabra*). PSGR je 9,3 m³/ha.

JAVOROVJA, VELIKOJESENOVJA IN LIPOVJA

Tudi **podgorsko-gorsko lipovje** (*Saxifrago petraea-Tilietum platyphyllo*) uspeva le na manjših, ekstremno skalovitih rastiščih predalpskih gorskih in preddinarskih-dinarskih toploljubnih bukovih gozdov v zelo strmih skalnih pobočjih ali prepadnih grapah in dolinah. Tla so kolutialno-deluvialna in nastanejo na apnencu ali pobočnih gruščih. Prevladujejo termofilne in vlagoljubne vrste z naravno sestavo, saj je bil vpliv človeka zaradi skalovitosti in velikih naklonov omejen. Zgornjo drevesno plast oblikujejo lipa (*Tilia platyphyllos*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipovec (*Tilia cordata*), v spodnji drevesni plasti sta primešana še mali jesen (*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*). Veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) je prisoten redko in posamično. PSGR je 6,0 m³/ha.

TOPLOLJUBNA BUKOVJA

Na izpostavljenih, izboklih pobočjih in zaobljenih slemenih na nadmorski višini 200-700 m se pojavlja **primorsko bukovje** (*Seslerio autumnalis-Fagetum*). Združbo najdemo v grapah Doblarca, Gorevska, Skalnika, Perivnika, v povirju Zamedvejskega potoka, Strmca in Sopote nad Plavami, pod hribom Jelenk nad Anhovim, v povodju Rohota, v Zapotoku nad dolino Idrije, pri Gradnem v zgornjih Brdih. Matična podlaga je fliš, ponekod tudi kredni apnenec. Tla so različno globoka, suha do sveža rjava pokarbonatna, evtrična ali distrična rjava tla. V drevesni plasti najdemo bukev (*Fagus sylvatica*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), mokovec (*Sorbus aria*), cer (*Quercus cerris*), mali jesen (*Fraxinus ornus*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), pravi kostanj (*Castanea sativa*), maklen (*Acer campestre*). Ohranjeni bukovji sestoji so redki, prevladujejo drugotni gozdovi lipovca, cera in črnega gabra. PSGR je 5,1 m³/ha.

TOPLOLJUBNI LISTNATI GOZDOVI

Najbolj zastopan gozdni rastiščni tip v GGE je **primorsko gradnovje z jesensko vilovino** (*Seslerio autumnalis-Quercetum petraeae*). Porašča izpostavljene južne lege, napeta pobočja ter zaobljene vrhove najbolj sušnih rastišč na flišu na nadmorski višini do 400 m. Glavne drevesne vrste so tu hrasti, še zlasti graden in cer (*Quercus petraea*, *Quercus cerris*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in mali jesen (*Fraxinus ornus*). Rastiščni tip je razširjen v celotnem gričevnatem svetu Spodnjih Brd ter na jugovzhodnih pobočjih Kanalskega Kolovrata od Korade do Kambreškega. Gozdovi so predvsem v Brdih močno spremenjeni, saj se je tu razširila tujerodna robinija (*Robinia pseudoacacia*). PSGR je 7,6 m³/ha.

Na pobočjih s strmimi nakloni (30-50°) in veliko kamnitostjo ter skalovitostjo (40-100 %) je pogost rastiščni tip **primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu** (*Seslerio autumnalis-Ostryetum*), ki ga obravnavamo kot drugotni rastiščni tip in ga najdemo predvsem v Zgornjih Brdih. Tla so inicialna na apnenčasti matični podlagi. V teh gozdovih prevladuje drevje panjevskega izvora z nizkimi dimenzijami, predvsem črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipa (*Tilia platyphyllos*), pogosta sta gorski brest (*Ulmus glabra*) in gorski javor (*Acer pseudoplatanus*). V spodnji drevesni in grmovni plasti najdemo mali jesen (*Fraxinus ornus*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*). PSGR je 2,1 m³/ha. Na še bolj ekstremnih legah najdemo združbo *Amelanchiero ovalis-Ostryetum carpinifoliae*, ki porašča najbolj strme, skalovite, mestoma prepadne dele osojnih pobočij grebena Sabotina na nadmorskih višinah 200-550 m. Poleg črnega gabra (*Ostrya carpinifolia*), mokovca (*Sorbus aria*) in malega jesena (*Fraxinus ornus*) se pojavlja v drevesnem sloju še trokrpi javor (*Acer monspessulanum*), puhasti hrast (*Quercus pubescens*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*) in rešeljika (*Prunus mahaleb*). Sestojna višina je 5-10 m, LZ pa redko presega 50 m³/ha, gozdovi so pogosto grmiščnega značaja in imajo zaradi svoje ekstremnosti poudarjeno varovalno in biotopsko funkcijo.

Ravno tako v ekstremnih razmerah se na izrazito sušnih, toplih, strmih in prisojnih legah (prepadi, strma pobočja in grebeni) ter plitvih in skeletnih tleh na desnem bregu Soče gorvodno od Doblarja pojavlja aconalni rastiščni tip **alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje** (*Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni*). Drevesno plast tvorita črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in mali jesen (*Fraxinus ornus*), ki so jima posamezno primešani graden (*Quercus petraea*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*). PSGR je 1,1 m³/ha.

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
23	gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	378,70	3,9
544	Primorsko belogabrovje in gradnovje	378,70	3,9
25	podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	2.155,31	22,1
555	Primorsko bukovje na flišu	2.155,31	22,1
26	podgorska bukovja na silikatnih kamninah	1.445,74	14,8
731	Kisloljubno gradnovo bukovje	1.445,74	14,8
27	gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karb. in mešanih kamn.	353,41	3,6
632	Predalpsko gorsko bukovje	353,41	3,6
30	javorovja, velikojesenovja in lipovja	33,92	0,3
600	Podgorsko-gorsko lipovje	33,29	0,3
651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	0,63	0,0
31	toploljubna bukovja	318,92	3,3
593	Primorsko bukovje	318,92	3,3
32	gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	5.087,63	52,0
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	63,01	0,6
564	Primorsko gradnovje z jesensko vilovino	3.082,73	31,5
565	Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	1.941,89	19,9
	Skupaj	9.773,63	100,0

Karta gozdnih rastiščnih tipov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Bukev	31,84	15,9
Lipa in lipovec	26,29	13,1
Cer	25,24	12,6
Črni gaber	24,60	12,2
Kostanj	19,69	9,8
Veliki jesen	15,12	7,5
Graden	12,01	6,0
Gorski javor	10,68	5,3
Robinija	9,83	4,9
Beli gaber	7,02	3,5
Črna jelša	4,56	2,3
Mali jesen	4,48	2,2
Črni bor	1,89	0,9
Češnja	1,88	0,9
Trepetlika	1,44	0,7
Smreka	1,32	0,7
Maklen	1,08	0,5
Breza	0,45	0,2
Macesen	0,36	0,2
Topoli	0,31	0,2
Poljski brest	0,25	0,1
Vrbe	0,19	0,1
Mokovec	0,17	0,1
Rdeči bor	0,07	0,0
Ostrolistni javor	0,06	0,0
Jelka	0,05	0,0
Rdeči hrast	0,05	0,0
Puhasti hrast	0,04	0,0
Ostrolistni jesen	0,03	0,0
Skupaj	200,99	100,0

1.1.8 Živalski svet

Naravne življenjske razmere omogočajo obstoj in prisotnost številnih prostoživečih živalskih vrst. Ker so posamezni predeli GGE tudi del varstvenega območja **Natura 2000**, so med njimi evropsko pomembne vrste **rakov** (primorski in navadni koščak), **žuželk** (veliki studenčar) in **sesalcev** (mali podkovnjak in dolgokrili netopir), ki so vezane tudi na gozdni prostor. Podroben seznam teh vrst po posameznih območjih je predstavljen v preglednici 13/N-PSCI (stran 28). Poleg tega so na SPA območje Vipavskega roba vezane evropsko pomembne vrste ptic: **planinski orel** (*Aquila chrysaetos*), **velika uharica** (*Bubo bubo*), **kačar** (*Circaetus gallicus*), **sršenar** (*Pernis apivorus*), **črna žolna** (*Dryocopus martius*) in **pivka** (*Picus canus*). Opisi habitatov in ekoloških zahtev vseh zgoraj naštetih živalskih vrst se nahajajo v preglednici 16/KVP (stran 28).

V GGE so prisotne tudi številne lovne vrste **divjadi**, katerih stanje je v populacijskem smislu potrebno presojati izven meja GGE oz. v mejah Zahodno visokokraškega lovsko-upravljaljskega območja (LUO), v katerega GGE sodi skoraj v celoti (le oddelek 66 je del Triglavskega LUO).

Najštevilčnejša je **srnjad** (*Capreolus capreolus*). Enakomerno poseljuje celotno območje GGE. Trend številčnosti je stabilen, čeprav se v severnem delu predvsem zaradi širjenja drugih vrst (zlasti jelenjad) kažejo znaki upadanja.

Jelenjad (*Cervus elaphus*) je del »Tolminske« populacije. Na celotnem LUO oziroma regiji je jelenjad v številčnem porastu, kar se v zadnjih letih pozna tudi z lokalno omejenimi večjimi škodami. Tendencia širjenja se nakazuje prav v smeri Goriških Brd.

Divji prašič (*Sus scrofa*) je v GGE druga najštevilčnejša divjad, številčnost prašičev je velika in stalna ter povezana tudi z znatnimi škodami na kmetijskih površinah. Letno pojavljanje prašičev precej niha, prirastek je odvisen tudi od obilja ponudbe hrane v preteklem letu.

Gams (*Rupicapra rupicapra*) je mozaično prisoten predvsem na severu GGE. Njegova številčnost je relativno majhna, vendar stabilna.

Poljski zajec (*Lepus europaeus*) je sicer prisoten na območju celotne GGE, vendar je njegova številčnost majhna in še vedno v rahlem upadanju. Spremembe v naravnem okolju so vplivale na številčnost ostale male divjadi, predvsem **fazana** in **jerebice**. Teh dveh vrst divjadi je v naravi ostalo zelo malo.

Med psi sta prisotna **lisica** (*Vulpes vulpes*) in **šakal** (*Canis aureus*). Lisic je veliko, prisotne so v vsej GGE. Njena številčnost je podvržena nihanju zaradi bolezni, predvsem pasje kuge in garjavosti. V GGE se šakal večinoma pojavlja posamično teritorialno ali pa klateško.

Medved (*Ursus arctos*) je prisoten le občasno. Severni del GGE predstavlja začetek selitvene poti medveda po Soški dolini proti severu. Prisotnost medveda je včasih pogojena z manjšimi škodami na domači živini, čebelah ali pridelkih (silažne bale).

Od mačk sta v GGE zastopana tako **divja mačka** (*Felis silvestris*) kot tudi **ris** (*Lynx lynx*). Številčnost divje mačke je dokaj stalna, za risa pa lahko trdimo, da je v zadnjih letih njegova številčnost upadla, vendar pa je še vedno občasno prisoten. Prisotnost risa je velikokrat pogojena tudi s škodami na drobnici.

Med kunami je največ **kune belice** (*Martes faina*), katere številčnost je še v porastu, med ostalimi pa najdemo še **kuno zlatico** (*Martes martes*), **dihurja** (*Mustela putorius*), **jazbeca** (*Meles meles*), **hermelina** (*Mustela erminea*), **podlasico** (*Mustela vulgaris*) in **vidro** (*Lutra lutra*).

Med gozdnimi kurami najdemo v ohranjenih habitatih **gozdnega jereba** (*Tetrastes bonasia*), njegova številčnost je majhna, vendar zadovoljiva. Med ujedami so stalno prisotne **kanje**, **kragulji** in **sokoli**. Med vrani so najštevilčnejše **šoja**, **siva vrana**, **krekovt** in **krokar**. V območju GGE so stalno ali pa sezonsko prisotni še **kljunači**, **golobi grivarji**, številne **sove** in **ptiči pevci**.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozda v GGE je 9.773,63 ha (66 %) od tega je v mestni občini Nova Gorica dobre 3 % gozdov, preko 62 % jih je v občini Kanal, preko 34 % pa v občini Brda.

Površina gozda se je v zadnjih desetletjih, ko se je ugotavljala s pomočjo terenskih opisov in DOF posnetkov, stalno povečevala. V primerjavi s prejšnjim načrtom pa se je tokrat zmanjšala za slaba 2 %, vendar je razlog predvsem v drugačni metodologiji določanja gozda, iz katerega so bili izvzeti številni daljnovidni, javne ceste in nasadi maronov, ki so bili v prejšnjem načrtu del gozda. Deloma je razlog tudi v zmanjšani intenzivnosti procesov zaraščanja in večjih pritiskov na gozd zaradi krčitev v kmetijske namene. Kot podlaga za določitev gozdnega roba je sicer bila prevzeta raba tal MKGP, ki je bila na terenu ustrezno dopolnjena.

Pri lastniških kategorijah gozdov močno prevladuje zasebno (preko 80 %), delež je v primerjavi s preteklim GGN podoben. V GGE je tudi nekaj večjih kompleksov državnih gozdov, posamezne manjše državne parcele pa se pojavljajo tudi med prevladujočimi zasebnimi gozdovi.

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	7.868,21	1.842,19	63,23	9.773,63
Delež (%)	80,50	18,85	0,65	100,00

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	56,40	56,40	11,29	11,29
1 do 5 ha	34,83	91,23	42,61	53,89
5 do 10 ha	6,04	97,27	22,42	76,31
10 do 30 ha	2,61	99,88	20,75	97,06
30 do 100 ha	0,12	100,00	2,94	100,00
nad 100 ha	0,00	100,00	0,00	100,00
Skupaj	100,00		100,00	

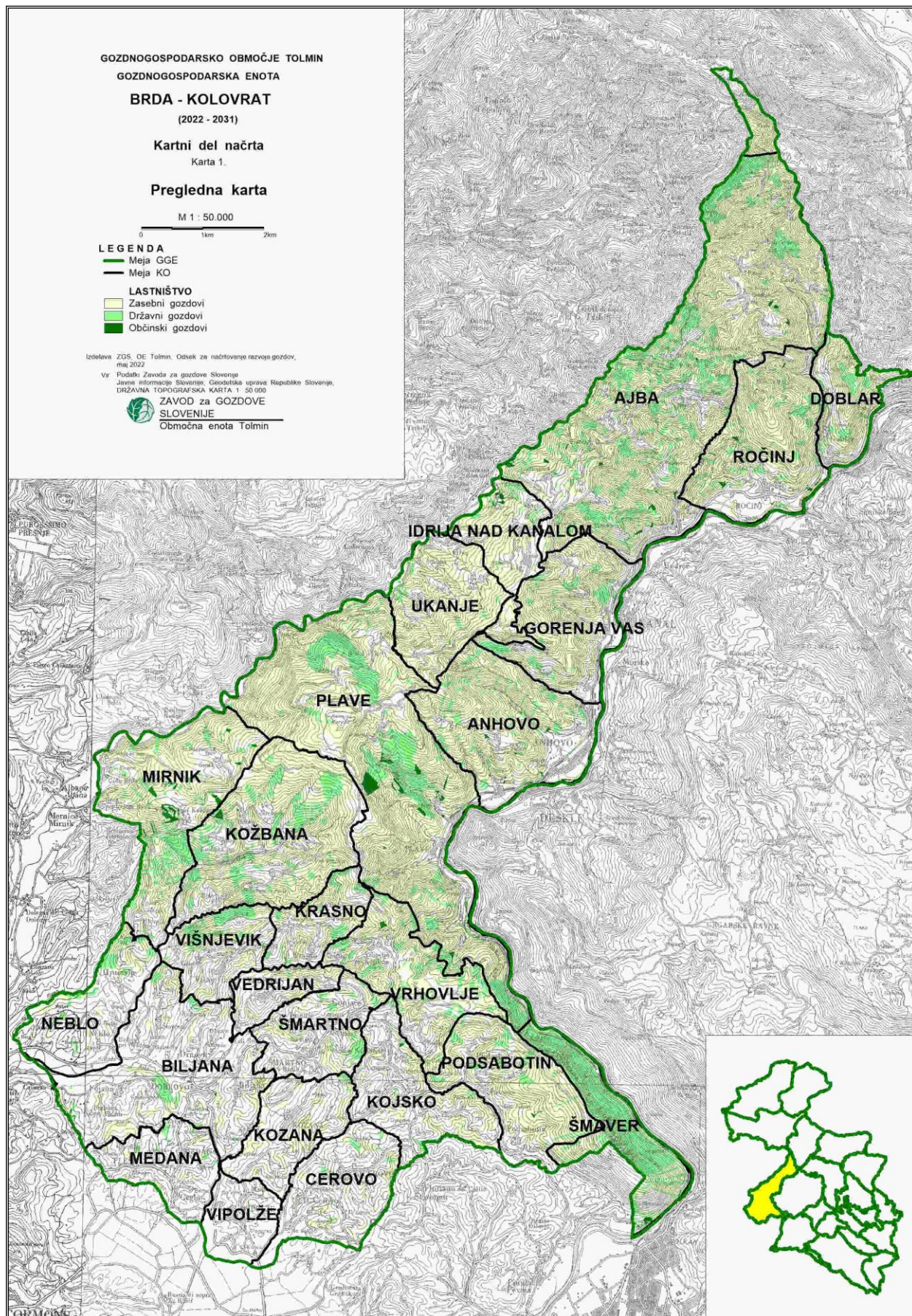
Opomba: v preglednici niso upoštevane gozdne posesti do velikosti 0,01 ha.

V zasebnih gozdovih so evidentirane 4103 gozdne posesti z več kot 7200 solastniki. Povprečna gozdna posest je velika zgolj 1,86 ha, poleg tega pa so številne posesti razdeljene na več dislociranih parcel. Več kot 56 % posesti je manjših od 1 ha, manj kot 3 % pa večjih od 5 ha. Večjih gozdnih posestnikov, ki bi imeli preko 100 ha gozdne posesti, v GGE ni.

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-10	Delež (%) Leto	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
Do 1 ha	62,07	56,40	3945	3945
1 do 5 ha	30,13	34,83	2547	6492
5 do 10 ha	5,55	6,04	452	6944
10 do 30 ha	2,19	2,61	237	7181
30 do 100 ha	0,06	0,12	34	7215
nad 100 ha	0,00	0,00	0	7215

Karta 2: Pregledna karta lastništva

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Zaradi zahtevnih lastniških razmer, razdrobljene gozdne posesti ter slabe kakovosti gozdnih lesnih sortimentov lastniki gozdov za gradnjo gozdnih cest niso zainteresirani. Obarvano sivo so zaprti gozdovi z gozdnimi cestami po 1. členu Uredbe (1994)¹. Med potencialnimi načini spravila močno prevladuje traktorsko (93,2 %) na razdalji 200 do 400 m. Podatki o spravi razmerah kažejo, da je 17,6 % površine proizvodnih gozdov neodprtih z gozdnimi prometnicami.

Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja – v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	7.509,44	93,2	7,5	42,3	39,2	9,6	1,4	0,0
Z žičnico	545,91	6,8	0,0	4,7	42,0	48,3	5,0	0,0
Skupaj*	8.055,35	100,0	7,0	39,8	39,4	12,2	1,6	0,0
Ni odprto**	1.718,28	17,6						

Vsi odprti večnamenski gozdovi, GPN z dovoljenim ukrepanjem in varovalni gozdovi.

**Ni odprto: z gozdnimi prometnicami neodprti večnamenski gozdovi, GPN z dovoljenim ukrepanjem in varovalni gozdovi.

Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne** km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	33,34	3,70	37,04	3,41
Javne ceste	104,67		295,56	10,71
Skupaj	138,01		332,60	14,12

*Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste ter vse gozdove razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalni gozdovi se upoštevajo.

**Produktivne ceste se bile izračunane s pomočjo bufferja (3 m).

V GGE je 332 km vseh cest ne glede na vrsto ali lastništvo. Gozdnih cest, ki so vse makadamske, je v GGE 37 km. Odprtost gozdov s cestami v GGE (14,12 m/ha) je precej manjša od povprečne odprtosti v GGO (22 m/ha).

Obseg vzdrževanja gozdnih prometnic je vezan na razpoložljiva sredstva, ki jih pridobiva občina za gozdne ceste (pristojbine, državni proračun). Višina sredstev ne zadostuje za vsakoletno vzdrževanje, čeprav se na večini gozdnih cest opravi vsaj najnujnejše vzdrževanje, ki preprečuje nadaljnjo propadanje cest. Možno je izvajati predvsem manjša popravila ali tekoča vzdrževalna dela. Problem nastane pri večjih škodah ob (pogostih) večjih nalivih (plazovi, zasutje odtočnih jaškov, sanacije udorov in podobno). Pri okoli 1.700 mm padavin na leto bi bila potrebna periodika vzdrževanja vsaj na 2-3 leta.

V zadnjem desetletju je bilo zgrajenih nekaj kilometrov gozdnih vlak, ki izboljšujejo možnosti za sečnjo. Žal so bile vlake pretežno zgrajene ali obnovljene v predelih, ki so lažje dostopni.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Zaradi ugodnih reliefnih in klimatskih razmer je bilo območje Goriških Brd poseljeno že v rimski dobi. Do furlanske nižine je segala slovanska poselitev. Tako so vsa večja naselja že prvotne naselbine.

Število prebivalcev se je do začetka 20. stoletja večalo in višek doseglo okoli leta 1910. Nato sta nastopila dva velika odselitvena vala. Prvi je napočil med 1. svetovno vojno in se je nadaljeval tudi še nekaj let po njej. Drugi, ki je trajal dlje in je potekal med in po 2. svetovni vojni, pa je predvsem severni del dobesedno izpraznil, saj je prej enotno pokrajino razdelil z državno mejo, stalna prisotnost vojske in omejeno gibanje v obmejnem pasu pa je še dodatno negativno vplivalo na demografsko podobo tega območja. Za skorajda popolno izselitev severnega dela je

¹ Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15)

bila kriva tudi industrializacija po 2. svetovni vojni, ko so ljudje poiskali zaposlitev v cementarni Anhovo. Danes je na tem območju zelo slaba starostna in izobrazbena struktura.

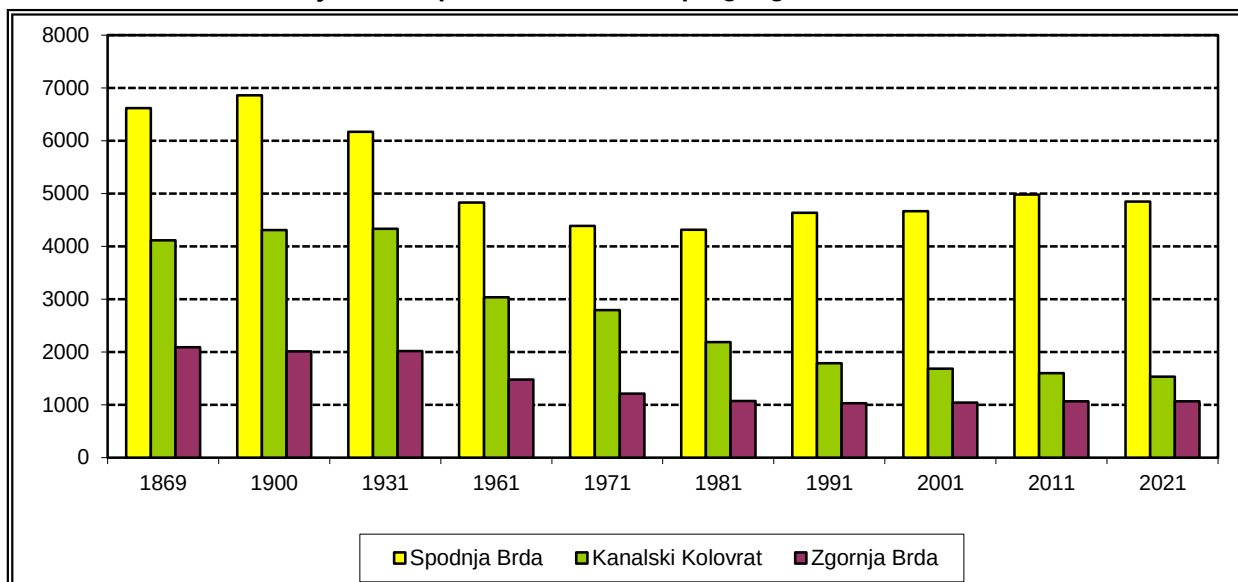
Število prebivalcev v GGE se je v zadnjih šestih desetletjih zmanjšalo za četrtno (1961 – 9.937, 2021 – 7.446).

Mest v GGE praktično ni. Večji kraji se v severnem delu nahajajo skoraj izključno ob Soči (Doblar, Ročinj, Kanal, Anhovo, Deskle, Plave), torej na skrajnem vzhodnem robu GGE. V južnem delu GGE (Goriška Brda) pa so naselja manjša in bolj razpršena (Dobrovo, Šmartno, Kojško, Kozana, Medana, Vipolže...), pogosto postavljena na vrhovih gričev in grebenov.

Posebno redko so poseljeni zgornji predeli revirja Kambreško (KO Ajba, Ročinj, Dreka), pa tudi nekatere katastrske občine v revirju Korada (KO Plave, Mirnik, Kožbana). Zelo žalostna je podoba opuščenih in propadajočih osamljenih domačij, še bolj pa številnih povsem izpraznjenih vasi (Dolenje Nekovo, Potravno, Kuščerji, Kosi, Greben, Vrtače, Slapnik, Velendol), ki ne dajejo upanja, da bodo še kdaj žive.

Demografsko najugodnejša je struktura v Goriških Brdih, ki so ena najbolj kmetijskih pokrajin v Sloveniji. Tu mladina ostaja in prevzema oziroma nadaljuje delo staršev v sadovnjakih in vinogradih. Zaradi bližine Nove Gorice v Brdih ostajajo tudi ljudje, ki so zaposleni izven kmetijske panoge.

Grafikon 1/D-GŠP: Gibanje števila prebivalcev v GGE po geografskih enotah

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

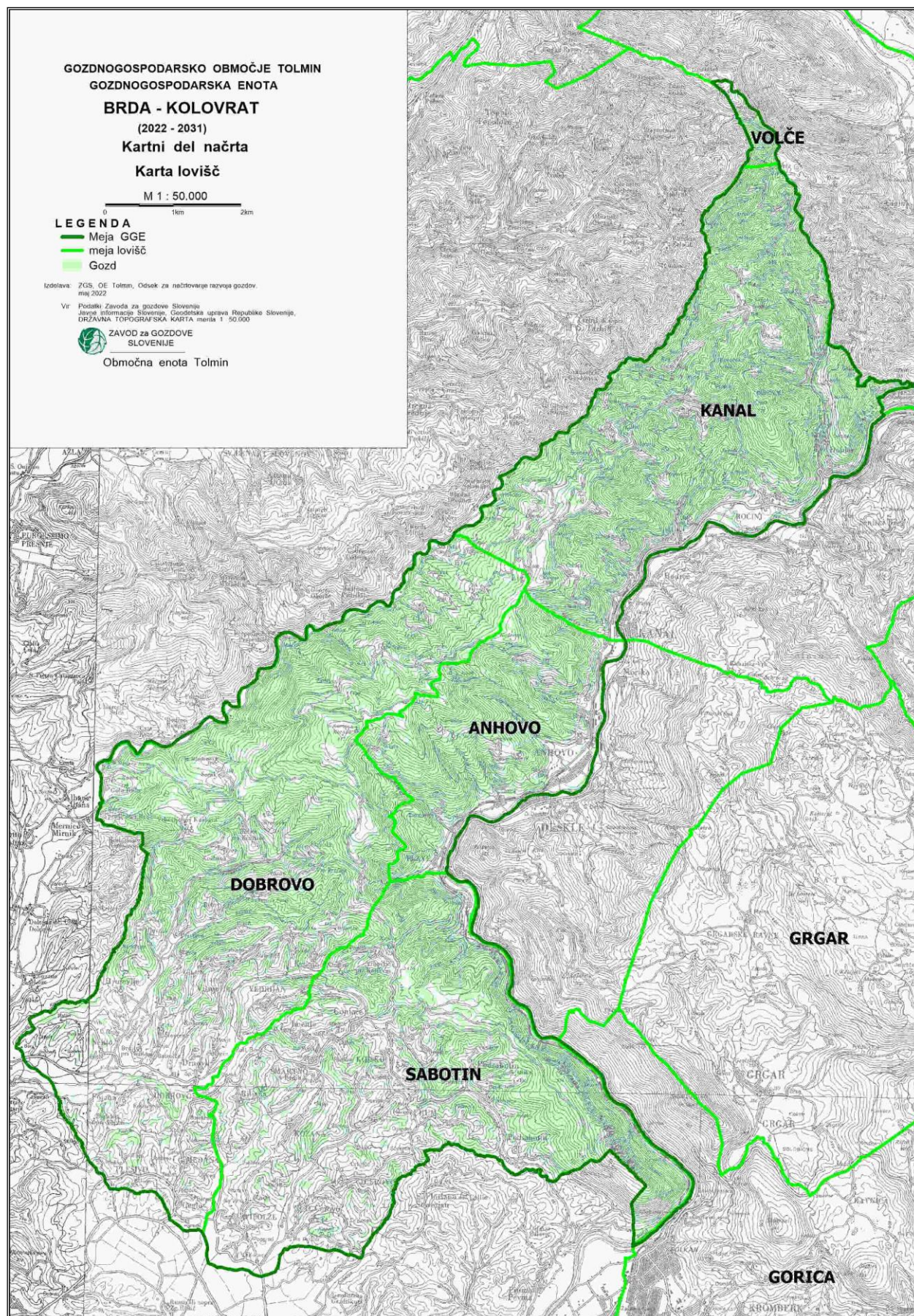
1.5.1 Lovstvo

GGE pokriva pet lovišč, s katerimi upravljajo LD Dobrovo, LD Sabotin, LD Kanal, LD Paljevo (lovišče Anhovo) in LD Volče. Prva štiri omenjena lovišča spadajo v Zahodno visokokraško območje, lovišče Volče pa v Triglavsko lovsko upravljavsko območje.

Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Površina lovišča v GGE (ha)	Opomba
1110	Volče	59,18	del
1201	Kanal	3.180,22	del
1203	Dobrovo	3.255,85	
1204	Sabotin	1.971,92	
1205	Anhovo	1.306,46	del
	Skupaj	9.773,63	

Karta 3: Pregledna karta lovišč

1.5.2 Kmetijstvo

Zaradi ugodnih naravnih razmer je kmetijstvo že od nekdaj ključna gospodarska panoga Goriških Brd, znotraj katere ima najpomembnejšo vlogo vinogradništvo in vinarstvo, ki ima tudi največ zaslug za gospodarski razcvet tega dela GGE. Vinogradništvo se širi tako na v preteklosti opuščena kmetijska zemljišča, veliki pritiski pa so tudi na gozdna zemljišča. Pomen vinogradništva se v smeri proti Koradi in Sabotinu zmanjšuje.

Pomembno vlogo ima tudi sadjarstvo, ki se sproti prilagaja tržnim razmeram. Med sadnimi vrstami so najbolj zastopane češnje, breskve in marelice. Delež breskev se zaradi kratke življenjske dobe in bolezni zmanjšuje, večja pa se delež kakijev in kivijev. Odlično uspevajo tudi hruške, jabolka, fige in slive. V zadnjih letih veliko težavo sadjarstvu predstavljajo spomladanske pozebe.

Vedno večji pomen dobiva oljkarstvo. Nekoč je bila oljka v Spodnjih Brdih sicer prisotna, vendar so jo hude zime v petdesetih letih 20. stoletja skoraj izkoreninile. Za razliko od danes oljke tedaj niso bile sajene v nasadih, ampak so drevesa posamično sadili med trte in drugo sadno drevje.

V zadnjem obdobju se je povečal interes po gojenju maronov, ki je nekdaj predstavljajo pomemben vir dodatnega zaslužka, zaradi česar se je obnovilo nekaj starih nasadov.

V zgornjem delu Goriških Brd in na Kambreškem, kjer so manj ugodni naravni življenjski pogoji, se je v manjši meri ohranila nekoč intenzivno razvita živinoreja. Kljub temu se je veliko košenic in senožeti v preteklosti opustilo in zaraslo. Tudi številni pašniki so že porasli z gozdom.

1.5.3 Poselitev

Značilnosti poselitve so opisane v poglavju 1.4.

1.5.4 Infrastruktura

Cestno omrežje je relativno dobro razvito v občini Brda, v kanalskem delu GGE pa je stanje manj ugodno. Kljub temu do vseh živih naselij vodijo asfaltirane, čeprav ponekod ozke ceste. Za vzdrževanje občinskih cest skrbita občini, za vzdrževanje državnih cest Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo, za gozdne ceste pa Zavod za gozdove Slovenije. Trenutno se izvaja večja investicija v gradnjo obvoznice po dolini Pevmice mimo Kojškega.

Velika so bila vlaganja v vodovodno omrežje. V zadnjih dveh desetletjih se je intenzivno urejala oskrba Goriških Brd s pitno vodo, ki prihaja iz novogoriškega zajetja pri Mrzleku ter tako omogoča izboljšanje kvalitete življenja ter gospodarski in predvsem turistični razvoj.

V številnih strnjenih naseljih je prišlo do gradnje novih kanalizacijskih omrežij in čistilnih naprav, ureja se tudi odvodnjavanje meteornih voda v naseljih, kmetijskih zemljiščih in občinskih cestah.

Elektrifikacija je v GGE bolj ali manj rešena, poudarek je na rednem vzdrževanju obstoječih daljnovodov in linij.

V zadnjem obdobju je izrazita težnja po povezovalnih kolesarskih in drugih turističnih poteh. V celoti je bila asfaltirana grebenska cesta po Kolovratu do Goriških Brd, zgrajena je bila povezovalna pot po dolini Soče med Solkanom in Plavami.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru

Na območju GGE je več lovskih koč (Sabotin, Korada, Srednje) in planinskih koč (Sabotin, Korada, Vogrinki). Na Sabotinu, Koradi, Globočaku so pomembnejše razgledne točke. Speljane so tudi številne planinske in pohodne poti. Močno se razvija vožnja z gorskimi kolesi, z motorji in terenskimi vozili. Te dejavnosti delujejo v prostoru večinoma moteče, če niso ustrezno organizirane in usklajene z ostalimi uporabniki prostora in skladne z zakonodajo.

Turistično se najbolj razvijata Sabotin in Korada, na obeh je tudi planinska koča. Na Sabotinu je vzpostavljen Park miru z obnovljenimi vojaškimi utrdбами in muzejem na temo prve svetovne vojne.

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

Turizem je pomembna gospodarska dejavnost predvsem v Spodnjih Brdih, ki pa je močno povezana s kmetijstvom. V zadnjem obdobju je v velikem razmahu. Turističen razvoj temelji na kmetijskih proizvodih (vino, sadje, oljčno olje, kulinarika), na Kolovratu pa na aktivnostih po neokrnjeni naravi. Ob bogati kulinariki, kulturni, prireditveni in igralniški ponudbi v Brdih vzpostavljajo tudi druge turistične proizvode, ki bi obiskovalce zadržale dalj časa, čeprav je v višjih turistične sezone opazno pomanjkanje nočitvenih zmogljivosti..

Dobro je razvito tudi čebelarstvo, saj je za GGE značilna pogostost medovitih drevesnih vrst v gozdovih, predvsem lipovca, kostanja in robinije. Čebelarji so združeni v čebelarsko društvo Brda-Kanal. Čebele najpogosteje pasejo kar doma oziroma v njegovi bližini. Na pašo pa vozijo v te kraje čebelarji iz vse Slovenije. Poleg medu čebelarji pridelujejo še cvetni prah, propolis, čebelji vosek, matični mleček in različne medene pijače.

V Zgornjih Brdih in na Kambreškem je v preteklosti imel velik pomen kostanj. Sredi 20. stoletja ga je hudo prizadel kostanjev rak, kasneje še kostanjeva šiškarica. V zadnjih letih si je kostanj kar opomogel, saj dobro odganja iz panja. Pretežno zapuščene nasade predvsem maronov so lastniki začeli čistiti in obnavljati, saj jim dobra letina lahko predstavlja pomemben dodaten vir dohodka.

Od ostalih stranskih gozdnih proizvodov bi veljalo omeniti še gobe. Nabiranje teh je kot rekreacija razširjeno predvsem v severnem delu GGE.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Požarna ogroženost gozdov je zaradi majhne količine padavin in sušnih rastišč predvsem v južnem delu GGE kar izrazita. V GGE se sicer pojavljajo vse štiri stopnje požarne ogroženosti, ki smo jih določili po metodi točkovanja posameznih lastnostih gozda in dejavnikov izven gozda po kriterijih Pravilnika (2009a)²

- **Zelo velika požarna ogroženost (2,8 %):** Gozdovi lahko zagorijo že zaradi najmanjšega izvora ognja po nekajdnevem sušnem vremenu. Gašenje požara je največkrat težavno; ogenj se običajno razvije v vršni požar in gozd lahko popolnoma uniči. Glavni vzroki so topla submediteranska klima, obilica izpostavljenih južnih in jugozahodnih leg in stalni vetrovi, ki privedejo do izsuševanja tal in vegetacije zlasti v zimskih, zgodnjih pomladanskih ter vročih poletnih mesecih. Med požarno najbolj ogrožene gozdove z zelo veliko stopnjo požarne ogroženosti štejemo v GGE nasade iglavcev na južnih, izpostavljenih legah ter sestoje listavcev na južnih rastiščih, kjer prevladuje združba *Seslerio-Ostryetum*.
- **Velika požarna ogroženost (17,8 %):** V to kategorijo spada večina gozdov nad Sočo med Solkanom in Ročinjem, z izjemo osojnih pobočij dolin. Ogenj se v njih običajno omeji na talni požar, ki se le izjemoma razvije v vršnega. Poškodbe tal, grmovnega in drevesnega sloja so lahko zelo velike, vendar ogenj običajno gozda ne uniči v celoti.
- **Srednja požarna ogroženost (30,7 %) in majhna požarna ogroženost (48,8 %):** V ti dve stopnji požarne ogroženosti sodijo gozdovi na manj izpostavljenih in bolj vlažnih legah, kjer požari nastanejo le ob dolgotrajnejših sušah, navadno zaradi udara strele ali

² Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

človeške nepazljivosti. Praviloma gre za talne požare na manjših površinah, ki se le izjemoma razširijo.

Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12)

Naravne danosti omogočajo v sušnem obdobju gorenje skoraj vse leto. Preventivne protipožarne ukrepe kaže usmeriti predvsem v osveščanje ljudi, pomoč in sodelovanje z gasilskimi društvi ter gradnjo in vzdrževanje omrežja protipožarnih presek ter gozdnih cest in vlak. Preventivno varstvo pa zajema tudi postavitve opozorilnih tabel, ki se jih postavlja na območjih z zelo veliko in veliko požarno ogroženostjo.

Organizacijsko in tehnično protipožarno varstvo je zadovoljivo urejeno. Protipožarna služba je organizirana v prostovoljnih gasilskih društvih Dobrovo in Kanal ter profesionalni gasilski enoti Nova Gorica. Pri opazovanju in z nasveti pri gašenju gozdnih požarov sodelujejo tudi uslužbenci ZGS – KE Gorica.

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

GGE je razdeljena na 66 oddelkov, od tega jih je 32 razdeljenih na 77 odsekov. Meje oddelkov in odsekov ostajajo nespremenjene. Povprečna površina gozda v odseku/oddelku je dobrih 88 ha.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

GGE leži na območju **KE Gorica** in obsega dva revirja, Goriška Brda (šifra 2604) in Kolovrat (šifra 2605). Sedež revirjev in KE je na Vipavski cesti 57 v Rožni Dolini.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Zaradi usklajene rabe gozdnega prostora je pomembnost posameznih funkcij gozdov ovrednotena glede na površinsko razširjenost in stopnjo poudarjenosti ter prostorsko opredeljena na karti 1:25.000. Osnove za ovrednotenje funkcij so skladno s Pravilnikom (2010)³ opisane s tremi stopnjami pomembnosti:

- **1. stopnja** poudarjenosti določa način (sistem) gospodarjenja. Pri poudarjenosti ekološke ali socialne funkcije morajo biti sečnja in posegi v prostor podrejeni poudarjeni funkciji.
- **2. stopnja** poudarjenosti pomembno vpliva na način gospodarjenja. Sečnja in posegi v prostor morajo biti usklajeni s poudarjenostjo funkcije.
- **3. stopnja** poudarjenosti imajo vsi ostali gozdovi in jo je mogoče zagotavljati z normalnim konceptom sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja, zato te stopnje posebej ne prikazujemo. Funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja.

Poudarjenost funkcij se določa za celoten gozdni prostor, le poudarjenost lesnoproizvodne funkcije se določa zgolj na površini gozda.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. Večina funkcij je poudarjenih tudi na prvi stopnji, čeprav nekatere s sorazmerno majhno površino. Po površini in pomembnosti izstopajo **varovalna funkcija, lesnoproizvodna funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti**.

Preglednica 12/ D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
F. varovanja g. zemljišč in sestojev	1.221,06	11,9	11,9	2.313,69	22,5	22,5	6.735,15	65,6	65,6	10.269,90
Hidrološka funkcija	720,17	7,0	7,0	644,04	6,3	6,3	8.905,69	86,7	86,7	10.269,90
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	1.326,38	12,9	12,9	711,91	6,9	6,9	8.231,61	80,2	80,2	10.269,90
Klimatska funkcija	49,59	0,5	0,5	77,82	0,8	0,8	10.142,49	98,8	98,8	10.269,90
Zaščitna funkcija	266,51	100,0	2,6	0,00	0,0	0,0				266,51
Higiensko-zdravstvena funkcija	484,28	93,2	4,7	35,09	6,8	0,3	0,00	0,0	0,0	519,37
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Rekreacijska funkcija	47,59	0,5	0,5	7,95	0,1	0,1	10.214,36	99,5	99,5	10.269,90
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	8,95	0,1	0,1	10.260,95	99,9	99,9	10.269,90
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,0				10.269,90	100,0	100,0	10.269,90
Raziskovalna funkcija	6,82	100,0	0,1							6,82
Funkcija varovanja naravnih vrednot	6,82	0,5	0,1	1.358,04	99,5	13,2				1.364,86
Funkcija varovanja kulturne ded.	25,32	6,5	0,2	362,39	93,5	3,5				387,71
Estetska funkcija	0,00	0,0	0,0	4,52	100,0	0,0				4,52
Lesnoproizvodna funkcija**	5.554,23	56,9	54,1	4.067,83	41,6	39,6	144,75	1,5	1,4	9.766,81
F. pridobivanja drugih gozd. dobrin	0,00	0,0	0,0	1.269,82	100,0	12,4				1.269,82
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom.

**Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic.

³ Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20

2.1 Ekološke funkcije

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

Varovalno funkcijo opravljajo gozdovi, ki s svojo pokrovnostjo varujejo odpornost tal in rastišča pred vsemi vrstami erozijskih procesov, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter. Takšni gozdovi se nahajajo na najstrmejših delih pobočij, kjer prevladujejo ekstremna strmina, skalovitost in pobočna melišča.

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo vsi varovalni gozdovi, izločeni na podlagi Uredbe (2005)⁴ zaradi večjih naklonov površja. Poleg teh je funkcija na prvi stopnji poudarjena tudi v ostalih gozdovih na karbonatni matični podlagi z nakloni nad 35° ter na flišu z nakloni nad 25°, gozdovi na območju skalnih podorov, na manjših površinah pa tudi gozdovi v hudourniških območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov.

Z drugo stopnjo poudarjenosti so izločeni gozdovi na območju gozdov z nekaterimi gozdnimi združbami na ekstremnih rastiščih, gozdovi na flišu z nakloni 15-25° in gozdovi z veliko kamnitostjo oz. skalovitostjo (50-70 %).

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Zaradi mehanskega in biološkega čiščenja z gozdnih površin pronicajoče oz. odtekaajoče se vode, uravnavanja vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode s površja ter ohranjanja vode v gozdnih tleh v sušnih obdobjih sodi hidrološka funkcija med pomembnejše funkcije v GGE. Poudarjena je predvsem na vodovarstvenih in potencialnih vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije imajo vodovarstvena območja z drugo stopnjo varovanja, območja nad jamami in v okolici brezen in okolica nekaterih črpališč.

Z drugo stopnjo je funkcija ovrednotena na karbonatnem kraškem svetu s podzemnimi kraškimi jamami in vodnimi tokovi, v gozdovih ob vodotokih (ob Soči 100 metrski pas, ob manjših vodotokih pa 25 metrski) ter okolica manj izdatnih vodnih izvirov in manj pomembnih črpališč.

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je pomembna z vidika zagotavljanja življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, ki so pomembno vezane na gozd in gozdni prostor. Poudarjenost funkcije je izražena zlasti v gozdovih s habitatmi redkih in ogroženih vrst, s habitatmi, ki so pomembni za ohranitev populacij divjadi ter s habitatmi, ki se ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave. Poleg teh imajo poudarjeno funkcijo tudi gozdovi s statusom posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja in ekološko pomembnega območja (EPO), ki so določeni na podlagi Uredbe (2004)⁵ ter podrobneje predstavljeni v spodnjih preglednicah.

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije imajo mirne cone na območju Sabotina, Srnjaka, Čičerja, Vogrinkov in potoka Perivnik, ohranjeni gozdovi v Spodnjih Brdih vključno z varovalnim gozdom v odseku 9a, gozdni rezervat Podcel, območja grmišč in vzdrževanih travnatih površin v gozdni krajini (pasišča), raztresena po vsej GGE ter okolica nekaterih jam in brezen.

V drugo stopnjo poudarjenosti sodijo gozdovi v območju Natura 2000 in EPO, ki jih v primerjavi z drugimi GGE v GGO ni veliko.

⁴ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

⁵ Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)

Preglednica 13/N-PSCI: Natura 2000 pSCI območja

KODA IN IME	VRSTE IN HABITATNI TIPI, VEZANI NA GOZDNI PROSTOR
SI3000125 Kožbana	<u>Raki:</u> primorski koščak (<i>Austropotamobius pallipes</i>) <u>Žuželke:</u> veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)
SI3000123 Divja jama nad Plavami in Zamedvejski potok	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) <u>Sesalci:</u> mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersii</i>) <u>Negozdni habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost
SI3000379 Vrhoveljska planina	Ni vrst ali HT, na katere bi imelo gospodarjenje z gozdovi neposreden vpliv
SI3000380 Strmec	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*
SI3000290 Goriška Brda	Ni vrst ali HT, na katere bi imelo gospodarjenje z gozdovi neposreden vpliv

Preglednica 14/N-SPA: Natura 2000 SPA območje

KODA IN IME	VRSTE IN HABITATNI TIPI, VEZANI NA GOZDNI PROSTOR
SI5000021 Vipavski rob	planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>), velika uharica (<i>Bubo bubo</i>), kačar (<i>Circaetus gallicus</i>), sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), pivka (<i>Picus canus</i>)

Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SCI	V GGE (ha)	Ocena stanja na območju
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	Habitatni tip je omejen le na območje Divje jame nad Plavami.	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu.	24	24	odlična (SDF, 2016).

Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali

Vrsta	Cona / območje, pomembno za vrsto	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC	Velikost cone (ha) znotraj GGE	Ocena stanja na območju SAC
veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	Zgornji del potoka Kožbanjščka ter izvorna kraka Slapnica in Kožbenka do vasi Slapnik v Goriških Brdih.	Največji kačji pastir v Evropi (odrasli samci dolgi okoli 8, samice 9 cm). Večino življenja preživi v stadiju ličinke, v majhnih gozdnih potokih z naravno strugo in z ustreznim peščenim, rahlo muljastim dnom. Ogrožajo ga onesnaževanje in regulacije vodotokov.	30,2	30,2	Vrsta je redka, zaradi pomanjkljivih podatkov stanja ni mogoče podati.
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Divja jama je bogata z nevretenčarsko favno in netopirji. Zabeleženi so bili mali in veliki podkovnjak ter dolgokrili netopir.	Živi v toplih zavetnih dolinah z listopadnim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Podnevi se zatekajo na podstrešja stavb, redkeje jame.	37,7	37,7	Vrsta je stalno prisotna, splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersii</i>)		Prezimuje v jamah, poletna zatočišča (poleg jam lahko še podstrešja stavb) pa si najde v prehransko bogatem okolju tudi več kot 100 km oddaljena od prezimovališč. Prehranjuje se z žuželkami v gozdu, na gozdnem robu in jasah. Vrsta je ranljiva zaradi ozkih ekoloških zahtev, zaradi katerih se na zelo omejenem prostoru zgnete pomemben del lokalne populacije.	37,7	37,7	Vrsta je redka, zaradi pomanjkljivih podatkov stanja ni mogoče podati.
primorski koščak (<i>Austropotamobius pallipes</i>)	Zgornji del potoka Kožbanjščka ter izvorna kraka Slapnica in Kožbenka do vasi Slapnik.	Živi v nezamuljenih prodnatih predelih čistih in hitro tekočih potokov in manjših rek jadranskega povodja. V potokih, ki poleti popolnoma usahnejo, preživi sušno obdobje v luknjah, kjer se zadrži dovolj vlage.	12,2	12,2	Vrsta je prisotna, splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona / območje, pomembno za vrsto	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC	Velikost cone (ha) znotraj GGE	Ocena stanja na območju SAC
navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)	Hudourniški Zamedvejski potok, je habitat navadnega koščaka. Pomembno območje je tudi Strmec, desni pritok reke Soče, ki teče po zelo strmi grapi južno od naselja Plave.	Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izgiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega) ter mehanskih posegov v vodotoke.	4,2 (Divja jama) 5,8 (Krasnica)	4,2 (Divja jama) 5,8 (Krasnica)	Vrsta je prisotna, splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Pobočja Sabotina nad reko Sočo in Sabotinsko cesto.	V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja.	10480	387,5	Stalno prisotni najmanj 3 do največ 4 gnezdilni pari (1 na območju Sabotina). Splošna ocena stanja populacije je dobra.
velika uharica (<i>Bubo bubo</i>)	Pobočja Sabotina nad reko Sočo in Sabotinsko cesto.	Velika uharica je največja evropska sova. Gnezdi v razčlenjenih skalnih stenah s policami in luknjami, ki jih obdajajo ekstenzivno obdelovane odprte površine, na katerih lovi. Prehranjuje se pretežno s sesalci in pticami. Je stalnica. V Sloveniji velja za redko gnezdilko (60-80 parov) in je pogostejša predvsem v toplejših predelih (Kras, slovenski del Istre, Vipavska dolina).	12293	387,5	Stalno prisotni najmanj 5 do največ 8 gnezdilnih parov. Splošna ocena stanja populacije je odlična.
kačar (<i>Circaetus gallicus</i>)	Pobočja Sabotina nad reko Sočo in Sabotinsko cesto.	V Sloveniji je redka gnezdilka JZ dela države. Naseljuje tople, suhe kamnite predele, prepredene z gozdiki in grmičevjem. Gnezdi na drevju (pogosto na borih), potrebuje pa tudi izpostavljena mesta za dober pregled nad okolico. Hrani se skoraj izključno s plazilci, med katerimi ima še posebej rad kače. Pogosto lovi lebde v zraku, lahko tudi s preže.	10456	387,5	Predvideva se, da na območju gnezdi vsaj 3 pari. Zaradi pomanjkljivih podatkov stanja ni mogoče podati.
sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)	Pobočja Sabotina nad reko Sočo in Sabotinsko cesto.	Naseljuje odprte gozdove s številnimi jaskami in mozaično kmetijsko krajino. Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi kožekrilci (ose, sršeni, čmrlji), spomladi tudi z drugimi žuželkami, dvozivkami, plazilci, malimi sesalci, jajci in mladiči ptic, občasno tudi s sadeži. Je selivka, ki prezimuje v zahodnem in centralnem delu ekvatorialne Afrike in se vrne sredi aprila. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu.	11990	387,5	Predvideva se, da na območju gnezdi vsaj 10 parov. Zaradi pomanjkljivih podatkov stanja ni mogoče podati.
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	Pobočja Sabotina nad reko Sočo in Sabotinsko cesto (predvsem sestoji črnega bora).	Je največja evropska žolna, obarvana povsem črno in z rdečo kapo. Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi mravljami ter lesnimi hrošči. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.	1101	387,5	Predvideva se, da na območju gnezdi 30 do 40 parov. Zaradi pomanjkljivih podatkov stanja ni mogoče podati.
pivka (<i>Picus canus</i>)	Pobočja Sabotina nad reko Sočo in Sabotinsko cesto	Naseljuje mešane in listnate gozdove, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto.	12370	387,5	Predvideva se, da na območju gnezdi 20 do 30 parov. Zaradi pomanjkljivih podatkov stanja ni mogoče podati.

Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja

KODA	IME	OPIS
55400	Soča	Območje obsega reko Soča z dnem Soške doline od Napoleonovega mostu v Kobaridu do državne meje. Struga Soče je izoblikovana v karbonatni kamninski podlagi mestoma stisnjena v ozka korita, ponekod pa razprostranjena po obsežnih prodih. Vzdolž rečnega toka je velika pestrost habitatnih tipov obrežja, prodišč in travnišč. Reka je življenjski prostor endemične vrste ribe soške postrvi ter ogroženih vrst rib: npr. lipana in kaplja. Na njenih bregovih mestoma rastejo ogroženi in zavarovani venerini lasci. V GGE Brda - Kolovrat poteka po njeni V meji.
56400	Sabotin	Za Sabotin so značilne specifične geološke, geomorfološke in klimatske razmere. Zaradi specifične lege prihaja tu do mešanja evmediteranske, submediteranske in alpske flore na več ločenih rastiščih, vendar blizu skupaj. Posebno zanimiva so samonikla rastišča črničevja. Za območje je značilna velika pestrost habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst, rastišče vrst v disjunktnih arealih (alpske vrste npr.: avriklja, kosmata škrdolica, mediteranske vrste npr.: bela metlina, lihopernata rujevina, rastišče ogroženih rastlinskih vrst npr.: Pironova meteljka, črnika, rastišče endemičnih rastlinskih vrst npr.: ozkolistna preobjeda, Justinova zvončica). Sabotin je tudi življenjski prostor ogroženih živalskih vrst kot sta npr. planinski orel in laški gad.
55500	Korada - Kolovrat	Območje zajema vršni greben med Soško dolino in reko Idrijo od Kuka nad Livškimi Ravnami preko Kolovrata in Korade do Planine nad Plavami. Tu se srečujejo sredozemski vremenski vplivi, ki prevladujejo večji del leta in alpski, ki so izrazitejši pozimi. Za hribovje je značilna velika pestrost habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst. Posebnost so travnišča, ki so ostanki nekdanj obsežnih košenic in pašnikov in so življenjski prostor ogroženih rastlinskih (orhideje, mečki, lilije...) in živalskih (metulji, ptiči...) vrst. Območje je del selitvenega koridorja rjavega medveda in preletni koridor za beloglave jastrebe.
58300	Kožbana	Zgornji del potoka Kožbanjščka s travniki na severnih pobočjih nad potokom ter izvirna kraka Slapnica in Kožbenka do vasi Slapnik v Goriških Brdih. Potok z izjemnimi geomorfološki (korita, naravni most) in hidrološkimi (tolmuni) pojavi teče večinoma po gozdnatem in malo poseljenem predelu Brd. Ohranjeno naravno okolje ustvarja ustrezne življenjske pogoje ogroženim vrstam živali: kačjemu pastirju velikem studenčarju in raku primorskem koščaku.
57900	Divja jama nad Plavami in Zamedvejski potok	Kraška jama in potok pod Korado pri naselju Vrtače. Vhod v jamo leži ob vznožju prepadne stene, preko katere teče hudourniški Zamedvejski potok, ki je habitat navadnega koščaka. Jama je bogata z nevretenčarsko favno in netopirji. Zabeleženi so bili mali in veliki podkovnjak ter dolgokrili netopir.
96700	Strmec	Strmec je desni pritok reke Soče, ki teče po zelo strmi grapi južno od naselja Plave. Je življenjski prostor evropsko pomembnih nevretenčarjev.
93100	Goriška Brda	Goriška Brda so gričevnat svet na skrajnem zahodu Slovenije. Precej kmetijsko pokrajino zaznamujeta sadjarstvo in vinogradništvo, na območju pa najdemo tudi ekstenzivna travnišča. Med deli Brd z bolj ohranjenimi travnišči je del, ki se nahaja na levem bregu reke Pevnice na zahodnih pobočjih Sabotina na jugovzhodnem delu Brd. Na tem območju se nahajajo ekstenzivni travniki, senožeti, ki so habitat varovanih vrst metuljev barjanskega okarčka in travniškega postavneža.

Območja EPO se v pretežni meri pokrivajo s posebnimi varstvenimi območji (območja Natura 2000).

Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Pomen klimatske funkcije na območju GGE je izrazit zlasti z vidika vpliva na izboljšanje podnebnih razmer s povzročanjem izmenjave zraka in zmanjševanja jakosti vetra v okolici večjih strnjenih naselij in rekreacijskih objektov.

Klimatsko funkcijo imajo na prvi stopnji podarjeno gozdovi v okolici kajak centra v Solkanu, na drugi stopnji pa gozdovi v okolici cementarne v Anhovem.

2.2 Socialne funkcije**ZAŠČITNA FUNKCIJA**

Kjer gozd zagotavlja varnost ljudi in prometa ter zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred različnimi naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča, je poudarjena zaščitna funkcija.

Na prvi stopnji je ovrednotena na pobočjih nad posameznimi odseki bohinjske železnice (pobočja Sabotina in Kobilje glave, pobočja nad HE Plave).

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Higiensko-zdravstvena funkcija gozda izboljšuje oz. ohranja kakovost zdravega življenjskega okolja ter blaži škodljive vplive imisij in hrupa, zato je poudarjena predvsem v neposredni bližini bolnic in zdravilišč ter v gozdovih med bivalnimi objekti in večjimi viri hrupa, smradu, sevanja ali onesnaženja.

Funkcijo s prvo (in deloma drugo) stopnjo poudarjenosti opravljajo gozdovi v okolici naselij Kanal, Anhovo, Deskle in Solkan, predvsem zaradi bližine kamnoloma oz. sosežigalnice odpadkov.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Kjer gozd omogoča izvajanje aktivnosti za telesno krepitev ali duševno sprostitev ter je hkrati dostopen in opremljen z rekreacijsko infrastrukturo, je izražena rekreacijska funkcija.

Na prvi stopnji je funkcija ovrednotena na območju adrenalinskega parka Soča fun park pri kajak centru v Solkanu, območje Sabotina s priljubljenimi planinskimi potmi, kolesarska steza Plave-Solkan, gorsko-kolesarska pot Marijino Celje-Pečno in planinska pot na Korado.

Z drugo stopnjo je poudarjena v okolici makadamske ceste proti Vrtačam in glavne prometnice po grebenu Kanalskega Kolovrata, ki sta priljubljeni med kolesarji, na območju muzeja na prostem na Kolovratu, v okolici katerega je nekaj priljubljenih sprehajalnih poti, ter gozdovi v adrenalinskem parku Paintball Brda.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Zaradi načrtnega zbiranja, opazovanja in ugotavljanja dejstev o gozdovih se na območju raziskovalnih ploskev in objektov, s katerimi v okviru raziskovalnih projektov upravljajo raziskovalne institucije, določi poudarjena raziskovalna funkcija na prvi stopnji. Takšne objekte v GGE predstavlja le gozdni rezervat Podcel.

TURISTIČNA FUNKCIJA

Turistična funkcija gozda zadovoljuje potrebe obiskovalcev po oddihu in razvedrilu v gozdu. Poudarjena je predvsem v okolici turističnih krajev, objektov, točk in znamenitosti. V pretežni meri se območje poudarjenosti prekriva z rekreacijsko funkcijo – na prvi stopnji so poudarjeni gozdovi v okolici planinskih poti na Sabotin in Korado, na drugi pa okolica planinskih koč Sabotin in Korada ter območje muzeja na prostem na Kolovratu.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

V gozdovih na območju redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote, na območjih pričakovanih naravnih vrednot, na zavarovanih območjih ter v neposredni bližini izjemnih dreves v gozdnem prostoru je poudarjena funkcija varovanja naravnih in drugih vrednot okolja. Na prvi stopnji je poudarjena v gozdnem rezervatu ter v okolici izjemnih dreves in jam. Na vseh ostalih območjih se gozdne dobrine lahko izkoriščajo, zato imajo ostali gozdovi na območju zavarovanih območij in naravnih vrednot poudarjenost funkcije na drugi stopnji.

Pregled zavarovanih območij in naravnih vrednot je povzet po naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2021) in podrobneje predstavljen v spodnjih preglednicah. Za naravne vrednote državnega pomena so poleg spodaj navedenih določene tudi vse znane jame⁶.

⁶ Seznam jam se nahaja v Naravovarstvenih smernicah, ki so dostopne na sedežu ZGS OE Tolmin.

Preglednica 18/D-EPO: Zavarovana območja

IME	STATUS	GPN	URADNA OBJAVA
Doblar – soteska Doblarca	NS	NE	Odlok, 1985 ⁷
Doblar – hrast nad Osredkarjem	NS	NE	
Kožbana, Krčnik – soteska s koriti in naravnim mostom	NS	NE	

Preglednica 19/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
3404V	Kožbanjšček - del porečja	Del porečja Kožbanjščka, desnega pritoka Reke v Goriških Brdih	geomorf, hidr, zool	NVDP
384	Krčnik na Kožbanjščku - naravni most	Naravni most na Kožbanjščku, desnem pritoku Reke v Goriških Brdih	geomorf	NVLP
972	Kotline	Slapišče z dvema globokima tolmunoma na Kožbanjščku, desnem pritoku Reke v Goriških Brdih	geomorf	NVLP
4494V	Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	Reka Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	hidr, geol, bot, geomorf, zool	NVDP
3477	Želinjski potok - soteska potoka pod Želinjami	Potok in soteska, levi pritok Idrije	geomorf, hidr	NVLP
3348V	Belo - del porečja Belskega potoka	Del porečja Belskega potoka, levega pritoka Kožbanjščka v Goriških Brdih	geomorf, hidr, (zool)	NVLP
3391	Sovink	Slap na Ajbi, desnem pritoku Soče dolvodno od Ročinja	geomorf, hidr	NVLP
3422	Zamedvejski potok - soteska	Vodotok in soteska Zamedvejskega potoka (Močila) desnega pritoka Soče izpod Korade	geomorf, hidr	NVLP
3349	Belo - dob	Mogočen dob pod vasjo Belo	drev	NVLP
3370	Doblar - hrast nad Osredkarjem	Mogočen hrast pri Osredkarju	drev	NVLP
80191	Vrhovlje pri Kojskem - hrast	Hrast na Vrhovljski planini pri Vrhovljah pri Kojskem v Goriških Brdih	drev	NVLP
3404V	Kožbanjšček - del porečja	Del porečja Kožbanjščka, desnega pritoka Reke v Goriških Brdih	geomorf, hidr, zool	NVDP
384	Krčnik na Kožbanjščku - naravni most	Naravni most na Kožbanjščku, desnem pritoku Reke v Goriških Brdih	geomorf	NVLP
972	Kotline	Slapišče z dvema globokima tolmunoma na Kožbanjščku, desnem pritoku Reke v Goriških Brdih	geomorf	NVLP
4494V	Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	Reka Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	hidr, geol, bot, geomorf, zool	NVDP
3477	Želinjski potok - soteska potoka pod Želinjami	Potok in soteska, levi pritok Idrije	geomorf, hidr	NVLP
3348V	Belo - del porečja Belskega potoka	Del porečja Belskega potoka, levega pritoka Kožbanjščka v Goriških Brdih	geomorf, hidr, (zool)	NVLP
3495	Zel potok	Levi pritok Idrije	geomorf, hidr, bot	NVLP

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Z namenom varstva in ohranjanja območij ali objektov, ki so rezultat različnih dejavnosti človeka, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, se v gozdovih, ki imajo po predpisih o varstvu kulturne dediščine status kulturne dediščine, določi poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine.

Takšni gozdovi so v GGE v neposredni okolici registriranih enot kulturne dediščine, ki so prikazane v spodnji preglednici. Na območju arheoloških najdišč ter v okolici večine točkovnih objektov kulturne dediščine je funkcija poudarjena na prvi stopnji, na območju ostalih registriranih enot kulturne dediščine pa gre za drugo stopnjo poudarjenosti funkcije.

⁷ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Nova Gorica, Uradno glasilo, št.8/85

Preglednica 20/D-AN: Registrirana kulturna dediščina

EV. ŠT.	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
99	Dobrovo - Grad Dobrovo	vplivno območje		3
673	Solkan - Železniški most	spomenik, vplivno obm.		65C
720	Šeberjak - Domačija Šeberjak 2	spomenik		45B
753	Šmartno v Brdih - Vas	vplivno obm. spomenika		19
3562	Snežeče - Cerkev Marije Snežne	dediščina	stavbna d.	4
3607	Dolnje Cerovo - Cerkev sv. Lenarta	vplivno območje		8
3642	Fojana - Cerkev sv. Duha	dediščina, vplivno obm.	stavbna d.	3
3658	Kamenca pri Anhovem - Cerkev sv. Mateja	spomenik, vplivno obm.		42
3659	Goljevica - Cerkev sv. Volbenka	vplivno območje		42
3795	Vrhovlje pri Kožbani - Cerkev sv. Andreja	vplivno območje		23B
3796	Golo Brdo v Brdih - Cerkev Device Marije	dediščina, spomenik	stavbna d.	24B
3797	Senik - Cerkev sv. Marije Magdalene	dediščina	stavbna d.	24A
3816	Lig - Cerkev sv. Zenona in Marijinega imena	vplivno območje		48B
3817	Zapotok v Brdih - Cerkev sv. Gabrijela	dediščina, vplivno obm.	stavbna d.	41
3819	Zapotok v Brdih - Cerkev sv. Jedrti	dediščina	stavbna d.	38
3890	Prilesje pri Plavah - Cerkev sv. Ahaca	vplivno območje		33A
3973	Ročinj - Cerkev sv. Petra	vplivno območje		49B
3974	Ročinj - Cerkev sv. Pavla	spomenik, vplivno obm.		53A, 53B
4036	Debenje - Cerkev sv. Jakoba	vplivno območje		43A, B, 44B
4045	Šlovrenc - Cerkev sv. Lovrenca	vplivno območje		4
4052	Vrhovlje pri Kojškem - Cerkev Device Marije	vplivno območje		18
4739	Kozarno - Arheološko območje Zagrad	spomenik		4, 21C
4743	Golo Brdo v Brdih – Arh. najdišče Sv. Marija na Jezeru	spomenik		23B, 24B
4749	Belo v Brdih - Arheološko območje Zagrad	spomenik		30A
4754	Brezovk - Domačija Brezovk 8	spomenik, vplivno obm.		27
4755	Brezovk - Domačija Brezovk 10	spomenik		28
4760	Slapnik - Vas	spomenik, dediščina	naselbinska d.	29
4835	Hlevnik - Kamniti most	vplivno območje		22
4837	Robidni Breg - Švinkov mlin	vplivno območje		43B, 43C
4849	Sabotin - Spomenik iz prve svetovne vojne I	spomenik, vplivno obm.		12
4892	Prilesje pri Plavah - Ruševine stolpa na Gradcu	spomenik, dediščina	stavbna d.	17A
5038	Volčanski Ruti - Gradišče Povlinčev grad	spomenik		55A, 56A
9736	Ajba - Razvaline cerkve sv. Vida	spomenik		49C
12278	Kambreško - Kuhinja z ognjiščem pri Lukčevih	vplivno območje		51, 58
15446	Sabotin - Zgodovinsko območje prve svetovne vojne	dediščina	zgodovinska kraj.	15, 65A
16073	Kozana - Vas	dediščina	naselbinska d.	7
16075	Medana - Vas	dediščina	naselbinska d.	2
16222	Volče pri Tolminu - Arheološko najdišče Za gradom	arheološko najdišče		66
23312	Ročinj - Vas	dediščina, vplivno obm.	naselbinska d.	53B, 54
23313	Brezovk - Zaselek Dolenji Brezovk	dediščina	naselbinska d.	27
23314	Ukanje - Zaselek Britof	dediščina	naselbinska d.	45B
23316	Ukanje - Zaselek Bajti	dediščina	naselbinska d.	45B
23319	Gorenje Polje pri Anhovem - Arheološko območje Grad	arheološko najdišče		43B
23320	Kambreško - Arheološko območje Rog	arheološko najdišče		59
23322	Ročinj - Arheološko območje Na Hracu	arheološko najdišče		54
23323	Zarščina - Arheološko območje Stara cerkev in Žegen	arheološko najdišče		40A
23324	Ceglo - Arheološko najdišče Mrtvica	arheološko najdišče		2
23325	Nozno - Arheološko območje sv. Peter in Pavel	arheološko najdišče		31
23655	Ajba - Arheološko območje sv. Vid	arheološko najdišče		49B, C
23788	Ajba - Napoleonov most	dediščina, vplivno obm.	stavbna d.	49B, 52A
24092	Brestje - Arheološko najdišče sv. Primož	dediščina, arhe. najdišče	stavbna d.	15, 16B
24760	Zapotok v Brdih - Spomenik partizanski tehniki Matajur	dediščina, vplivno obm.	memorialna d.	40A
25484	Lig - Domačija Strmec 4	vplivno območje		46B
25485	Lig - Domačija Strmec 5	dediščina	stavbna d.	46B
25490	Ukanje - Domačija Fili 4	dediščina	stavbna d.	45B
26705	Doblar - Znamenje	dediščina, vplivno obm.	stavbna d.	61B

EV. ŠT.	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
27710	Deskle - Spomenik NOB pri mostu	dediščina, vplivno obm.	memorialna d.	42
27836	Sabotin - Spomenik iz prve svetovne vojne II	vplivno območje		15
28052	Kambreško - Spomenik NOB	dediščina	memorialna d.	51
28455	Kozana - Spomenik NOB na Gmajni	dediščina, vplivno obm.	memorialna d.	7
28457	Brdice pri Kožbani - Spominsko znamenje NOB	dediščina, vplivno obm.	memorialna d.	27
28730	Gradno - Kamniti podporni zidovi	dediščina priporočilno	druga d.	21C
28955	Kambreško - Zaselek Brdo	dediščina priporočilno	naselbinska d.	52B
29013	Doblar - Kovačev mlin	dediščina priporočilno	stavbna d.	61B
29023	Zapotok v Brdih - Zaselek Debenje	dediščina priporočilno	naselbinska d.	44A, B
29081	Lig - Zaselek Lovišče	dediščina priporočilno	naselbinska d.	46B
29108	Gorenja vas nad Kanalom - Enoločni kamniti most	dediščina priporočilno	druga d.	48B
29307	Vedrijan - Kamniti most	dediščina priporočilno	druga d.	18, 20
29314	Krasno - Kamniti most	dediščina priporočilno	druga d.	18, 20
300004	Drnovk - Briške terase	dediščina priporočilno	stavbna d.	4
300005	Vedrijan - Briške terase	dediščina priporočilno	stavbna d.	20

ESTETSKA FUNKCIJA

Ob prepoznanem estetskem pomenu gozda se v gozdovih v krajinsko, prostorsko ali kulturno izjemnih krajinah ali točkah ter na območjih gozdov, ki zakrivajo degradacijske procese ali druge vizualno moteče elemente, ovrednoti poudarjenost estetske funkcije. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v okolici kamnoloma Anhovo ter v okolici evidentiranih izjemnih dreves.

Preglednica 21/D-EID: Evidenca izjemnih dreves

Izjemno drevo	Leto	obseg (cm)	premer (cm)	odsek	opomba
Kostanj na Srednjem	2007	332	106	59	
Kostanj v Čolnici	2013	615	196	48b	
Črni topol pri Anhovem	2002	496	158	43b	
Hrast v Belem	2002	303	96	30b	
Cipresa v Vipolžah	2002	853	272	1	izven gozda
Hrast dob v Vipolžah	2002	534	170	1	izven gozda
Kostanj v Zarščini	2015	525	167		
Obljubkov hrast	2012	451	144		

2.3 Proizvodne funkcije

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Poudarjenost lesnoproizvodne funkcije je izražena v gozdovih z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

Na prvi stopnji je funkcija poudarjena v pretežnem severnem in zahodnem delu GGE. Na najbolj ekstremnih rastiščih je poudarjena na tretji stopnji, povsod drugod, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic, kjer poudarjenost funkcije ni opredeljena, pa je poudarjena na drugi stopnji.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

Na področju pridobivanja drugih gozdnih dobrin imata na območju GGE pomembno vlogo kostanj in čebelja paša. Funkcija je poudarjena na prvi stopnji v okolici postavljenih čebeljih panjev po celotni GGE. Podatki o stojiščih so pridobljeni iz katastra čebelarske zveze Slovenije. Poleg tega je zaradi večjega deleža kostanja poudarjena v sestojih z deležem kostanja nad 25 %.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7)

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Preglednica 22/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skup.	Skupaj
Večnamenski gozdovi	7.731,56	1.525,80	63,23	9.320,59
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	6,82	0,00	0,00	6,82
Varovalni gozdovi	129,83	316,39	0,00	446,22
Skupaj	7.868,21	1.842,19	63,23	9.773,63

Preglednica 23/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci	731-Kisloljubno gradnovno bukovje	333,61	79,8
	632-Predalpsko gorsko bukovje	30,76	7,4
	555-Primorsko bukovje na flišu	25,80	6,2
	Ostali rastiščni tipi	28,07	6,7
	Skupaj RGR	418,24	100,0
31712-Podgorska bukovja mešana z listavci	555-Primorsko bukovje na flišu	313,58	41,8
	565-Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	126,40	16,9
	632-Predalpsko gorsko bukovje	116,55	15,5
	Ostali rastiščni tipi	193,47	25,9
	Skupaj RGR	749,98	100,0
56360-Listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gosp.	564-Primorsko gradnovje z jesensko vilovino	1.021,84	100,0
	Skupaj RGR	1.021,84	100,0
56370-Listnati gozdovi gričevij s termofilnimi listavci in panjevskim gospodarjenjem	564-Primorsko gradnovje z jesensko vilovino	1.782,97	49,8
	565-Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	1.238,41	34,6
	544-Primorsko belogabrovje in gradnovje	262,53	7,3
	Ostali rastiščni tipi	294,39	8,3
	Skupaj RGR	3.578,30	100,0
80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	555-Primorsko bukovje na flišu	1.451,61	48,2
	731-Kisloljubno gradnovno bukovje	982,31	32,6
	565-Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	154,64	5,1
	Ostali rastiščni tipi	420,73	13,9
	Skupaj RGR	3.009,29	100,0
81712-Podgorska bukovja mešana z listavci za premeno	555-Primorsko bukovje na flišu	212,67	39,2
	565-Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	70,76	13,0
	564-Primorsko gradnovje z jesensko vilovino	70,63	13,0
	Ostali rastiščni tipi	188,85	34,9
	Skupaj RGR	542,91	100,0
VECNAMENSKI GOZDOVI		9.320,58	100,0
60000-Gozdni rezervati	632-Predalpsko gorsko bukovje	5,46	80,1
	Ostali rastiščni tipi	1,36	20,0
	Skupaj RGR	6,82	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		6,82	100
70000-Varovalni gozdovi	565-Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	339,59	76,1
	564-Primorsko gradnovje z jesensko vilovino	156,20	35,0
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	21,74	4,9
	Ostali rastiščni tipi	22,93	5,1
	Skupaj RGR	446,25	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		446,25	100,0
Skupaj vsi gozdovi		9.773,63	100,0

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta (Karta št. 4)

V GGE s preko 95 % prevladujejo **večnamenski gozdovi**. V kategorijo **varovalnih gozdov** (4,5 %) so uvrščeni tisti gozdovi, ki so razglašeni z Uredbo (2005)⁸. Večinoma gre za gozdove na strmih naklonih, ki so razglašeni zaradi izjemno poudarjene varovalne funkcije. V pretežni meri se nahajajo na severnih pobočjih Sabotina, nekaj manjših odsekov pa je raztresenih tudi na drugih ekstremnih legah v GGE. En odsek (9a) v Spodnjih Brdih je med varovalne gozdove uvrščen zaradi ohranjene naravne vegetacije in poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Gozdov s posebnim namenom (GPN) z dovoljenimi ukrepi v GGE ni, med **GPN z nedovoljenimi ukrepi** pa je uvrščen gozdni rezervat Podcel (odsek 60a).

3.2 Lesna zaloga

NAČIN UGOTAVLJANJA LESNE ZALOGE

Lesno zalogo (LZ) smo ugotavljali z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah (SVP). Oblikovanje stratumov je ostalo glede na pretekli GGN nespremenjeno. Vzorčno mrežo v ohranjenih bukovih gozdovih prvega stratuma smo zgostili na 500x250 m (prej 1000x250 m), medtem ko je v pionirskih in panjevskih gozdovih drugega stratuma ostala nespremenjena (1000x1000 m). Interval zaupanja ocene LZ s 5 % tveganjem je 172-232 m³/ha.

Poleg meritev na SVP smo LZ v vseh RGR ugotavljali tudi z okularno metodo hitre izmere temeljnice po Bitterlichu (Kramerjev dendrometer). Seštevek okularno ocenjenih LZ sestojev smo nato korigirali s korekcijskimi faktorji po posameznih stratumih, tako da:

- so seštevki okularno ugotovljenih LZ vseh sestojev stratuma enaki vsoti LZ stratuma, ki je bila ugotovljena s SVP,
- je delež drevesnih vrst, ki so v LZ stratuma zastopane z več kot 10 %, pri obeh načinih ocene (okularna ocena in meritev na SVP) enak.

LZ odseka tako predstavlja vsota korigiranih okularno ocenjenih LZ sestojev v posameznem odseku.

Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)	Število SVP	+E (%)
1	30812-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci	418,25	248,1	36	11,7
	31712-Podgorska bukovja mešana z listavci	749,98	298,2	52	
2	56360-Listnati gozd. gričevij z robinijo in panj. gosp.	1.021,84	172,6	9	14,5
	56370-Listnati gozd. gričevij s ter. list. in panj. gosp.	3.578,29	184,6	36	
	60000-Gozdni rezervati	6,82	363,0	0	
	70000-Varovalni gozdovi	446,22	111,5	6	
	80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	3.009,31	214,3	32	
	81712-Podgorska bukovja meš. z list. Za premeno	542,92	189,9	3	
Skupaj		9.773,63	201,0	174	

NAČIN UGOTAVLJANJA TARIF

Izračun tarif smo na novo izvedli na podlagi meritev premerov in višin na SVP, ločeno po rastiščnogojitvenih razredih in skupinah drevesnih vrst. Za RGR in skupine drevesnih vrst, pri katerih nismo razpolagali z dovoljšnim številom meritev višin na SVP, smo tarife prevzeli iz

⁸ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

območnega GGN. Izračune smo po odsekih uskladili tudi z izkušnjami revirnih gozdarjev na KE glede odstopanja med odkazano in posekano lesno maso. Za celotno GGE smo določili vmesne Čoklove tarife.

Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	8,6	3,2	28,1	13,0	47,1	1,3	0,7
Jelka	14,4	0,0	38,3	13,5	33,8	0,0	0,0
Bor	6,7	0,1	45,6	28,9	18,7	2,0	1,0
Macesen	2,2	2,7	14,8	10,0	70,3	0,4	0,2
Bukev	7,6	22,9	22,3	22,7	24,5	31,8	15,8
Hrast	19,2	35,3	18,0	12,8	14,7	12,1	6,0
Pl. lst.	13,8	31,1	21,1	15,7	18,3	54,3	27,0
Dr. tr. lst.	18,1	34,2	19,1	13,2	15,4	92,1	45,8
Meh. lst.	14,2	31,0	21,3	15,5	18,0	7,0	3,5
Iglavci	7,0	1,5	36,2	21,2	34,1	3,7	1,8
Listavci	15,2	31,4	20,2	15,5	17,7	197,3	98,2
Skupaj	15,0	30,9	20,5	15,6	18,0	201,0	100,0

V LZ močno prevladujejo listavci, iglavcev je z manj kot 2 % zanemarljivo malo. V GGE najdemo le nekaj manjših nasadov črnega bora in smreke, mešanih sestojev iglavcev in listavcev skorajda ni. Pri listavcih prevladujejo trdi listavci, največ je cera in črnega gabra, vsak je zastopan z dobrimi 12 %. Izpostaviti velja še robinijo (5 %), ki je močnejše zastopana predvsem v Brdih. Zaradi pionirskega značaja gozdov je veliko tudi plemenitih listavcev – prevladujeta lipa in lipovec s 13 %, sledi jima veliki jesen (8 %) in gorski javor (5 %). Predstavnikov ohranjenih gozdov je malo – bukke le 15 %, hrasta pa samo 6 %.

Glede na debelinsko strukturo prevladuje drevje v 2. in 3. razširjenem debelinskem razredu, kar kaže na razširjenost panjevskih in mlajših raznomernih gozdov pionirskega značaja. Izpostaviti velja še pomanjkanje tanjšega drevja pri bukvi, pri kateri gre večinoma za starejše ohranjene sestoje v razvojni fazi debeljaka.

Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	36.128	28.210	7.885	33
	m ³ /ha	3,7	3,6	4,3	0,5
Listavci	m ³	1.928.367	1.558.669	355.149	14.549
	m ³ /ha	197,3	198,1	192,8	230,2
Skupaj	m³	1.964.495	1.586.879	363.034	14.582
	m³/ha	201,0	201,7	197,1	230,7

3.3 Prirastek

Prirastek smo ugotavljali preko zaporednih meritev merskih dreves na 132 SVP, na katerih je bila izvedena vsaj druga meritev, ter ga kasneje izravnali preko prirastnih nizov, oblikovanih za posamezne skupine drevesnih vrst po RGR, stratumih in celotno GGE (v prilogi). Zaradi redke vzorčne mreže, majhnega deleža iglavcev in posledično pomanjkanja podatkov smo prirastne nize za iglavce prevzeli iz GGN sosednjih GGE Tolmin (zmerno kisloljubni bukovi gozdovi), Banjšice (podgorski bukovi gozdovi in borovi nasadi) in Gorica (listnati gozdovi gričevij in varovalni gozdovi).

V povprečni letni prirastek, ki je med nižjimi v GGO, prispevajo predvsem listavci, in sicer najbolj v 1. in 2. razširjenem debelinskem razredu, kar je posledica robinijevih panjevcev ter mlajših pionirskih raznomernih gozdov, ki najbolj priraščajo.

Preglednica 27/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,03	0,00	0,04	0,01	0,02	0,10	2,0
Listavci	1,55	1,99	0,89	0,52	0,41	5,36	98,0
Skupaj:	1,58	1,99	0,93	0,53	0,43	5,46	100,0

Preglednica 28/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd.	Državni gozd.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	1.063	820	240	2
	m ³ /ha	0,11	0,10	0,13	0,04
Listavci	m ³	52.326	42.659	9.312	355
	m ³ /ha	5,35	5,43	5,06	5,60
Skupaj	m³	53.389	43.480	9.552	357
	m³/ha	5,46	5,53	5,19	5,64

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 29/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m³/ha
Mladovje	56,00	0,6							
Drogovnjak	63,33	0,6							271,1
Debeljak	714,03	7,3	21,37	3,0	0,0	28,8	50,2	21,0	406,6
Sestoj v obnovi	245,72	2,5	122,46	49,8	0,0	43,1	43,9	13,0	267,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	6.131,14	62,8	19,52	0,3	0,0	0,0	67,1	32,9	208,1
Panjevec	2.402,58	24,6							127,5
Grmičav gozd	100,54	1,0							45,3
Pionirski gozd z grmišči	60,29	0,6							80,1
Skupaj	9.773,63	100,0	163,35	1,7					

V GGE močno prevladujejo manj kvalitetni raznomerni gozdovi, gre v bistvu za starejše pionirske sestoje, ki so nastali na opuščeni kmetijski površini, še niso dosegli sečne zrelosti, so vrstno izredno pestri, vendar slabih zasnov in kvalitete. Tudi interes za načrtno gospodarjenje z njimi je zaradi tanjših dimenzij in slabe kvalitete majhen. Predvsem v južnem delu GGE prevladujejo panjeveci, za primorske gozdove specifična sestojna oblika, ki se na termofilnih rastiščih pojavlja kot panjevec črnega gabra in malega jesena, na bolj vlažnih in bogatih tleh na flišu pa prevladujejo za Goriška Brda značilni robinjevi panjeveci.

Ohranjenih enodobnih gozdov je malo in se nahajajo le na območjih, kjer je vedno prevladovala gozdna raba – v pretežni meri gre za bukove debeljake, v katerih pa se je predvsem na območju zmerno kisloljubnih bukovih gozdov zaradi sanacije žledoloma v tem desetletju pričela intenzivna obnova. V tem delu GGE se je tako močno povečal delež kakovostnega pomladka ter delež mladovij. Za njihov uspešen prehod v drogovnjake, ki jih v GGE izrazito primanjkuje (med drogovnjaki prevladujejo nasadi črnega bora in smreke, bukovih drogovnjakov praktično ni), pa bodo zaradi bogatih rastišč potrebna intenzivna gojitvena dela.

Zasnova pomladka je v enodobnih gozdovih glede na majhno količino opravljenih gojitvenih del dokaj dobra. Problematična pa je na območju raznomernih gozdov, predvsem v sestojih z večjim deležem jesena, v katerih se je sestojni sklep zaradi propada ali sanacije razrahljal. V teh gozdovih se v pomladku pojavljajo predvsem plemeniti listavci, katerih perspektiva je zaradi bujnega zapleveljenja, odsotnosti gojitvenih del ter izrazitega pritiska rastlinojede divjadi izredno slaba. Kjer na pomladek zaradi naštetega ni moč računati, ga nismo niti posebej evidentirali.

Preglednica 30/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah

Enota	Jelka	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,76	98,31	2,99	19,98	39,09	2,22	163,35
%	0,47	60,18	1,83	12,23	23,93	1,36	100,00

Iz spodnje preglednice je razvidno, da je ustrezno negovanih mladovij približno polovica. Tam lahko računamo tudi na prehod v kvalitetne drogovnjake, medtem ko v nenegovanih lahko pričakujemo neustrezno vrstno sestavo in slabše zasnove v prihodnosti. Slabše je stanje z negovanostjo v drogovnjakih in pomlajencih, še posebej pa v oči bode delež nenegovanih raznomernih gozdov.

Preglednica 31/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	56,00	1,6	47,9	25,2	25,3	46,1	5,8	48,1	0,0	18,9	46,6	7,7	26,8
Drogovnjak	63,33	0,2	25,8	61,4	12,6	13,5	30,0	56,5	0,0	29,7	55,6	14,7	0,0
Debeljak	714,03					1,4	31,0	67,6	0,0	11,0	71,5	14,5	3,0
Sestoj v obnovi	245,72					21,7	44,9	33,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	6.131,14					0,2	14,0	85,8	0,0				
Panjevec	2.402,58												
Grmičav gozd	100,54												
Pionirski gozd z grmišči	60,29	0,0	0,0	3,6	96,4								
Skupaj:	9.773,63												

3.5 Tipi sestojev

NAČIN IZDELAVE SESTOJNE KARTE

Posodobitev sestojne karte in pripadajočih atributnih podatkov je potekala po ustaljenem protokolu (Kozorog in sod, 2013). S kabinetno posodobitvijo sestojne karte z ekransko tehniko in uporabo najnovejših digitalnih ortofoto posnetkov (DOF-25, 2020) smo zajeli izboljšanje položajne točnosti nekaterih sestojev, ažuriranje nastalih sprememb sestojev in izločanje novih sestojev. Tako posodobljeno karto smo vpeli na najnovejšo rabo tal (MKGP, 2020). S pomočjo fotointerpretacijskega ključa in drugih virov (SVP, gozdnogojitveni načrti, evidenca poseka ...) smo izvedli dopolnitev atributnega dela podatkov v sodelovanju s KE oz. revirnimi gozdarji, ki so bili intenzivneje vključeni tudi pri definiranju problemov v GGE. Sledil je vklop novih sestojev v obstoječi sistem šifriranja ter prečiščenje vseh podatkov.

Tako pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto smo s posodobljenim atributnim delom podatkov in prevzeto rabo tal na terenu le preverjali in dopolnjevali, pri čemer smo pozornost prednostno usmerili v ugotavljanje sprememb sestojev zaradi večjih pomladitvenih in sanacijskih sečenj, stanje pomladka in usmeritve v mladovij in pomlajencih. Ugotovljene spremembe smo sproti vnašali v sestojno karto preko tablične aplikacije QField.

Preglednica 32/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip	Površina (ha)	%
Hrastovi gozdovi	28,00	0,3
Gozdovi bukke in hrasta	0,48	0,0
Bukovi gozdovi	416,86	4,3
Drugi pretežno listnati gozdovi	9.186,50	94,0
Gozdovi bukke in smreke	1,72	0,0
Jelovi gozdovi	1,12	0,0
Smrekovi gozdovi	11,71	0,1
Borovi gozdovi	29,37	0,3
Drugi pretežno iglasti gozdovi	4,77	0,0
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	93,10	1,0
Skupaj	9.773,63	100,0

Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta 2).

Današnji sestojni tipi so odraz naravnih dejavnikov in predvsem preteklega gospodarjenja, ki je vplivalo na sestojno zgradbo, razmerje drevesnih vrst, zasnovo in negovanost.

V GGE izrazito prevladujejo **drugi pretežno listnati gozdovi**, med katere štejemo panjevske gozdove na območju listnatih gozdov gričevij in gozdove za premeno, ki so nastali na opuščeni kmetijskih površinah in se pojavljajo večinoma na bukovih rastiščih, kjer pa je delež bukve na račun plemenih in trdih listavcev majhen.

Omeniti velja še **bukove gozdove**, ki so se ohranili zlasti v predelih GGE, kjer je od nekdaj prevladovala gozdna raba. Njihov delež je glede na delež bukovih rastišč (teh je okrog 40 %) izredno majhen.

Še manjši pa je delež **hrastovih gozdov**, čeprav so za južni del GGE značilna hrastova rastišča (v GGE jih je slaba tretjina), vendar je sestoj s prevladujočim deležem hrasta na račun robinije in drugih trdih listavcev malo. Ob tem je potrebno omeniti še, da je cer, ki ga je med hrasti največ, uvrščen med trde listavce, posledično pa so ti sestoji del drugih pretežno listnatih gozdov.

Ostalih tipov gozdov je malo, gre predvsem za nasade smreke in črnega bora in mešane sestojne iglavcev in listavcev.

Sestoj smo sicer izločali ob pomoči sestojne karte preteklega GGN ter ugotovljenih sprememb glede na zasnovo, kvaliteto, strukturo ter predvsem gozdnogojitveni cilj. Izločili smo 1989 sestojev s povprečno velikostjo 4,91 ha.

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 33/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	929,26	10,0	3.465,27	37,2	4.349,27	46,6	576,79	6,2	9.320,59	95,3
Gpn, ukrepi niso dov.	6,82	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	6,82	0,1
Varovalni gozdovi	329,94	74,0	101,87	22,8	14,41	3,2	0,00	0,0	446,22	4,6
Skupaj vsi gozdovi	1.266,02	13,0	3.567,14	36,5	4.363,68	44,6	576,79	5,9	9.773,63	100,0

Gozdovi v GGE so v glavnem spremenjeni z nenaravno sestavo drevesnih vrst, kar je bilo nakazano že v prejšnjem poglavju. Spremenjeni so zaradi preteklih človekovih vplivov, tradicionalnega gospodarjenja z robinijo v Goriških Brdih ter pionirskega nastanka na opuščeni kmetijskih površinah.

V Spodnjih Brdih je edina večja zaplata ohranjenega hrastovega gozda v odseku 9a, ki je s spremembo Uredbe (2005)⁹ uvrščen med varovalne gozdove in tako dodatno zaščiteno. Sicer pa večjih kompleksov ohranjenih hrastovih gozdov v tem prostoru ni, gre za razdrobljena in manjša območja, katerih površina se skozi desetletja zaradi težav s pomlajevanjem hrasta in odsotnosti potrebnih gozdnogojitvenih del dodatno fragmentira in izgublja.

⁹ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 34/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih* (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	6	0,0	0,0	83,3	16,7	0,0
Bor	7	0,0	0,0	14,3	57,1	28,6
Macesen	5	0,0	40,0	0,0	60,0	0,0
Bukev	287	0,3	6,6	20,2	39,5	33,4
Hrast	24	0,0	16,7	33,3	20,8	29,2
Pl. lst.	227	0,0	9,3	21,6	46,2	22,9
Dr. tr. lst.	183	0,0	7,1	15,3	29,0	48,6
Meh. lst.	36	0,0	0,0	5,6	55,5	38,9
Skupaj iglavci	18	0,0	11,1	33,3	44,5	11,1
Skupaj listavci	757	0,1	7,5	19,2	39,1	34,1
Skupaj	775	0,1	7,6	19,5	39,3	33,5

*Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm, ocenjenem na SVP.

Oceno kakovosti drevja je potrebno jemati z zadržkom, saj vanjo niso vključene notranje lastnosti lesa, ki bistveno vplivajo na kakovost sortimentov ter jih je na terenu nemogoče ocenjevati. Tudi brez upoštevanja tega dejstva pa so podatki o kakovosti drevja dokaj neugodni, saj prevladuje drevje slabših kakovostnih razredov. Glede na razvojne faze, sestavo drevesnih vrst ter način gospodarjenja so rezultati pričakovani in jih ob trenutni intenzivnosti gospodarjenja ter brez zadostne realizacije gojitvenih del in nege gozdov bistveno ne bo mogoče izboljšati, kar je potrebno upoštevati pri opredeljevanju ciljev.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 35/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,0
Veje in krošnja	10,6
Osutost	0,5
Skupaj	13,1

Poškodovanost drevja se je glede na obdobje pred desetletjem povečala za dobra dva odstotka, in sicer predvsem poškodovanost vej in krošnje, nastala zaradi žledoloma. Poškodbe debela se pojavljajo na strmejših naklonih, kjer gozd opravlja varovalno vlogo.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa na terenu je prostorsko vezana na širše popisne enote, pri oblikovanju katerih so bila upoštevana populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi in klimi. GGE je v celoti uvrščena v popisno enoto Brda, v kateri so še GGE Banjšice, GGE Gorica in GGE Ajdovščina.

V letu 2020 smo v vseh popisnih enotah izvedli četrti popis objedenosti. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam podatek služi kot dodana vrednost pri razumevanju dogajanja v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot. V nadaljevanju prikazujemo podrobnejše podatke popisa gozdnega mladja za celotno popisno enoto Brda in primerjave med štirimi popisi.

Preglednica 36/OM1: Objedenost gozdnega mladja 2020 – skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)
do 15 cm	63.363	*
16-30 cm	41.905	30,4
31-60 cm	17.266	45,9
61-100 cm	6.156	40,9
101-150 cm	3.428	42,1
Skupaj 1-5	132.118	*
Skupaj 2-5	68.755	34,9

* Objedenost v razredu mladja do 15 cm se ne ugotavlja.

Preglednica 37/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah*

Skup. DV	št. vz.	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	3				14			28	50,0		14	100,0	1	28			84	33,3
Jelka	2				28	100,0								14			42	66,7
Bukev	26	3	2.003	8	3.470	14,5	21	3.610	16,7	33	2.029	16,6	47	1.609	6,1	16	10.718	14,4
Hrasti	24	41	25.936	21	8.731	51,9	11	1.819	77,7	2	98	100,0				15	10.648	56,8
Plemeniti list.	45	22	13.917	27	11.207	29,2	18	3.162	52,7	10	602	60,5	6	196	50,0	22	15.167	35,6
Trdi listavci	48	33	20.980	41	17.196	23,4	46	8.017	48,2	48	2.952	47,9	41	1.399	41,0	43	29.564	33,4
Mehki listavci	16	1	527	3	1.259	28,9	4	630	57,8	8	462	63,6	5	182	30,8	4	2.532	42,5
Iglavci	5				42	66,7		28	50,0		14	100,0	1	42			126	44,4
Listavci	51	100	63.363	100	41.863	30,3	100	17.238	45,9	100	6.142	40,8	99	3.386	24,4	100	68.629	34,9
Skupaj	51	100	63.363	100	41.905	30,4	100	17.266	45,9	100	6.156	40,9	100	3.428	24,1	100	68.755	34,9

*Objedenost mladja se izraža v deležu mladja višine od 16 do 150 cm.

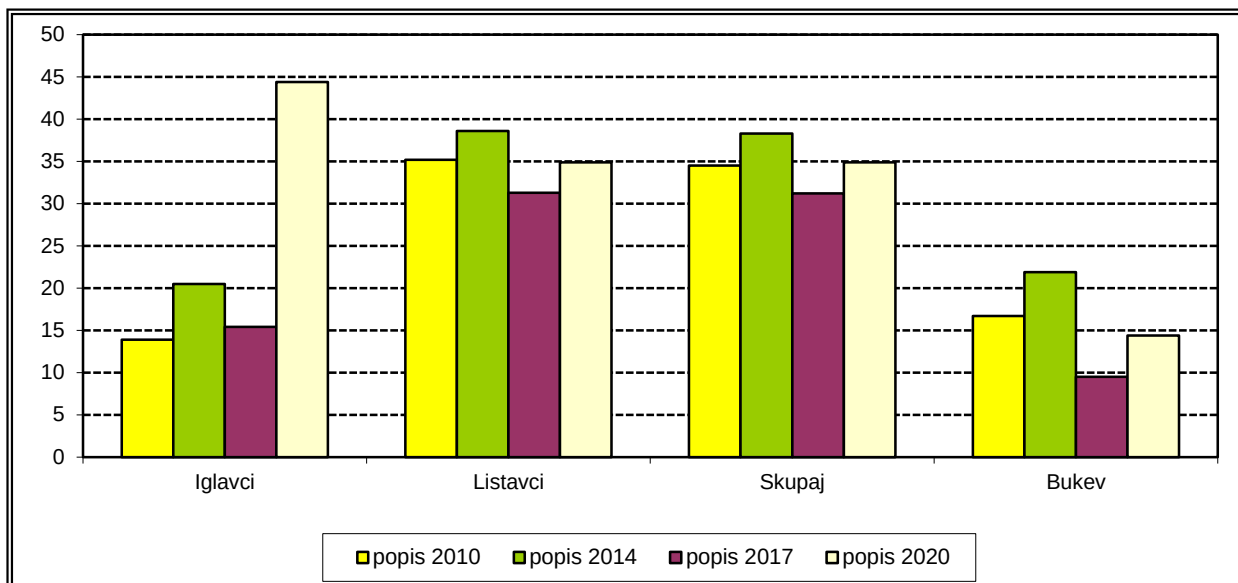
Najpomembnejše drevesne vrste graditeljice sestojev so plemeniti listavci, bukev in hrasti. Delež hrastov v mladju višine 30-60 cm je le 11 %, v naslednjem višinskem razredu znaša le 2 %, v višinskem razredu 100-150 cm pa sploh ni bil evidentiran. Struktura popisane mladja v popisni enoti je glede zastopanosti hrastov in njihove nadaljnje vrasti zelo problematična in predstavlja problem pri pomlajevanju sestojev. Nasprotno je z bukvijo, ki je v nizkem mladju zastopana z nizkim deležem 8 %, v perspektivnem mladju zadnjega višinskega razreda pa je zastopana že s 47 %. Popis mladja v pomlajajočih se sestojih kaže na proces, ki bi ob ustrezni negi lahko vodil v povečanje deleža bukve v končni sestavi sestojev. Podobno kot pri bukvi se delež trdih listavcev v strukturi mladja povečuje (s 33 % na 41 %) in zagotavlja tudi prerast v odrasle sestoje. Pri plemenitih listavcih, ki sicer dokaj uspešno preraščajo v naslednje višinske razrede, pa velja omeniti velik delež objedenih osebkov – teh je v višinskem razredu 30-60 cm več kot 50 %, v višinskem razredu 60-100 cm pa več kot 60 %. Ob dejstvu, da v GGE na bukovih rastiščih prevladujejo raznomerni gozdovi pionirskega nastanka z visokim deležem plemenitih listavcev, ki se najuspešneje pomlajujejo ravno s plemenitimi listavci (bukovega pomladka je v teh sestojih zanemarljivo malo), tako visoka objedenost zagotovo predstavlja težavo za prihodnjo zgradbo teh gozdov.

Preglednica 38/D-DPO: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	2010	2014	2017	2020
Smreka	27,3	25,5	16,0	33,3
Jelka	12,6	12,5		66,7
Bori	0,0			
Macesen				
Bukev	16,7	21,9	9,5	14,4
Hrasti	16,4	23,7	55,0	56,8
Plemeniti listavci	47,1	45,9	36,8	35,6
Drugi trdi listavci	34,8	47,5	28,2	33,4
Mehki listavci	38,3	42,1	57,2	42,5
Iglavci	13,9	20,5	15,4	44,4
Listavci	35,2	38,6	31,3	34,9
Skupaj	34,5	38,3	31,2	34,9

Glede na prejšnji popis se je skupna objedenost osebkov povečala, kar kaže na povečan pritisk divjadi na okolje.

Grafikon 2/D-DPO: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014, 2017 in 2020

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 – 29 cm	št./ha	1,06	26,91	27,97	1,52	27,65	29,17	2,58	54,56	57,14
	m ³ /ha	0,31	9,31	9,62	0,44	9,51	9,95	0,75	18,82	19,57
30 – 49 cm	št./ha	0,03	2,65	2,68	0,03	4,30	4,33	0,06	6,95	7,01
	m ³ /ha	0,04	4,27	4,31	0,04	7,02	7,06	0,08	11,29	11,37
50 in več cm	št./ha	0,03	0,00	0,03	0,00	0,08	0,08	0,03	0,08	0,11
	m ³ /ha	0,08	0,00	0,08	0,00	0,24	0,24	0,08	0,24	0,32
Skupaj	št./ha	1,12	29,56	30,68	1,55	32,03	33,58	2,67	61,59	64,26
	m³/ha	0,43	13,58	14,01	0,48	16,77	17,25	0,91	30,35	31,26

Pravilnik (2009a)¹⁰ določa okvirno odmrlo lesno maso v višini vsaj 3 % od LZ v GGE, pri čemer mora biti odmrlo drevje čimbolj enakomerno razporejeno v vseh debelinskih razredih, še zlasti v razredih nad 30 cm. Trenutno stanje v GGE je tako z vidika deleža odmrle lesne mase glede na LZ kakor tudi njene razporeditve v vseh debelinskih razredih ugodno. Odmrlo drevje namreč predstavlja preko 15 % LZ, od tega preko 5 % drevje debeline nad 30 cm. Glavnina odmrlega drevja se sicer pojavlja pri tanjših stoječih in ležečih listavcih.

¹⁰ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

4.1 *Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti*

Današnja zgradba in razširjenost gozdov je neločljivo povezana z gospodarjenjem v preteklosti, še posebej z načinom in intenzivnostjo kmetijskega gospodarstva. Goriška Brda so bila poseljena že v času rimske dobe. Ker so bili tu ugodni pogoji za kmetovanje, so se prebivalci že zgodaj začeli ukvarjati s kmetijstvom. Kmetijske površine, predvsem vinogradi, so se večali na račun izkrčenih gozdov. Gozdna površina je svoj minimum dosegla najverjetneje v 18. stoletju (gozdnatost le 21 %), od takrat dalje pa se je površina obdelovalnih zemljišč zmanjševala, enkrat hitreje, drugič počasneje.

V gozdovih se ni samo sekalo, temveč tudi paslo, nabiralo steljo in klestilo veje. Že v srednjem veku so bili zato za te gozdove izdelani gozdni redi, katerih namen je bil predvsem zaščita gozdov pred prekomernim izkoriščanjem. V GGE sta vključena tudi nekdanja deželno knežja gozdova Klobučar (oddelek 66) in Sabotin (odsek 65a), ki sta bila prvič izmerjena že leta 1736, takrat sta bila razmejena tudi s križi in letnicami, vklesanimi v skale. Najbolj načrtno se je sicer sekalo v državnih gozdovih, kar dokazuje tudi ohranjen načrt za Panovec-Sabotin s konca 19. stoletja. Na prehodu v 20. stoletje je bila v te kraje prinesena robinija, ki je zaradi hitre rasti, agresivnega širjenja ter velike uporabnosti lesa (drva in vinogradniško kolje) močno zaznamovala podobo in zgradbo gozdov ter ima še vedno pomembno gospodarsko vlogo v GGE.

V času med obema vojnoma je bilo veliko gozdov izsekanih in opustošenih. Po drugi svetovni vojni je začelo z gozdovi upravljati Soško gozdno gospodarstvo, postalo edini odkupovalec lesa ter izvajalec vseh drugih vlaganj v gozdove (nega, gradnja gozdnih prometnic ...). Največjo oviro za gospodarjenje je predstavljala izrazita lastniška in parcelna razdrobljenost in seveda opustošeni gozdovi iz preteklosti. Sredi 20. stoletja je predele z večjim deležem kostanja dodatno prizadela glivična bolezen – kostanjev rak, zaradi katere je delež kostanja v lesni zalogi sestojev močno upadel. Bolezen je prišla k nam iz Italije in se je razširila po vsej GGE. V letih 1996 in 1997 je zgornji del GGE prizadel žledolom, na Sabotinu pa je bilo v letu 2007 odkrito žarišče kostanjeve šiškarice, ki je bila uvožena iz Piemonta iz Italije in je še dodatno prizadela že tako prizadete kostanjeve gozdove. V istem obdobju se je pričelo tudi sušenje velikega jesena zaradi jesenovega ožiga.

Družbene in gospodarske razmere, bližina meje in beg prebivalstva v gospodarska središča so v drugi polovici 20. stoletja vodili do izrazitejših procesov zaraščanja in povečevanja gozdnatosti. V zgornjih Brdih in na Kambreškem se proces zaraščanja še nadaljuje, v spodnjih Brdih pa se zaradi intenzivnega kmetovanja pritiski na ohranjene zaplate gozda še stopnjujejo.

V preteklih desetletjih je bilo osnovano veliko nasadov, med njimi tudi nekaj poskusov s tujerodnimi drevesnimi vrstami (japonski macesen, duglazija), ki pa se za razliko od intenzivne direktne premene na boljših rastiščih niso najbolje obnesli.

4.2 *Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju*

V preteklem ureditvenem obdobju so bili zaradi slabe odprtosti gozdov, neugodnih lastniških razmer, neznanega lastništva in majhne navezanosti lastnikov na gozd cilji gospodarjenja ohlapno določeni in usmerjeni v zagotavljanje sonaravnega, večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja v vseh gozdovih, uravnavanje ustrezne zgradbe gozda, zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu in vinogradniškem kolju, izboljšanje pravilnih razmer ter ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na območjih Natura 2000.

V zadnjem desetletju je na gospodarjenje z gozdom izdatno vplival žledolom leta 2014, ki je prizadel severne predele GGE med Kambreškim in Solarji. V sanaciji poškodovanih gozdov so svojo priložnost videli izvajalci, ki so se v letih po ujmi okrepili s sodobnimi in zmogljivimi stroji za gozdno proizvodno, predvsem žičnicami. Po končani sanaciji so se začeli pritiski tudi na ostale, še zlasti najbolj ohranjene bukove gozdove. Intenzivnost gospodarjenja se je na predelih odprtih gozdov z urejenimi lastniškimi razmerami precej povečala, kar se nenazadnje kaže tudi v realizaciji načrtovanega poseka v nekaterih najkvalitetnejših in od žledoloma poškodovanih gozdovih. V ostalih gozdovih se interes za gospodarjenje ni izrazito povečal.

Največjo zdravstveno težavo tega desetletja zagotovo predstavlja sušenje jesenovih sestojev zaradi jesenovega ožiga. Ta najprej oslabi drevo, dodatno škodo pa povzroča še mraznica (*Armillaria spp.*), ki s trohnenjem korenin pospešuje odmiranje te drevesne vrste. Ob prisotnosti močnejših vetrov se tako začnejo rušiti celotni sestoji. Problem je toliko večji, ker je v posameznih gozdnih predelih delež velikega jesena v gozdovih tudi višji od 50 %, tudi sicer pa gre za GGE z enim največjih deležev velikega jesena v lesni zalogi v Sloveniji. Izpad velikega jesena je predvsem v mlajših razvojnih fazah skoraj 100 %. Starejša drevesa so nekoliko bolj odporna in dlje časa kljubujejo, čeprav se tudi ta sčasoma pogosto posušijo oz. izrujejo ob močnejših vetrovih.

Ob izredno kvalitetnih rastiščih, majhnem zanimanju za nego in zaščito mlajših razvojnih faz med lastniki gozdov ter ob izdatnem objedanju pomladka od divjadi, še zlasti plemenitih listavcev, ki v pionirskih gozdovih prevladujejo, se pod vprašaj postavlja prihodnost teh gozdov, ki brez konkretnih sistemskih sprememb ne prinaša dobrih obetov.

4.2.1 Posek

Posek po rastiščnogojitvenih razredih in primerjava z načrtovanim

Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje 2012-2021			Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
Gospodarski razred						
		m³	m³	%	%	
30640-Primorska bukovja	Iglavci	45	6	12,9	0,0	
	Listavci	12.882	724	5,6	0,2	
	Skupaj	12.927	730	5,6	0,2	
30812-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci	Iglavci	90	1.323	1.470,4	0,3	
	Listavci	20.346	17.282	84,9	4,2	
	Skupaj	20.436	18.605	91,0	4,5	
31712-Podgorska bukovja mešana z listavci	Iglavci	108	24	22,3	0,0	
	Listavci	31.240	5.524	17,7	1,3	
	Skupaj	31.348	5.548	17,7	1,3	
56360-Listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gospodarjenjem	Iglavci	662	222	33,6	0,1	
	Listavci	55.008	32.909	59,8	7,9	
	Skupaj	55.670	33.132	59,5	8,0	
56370-Listnati gozdovi gričevij s termof.list.in panjevskim gospodarjenjem	Iglavci	6.398	337	5,3	0,1	
	Listavci	134.920	32.844	24,3	7,9	
	Skupaj	141.318	33.181	23,5	8,0	
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	0	9	0,0	0,0	
	Listavci	3.553	701	19,7	0,2	
	Skupaj	3.553	709	20,0	0,2	
80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	Iglavci	3.396	1.720	50,6	0,4	
	Listavci	124.922	27.941	22,4	6,7	
	Skupaj	128.318	29.661	23,1	7,2	
81712-Podgorska bukovja mešana z listavci za premeno	Iglavci	153	28	18,5	0,0	
	Listavci	20.591	4.633	22,5	1,1	
	Skupaj	20.744	4.661	22,5	1,1	
Skupaj	Iglavci	10.852	3.669	33,8	0,9	
	Listavci	403.462	122.558	30,4	29,6	
	Skupaj	414.314	126.227	30,5	30,5	
Ureditveno obdobje 2002-2011			Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
Gospodarski razred						
		m³	m³	%	%	
30640-Primorska bukovja	Iglavci	84	3	3,6	0,0	
	Listavci	6.953	685	9,9	0,3	
	Skupaj	7.037	688	9,8	0,3	
30812-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci	Iglavci	223	295	132,3	0,1	
	Listavci	13.083	4.295	32,8	1,6	
	Skupaj	13.306	4.590	34,5	1,7	
31712-Podgorska bukovja mešana z listavci	Iglavci	433	82	18,9	0,0	
	Listavci	22.086	5.251	23,8	2,0	
	Skupaj	22.519	5.333	23,7	2,0	
56360-Listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gospodarjenjem	Iglavci	1.286	22	1,7	0,0	
	Listavci	39.002	20.633	52,9	7,8	
	Skupaj	40.288	20.655	51,3	7,8	
56370-Listnati gozdovi gričevij s termof.list.in panjevskim gospodarjenjem	Iglavci	2.194	348	15,9	0,1	
	Listavci	74.400	33.774	45,4	12,7	
	Skupaj	76.594	34.122	44,5	12,9	
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	0	0	0,0	0,0	
	Listavci	1.540	968	62,9	0,4	
	Skupaj	1.540	968	62,9	0,4	

80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	Iglavci	2.396	397	16,6	0,1
	Listavci	86.278	24.818	28,8	9,4
	Skupaj	88.674	25.215	28,4	9,5
81712-Podgorska bukovja mešana z listavci za premeno	Iglavci	196	38	19,4	0,0
	Listavci	15.231	3.721	24,4	1,4
	Skupaj	15.427	3.759	24,4	1,4
Skupaj	Iglavci	6.812	1.185	17,4	0,4
	Listavci	258.573	94.145	36,4	35,5
	Skupaj	265.385	95.330	35,9	35,9

Realizacija možnega poseka zaradi slabe kvalitete gozdov, slabe odprtosti, neurejenih lastniških razmer ter lastniške razdrobljenosti gozdov ne dosega niti tretjine načrtovanega. Najvišja je bila na območju ohranjenih in kvalitetnih zmerno kisloljubnih bukovih gozdov, ki jih je močnejše prizadel žledolom leta 2014 in je bila njihova sanacija smiselna in tudi ekonomsko zanimiva. Višja od 50 % je bila še realizacija v Spodnjih Brdih, kjer prevladuje panjevski način gospodarjenja z robinijo, poleg tega je v tem prostoru izrazit pritisk na gozdove tudi v smislu krčitev za kmetijske namene. Povsod drugod je bila realizacija nižja od četrtine, najnižja pa je bila v ohranjenih podgorskih in primorskih bukovih gozdovih.

Še zlasti nizek je odstotek realizacije možnega poseka v državnih gozdovih, v katerih je znašal komaj 14 %. Vzroki so raznovrstni, najpomembnejši med njimi so slaba odprtost gozdov in velika razdrobljenost zasebne gozdne posesti (gradnja novih prometnic preko zemljišč zasebnih lastnikov je zaradi zapletenega procesa pridobivanja soglasij in neznanega lastništva močno otežena), na gospodarjenje z državnimi gozdovi v GGE je pomembno vplival žledolom v letu 2014, po katerem se je država usmerila v sanacijo bolj kvalitetnih in dostopnih gozdov širom Slovenije, kamor so se usmerili tudi izvajalci gozdarskih del, na realizacijo neugodno vpliva razmeroma slaba kakovostna in debelinska struktura možnega poseka, zaradi česar je država za gospodarjenje s temi gozdovi preko zunanjih izvajalcev manj zainteresirana, saj posek na manjših dislociranih parcelah ni rentabilen, spremenjena politika SiDG pa ne spodbuja maloprodaje. Izpostaviti velja tudi gozdne parcele, ki jih ima država v solastništvu z zasebnimi lastniki, ter gozdne parcele, katerih upravljevec ni SiDG.

Ne glede na zgornja dva odstavka pa se je realiziran posek glede na prejšnje ureditveno obdobje v vsej GGE povečal za okrog 30 % (iz 95.330 m³ na 126.200 m³).

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan – m ³	9.016	335.847	344.863	1.761	64.248	66.009	75	3.367	3.442	10.852	403.462	414.314
Izveden – m ³	3.413	113.215	116.628	257	9.243	9.499	0	100	100	3.669	122.558	126.227
Realizacija - %	37,9	33,7	33,8	14,6	14,4	14,4	0,0	3,0	2,9	33,8	30,4	30,5
Povp. drevo m ³	0,78	0,27	0,28	0,21	0,27	0,27	0,00	0,16	0,16	0,65	0,27	0,28

Posek po vrstah sečenj

Po vrsti poseka v GGE je prevladovala panjevska sečnja, ki predstavlja slabo tretjino vsega poseka. Razmeroma veliko je bilo sanitarnega poseka, in sicer tako na račun sanacije žledoloma kot tudi zaradi sušenja velikega jesena. Vsekakor velja izpostaviti tudi posek zaradi krčitev, ki presega 10 % vsega poseka in se je glede na prejšnje ureditveno obdobje več kot počelveril.

Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Skupaj GGE

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek		
		Redčen.	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m³	303	1.294	80	34	0	776	913	89	178	2		
	%	8,2	35,3	2,2	0,9	0,0	21,1	24,9	2,4	4,9	0,1	5,2	75,0
Listavci	m³	4.329	22.755	5.008	40.538	8	4.892	24.035	3.674	14.586	2.737		
	%	3,5	18,6	4,1	33,1	0,0	4,0	19,6	3,0	11,9	2,2	7,4	21,2
Skupaj	m³	4.632	24.049	5.088	40.572	8	5.668	24.948	3.763	14.764	2.739		
	%	3,7	19,1	4,0	32,0	0,0	4,5	19,8	3,0	11,7	2,2	7,3	21,7

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek Za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek		
Iglavci	m³	218	1.288	80	34	0	710	911	89	81	2		
	%	6,4	37,7	2,3	1,0	0,0	20,8	26,7	2,6	2,4	0,1	5,8	83,3
Listavci	m³	2.986	21.974	4.859	38.483	2	4.543	21.716	2.877	13.207	2.573		
	%	2,6	19,4	4,3	34,0	0,0	4,0	19,2	2,5	11,7	2,3	8,3	23,9
Skupaj	m³	3.204	23.262	4.939	38.517	2	5.253	22.627	2.966	13.288	2.575		
	%	2,7	19,9	4,2	33,2	0,0	4,5	19,4	2,5	11,4	2,2	8,2	24,4

Državni gozdovi

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. Posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedo. posek		
		Redčen.	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m³	85	6	0	0	0	66	3	0	97	0		
	%	33,0	2,4	0,0	0,0	0,0	25,7	1,0	0,0	37,9	0,0	2,3	33,6
Listavci	m³	1.342	781	126	2.044	7	328	2.319	797	1.334	164		
	%	14,5	8,5	1,4	22,1	0,1	3,6	25,0	8,6	14,4	1,8	3,3	9,3
Skupaj	m³	1.427	787	126	2.044	7	394	2.322	797	1.431	164		
	%	15,0	8,3	1,3	21,5	0,1	4,1	24,5	8,4	15,1	1,7	3,3	9,5

Gozdovi lokalnih skupnosti

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. Posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek		
		Redčen.	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m³	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Listavci	m³	0	0	22	10	0	21	0	0	46	0		
	%	0,0	0,0	22,5	10,4	0,0	21,1	0,0	0,0	46,0	0,0	0,7	2,3
Skupaj	m³	0	0	22	10	0	21	0	0	46	0		
	%	0,0	0,0	22,2	10,1	0,0	21,2	0,0	0,0	46,5	0,0	0,7	2,3

Posek po skupinah drevesnih vrst**Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst**

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	2,1	17,4	0,2
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	0,4	1,4	0,0
Macesen	0,3	2,8	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	16,0	8,7	1,2
Hrast	6,7	6,7	0,5
Pl. Ist.	19,5	5,7	1,4
Dr. tr. Ist.	51,4	8,0	3,8
Meh. Ist.	3,6	8,8	0,3
Skupaj iglavci	2,8	5,2	0,2
Skupaj listavci	97,2	7,4	7,1
Skupaj	100,0	7,3	7,3

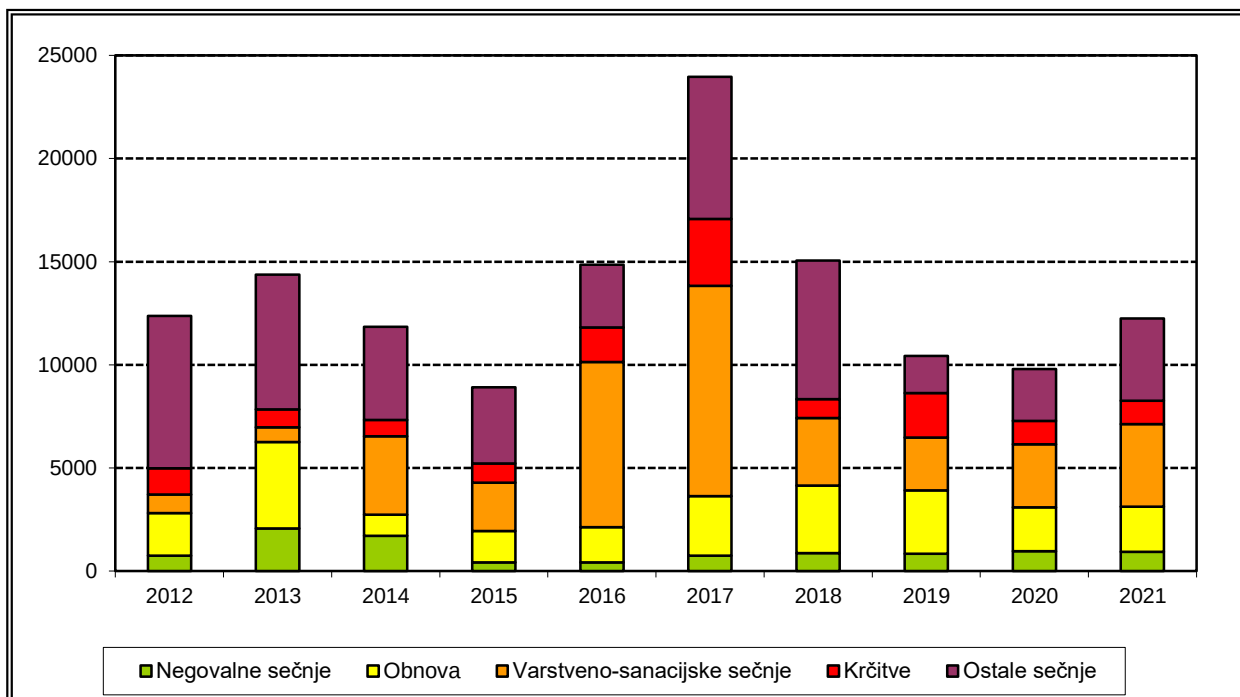
Posek po debelinskih razredih

Tako po skupinah drevesnih vrst kot tudi po debelinski strukturi poseka se odraža sestava drevesnih vrst v GGE.

Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,7	6,2	12,2	9,6	21,8	5,2	0,4
Listavci	9,7	6,2	7,8	7,1	6,5	7,4	12,3
Skupaj	8,8	6,2	7,9	7,1	7,0	7,3	12,7

Posek po letih ureditvenega obdobja ni preveč uravnotežen in se večinoma giblje med 10.000 in 15.000 m³. Izjema sta leti 2015, ko je bil najnižji in ni dosegel 9.000 m³, ter leto 2017, ko je dosegel skoraj 24.000 m³. Izpostaviti pa velja, da so v obdobju po žledolomu veljale generalne odločbe, zaradi česar je tudi evidentiranje možnega poseka po letih manj zanesljivo.

Grafikon 3/D-PL: Pregled poseka (m³) po letih ureditvenega obdobja

Preglednica 45/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2011 - 2020	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%
Iglavci	10.852	3.669	33,8	6.720	13.161	61,9
Listavci	403.462	122.563	30,4	143.121	84.880	35,5
Skupaj	414.314	126.232	30,5	149.830	86.948	36,2

Preglednica 46/OPPE: Ocena poseka na SVP in primerjava za evidenco

Stratum		Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP				
				Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja (+- m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaup. (e%)
GGE	Iglavci	9.940,32	0,04	135	0,068	0,785	0,132	194,1
	Listavci	9.940,32	1,23	135	1,440	5,062	0,854	59,3
	Skupaj	9.940,32	1,27	135	1,507	5,185	0,875	58,1
Državni gozdovi		1.809,72	0,52	7	0,000	0,000	0,000	0,0
Ostali gozdovi		8.130,60	1,44	128	1,590	5,314	0,921	57,9

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni

Preglednica 47/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	9.091	339.214	348.305	1.761	64.248	66.009	10.852	403.462	414.314
Izveden - m ³	3.413	113.320	116.733	257	9.243	9.499	3.669	122.563	126.232
Izveden SVP - m ³	5.797	123.463	129.260	0	0	0	6.720	143.121	149.830
Realizacija - evid	37,5	33,4	33,5	14,6	14,4	14,4	33,8	30,4	30,5
Realizacija - SVP	63,8	36,4	37,1	0,0	0,0	0,0	61,9	35,5	36,2
Povp. drevo - m ³	0,78	0,27	0,28	0,21	0,27	0,27	0,65	0,27	0,28

Delež evidentiranega poseka je glede na redko vzorčno mrežo SVP razmeroma ugoden.

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Preglednica 48/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstv. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	115,62	18,87	16,3	18,46	1,71	9,3
Priprava tal	ha	2,20	0,60	27,3	0,00	0,74	0,0
Sadnja	ha	7,47	1,33	17,8	0,16	0,70	437,5
Setev	ha	1,85	0,28	15,1	0,40	0,00	0,0
Obžetev	ha	129,14	4,34	3,4	9,69	0,48	5,0
Nega mladja	ha	90,25	15,59	17,3	2,85	7,37	258,6
Nega gošče	ha	133,26	4,78	3,6	10,36	3,65	35,2
Nega letvenjaka	ha	29,01	0,15	0,5	5,51	0,15	2,7
Nega ml. drogovnjaka	ha	17,73	0,00	0,0	4,04	0,00	0,0
Vzdrževanje protipožarnih obj.	km	18,00	4,60	25,6	16,00	5,90	36,9
Varstvo pred žuželkami	dni	8,75	4,63	52,9	5,00	0,00	
Graditev protipožarnih objektov	km	0,00	11,92	0,0	0,00	2,79	
Drugo varstvo pred požari	dni	0,00	0,88	0,0	0,00	0,38	
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,10	0,0	0,00	0,00	
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	500,00	0,0	0,00	0,00	
Zaščita z ograjo	m	0,00	48,00	0,0	0,00	0,00	
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	1,54	0,0	0,00	0,00	
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	10,75	
Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,14	0,00	0,0	134,22	20,58	15,3
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	2,20	1,34	60,9
Sadnja	ha	0,06	0,00	0,0	7,69	2,03	26,4
Setev	ha	0,00	0,00	0,0	2,25	0,28	12,4
Obžetev	ha	0,60	0,00	0,0	139,43	4,82	3,5
Nega mladja	ha	0,00	0,00	0,0	93,10	22,96	24,7
Nega gošče	ha	0,81	0,00	0,0	144,43	8,43	5,8
Nega letvenjaka	ha	1,55	0,00	0,0	36,07	0,30	0,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,00	0,00	0,0	21,77	0,00	0,0
Vzdrževanje protipožarnih obj.	km	0,00	0,00	0,0	34,00	10,50	30,9
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	13,75	4,63	33,7
Graditev protipožarnih objektov	km	0,00	0,00	0,0	0,00	14,71	
Drugo varstvo pred požari	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	1,26	
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	0,10	
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	0,00	500,00	
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	0,00	48,00	
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	1,54	
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	10,75	

Gojitvena dela so bila zaradi majhne navezanosti lastnikov na gozd, nizke realizacije možnega poseka v večinskem delu GGE ter nizkih državnih subvencij za te namene realizirana v zelo majhnem obsegu in praktično pri nobenem delu ne dosegajo 25 %. Za nekatere predele GGE so značilna zelo dobra rastišča, kjer bi se lahko gojilo kvalitetne gozdove, zato takšen podatek za prihodnost teh gozdov ni spodbuden.

Močno pa se je v zadnjem desetletju okrepilo protipožarno varstvo, saj se je zgradilo skoraj 15 km protipožarnih presek na območju slabe odprtosti požarno ogroženih gozdov na jugovzhodnih pobočjih Kanalskega Kolovrata med Plavami in Kanalom. Gradnja in vzdrževanje protipožarnih objektov sta na območju požarno ogroženih in zelo ogroženih gozdov sofinancirana iz državnega proračuna, zaradi česar se takšna dela ob izdatni podpori pristojne KE ZGS in občin lažje izvedejo.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Zaradi slabše povezanosti lastnikov gozdov, relativno nizke odvisnosti ljudi od gozda ter zahtevne gradnje se pridobivanje lesa pretežno izvaja v okvirih obstoječe infrastrukture. Za novogradnje gozdnih cest se lastniki gozdov redkeje odločajo predvsem zaradi velikega števila lastnikov v načrtovanih predelih odpiranja gozdov. Veliko število lastnikov gozdov investitorju ali pa pobudniku gradnje gozdne ceste nalaga pridobivanje zahtevnih soglasij (Natura 2000, kulturnovarstveno in vodno soglasje, soglasje ZGS ...), ki jih mora poleg izkazane pravice graditi pridobiti pred izdelavo projekta.

Gradnja gozdnih vlak je bila v preteklem desetletju tudi zaradi odpravljanja posledic žledoloma ter posledično manj zahtevnih birokratskih postopkov precej intenzivna, saj je bilo izvedenih preko 23 km novogradenj (vključno s pripravljenimi vlakami) in skoraj 2 km rekonstrukcij gozdnih vlak. Temu trendu pa ni sledila gradnja gozdnih cest – v preteklem desetletju ni bila zgrajena nobena.

Preglednica 49/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)

Leto	Novogradnje	Rekonstrukcije	skupaj
2012	880	1.040	1.920
2013	450	0	450
2014	5.525	120	5.645
2015	470	0	470
2016	1.657	0	1.657
2017	3.069	442	3.511
2018	5.978	0	5.978
2019	1.394	0	1.394
2020	2.908	0	2.908
2021	1.043	146	1.189
SKUPAJ	23.374	1.748	25.122

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Za krepitev ekoloških in socialnih funkcij so bila v preteklem ureditvenem obdobju so se izvajale naslednje aktivnosti:

- V okviru projekta je bil obeležen pravi kostanj v Čolnici, ki s premerom 336 cm velja za doslej najdebelejši kostanj na Severnem Primorskem. Drevo je vključeno v vodniku Izjemna drevesa Severne Primorske.
- Direkcija RS za infrastrukturo je s pomočjo sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj zgradila dvosmerno kolesarsko stezo na odseku Solkan-Plave v dolžini 9.270 metrov. V sklopu projekta je bilo urejenih tudi sedem počivališč za kolesarje.
- Nad Kanalom ob Soči je leta 2014 v lastni režiji dveh zasebnikov začel nastajati Park Pečno z rekreativno in kulturno-izobraževalno vsebino. Skozi park vodi stara pešpot iz Kanala na Lig, na novo pa je speljana pot za gorsko kolesarjenje – MTB Pečno. V parku so urejeni še gozdna učna pot, lokostrelsko strelišče, šolski park dreves, nasad šipkov in forma viva v keramiki.
- Čebelarjenje na tem območju še vedno dobiva na pomenu. Revirni gozdar Matej Vuga je leta 2018 pripravil študijo »Lipovec, najpomembnejša drevesna vrsta v revirju Kambreško (srednje Posočje)«, kjer obravnava pomembnost te drevesne vrste za čebelarstvo. Članek je bil objavljen v Gozdarskem vestniku.
- Lovske družine so redno vzdrževale lovske objekte. Predvsem po letu 2014 so morali veliko energije vložiti na območju žledoloma, da so sanirali košenice, krmišča in lovske steze.
- Ob cerkvicah Sv. Pavel nad Ročinjem in Sv. Jakob nad Ligo se je uredilo okolico v smislu razgledišča.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2012-2021

Preglednica 50/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2012-2021 po namenu

Namen krčitev					
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Skupaj
ha	ha	ha	ha	ha	ha
0,65	1,19	128,42	0,00	0,23	130,49

Med krčitvami izrazito prevladujejo krčitve v kmetijske namene, saj se predvsem v Spodnjih Brdih odvija intenzivno vinogradništvo in sadjarstvo. Pritiski na ohranjene zaplate gozda, ki jih je v kmetijski krajini že itak razmeroma malo, so izjemni. Površina, za katero so se v tem desetletju izdala krčitvena dovoljenja, se je glede na prejšnje ureditveno obdobje podvojila. V zadnjem času se pojavlja interes po krčitvah tudi na strmejših in za kmetijstvo manj primernih površinah. Leseno vinogradniško kolje se namreč v zadnjem času nadomešča z betonskim, območja gozdov, ki so jih lastniki namenjali proizvodnji vinogradniškega kolja, pa tako raje namenjajo za kmetijsko rabo.

V spodnji preglednici prikazujemo zmanjševanje površine gozda v KO, kjer je gozdnatost nižja od 30 %. Ravno tu so tudi pritiski na gozd v smislu krčitev najbolj izraziti in hkrati najbolj problematični.

Preglednica 51/D-GKO: Sprememba gozdnatosti po katastrskih občinah v Spodnjih Brdih

KO	IME	Površina (ha)	Leto 2012		Leto 2022		Indeks (%)
			Gozd (ha)	Gozdnatost (%)	Gozd (ha)	Gozdnatost (%)	
2287	VIPOLE	223,85	4,94	2,2	3,78	1,7	76,5
2286	MEDANA	329,37	41,14	12,5	37,65	11,4	91,5
2289	CEROVO	463,95	99,52	21,5	88,35	19,0	88,8
2285	BILJANA	960,44	213,26	22,2	191,63	20,0	89,9
2284	NEBLO	434,15	117,56	27,1	100,41	23,1	85,4
2288	KOZANA	370,74	115,59	31,2	107,04	28,9	92,6

Dovoljenje za krčitev je sicer brez spremembe občinskega prostorskega načrta mogoče pridobiti za gozdno površino velikosti do 0,5 ha. V preteklosti so se sicer izvajale krčitve tudi večjih gozdnih kompleksov z izdajo posameznih krčitvenih dovoljenj za več sosednjih manjših parcel. Z novim tolmačenjem MKGP takšna praksa brez spremembe namenske rabe v občinskem prostorskem načrtu ni več možna. Lastniki zemljišč se tako poslužujejo tudi črnih krčitev, ki pa se jih dandanes lažje kontrolira ob vsakokratni izdelavi novih DOF posnetkov.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2012-2021

Pri ocenjevanju preteklega gospodarjenja v GGE moramo imeti pred očmi predvsem neugodno lastniško strukturo gozdov in njihovo razdrobljenost, ostarelo populacijo in nenavezanost na gozd. To so dejstva, ki pomembno vplivajo na slabo realizacijo načrtovanih del. To velja tako za posek kot za gojitvena dela. Poleg tega pa je gospodarski pomen velikega dela gozdov v GGE zaradi slabe kakovostne in sortimentne strukture sorazmerno majhen. Izvedeni posek se je sicer povečal, vendar še vedno niti približno ne dosegata načrtovanega možnega poseka.

Pomembno vlogo na gospodarjenje z gozdom v GGE je imel žledolom leta 2014, čeprav je prizadel le pas v nadmorskih višinah 600-900 m. Pozitivna posledica žledoloma je boljša odprtost gozdov zaradi nekaterih novih odsekov gozdnih vlak in cest, skorajšnja realizacija načrtovanega možnega poseka na območju zmerno kisloljubnih bukovij, sproženi procesi pomlajevanja, več sestojev v obnovi in ugodnejše razmerje razvojnih faz na tem območju. Drugi pomemben vidik, ki pa praktično nima pozitivnih učinkov na gospodarjenje z gozdom, je sušenje velikega jesena. Zaradi jesenovega ožiga je bilo posekanih preko 7.600 m³ lesa.

Posledica žledoloma in jesenovega ožiga je izrazito neenakomerna razporeditev sečnje. V desetih odsekih je realizacija možnega poseka višja od 80 %, po drugi strani pa v kar 49 nižja od 20 %. Možni posek je bil presežen v petih odsekih.

Realizacija gozdnogojitvenih del je nizka. Brez njihove izvedbe lahko presvetljene površine bukovih gozdov degradirajo v sestoje s prevladujočim deležem trdih listavcev na račun bukve, kar je ob nizkem deležu ohranjenih bukovih gozdov na sicer bukovih rastiščih izrazito neugodno. Še večje so težave z raznomernimi sestoji z velikim deležem propadajočega velikega jesena, kjer se bo obnova zaradi objedanja pomladka, bujnega zeliščnega in grmovnega sloja ter agresivne robide lahko močno zavlekla, praktične rešitve nastale težave pa pravzaprav ni. Kljub strokovni želji po izboljšanju vrstne sestave, zgradbe in kvalitete gozdov v GGE bo namreč stimulacija lastnikov gozdov za opravljanje gojitvenih del v gozdovih brez korenitih sistemskih sprememb (višje subvencije za drobno posestne gozdove, manj birokracije pri uveljavljanju subvencij preko programa razvoja podeželja za drobno posest ...) praktično nemogoča.

Dober primer vlaganja državnih sredstev v gozdni prostor je protipožarno varstvo, katerega pomen zaradi podnebnih sprememb in čedalje daljših sušnih obdobj v zadnjem obdobju narašča, država pa ga z vlaganji na požarno ogroženih območjih spodbuja. Dolžina protipožarnih presek se je tako v zadnjem desetletju močno povečala, kar ugodno vpliva tudi na odprtost gozdov, saj tovrstne prometnice pomenijo pomembno nadomestilo gozdnim cestam in lastnikom gozdov omogočajo spravilo lesa s traktorskimi prikolicami. Novogradenj gozdnih cest je bilo v zadnjem obdobju malo.

Zlasti v Spodnjih Brdih je velik pomen gozda kot prostorske rezerve. V zadnjem desetletju se je interes po krčitvah v kmetijske namene močno povečal. Če je v predpreteklem desetletju bilo zaradi krčitev posekanih 3.300 m³ lesa, jih je bilo v zadnjem urejevalskem obdobju že 14.700 m³. Krčitve v Zgornjih Brdih in na Kanalskem Kolovratu niso problematične, zaradi opuščanja kmetijske dejavnosti in izrazitih zaraščajočih procesov so celo dobrodošle, v Spodnjih Brdih pa je slika povsem drugačna. Pritiski na gozd postajajo zaradi razvoja vinogradništva, vinarstva in sadjarstva tako intenzivni, da jih bo potrebno v bodoče tudi s prostorskimi akti omejiti, če želimo ohraniti še kaj gozda in obvarovati biotsko pestrost v tem prostoru.

Cilji, ki smo si jih postavili v prejšnjem GGN, so bili v nekaterih delih GGE torej deloma doseženi, vendar pa je takšna realnost zlasti posledica naravnih procesov razvoja vegetacije, prisotnosti ujm in splošnih družbenih razmer. Gozdarska stroka ima v trenutnih okoliščinah omejen vpliv pri usmerjanju gospodarjenja z gozdom – ob izredno razdrobljeni zasebni gozdni posesti, problematičnih lastniških razmerah, panjevskem načinu gospodarjenja, interesih lastnikov po kolju in drveh in ob nizkih državnih spodbudah za gojenje gozdov se tako trudi prispevati k omejevanju negativnih vplivov človeka in družbe na gozd, gozdni prostor, biotsko raznovrstnost in mozaično podobo kulturne krajine, pri čemer je sorazmerno uspešna. V gozdovih s prevladujočo drobno zasebno gozdno posestjo je namreč potrebno pretežen del časa in pozornosti nameniti dialogu z lastniki, njihovem ozaveščanju, izobraževanju, povezovanju, komunikaciji z izvajalci, skupnemu iskanju najustreznejših rešitev ter njihovi implementaciji v gospodarjenje z gozdovi. Le na ta način bodo gozdnogospodarski cilji, predstavljeni v nadaljevanju tega načrta, v prihodnjem desetletju lažje dosegljivi.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

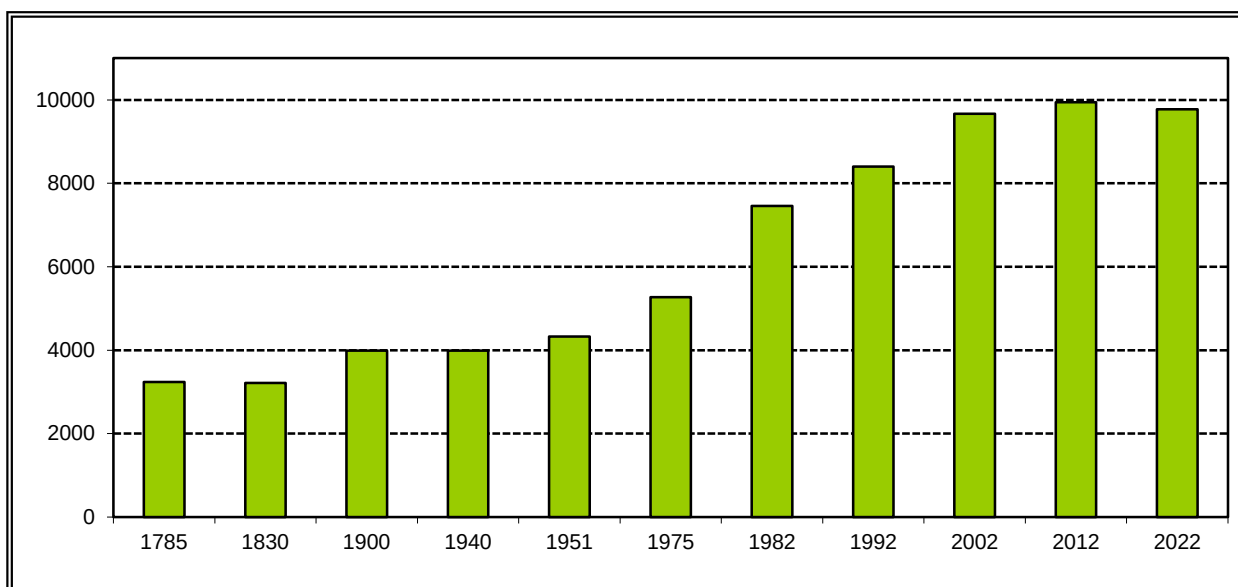
Površina gozda

V srednjem veku je razvoj ekstenzivne živinoreje imel za posledico obsežne krčitve in zmanjšanje površine gozdov predvsem na območjih intenzivne kmetijske rabe. Poleg tega so v dostopnejših gozdovih pasli živino, nabirali steljo, kosili in sekali les za drva ter jih s tem postopoma degradirali. Takšno gospodarjenje se je z večanjem števila prebivalcev vse bolj stopnjevalo, višek pa je doseglo po zemljiški odvezi v prejšnjem stoletju. Stanje se je pričelo spreminjati proti koncu 19. stoletja, ko sta industrializacija in agrarna kriza povzročili večje odseljevanje ljudi z dežele in opuščanje ekstenzivne živinoreje. Gozd se je zaradi ugodnih klimatskih in talnih razmer začel ponovno širiti na kmetijske površine (pašnike, travnike, senožeti).

Čeprav se je površina gozda v zadnjih 250 letih stalno povečevala, so se izrazitejši procesi zaraščanja opuščenih kmetijskih površin predvsem v severnih predelih GGE začeli z odselitvenimi valovi po 1. in 2. svetovni vojni, ki so povzročili intenzivno zapuščanje kmetij in zaraščanje teh površin z gozdom. Od leta 1975 se je gozdnatost tako skoraj podvojila.

Procesi zaraščanja se sicer v zadnjih dvajsetih letih umirjajo, v Spodnjih Brdih pa se odvija nasproten proces – krčitve gozdov v kmetijske namene. Okrog 200 ha je tako prešlo iz gozdne v negozdno rabo. Posledica tega in pa nekoliko različnih kriterijev izločanja in vrednotenja gozda, natančnejšega zajema podatkov zaradi natančnejših grafičnih podlag ter odpravljanja nekaterih neskladij iz preteklih GGN pa je celo zmanjšanje površine gozda v zadnjem desetletju. Gozdno masko smo sicer prevzeli iz projekta Rabe tal ter odpravili le neskladja, ki smo jih ugotovili na terenu.

Grafikon 4/RGF: Razvoj površine gozda (ha) v zadnjih 260 letih v GGE

Lesna zaloga, prirastek, možni posek

LZ se je zaradi nizke realizacije možnega poseka v zadnjem desetletju pričakovano povečala, čeprav je še vedno med nižjimi v GGO. Na drugi strani je prirastek nekoliko upadel. Razloge gre iskati predvsem v žledolomu, ki je ravno najboljša rastišča v GGE prizadel že na začetku ureditvenega obdobja, izdatno poškodoval krošnje, poleg tega je številno drevje propadlo ali pa

bilo s sanacijo odstranjeno iz gozda in tako ni prispevalo v prirastek. Še naprej je opazen trend povečevanja letnega realiziranega poseka, ki je značilen za zadnja tri desetletja.

Preglednica 52/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1975–2022

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1975	5.271,00	0,4	110,8	111,2	0,01	3,61	3,62	0,01	2,00	2,01
1982	7.461,13	1,1	82,1	83,2	0,10	2,10	2,20	0,01	1,31	1,32
1992	8.399,99	2,2	108,9	111,1	0,06	3,74	3,79	0,02	0,72	0,74
2002	9.667,76	9,6	165,0	174,6	0,33	4,38	4,71	0,01	0,97	0,99
2012	9.947,14	7,1	166,1	173,2	0,05	5,80	5,85	0,11	0,04	1,23
2022	9.773,63	3,7	197,3	201,0	0,11	5,35	5,46	0,07	4,24	4,31

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Preglednica 53/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1992–2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1992	0,5	0,0	0,8	0,6	0,1	16,0	5,8	26,6	42,8	6,9
2002	2,0	0,0	2,1	1,4	0,0	17,4	6,8	22,8	45,5	2,0
2012	0,9	0,0	2,3	0,8	0,0	13,4	7,4	25,0	47,2	3,0
2022	0,7	0,0	1,0	0,2	0,0	15,8	6,0	27,0	45,8	3,5

Ob pogledu sestave posameznih skupin drevesnih vrst lahko ugotovimo, da se razmerja med njimi opazno ne spreminjajo. Deleža bukke in plemenitih listavcev sta se povečala na račun trdih listavcev. Te spremembe so deloma tudi posledica natančnejšega zajema podatkov, saj smo ravno v bukovih gozdovih zgostili vzorčno mrežo SVP.

Preglednica 54/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	10,0	3,7	235,1	169,6	190,9	52,2	75,0	100,0	100,0	125,0	130,0	110,0	63,3
Listavci	80,0	110,8	123,7	142,4	169,9	118,8	64,3	93,4	115,6	152,9	292,9	92,2	104,6
Skupaj	80,0	108,3	125,7	142,9	170,6	116,0	64,5	93,0	120,8	155,9	307,1	93,3	103,5

Pri kontrolnem izračunu dejanske in pričakovane LZ je prišlo do manjših odstopanj, ki so posledica korekcije tarif ter razlik med evidentiranim posekom glede na oceno poseka na podlagi meritev SVP. Ugotovljena LZ je tako nekoliko nižja od pričakovane.

Preglednica 55/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ured. obdobju	70.550	1.652.481	1.723.031
Prirastek (letni*10)	4.892	576.911	581.803
Sečnje po evidenci	3.669	122.563	126.232
Zaloga odmrlega drevja	42.807	210.907	253.713
Pričakovana zaloga	71.772	2.106.830	2.178.602
Ugotovljena zaloga	36.128	1.928.367	1.964.495
% (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	50,3	91,5	90,2

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

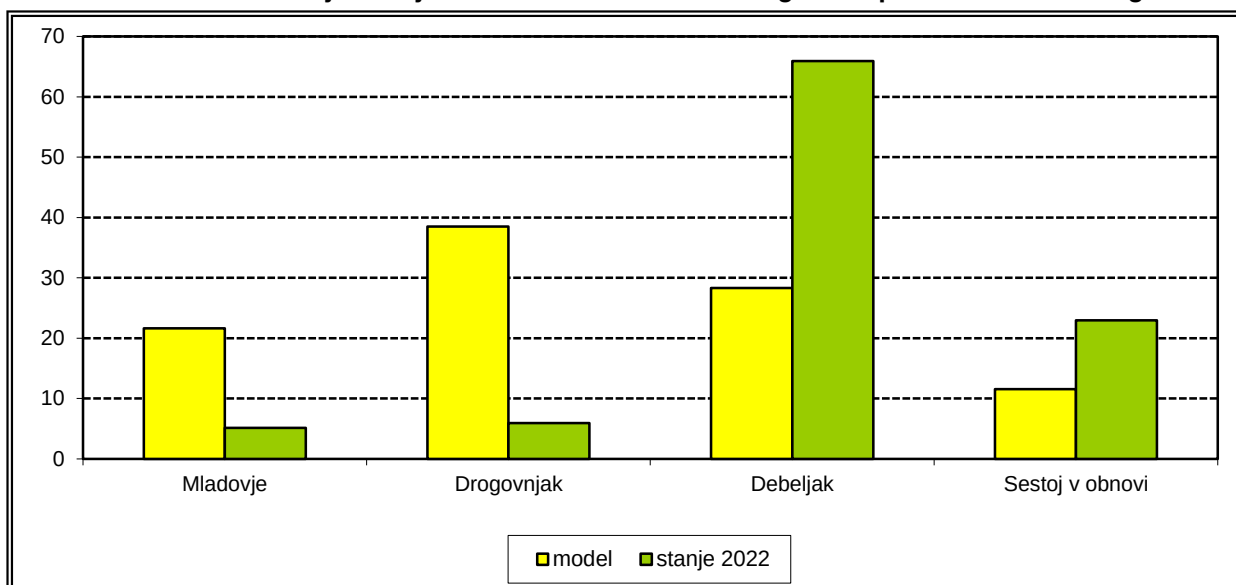
Preglednica 56/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	54,70	0,6	5,1	28	21,6	229,97	-16,5
Drogovnjak	63,33	0,7	6,0	50	38,5	409,57	-32,6
Debeljak	701,10	7,5	65,9	37	28,3	301,27	37,6
Sestoj v obnovi	244,43	2,6	23,0	15	11,5	122,75	11,4
Raznomoerno (skup.-gnez.)	6.081,82	65,3					
Panjevec	2.114,38	22,7					
Grmičav gozd	0,54	0,0					
Pionirski gozd z grmišči	60,29	0,6					
Skupaj	9.320,59	100,0	100,0	131	100,0	1.063,56	0,0

Opomba: v preglednico so vključeni večnamenski gozdovi.

Model smo določili na podlagi izhodiščnih modelov za pripravo ON 2021-2030, ki so temeljili na strokovnih podlagah ZGS, izdelanih za potrebne območnih načrtov. Za raznomerne gozdove smo si pomagali tudi s starejšimi izhodiščnimi modeli, ki so se pripravili ob obnovi prejšnjih ON (Veselič in sod, 2000). Uporabili smo podatke za vse gospodarske gozdove s skupinsko postopnim gospodarjenjem (brez varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov), ločeno za enodobne in raznomerne gozdove.

Grafikon 5/D-PRF: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po RF v enodobnih gozdovih

V GGE je v večnamenskih gozdovih 1.063,56 ha **enodobnih gozdov** s skupinsko postopnim gospodarjenjem, ki jih zastopajo pretežno ohranjeni bukovi gozdovi v zmerno kisloljubnih (529 ha oz. 50 %) in podgorskih bukovjih (375 ha oz. 35 %), v manjši meri tudi ohranjeni bukovi in hrastovi gozdovi v listnatih gozdovih gričevij s prevladujočim panjevskim gospodarjenjem.

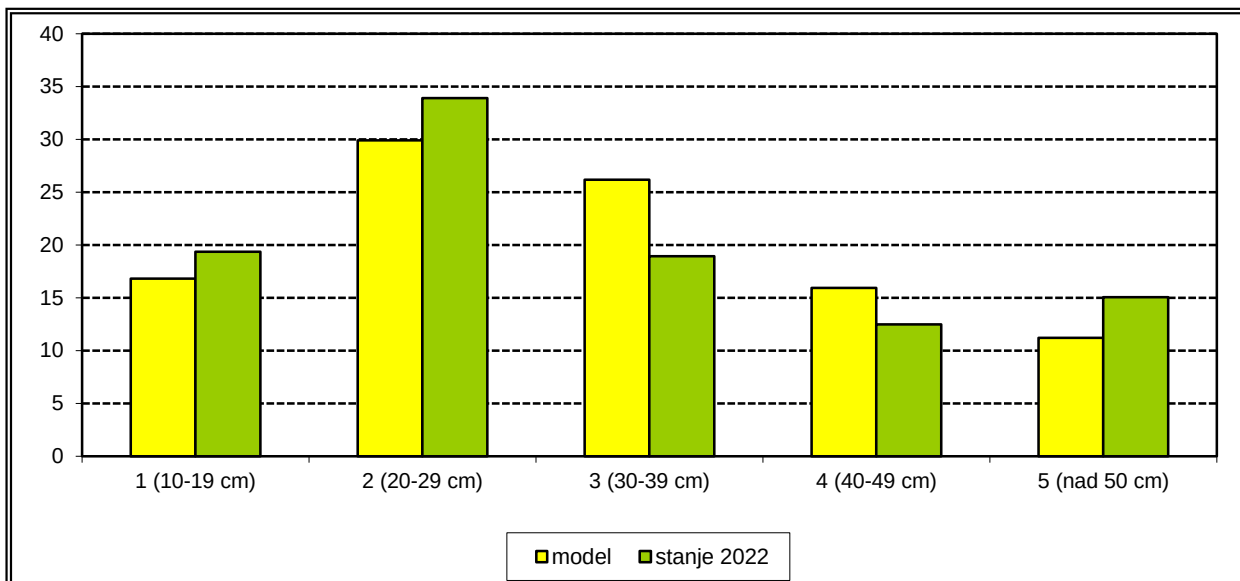
Primerjava razvojne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih kaže na izrazito pomanjkanje mlajših razvojnih faz, še zlasti drogovnjakov, ki jih je v primerjavi z modelnim stanjem izrazito premalo. Dobre obete kaže delež sestojev v obnovi, ki presega modelno

vrednost in je posledica sanacije žledoloma. Ob načrtnem nadaljevanju in zaključevanju obnove bo povečan delež mladovij in drogovnjakov v bodoče lahko vodil k uravnoteženju razvojnih faz. Pri zagotavljanju trajnosti enodobnih gozdov je ključnega pomena previdno uvajanje v obnovo v debeljaki, nadaljevanje in zaključevanje obnove v pomlajencih ter redno izvajanje negovalnih del (obžetev, nega mladja) v mladovju oz. na pomladku. Neustrezne svetlitvene in končne sečnje ali odsotnost negovalnih del na pomladku/mladovju vodijo do zapleveljenja, neustrezne mešanosti drevesnih vrst ter slabih zasnov v mlajših razvojnih fazah. Kjer med lastniki za izvajanje ustreznih ukrepov ni posluha, je torej smiselno debeljake zadrževati pred obnovo ter jih na ta način ohranjati.

Proizvodna doba v enodobnih gozdovih je 120-155 let, v povprečju okrog 130 let, pomladitvena pa okrog 15 let. Tehtana optimalna LZ znaša 300 m³/ha, trenutna LZ pa 355 m³/ha. Na podlagi presoje trajnosti je generalna usmeritev v enodobnih gozdovih uvajanje debeljakov v obnovo ter zaključevanje obnove v ustrezno pomlajenih sestojih v obnovi.

Po površini največjo razvojno fazo v GGE predstavljajo **raznomerni gozdovi**, ki poraščajo 6.081 ha oz. 65 % gospodarskih gozdov. Mednje sodijo predvsem gozdovi na nekdanjih kmetijskih površinah v bolj dostopnih predelih okoli vasi, zaselkov in osamljenih kmetij, kjer se je kmetijska raba skozi desetletja opuščala, raznomerna struktura pa se ohranja zaradi odsotnosti (načrtnega) gospodarjenja ter malopovršinskega kmečkega prebivanja in zadovoljevanja potreb lokalnega prebivalstva po drveh. Velja izpostaviti, da so nekatera rastišča, ki jih poraščajo takšni gozdovi, izredno kvalitetna in bi omogočala bistveno boljšo zgradbo in sestavo gozdov od trenutne.

Grafikon 6/D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih

Predvsem na južnem delu GGE in na sušnih rastiščih so prevladujoča sestojna oblika **panjevc**, ki poraščajo 2.114 ha gospodarskih gozdov (23 %). Izjemno poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo imajo predvsem panjevc na flišu, kjer je proizvodna sposobnost rastišč visoka, povpraševanje po vinogradniškem kolju pa dobro. Poleg tega je proizvodna doba za robinijeve panjevc le 25 let, robinija pa uspešno zavzema vse ogolele površine na teh rastiščih. Drugi tip panjevcev se pojavlja na sušnih rastiščih, kjer prevladujejo termofilni listavci, ki so zanimivi predvsem v smislu kurjave.

Debelinska struktura manj kvalitetnih raznomernih in pionirskih gozdov ter panjevcev je dokaj neuravnotežena, vendar imamo opravka z zelo različnimi gozdovi na različnih rastiščih, zaradi česar je tudi trajnost težje presojati. V splošnem je za te gozdove značilno, da so v večji meri prepuščeni naravnemu razvoju, načrtnega gospodarjenja v smeri izboljševanja zasnov in kvalitete ni, možni posek je realiziran v manjši meri, zaradi česar trajnost v splošnem ni ogrožena.

Izpostaviti pa velja težavo pri pomlajevanju raznomernih gozdov z večjim deležem velikega jesena, ki se suši zaradi jesenovega ožiga. Veliki jesen v nekaterih predelih GGE v LZ prevladuje, zaradi njegovega propadanja in sanitarne sečnje v teh sestojih prihaja do razrahljanega sklepa, ki vodi do procesov pomlajevanja. Med zaželenimi drevesnimi vrstami se v pomladku pojavljajo predvsem plemeniti listavci, ki so močno podvrženi objedanju rastlinojede divjadi. Po drugi strani gre za zelo bogata rastišča, kjer se bujno razvijejo zeliščni sloj in robida. Ob dejstvu, da je gojitvenih in varstvenih del na nivoju GGE malo in so bolj ali manj omejena le na najkvalitetnejše bukove gozdove, ti gozdovi pravzaprav nimajo spodbudne prihodnosti.

Proizvodna doba v raznomernih gozdovih je odvisno od rastišča 110-155 let, v povprečju okrog 130 let, pomladitvena pa ob ustreznih ukrepih okrog 15 let. Tehtana optimalna LZ je 245 m³/ha, trenutna LZ pa 208 m³/ha. Na podlagi presoje trajnosti v raznomernih gozdovih je generalna usmeritev izvajanje premenilnih redčenj in akumulacija LZ ter izvajanje nege na pomlajenih/saniranih površinah.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Zaradi pestrosti geografskih enot v GGE je usklajenost med različnimi rabami gozdov zelo raznolika. Na splošno velja, da s padanjem nadmorske višine in posledično večjo prisotnostjo človeka narašča konfliktnost različnih rab v gozdnem prostoru. Kljub temu lahko trdimo, da večjih neusklajenosti med posameznimi rabami ni.

Največji problem predstavlja krčenje gozdov v Spodnjih Brdih za potrebe vinogradništva, kjer sta izjemno poudarjeni tudi biotopska in lesnoproizvodna funkcija (ostanki ohranjenih hrastovih gozdov). Na območju Korade in Vrhovelj se pojavlja neusklajenost rabe prostora zaradi izraženih potreb po lovngospodarski, proizvodni in rekreacijski funkciji, ki se jim v zadnjem času pridružuje še povratna raba kmetijskih zemljišč.

Drugod so konflikti manj izraziti, saj gre za točkovne ali malopovršinske gozdne predele, v katerih je moč s sonaravnim gospodarjenjem zagotoviti krepitev več različnih poudarjenih funkcij hkrati. Najbolj se prekrivata varovalna in zaščitna funkcija (primer Sabotin), ki pa se glede načina gospodarjenja ne izključujeta.

Trajnost ekoloških funkcij je deloma ogrožena. Najbolj neugodno bi lahko na funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (Sabotin, Doblar) vplivala bližina železniške proge in posledično nevarnost požarov v njeni okolici. Hidrološka funkcija je najbolj ogrožena v bližini cementarne v Anhovem, kjer občasno prihaja do onesnaženja pitne vode. Biotopska funkcija bi lahko bila trajno ogrožena zlasti v Goriških Brdih, kjer je velik pritisk na že tako majhno gozdno površino v kmetijski in primestni krajini ter posledično zmanjševanje pestrosti krajine in biotske raznovrstnosti. Obenem se zmanjšuje blagodejen klimatski vpliv gozdov na njive, vrtove in naselja. Drug problem se kaže na območju Kanalskega Kolovrata, kjer bo ob visoki gozdnatosti čedalje manj zaraščajočih površin, logov, jas in lazov ter posledično slabše prehranske možnosti za prostoživeče živali. Posledično se povečujejo tudi pritiski na pomladek v gozdu, kar neugodno vpliva na pomlajevanje gozdov in zasnove mlajših razvojnih faz.

Manj od ekoloških so ogrožene socialne funkcije gozdnega prostora. Zaradi odmaknjenosti, miru in neokrnjene narave bi lahko celo trdili, da se na področju krepitve socialnih funkcij, zlasti turističnih in rekreacijskih vsebin, kažejo velike priložnosti, ki bi jih v prihodnje kazalo izkoristiti.

Proizvodne funkcije so trajno zagotovljene, saj se tako lesnoproizvodna kot funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin z načrtovanimi ukrepi krepita. Potencialno so ogrožene v primeru naravnih nesreč (plazovi, požari, vetrolomi, snegolomi) ali biotskih dejavnikov in zaradi neenakomerne odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, kar povzroča tudi neenakomerno obremenjenost s sečnjo. Probleme predstavljajo tudi bolezni (kostanjev rak, kostanjeva šiškariča, jesenov ožig), ki neugodno vplivajo na lesnoproizvodno funkcijo predvsem tam, kjer je delež kostanja oz. velikega jesena v sestojih prevladujoč.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Splošni gozdnogospodarski cilji v GGE so naslednji:

- Ohraniti stabilen delež gozdnosti v kmetijski krajini in mozaično podobo kulturne krajine v Spodnjih Brdih ter zagotoviti smotrno izrabo gozda kot prostorske rezerve.
- Ohraniti gozdne sestoje ter posamično drevje in skupine drevja ob vodotokih in na melioriranih kmetijskih površinah.
- Zagotoviti trajno in racionalno pridobivanje lesa v obsegu, ki ga dopuščajo gozdna rastišča in trenutno stanje sestojev v GGE ter zadostiti potrebam lokalnega okolja po vinogradniškem kolju in prostorninskem lesu.
- Trajno spodbujati lastnike gozdov k povezovanju in skupnem gospodarjenju ter jih ozaveščati o mnogofunkcijskem pomenu gozda in o varnem delu v gozdu.
- Glede na izkazane potrebe in interes izboljšati odprtost gozdov in čimbolj enakomerno porazdeliti intenzivnost gospodarjenja na čim večji površini večnamenskih gozdov.
- Ohranjati delež ohranjenih bukovih in hrastovih sestojev.
- Z implementacijo ustreznih ukrepov okrepiti požarno varstvo na območju požarno najbolj ogroženih gozdov.
- Uravnavanje ustrezne zgradbe gozda, usmerjeno predvsem v postopno uvajanje debeljakov v obnovo in nadaljevanje obnove pomlajencev ter izvajanje redčenj v raznomernih in pionirskih gozdovih.
- Redno in temeljito izvajanje nadzora sečišč, preprečevanje nedovoljenega poseka, izvajanje ostalega gozdnega nadzora ter prijavljanje kršitev gozdarski inšpekciji.
- Poleg gozdarske spodbujati tudi ostale rabe gozdov (čebelarjenje, nabiralništvo, rekreacija, turizem).
- Na območju varovalnih gozdov ukrepe prilagoditi poudarjenim ekološkim in socialnim funkcijam.
- Izbira okolju prijaznih tehnologij pri delu v gozdu in gradnji gozdnih prometnic.
- Zagotoviti ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst Nature 2000
- Zaradi lažjega doseganja skupnih ciljev ohranjati dobro sodelovanje z ZRSVN, državnim podjetjem SiDG, lokalnimi skupnostmi, turističnimi društvi, lovskimi družinami, vaškimi skupnostmi, kmetijsko pospeševalno službo, gasilci, razvojnimi agencijami in drugimi souporabniki gozdnega prostora.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Glavne usmeritve za doseganje ciljev, opredeljenih v poglavju 6.1., so:

- Ostarele bukove previdno uvajati v obnovo ter spodbujati dosledno izvajanje potrebnih gojitvenih del na pomladku in v mladovjih s ciljem pospeševanja bukke.
- Ohranjene hrastove debeljake uvajati v obnovo le ob predhodno sklenjenem dogovoru z lastniki o izvedbi vseh potrebnih gojitvenih del do razvojne faze letvenjaka, sicer njihovo obnovo zaradi težav pri pomlajevanju zadrževati.
- Intenzivno gospodarjenje z robinijevimi panjevci na flišu s kratkimi obhodnimi dobami, dokler odganjanje iz panja ne opeša, nato pa spodbujati rastiščem primerne domače drevesne vrste.
- V sestojih z večjim deležem velikega jesena ohranjanje zdravih osebkov, izvajanje potrebne sanitarne sečnje ter kasneje obžetve in drugih negovalnih del na pomladku oz. v mladju. Zaščita mladja pred objedanjem. Po potrebi sadnja ali spopolnilna sadnja, pri

čemer je na bukovih rastiščih smiselna predvsem spolnitev z bukvijo, na manj strmih terenih se lahko sadnja izvede pod zastorom zaradi preprečevanja razvoja zeliščnega sloja in robide ter s tem manjše potrebe po negovalnih ukrepih.

- Preprečevati krčitve večjih sklenjenih gozdnih površin v Spodnjih Brdih.
- Izvajati redno kontrolo izvedenih krčitev ter izdanih dovoljenj zanje.
- Panjevsko sečnjo termofilnih listavcev izvajati v prostoru čim bolj razpršeno.
- Na območju varovalnih gozdov morajo biti vsi ukrepi usmerjeni v krepitev varovalne funkcije v smislu zagotavljanja trajne pokrovnosti tal – k temu spada tudi obnova zastarčenih sestojev.
- Z redčenji v mešanih raznomernih sestojih spodbujati večji delež perspektivnih domačih drevesnih vrst (hrast, bukev, plemeniti listavci).
- Ohranjanje minoritetnih drevesnih vrst (skorš, brek, rešeljika, črnika ...).
- Zaradi čebelarstva v sestojih pospeševati medovite drevesne vrste (lipa in lipovec, kostanj, robinija ...)
- Na območju Kanalskega Kolovrata omogočanje in spodbujanje povratne rabe kmetijskih zemljišč, kjer je to sprejemljivo.
- Odpiranje gozdov z gozdnimi vlakami in cestami ter večnamenskimi potmi za vožnjo lesa s prikolicami in polprikolicami, ki omogočajo spravilo prostorninskega lesa in souporabo za kmetijstvo.
- Gradnja novih in redno vzdrževanje obstoječih protipožarnih prometnic na požarno najbolj ogroženih območjih.
- Na območjih Nature 2000 gospodarjenje skladno z naravovarstvenimi smernicami.
- Organizacija predavanj, tečajev in delavnic za zainteresirane lastnike gozdov s področja celovitega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom, varnega dela v gozdu, nege mlajših razvojnih faz gozda in vzdrževanja gozdnih prometnic.
- Aktivno sodelovanje javne gozdarske službe z vsemi izvajalskimi podjetji, ki bi lahko motivirala lastnike gozdov za skupno odpiranje in celovitejše gospodarjenje z gozdovi ter nudenje aktivne svetovalne vloge lastnikom gozdov.
- Pri vseh ukrepih upoštevati morebitno poudarjenost ekoloških in socialnih funkcij. S postavitvijo ustrezne infrastrukture usmerjati obisk na manj občutljiva območja ter krepiti zlasti rekreacijsko in turistično funkcijo gozda.
- Pri izvajanju del v gozdovih uporabljati ustrezne stroje in opremo ter čas izvajanja del prilagoditi poudarjenim ekološkim in socialnim funkcijam gozda.
- Redno komunicirati ter zavzeti aktivno vlogo pri reševanju konfliktov med različnimi interesnimi skupinami in uporabniki gozdnega prostora (lastniki, občina, lovske družine, turistična, rekreacijska in gasilska društva, kmetijska pospeševalna služba, regijska razvojna agencija ...).

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Poudarjenost posameznih funkcij gozdnega prostora je podrobno predstavljena v poglavju 2 (strani 26-34). Najbolj je pereče prekrivanje ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij na območjih z veliko pestrostjo živalskih in rastlinskih vrst ali habitatnih tipov ter na območjih z visokim obiskom obiskovalcev in raznoliko rabo gozdnega prostora. Gre zlasti za območja, kjer so na prvi stopnji poudarjene dve ali vse tri skupine funkcij. Takšnih v GGE ni veliko. Nekoliko bolj so v tem pogledu problematična Spodnja Brda, kjer se lesnoproizvodna funkcija prekriva z nekaterimi socialnimi in ekološkimi funkcijami, drugod pa se konflikti med različnimi rabami prostora večinoma pojavljajo le točkovno oz. malopovršinsko.

Za krepitev vseh funkcij ob sočasni usklajeni rabi gozdnega prostora je potrebno upoštevati v nadaljevanju navedene usmeritve za posamezne funkcije gozdov. Vanje so v tem in drugih poglavjih tega GGN vgrajene tudi usmeritve, pridobljene s strani pristojnih naravovarstvenih, kulturnovarstvenih in vodarskih institucij. Z navedenimi usmeritvami želimo poleg krepitve

funkcij tudi usmerjati časovno in prostorsko razporeditev posameznih dejavnosti ter se na ta način izogniti konfliktom med različnimi uporabniki gozda in gozdnega prostora.

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

- Ukrepi v teh gozdovih so omejeni na krepitev varovalne funkcije – dopustni so sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov in malopovršinska obnova sestojev v smislu krepitve varovalne vloge gozda. Ukrepi morajo biti premišljeni ter prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.
- Drugi posegi v ta prostor niso dovoljeni, če bi bila ob njihovi izvedbi okrnjena varovalna vloga gozdov. V kolikor so izločene vse druge možnosti, morajo biti tovrstni posegi v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih izvedeni na podlagi strokovne presoje. Uporablja naj se bager namesto buldožerja in pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.
- Skozi varovalni gozd je dopustno vzdrževati obstoječe poti ter ohranjati značilne poglede (vedute), ki se sicer zaraščajo, če to ne ogroža varovalne in biotopske funkcije.
- Pri posegih je potrebno upoštevati tudi druge vloge varovalnih gozdov (hidrološko, biotopsko, f. varovanja naravnih vrednot ...), pri čemer se upoštevajo primerjalno strožji režim in smernice.
- upoštevati je potrebno tudi usmeritve v poglavju 6.2.4

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1)¹¹ in so obširno predstavljene v Usmeritvah (2020)¹², ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode in so kot sestavni del arhivskega dela GGN dostopne na ZGS, OE Tolmin. V nadaljevanju povzemamo bistvene določbe in predpise, ki jih je potrebno upoštevati pri rabi in drugih posegih v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih v gozdu in gozdnem prostoru. Rabo in posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

V kartnem delu prostorskega načrta (karta 7) je prikaz posameznih s hidrološkega vidika pomembnih območij. Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi ZV-1:

- **Vodna in priobalna zemljišča**¹³ so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku (2006)¹⁴. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavlila voda zaradi posega v prostor. Na vodnih in priobalnih zemljiščih ter na območjih presihajočih jezer, razen za izjeme, določene s 37. členom ZV-1, ni dovoljeno posegati v prostor. Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. in 84. člen ZV-1. Prepovedano je odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki, odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi ter odlaganje odpadkov. Poleg tega so prepovedani tudi dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja ter onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.
- Značilnosti prepovedanih dejavnosti in posegov na **poplavnih območjih**, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča, so opredeljene v

¹¹ Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdr1-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20

¹² Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija RS za vode. Ljubljana

¹³ Zunanja meja na vodah 1. reda je 15 metrov na območjih naselij in 40 m zunaj območij naselij od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda in na ostalih celinskih vodah, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo, pa 5 m od vodnega zemljišča, priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. V GGE med vode 1. reda sodi le reka Vipava, ostale vode sodijo v 2. red.

¹⁴ Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. Uradni list RS, št. 129/06

86. členu ZV-1. Prepovedane so vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Načrtovani posegi morajo biti poleg tega usklajeni s pogoji in omejitvami iz Uredbe (2008)¹⁵. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

- Prepovedi na **erozijskih območjih**, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske ali bočne erozije, določa 87. člen ZV-1. Prepovedano je poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov, ogoljevanje površin, krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, zasipavanje izvirov, nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih, omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer, odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov, zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom, odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge ter vlačenje lesa. Znotraj **potencialnih erozijskih območij**, ki so prikazana na karti 7, se po presoji javne gozdarske službe na območjih, kjer dejansko obstaja možnost erozije, uveljavi režim gospodarjenja z gozdovi, ki velja za erozijska območja.
- Na **plazljivem območju** lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Prepovedi opredeljuje 88. člen ZV-1. Prepovedano je zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode, izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, ter krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na plazljivih območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ...) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.
- Na **plazovitih območjih** je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Na **vodovarstvenih območjih** (skladno s 74. člen ZV-1 jih določi vlada) je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati Pravilnik (2004)¹⁶ ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00).

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Z namenom ohranjanja ali doseganja ugodnega stanja ključnih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst so za načrtovanje in rabo naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti v prostoru posebej določene varstvene usmeritve za **EPO in območja Natura 2000**, v katerih je poleg splošnih potrebno upoštevati še nekatere konkretnije gozdnogospodarske usmeritve, ki veljajo za celoten gozdni prostor. Vse prispevajo h krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, povzete pa so po Naravovarstvenih usmeritvah (Fučka, 2021). Slednje so v

¹⁵ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20

¹⁶ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16

celoti dostopne na sedežu ZGS, OE Tolmin. Usmeritve se smiselno nanašajo na vrste in habitatne tipe, ki so predstavljeni v **preglednicah 15 in 16 na straneh 28 in 29**.

- Ohranja naj se rastišču primerna drevesna sestava gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primernejše drevesne sestave.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje. V kolikor je potrebna obnova s sadnjo, naj se tudi pri sadnji vzpodbuja naravno sestavo gozdnih združb (sajnje se ne izvaja z vnašanjem tujerodnih vrst in sadik neustreznih provenienc).
- Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- Ohranja se gozdne otoke, skupine odraslega drevja in vegetacijske pasove v kulturni krajini.

V območju Natura 2000 sta posebej izločeni tudi **dve notranji upravljavski coni**, ki sta prikazani na karti št. 6 v kartnem delu GGN in za kateri veljajo dodatne usmeritve.

Cona A – Območje navadnega koščaka (43 ha)

VRSTE/HT: navadni koščak, primorski koščak, veliki studenčar

OPIS CONE: V cono so vključena vodna telesa in obvodni pasovi Zamedvejskega potoka ter nekaterih manjših pritokov reke Soče. V coni je potrebna previdnost pri vseh gozdnogospodarskih posegih v bližini vodotokov.

USMERITVE:

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- V coni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije. Gospodarjenje naj bo skupinsko postopno s poudarkom na ohranjanju nosilnih drevesnih vrst Zagotavlja naj se sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin. V coni naj se krčenje gozda ne izvaja.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo.
- V kolikor je sečnja obrežne vegetacije potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru. Zagotavlja se stalna zastrtost vodotoka, zaželeno je stalna prekoreninjenost talne površine.
- Morebitna žarišča tujerodnih invazivnih vrst se odstranjuje.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.

Cona B – Sabotin (387 ha)

VRSTE/HT: planinski orel, velika uharica, kačar, sršenar, črna žolna, pivka

OPIS CONE: V cono so vključena južna in severna pobočja Sabotina. Ekstremni tereni niso ugodni za gozdnogospodarske posege, bistveno je zagotavljati mir na območju gnezdišč.

USMERITVE:

- Ohranja naj se sedanja površina varovalnih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja.
- Okoli znanih gnezd sršenarja, kačarja, velike uharice in planinskega orla naj se oblikujejo mirne cone, v katerih naj se v času od 1. januarja do 31. avgusta ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje gozdnih prometnic.

- Pred morebitnimi večjimi posegi znotraj cone, ki pomenijo odpiranje gozdov (gradnja gozdnih prometnic – gozdnih cest, vlak in protipožarnih presek) je zaradi bližine gnezdišč varovanih vrst ujed – kačarja, sršenarja, velike uharice in planinskega orla, potrebno preveriti vpliv konkretnih gradbenih posegov na navedene vrste. V kolikor se pokaže, da bi takšen poseg negativno vplival na varovane vrste, se posega ne izvede.

REKREACIJSKA, TURISTIČNA, POUČNA IN ESTETSKA FUNKCIJA

- Z malopovršinskimi ukrepi je treba zagotavljati pestrejšo zgradbo sestojev, ohranjanje zanimivih dreves ter skalnih in drugih geomorfoloških tvorb v gozdu. Ohranjati je treba drevesa izjemnih dimenzij.
- Uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa – bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva.
- Dosledno in sprotno izvajanje sečnega reda, zlaganje kupov vej in sečnih ostankov na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti po obstoječih poteh in estetskega izgleda ob njih.
- Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo s poudarkom na drevesih, ki ogrožajo obiskovalce.
- Ustrezno informirati souporabnike gozdnega prostora o gozdnogojitvenih ukrepih in gozdnih gradnjah, z opozorilnimi in informativnimi tablam označiti delovišča.
- Usmerjati obisk z urejanjem, vzdrževanjem in nadgradnjo rekreacijske, poučne in turistične infrastrukture, namenjene obiskovalcem gozda (sprehajalne poti, usmerjevalne, izobraževalne in obveščevalne table, počivališča, igrala za otroke ...)
- Redno strokovno izobraževati in usposablјati kader, ki je odgovoren za vodenje ekskurzij in skupin po gozdnih učnih poteh.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Naravne vrednote (NV) v GGE so uvrščene v eno ali več zvrsti NV in so predstavljene v preglednici 19/D-NV na strani 32. Pri gospodarjenju z gozdovi na območjih poudarjene funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati usmeritve za posamezno zvrst NV, ki so podane v Naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2021). V skladu z Zakonom o ohranjanju narave (ZON)¹⁷ in drugimi področnimi predpisi je potrebno pred prostorskimi posegi na območju NV pridobiti naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje.

Za krepitev funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati konkretne varstvene usmeritve, ki veljajo za posamezno NV, območja pričakovanih NV in zavarovana območja (ZO). Na ZO je potrebno upoštevati varstveni režim, ki ga določa Odlok (1985)¹⁸, poleg tega pa še dodatne usmeritve v spodnji preglednici.

Preglednica 57/D-EPO: Usmeritve za zavarovana območja

IME	Usmeritev
Doblar-soteska Doblarca	• Ohranjanje naravnega stanja. • Prepoved onesnaževanja. • Pred vsakim posegom je potrebno soglasje ZRSVN.
Doblar-hrast nad Osredkarjem	• Prepoved poseka ali poškodovanja drevesa. • Pred vsakim posegom na drevesu ali v bližnji okolici je potrebno soglasje ZRSVN.
Kožbana, Krčnik - soteska s koriti in naravnim mostom	• Ohranjanje naravnega stanja. • Prepoved vseh posegov.

¹⁷ Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb.

¹⁸ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Nova Gorica, Uradno glasilo, št.8/85

Preglednica 58/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot

ID	IME	USMERITEV
266V	Sabotin	Večina NV je v varovalnih gozdovih – znotraj NV naj se gospodari v skladu z varovalnim značajem gozdov in usmeritvami za posebno upravljavsko cono B: Sabotin (stran 64).
3880V	Korada - travišča	NV zajema travišča in okoliške gozdove – vlake naj se načrtuje le v gozdnem prostoru, na traviščih naj se ne skladišči lesa
3377	Golo brdo - rastišče avriklja	Gozdnogospodarski posegi naj se izvajajo na način, da se ne poškoduje rastišč avriklja. Preko rastišča naj se ne načrtuje gozdnih vlak.
3478	Vedrijan - flišni peščenjak	Gozdnogospodarske posege (vključno vlake) naj se načrtuje izven VN. V primeru, da ni drugih možnosti, naj se morebitne posege načrtuje in izvede v sodelovanju z ZRSVN.
3361	Brdice pri Kožbani - hudourniške grape	
3406	Krasno - Beznilšiče - korozijsko in mehansko razčlenjeni apnenci	
779V	Perilo	NV je zavarovana – upoštevati je potrebno varstveni režim, naveden preglednici 57 (Doblar – soteska Doblarca)
3404V	Kožbanjšček - del porečja	- NV je delno zavarovana (NV 384 in 972 v celoti) – upoštevati je potrebno varstveni režim v preglednici 57 (Kožbana, Krčnik) - Na območju NV 3404V se obrežno vegetacijo ob vodotoku ohranja, v strugi vodotoka naj se ne pušča sečnih ostankov.
384	Krčnik na Kožbanjščku - naravni most	
972	Kotline	
4494V	Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	- V neposredni bližini vodotoka (25 m) naj se ne gradi novih gozdnih prometnic. - Obrežno vegetacijo ob vodotoku naj se ohranja. - Morebitno prečenje struge v času nizkih pretokov, naj se z namenom omejitve poškodb struge, izvede čim bolj pravokotno na strugo. - V strugah vodotokov naj se ne pušča sečnih ostankov (velja tudi za drevje in vejevje, poškodovano po žledu ali drugih ujmah). - Ohranja naj se visoka poraščenost z gozdom (na hidroloških NV naj se ne izvaja krčitev gozda)
3477	Želinjski potok - soteska potoka pod Želinjami	
3348V	Belo - del porečja Belskega potoka	
3495	Zel potok	
3391	Sovink	
3422	Zamedvejski potok - soteska	
3349	Belo - dob	
3370	Doblar - hrast nad Osredkarjem	
80191	Vrhovlje pri Kojškem - hrast	

Na vplivnem območju oz. na površju **nad znanimi rovi podzemnih jam** naj se izvaja takšne vrste gradenj, ki ne poškodujejo podzemelske NV ter ne povzročajo vibracij zaradi eksplozij ali drugih virov. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se lahko spreminja le v takšnem obsegu, da se ne bistveno spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na NV, nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, pa se na teh območjih ne pretovarja in skladišči.

Na območjih **pričakovanih NV** (gre pretežno za podzemelske geomorfološke NV na območjih karbonatnih kamnin, idrijske prelomne cone in Goriških Brd) je potrebno izvajalca posega obvestiti o možnosti obstoja NV ter o njegovi dolžnosti, da je morebitno odkritje NV dolžan nemudoma prijaviti pristojni območni enoti ZRSVN.

Pri **gozdnogojitvenem načrtovanju** je potrebno območja NV posebej označiti v gozdnogojitvenih načrtih, sečnospravilne načrte za takšna območja pa uskladiti z ZRSVN.

Evidentirana **izjemna drevesa** je potrebno ohranjati ter na območjih z visoko stopnjo obiska poiskati in prihraniti nekaj izbranih dreves, ki bi se s časom lahko razvila v izjemna drevesa, pri čemer mora ključno vlogo odigrati revirni gozdar.

Sicer pa se NV lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, mostov, galerij, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se ne spremenijo lastnosti NV oz. da se onemogoči ogrožanje NV. Na NV, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje NV ali njenega dela fizično onemogoči.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja kulturne dediščine so obširno predstavljene v Usmeritvah (2017)¹⁹, ki jih je pripravilo Ministrstvo za kulturo in so javnosti dostopne na spletnem naslovu²⁰. V njih so predstavljene splošne varstvene usmeritve in dodatni režimi varstva za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč, vplivnih območij in registrirane dediščine v gozdnem prostoru, ki so v tem GGN navedeni v preglednici 20/D-AN na strani 33.

V nadaljevanju so povzeti režimi varstva po posameznih skupinah kulturne dediščine.

Splošne varstvene usmeritve za območja **kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine** v gozdnem prostoru so naslednje:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z dediščino ter vsebinski in prostorski kontekst območij (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za **vplivna območja**:

- v vplivnih območjih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov, tako da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva **arheoloških najdišč**:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oz. kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

¹⁹ Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo. Ljubljana

²⁰ https://www.zvkds.si/sites/www.zvkds.si/files/u5/smernice_z_nacrtovanje_gozdnogospodarskih_nacrtov_0.pdf

- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS,
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev s frezami,
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavnne dediščine, varujejo se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje memorialne dediščine, varujejo se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1)²¹ predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (ZVKD-1, 28. člen),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (ZVKD-1, 31. člen).

Za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline (ZVKD-1, 31. člen), ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Poleg splošnih varstvenih usmeritev je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica pripravil tudi Kulturnovarstvene usmeritve za GGN GGE Brda-Kolovrat (Lah, 2021), katerih povzetek po pojavnosti dediščine v gozdnem prostoru je podan v nadaljevanju:

Posebej podrobne so usmeritve za **območja arheološke dediščine**, ki so v kontekstu gospodarjenja z gozdom najbolj ranljiva:

- Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje kamnitih nasipov, suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.), niso sprejemljivi.
- V nujnih primerih (kot je odstranjevanje poškodovanih ali bolnih dreves), ki pomenijo posege v zemljinu so ti pogojno sprejemljivi:
 - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe gozdne prometnice, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih gozdnih prometnic ni sprejemljiva.
 - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika.
 - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov, kot je zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča, kot so terase.
 - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves.
 - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne OE ZVKDS.
 - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v

²¹ Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg.

položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS (prvi odstavek 26. člena ZVKD-1²²).

Pri posegih neposredno ob **naselbinski dediščini** se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih.

Pri posegih neposredno ob **stavbni dediščini** je vse objekte, kjer so zaradi del možne poškodbe, potrebno med deli zaščititi. V neposredni bližini je možna samo sečnja poškodovanih dreves in sanitarna sečnja. Ohranja se prostorski kontekst objekta v gozdu.

Pri posegih neposredno ob (točkovni) **memorialni dediščini** je objekte potrebno fizično zavarovati med izvedbo del. Po končanih delih je potrebno vzpostaviti prvotno stanje ob objektih.

Med **krajinsko/memorialno dediščino** se večinoma uvrščajo območja prve svetovne vojne, kjer zlasti varujemo historične ostaline. Med izvedbo del je potrebno posamezne ostaline in objekte fizično zavarovati, po končanih delih pa vzpostaviti prvotno stanje.

Pri posegih v **vplivno območje** se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih. Izvaja se sanitarna sečnja in redčenje.

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Podrobnejše usmeritve so podane po posameznih RGR v poglavju 9.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

- Zaradi nabiralništva je na območju poudarjenosti te funkcije potrebno upoštevati usmeritve, podane za turistično funkcijo.
- Povsod v sestojih, kjer se pojavljajo medovite drevesne vrste (lipa, kostanj, robinija ...), jih je potrebno pospeševati.
- Izvajati je potrebno pašne rede za čebelarjenje.
- Mikrolokacija prenosnih čebeljih panjev se mora prilagajati gospodarjenju z gozdom in drugim rabam gozda.
- V ugodni gobarski sezoni, ko se pojavljajo večje količine gob, naj se opravlja poostren nadzor s strani pristojnih služb.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

- Pri sečnji in spravilu ter drugih delih v gozdu (trasiranju vlak in žičnic, skladiščenju lesa ipd.) je potrebno upoštevati lovskotehnične in lovskogojitvene objekte v gozdu.
- Pri izvajanju premen je potrebno upoštevati potrebe po ohranitvi grmišč in gozdnih jas za zagotavljanje habitatov prostoživečih divjih živali. Pri tem je potrebno upoštevati smernice lovskogojitvenih načrtov.
- Pri projektnih pogojih je treba upoštevati prehode za prostoživeče divje živali, zatočišča in biokoridorje.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Posegi v populacije so odvisni od postavljenih ciljev. Pri lovnih vrstah divjadi je za zmanjševanje številčnosti poleg povečanega odstrela treba upoštevati tudi strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in sicer predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Obratno velja za povečevanje številčnosti populacij. Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih ter ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi. Pri izboljševanju življenjskega okolja naj gre

²² Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg.

predvsem za izboljšanje prehranskih in bivalnih pogojev, kar je še posebej pomembno v času reprodukcije in v zimskem času. S sonaravnim gospodarjenjem naj se zagotavlja pestra sestava drevesnih in grmovnih vrst vseh razvojnih faz in v primernih deležih ter pestra horizontalna in vertikalna zgradba sestojev.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

VAROVALNI GOZDOVI

Gospodarjenje z **varovalnimi gozdovi na strmih terenih** je usmerjeno v zagotovitev zdravega, stabilnega, raznomernega gozda s prevladujočim deležem srednjedobnih gozdov, ki zagotavlja dolgoročno optimalno zaščito pred škodnimi učinki različnih naravnih nevarnosti (snegolom, vetrolom, žledolom).

Razen za izboljšanje varovalnih učinkov gozda, kot so sanitarne sečnje, sanacije žarišč in usadov, razslojevanje enomerne zgradbe gozda, pomladitev nevitálnih sestojev in podobnih ukrepov naj v varovalnih gozdovih ukrepanja ne bi bilo. Da bi lahko zagotovili nekoliko bolj sproščeno gospodarjenje v predelih, ki imajo mestoma manj poudarjeno varovalno vlogo znotraj površine varovalnega gozda (npr. izteki melišč), so ukrepi tam lahko intenzivnejši.

Trase žičnega spravila naj potekajo poševno na vpadnico, s čimer se prepreči oblikovanje daljših sestojnih odprtín po vpadnici, ki bi ogrožale varovalno in zaščitno vlogo varovalnih gozdov. Širina tras mora biti 5-10 m, odkazilo okoliškega drevja pa izvedeno posamično, v šopih ali skupinah, s čimer se oblikujejo manjše vrzeli, ki si ne sledijo po vpadnici terena. Ob poseku naj se pušča višje panje (do 1,3 m), s katerimi se ohranja varovalno vlogo gozda.

Kadar gozdovi niso odprti z gozdnimi prometnicami in žično spravo ni možno, je mogoče izvesti samo posek predebelega in nestabilnega drevja in s tem oblikovati pomladitvena jedra. To drevje je potrebno podirati diagonalno na smer vpadnice terena.

V **nižinskih varovalnih gozdovih**, ki so izločeni zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, morajo biti ukrepi malopovršinski v gozdnih ostankih v sicer prevladujoči kmetijski krajini. **Ne glede na razvojno fazo sestaja je panjevska sečnja z odstranitvijo vseh dreves nedopustna – obvezna je posamična izbira dreves za posek, v sestoji se pušča semenska drevesa, ki bodo še naprej opravljala klimatsko in zaščitno funkcijo gozda.**

GOZDOVI S POSEBNIM NAMENOM

Gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi v GGE ni, v gozdnem rezervatu Podcel pa ukrepi niso dovoljeni.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Gospodarjenje s požarno bolj ogroženimi gozdovi se mora izvajati tako, da je možnost povzročitve požara kar najmanjša. V vseh teh predelih so potrebne postavitve opozorilnih tabel in reden nadzor oz. kontrola, hkrati pa preventivno obveščanje in informiranje ljudi o nevarnostih in prepovedi kurjenja v naravnem okolju. Vse našteto je še zlasti pomembno v sušnih obdobjih in v času razglašene velike požarne ogroženosti.

Pri načrtovanju in gradnji gozdnih prometnic na območjih 1. in 2. stopnje požarne ogroženosti je potrebno upoštevati tudi zahteve, ki veljajo za gradnjo protipožarnih presek oz. možnost dostopa vozil za gašenje.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenskih sestojev v GGE ni.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pri gradnjah gozdnih cest je treba upoštevati pravilne razmere. V predlogu programa gradenj gozdnih cest prednost pri odpiranju gozdov namenjamo območjem z ugodnejšo sortimentno strukturo, zainteresiranostjo lastnikov gozdov za gospodarjenje, ugodnejšimi (cenejšimi) pogoji za gradnjo, manjšimi nakloni terena in podobno.

Smernice za gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest:

- Celoletna in pravočasna manjša popravila gozdnih cest po spomladanski odjugi in večjih nalivih.
- Na občutljivejših in globljih tleh (fliš) je nujna vgradnja cestnih objektov: cevni propustov in dražnikov.
- Izbiranje ustreznih elementov cest – maksimalni naklon, odvodnjavanje meteornih in podtalnih voda, ureditev odkopnih in nasipnih brežin ... Pri določitvi ničelnice se upošteva že obstoječe nekdanje poljske in druge poti.
- Uporaba okolju prijazne tehnologije gradnje – bagska gradnja.
- Potrebna je utrditev posameznih strmejših delov gozdnih cest (asfaltacija).
- Izvajati je potrebno nadzor nad režimom uporabe gozdnih cest in ostalih gozdnih prometnic in vožnje v naravnem okolju.

Smernice za gradnjo gozdnih traktorskih vlak:

- Gostota traktorskih vlak je v prvi vrsti odvisna od terenskih razmer in intenzivnosti gospodarjenja. Glede na stanje je smiselna dograditev ustreznega sistema vlak oziroma večnamenskih gozdnih poti za vožnjo s prikolicami ali polprikolicami
- Priporoča oz. na občutljivih (strmih, erodibilnih) terenih se zahteva bagska gradnja gozdnih prometnic, ki je glede na terenske razmere prijaznejša okolju.

Težko dostopnih območij, območij brez ekonomske vrednosti in grebenov naj se ne odpira z gozdnimi prometnicami.

Na **površini nad znanimi jamskimi prostori** naj se ne gradi gozdnih prometnic, v kolikor je to nujno potrebno, pa naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN. Poleg tega v gozdovih na zakraseli karbonatni podlagi obstaja verjetnost, da se ob gradnji prometnic odpre vhod v jamo ali brezno. V tem primeru je treba dela ustaviti, vhod zavarovati in obvestiti ZGS in (ali) ZRSVN.

Zaradi varstva **geološko-paleontološke dediščine** je na območju predvidenih zemeljskih posegov potrebno predhodno mnenje ZRSVN.

Na območju **potencialnih nahajališč fosilov** so vsa zemeljska dela nedovoljena oz. je potrebno predhodno soglasje ZRSVN.

Pri pripravi projektne dokumentacije za pridobitev **vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi** je pri gradnji gozdnih prometnic in izvedbi gozdarskih del potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:
 - poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
 - poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
 - poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
 - poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
 - poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
 - poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
 - hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

- Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo, za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je potrebno upoštevati Pravilnik (2009b)²³.
- Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.
- Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.
- Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)²⁴ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe (2008)²⁵, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov ter stanja površinskih in podzemnih voda.
- Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.
- Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.
- Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004)²⁶.
- Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

²³ Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09

²⁴ Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09

²⁵ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20

²⁶ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor se kot strokovne podlage upoštevajo funkcije gozdov, ki so določene in ovrednotene s stopnjami njihovega vpliva na gospodarjenje z gozdovi na kartah in popisih funkcij gozdov v veljavnem gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarskega območja Tolmin in pričujočem GGN. V gozdnem prostoru so dovoljeni posegi in dejavnosti, ki ne zmanjšujejo ravnosti sestoja ali rodovitnosti rastišča, stabilnosti ali trajnosti gozda oz. ne ogrožajo njegovih funkcij, obstoja ali namena.

Na območjih srednje, velike ali zelo velike nevarnosti plazenja ter potencialnih erozijskih in poplavnih območjih je **prepovedano krčenje** in večja obnova tistih gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki preprečujejo plazenje zemljišč, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na območjih zelo majhne in majhne verjetnosti pojavljanja plazov je potrebno pridobiti vodovarstveno soglasje. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda. Omejitve glede posegov na plazljivih in potencialnih erozijskih in poplavnih območjih so sicer predstavljene v poglavju 6.2.2 pri usmeritvah za krepitev hidrološke funkcije.

Pri vseh **stanovanjskih in drugih bivalnih objektih** naj se ureditve in posege v gozdni prostor načrtuje tako, da so objekti ter komunalne, prometne in zunanje ureditve odmaknjene od gozdnega roba najmanj za višino odraslih dreves sosednjega gozda. V nasprotnem primeru mora investitor prevzeti odgovornost za poškodbe na objektu, ureditvah in premičninah, ki bi jih lahko povzročilo gospodarjenje s sosednjim gozdom.

Posege v gozd **za kmetijske namene** je ob upoštevanju morebitne poudarjenosti funkcij gozda potrebno usmerjati v zaraščene nekdanje kmetijske površine, ki so bodisi v začetnih stadijih razvoja gozda, bodisi obrasle s tujerodno drevesno vegetacijo. Gradnja kmečkih lop in senikov v sklenjenem gozdnem prostoru ni dopustna.

Pri posegih **za infrastrukturne namene** je poleg poudarjenosti funkcij gozdov potrebno upoštevati še učinke, ki nastanejo s trajnim spreminjanjem pogojev za rast in razvoj gozda (lokalna mikroklima, koridorski presek delovanja ekosistema ...). Pri umeščanju v prostor:

- naj se uporabi obstoječe koridorje s sorodnimi objekti,
- se v največji možni meri izogne gozdnim zemljiščem, območjem gozdov z izjemno poudarjenimi funkcijami gozdov, fragmentaciji biokoridorjev ter oblikovnemu razvrednotenju gozdnega prostora,
- se posega le v obsegu, ki ga zahtevajo minimalni tehnični normativi za te objekte in za izvedbo gradnje,
- je zaradi težko obvladljivih vplivov gospodarjenja z gozdom v gozdnem prostoru čim manj nadzemnih odsekov,
- mora biti omogočen nemoten prehod prostoživečim divjim živalim,
- mora biti po izgradnji zagotovljeno nemoteno gospodarjenje s sosednjimi gozdnimi zemljišči, vključno z rabo gozdov.

Posege v večje strnjene gozdne komplekse, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema, je potrebno preprečevati. Pri izdajanju projektnih pogojev je potrebno upoštevati naslednje določbe in smernice:

- Za posege v prostor, ki lahko bistveno spremenijo življenjske razmere divjadi, izda soglasje ZGS po predhodni pridobitvi mnenja upravljavca lovišča oz. lovišča s posebnim namenom (ZDLov-1²⁷, 30. člen).
- Za krčitev gozda v velikosti 5 ha ali več je potreben predhodni postopek presoje vplivov na okolje, v katerem se ugotovi, ali bi lahko poseg imel pomemben vpliv na okolje (Uredba (2013)²⁸, 3. člen).

²⁷ Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.

²⁸ Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, Uradni list RS, št. 51/13, 57/15, 26/17 in 105/20

- Z gozdnogojitvenim načrtom lahko ZGS lastniku gozda dovoli pod določenimi pogoji pašo živine v gozdu, če ni v nasprotju s funkcijami gozdov, ki so določene v GGN (Pravilnik (2009a)²⁹, 40. člen).

Manj ranljive gozdne površine so površine, kjer ni poudarjena nobena ekološka, socialna ali proizvodna funkcija gozda. V te površine je možno malopovršinsko posegati tudi za druge namene pod določenimi splošnimi pogoji:

- V občinskih prostorskih načrtih se morajo ob sodelovanju ZGS določiti površine, namenjene za krčitev.
- Na podlagi lokacijske informacije in presoje za krčitev oz. morebitnega potrebnega dovoljenja mora krajevno pristojen revirni gozdar označiti drevje oz. določiti površino za posek in predpisati usmeritve in zahteve pri poseku.
- Upoštevajo naj se drugi pogoji in omejitve pri konkretnem posegu, ki jih predpiše ZGS.

Pri **posegih v vodno dobro** je zaradi zagotavljanja doseganja ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke treba upoštevati pogoje in omejitve, ki so določeni v Uredbi (2016)³⁰.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene **vodne pravice**, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1.

Investitor mora za posege na **vodnem in priobalnem zemljišču** v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih

Na ostalih gozdnih zemljiščih se gospodari skladno z namensko rabo prostora. Posege mora usmerjati in evidentirati ZGS. Ob daljnovodih je potrebno upoštevati obstoječe planinske in druge poti, katerih prehodnost se ne sme poslabšati. Pri sečnji robnih dreves je potrebno sodelovanje pristojnega pooblaščenega delavca ZGS in soglasje lastnika. Kjer je poudarjena tudi biotopska funkcija, je potrebno čas sečnje prilagoditi življenjskemu ritmu posamezne živalske vrste (zlasti ogrožene), vezane na grmovne habitate.

6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer pos. izbira drevja za posek ni potrebna

Območja, kjer posamična izbira drevja za posek ni potrebna oz. kjer gre za poenostavljeno izbiro drevja za posek, so prikazana na karti št. 8 v prostorskem delu GGN. Za takšna območja veljajo naslednje usmeritve:

- Potrebno je označiti robove površine, na kateri bo potekala sečnja in znotraj te površine označiti in evidentirati drevesa, ki jih je potrebno ohraniti. To so predvsem kvalitetnejša drevesa (hrast, kostanj, bukev, plemeniti listavci) ter drevesne vrste, ki se pojavljajo posamično, vendar imajo velik pomen z vidika ohranjanja vrstne pestrosti. V to kategorijo spadajo še zlasti minoritetne drevesne vrste, kot so brek, skorš, javor, češnja ...
- Višino in strukturo lesne mase za posek se po debelinskih stopnjah in drevesnih vrstah določi na podlagi ocene ob ogledu gozda ter se jo primerja tudi z LZ sestoja iz podatkov opisov sestojev.

Znotraj območja, kjer posamična izbira drevja za posek ni potrebna, se nahajajo tudi manjši kompleksi **ohranjenih hrastovih gozdov in bukovih sestojev ter sestojev iglavcev**. Zanje **zgornje usmeritve ne veljajo. V teh sestojih je nujna posamična izbira drevja za posek**.

²⁹ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

³⁰ Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Pri določanju višine desetletnega možnega poseka smo upoštevali preliminarno oceno gozdnogojitvenih potreb po sestojih, ki smo jih po presoji trajnosti prilagodili usmeritvam po posameznih RGR iz ON 2011-2020 oz. 2021-2030. Poleg poseka v večnamenskih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, kjer so ukrepi možni, je določena tudi višina možnega poseka v varovalnih gozdovih, kjer so ukrepi predvideni zaradi zagotavljanja trajnosti varovalne funkcije.

Možni posek je primerljiv s preteklim ureditvenim obdobjem. Usmerjen je v akumulacijo LZ v sestojih iglavcev, nadaljevanje in zaključevanje obnove po žledolomu saniranih pomlajencev z ustreznim pomladkom, uvajanje zrelih debeljakov v obnovo, v raznomernih gozdovih pa zlasti v redčenja in premenilna redčenja ter zadovoljevanje potreb lokalnega prebivalstva po drveh.

Zaradi posestnih, lastniških in spravičnih razmer ter slabe odprtosti gozdov, ki ovirajo intenzivnejše načrtno gospodarjenje z gozdovi, je potrebno razumeti možni posek kot zgornjo mejo dopustnega, ki na nivoju GGE ob nespremenjenih družbeno-gospodarskih razmerah zagotovo ne bo niti približno dosežena.

Preglednica 59/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Skupaj GGE

Skupaj		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	4.314	2.263	0	153	0	0	6.730		
	%	64,1	33,6	0,0	2,3	0,0	0,0	100,0	18,6	63,3
Listavci	m ³	185.099	126.278	0	80.356	0	22.775	414.508		
	%	44,6	30,5	0,0	19,4	0,0	5,5	100,0	21,5	79,2
Skupaj	m ³	189.413	128.541	0	80.509	0	22.775	421.238		
	%	45,0	30,5	0,0	19,1	0,0	5,4	100,0	21,4	78,9

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	3.355	1.521	0	120	0	0	4.996		
	%	67,2	30,4	0,0	2,4	0,0	0,0	100,0	17,7	60,9
Listavci	m ³	152.143	103.184	0	65.599	0	17.681	338.607		
	%	44,9	30,5	0,0	19,4	0,0	5,2	100,0	21,7	79,4
Skupaj	m ³	155.498	104.705	0	65.719	0	17.681	343.603		
	%	45,3	30,5	0,0	19,1	0,0	5,1	100,0	21,7	79,0

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na Panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	953	742	0	33	0	0	1.728		
	%	55,2	42,9	0,0	1,9	0,0	0,0	100,0	21,9	71,9
Listavci	m³	31.125	22.835	0	14.375	0	4.845	73.180		
	%	42,6	31,2	0,0	19,6	0,0	6,6	100,0	20,6	78,6
Skupaj	m³	32.078	23.577	0	14.408	0	4.845	74.908		
	%	42,8	31,5	0,0	19,2	0,0	6,5	100,0	20,6	78,4

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na Panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	6	0	0	0	0	0	6		
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	18,2	26,2
Listavci	m³	1.831	259	0	382	0	249	2.721		
	%	67,3	9,5	0,0	14,0	0,0	9,2	100,0	18,7	76,7
Skupaj	m³	1.837	259	0	382	0	249	2.727		
	%	67,4	9,5	0,0	14,0	0,0	9,1	100,0	18,7	76,4

Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta
(Karta št. 8)

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Preglednica 60/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	107,30	20,44	0,33	128,07
Priprava tal	ha	2,60	9,96	0,00	12,56
Sadnja	ha	13,60	13,97	0,00	27,57
Obžetev	ha	54,01	31,30	0,00	85,31
Nega mladja	ha	14,81	14,79	0,00	29,60
Nega gošče	ha	93,33	31,05	0,00	124,38
Nega letvenjaka	ha	35,48	6,97	0,40	42,85
Nega ml. Drogovnjaka	ha	6,12	1,80	0,00	7,92
Graditev protipožarnih objektov	km	5,90	0,00	0,00	5,90
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	32,20	3,00	0,00	35,20
Zaščita s premazom	ha	0,00	3,43	0,00	3,43
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	2.000,00	0,00	2.000,00
Zaščita z ograjo	m	0,00	200,00	0,00	200,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	400,00	0,00	400,00
Vzdrževanje travinj	ha	6,80	0,00	0,00	6,80

Zaradi sanacije žledoloma in jesenovih sestojev, prizadetih od jesenovega ožiga, ter posledično povečanega deleža mladovij je glavna gojitvenih del usmerjena v nego mlajših razvojnih faz. Na najboljših rastiščih je predvsem pomembna večkratna obžetev, pri negi mladovij prevladuje nega gošč. Za uspešen prehod debeljakov v pomlajence je zaradi bogatega polnilnega sloja ključna predhodna priprava sestojev na obnovo. V saniranih jesenovih sestojih obnova brez sadnje oz. spopolnjevanja naravnega mladja, spremljajočih negovalnih del (predvsem večkratne obžetve) in zaščite (individualne ali skupinske) pred divjadjo ne bo uspešna. Na bukovih rastiščih je zaradi manjše podvrženosti objedanju priporočljiva sadnja bukve, drugod ob ustrezni zaščiti sadnja bukve in plemenitih listavcev. V preteklosti so se najboljši rezultati kazali pri sadnji puljenk. Na manjših površinah se priporoča tudi vnos iglavcev. Zaradi razmeroma nizkih nadmorskih višin in s tem povezanih težav s podlubniki priporočamo, da se posamezni objekti posadijo z duglazijo, ki kaže boljšo odpornost na raznovrstne ujme.

Ne glede na načrte bo pri uspešnem izvajanju gojitvenih del v prvi vrsti pomembna zainteresiranost lastnikov, pri čemer mora javna gozdarska služba odigrati aktivno vlogo. Odkar je upravljanje z državnimi gozdovi prevzel SiDG, je z njihove strani opazen povečan interes za opravljanje gojitvenih del, zato morajo revirni gozdarji posebno pozornost nameniti izdelavi gozdnogojitvenih načrtov in pravočasni izdaji odločb o izvedbi potrebnih gojitvenih in varstvenih del v državnih gozdovih.

V južnem in vzhodnem delu GGE je na sušnejših rastiščih bolj od negovalnih del pomembno protipožarno varstvo. Na požarno ogroženih območjih tako predvidevamo novogradnje in redno vzdrževanje obstoječega sistema protipožarnih presek.

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9)

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali, predvideni s tem GGN, so omejeni le na vzdrževanje travinj v gozdu. Krmljenje in ostali biomeliorativni ukrepi so načrtovani v načrtu LUO.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Preglednica 61/ D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE

Funkcija	Ukrep		
	Vrsta dela	enota	Obseg
Turistična, rekreacijska	Postavitev in vzdrževanje informacijskih tabel	kom	2
	Vzdrževanje razglednih točk	kom	2
	Vzdrževanje stez	km	2
Hidrološka	Vzdrževanje vodnih virov	kos	5

Opomba: V preglednici niso zajeta dela, ki bodo opravljena v okviru izvedenih načrtovanih gozdnogojitvenih del. Ukrepi so konkretizirani po odsekih na obrazcih E4 pod Usmeritvami za zagotavljanje funkcij gozdov.

Na območju GGE delujejo številna društva, organizacije, podjetja in posamezniki, ki izvajajo različne aktivnosti, povezane predvsem z rekreacijsko in turistično funkcijo, zato večjega obsega posebnih dodatnih ukrepov v smislu izboljšanja ostalih funkcij gozdov ne načrtujemo. Predvidevamo postavitve opozorilnih tabel, vzdrževanje obstoječih tabel izjemnih dreves in postavitve novih ter vzdrževanje razglednih točk in poti ob najbolj obiskanih gozdnih področjih. V okviru projekta Tangram se načrtuje nadgradnja Parka Pečno v Kanalu ob Soči, pri kateri ZGS nudi strokovno pomoč.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Za realizacijo možnega poseka je potrebna gradnja gozdnih prometnic na območjih in po stopnji nujnosti, kot je prikazana v spodnji preglednici. V GGE je potrebna zlasti gradnja gozdnih cest, s katero bi se bistveno zmanjšale pravilne razdalje, na požarno ogroženih območjih pa je potrebna tudi gradnja protipožarnih presek.

Preglednica 62/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti

Gozdni predel*	Vrsta prometnice	Odseki	Nujnost
Kožbana - Komunja	GC	19022, 19027	1
Vrhovlje - Breg	GC	19023b	1
Zarščina	GC	19038	2
Želinje	GC	19044a	2
Prhnica	GC	19044b	2
Trepetličje	GC	19046a	2
Čotec	GC	19061b	2
Lukači	GC	19063b	2
Panc	GC	19054	2
Sabotin	PPP	19012, 19013	1
Kamenca	PPP	19042	2
Rog - Zarog - Mlin	PPP	19059	1
Tamora	PPP	19047b	2
Idrijska gmajna	PPP	19048b	2
Gomila	PPP	19039a, 19040a	2

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11)

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

Potreba po gospodarjenju s posamičnim gozdnim drevjem ali skupinami gozdnega drevja izven gozdnega prostora je izražena predvsem v južnem delu GGE. Posamična ali manjša skupinska drevnina je na teh območjih izrazito večnamenska in kot taka pomembna predvsem z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajinskega izgleda, zato je potrebno njen obstoj v dogovoru z lastniki ohranjati. Poskrbeti je treba, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejkov čim bolj avtohtona in da se po nepotrebnem v ta prostor ne vnaša tujerodnih ali rastišču neprimernih drevesnih in grmovnih vrst. Ob poteh ali v bližini naselij je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo človekovo dejavnost in potencialne obiskovalce tega prostora.

V **gozdnati krajini**, ki ji z izjemo Spodnjih Brd in doline Soče pripada celotna GGE, posamezno gozdno drevje in skupine drevja zunaj naselij nimajo takšnega pomena. Kljub temu je zaradi krepitve funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetske funkcije potrebno ohranjati posamezne estetske in dendrološko zanimive osebkke in skupine starejšega drevja vseh drevesnih vrst ob hišah, na travnikih in pašnikih in jih puščati dve proizvodni dobi oz. do fiziološke oslabelosti. Poseben pomen imajo estetsko in uporabno vredni macesni na pašnikih (Tolminske Ravne).

V **kmetijski in primestni krajini** v osrednjem nižinskem svetu spodnjega toka reke Soče in južnem delu GGE (Goriška Brda) je potrebno ohranjati posamezno drevje in skupine drevja, ki imajo značaj gozda ali delov gozda v kmetijskem okolju. Ob Soči ohranjati obvodni pas vegetacije in posamezne izjemne topole ter tesen sklep krošenj odraslih avtohtonih dreves. Ohranjati je potrebno tipične omejkke s starejšim drevjem ter posamična zanimiva drevesa, minoritetne vrste in druga izjemna drevesa. Še zlasti v kmetijski krajini so usmeritve naravnane k varovanju, ohranitvi in negi habitatov živalskih vrst, ki take specialne habitate naseljujejo.

Na **kmetijskih površinah v zaraščanju** je z ekoloških in socialnih funkcij ugodno, da se te površine vzdržujejo v fazi grmišča oz. se na te površine usmerja ponovno vzpostavljanje kmetijskih zemljišč. Ob morebitnem čiščenju teh površin je potrebno ohranjati drevesne vrste, ki izboljšujejo prehransko pestrost za prostoživeče živali.

Druge **umetno osnovane površine** (lazi, obore, preseke) ter **naravne površine v gozdnem prostoru** (pobočni grušči, skalovja in drugo) naj se načrtno vzdržujejo tudi v prihodnje.

Na vseh površinah, ki niso del gozda, revirni gozdar opravlja svetovalno vlogo glede poseka in spravila lesa. Izdaja odločbe za posek dreves na teh površinah ni potrebna, se pa struktura izvedenega poseka vnese v gozdarski informacijski sistem. Za prevoz lesa, ki je bil posekan na površinah izven gozda, je potrebna knjigovodska listina ali ustrezna izjava v skladu s 17. členom ZG³¹, za izdelavo katere je zadolžen pošiljatelj gozdnih lesnih sortimentov.

³¹ Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki glede na teoretično sortimentacijo temelji na strukturi LZ in drevesne sestave. Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak. Spodbude delno pokrivajo stroške gojenja in varstvenih del v zasebnih gozdovih ter vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih. Končni rezultat v primeru realizacije možnega poseka in ob upoštevanju trenutnega stanja odprtosti predstavlja teoretični prihodek od vrednosti lesa, v primeru izgradnje načrtovanih gozdnih vlak pa lahko pričakujemo ugodnejši ekonomski rezultat.

Preglednica 63/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokal. skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	17.755.916	52	3.872.387	52	138.544	51
Strošek poseka in spravila	6.595.115	19	1.457.276	19	53.680	20
Razlika	11.160.801	32	2.415.111	32	84.864	31

Preglednica 64/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE

SKUPAJ GOZDNOGOSPODARSKA ENOTA	Skupaj (€)	€ na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	21.766.847	51,67	100,0
Stroški sečnje in spravila	8.106.071	19,24	37,2
Stroški gojenja in varstva gozdov	526.398	1,25	2,4
gojenja in varstvo gozdov	486.398	1,15	2,2
krepitev funkcij gozdov	40.000	0,09	0,2
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	115.500	0,27	0,5
vzdrževanje gozdnih cest	105.000	0,25	0,5
vzdrževanje vlak	10.500	0,02	0,0
Stroški skupaj	8.747.969	20,77	40,2
Dohodek (prihodek-stroški)	13.018.878	30,90	59,8
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	186.722	0,44	0,9
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	105.000	0,25	0,5
Spodbude predvidene skupaj	291.722	0,69	1,3
Stroški – spodbude	8.456.246	20,07	38,8
DOHODEK (dohodek+spodbude)	13.310.601	31,60	61,2

Opomba: potrebnih oz. predvidenih investicij v gozdove (gradnja cest, vlak, večje investicije za krepitev funkcij gozdov – učne poti, gozdne učilne ipd.) v tabeli nismo prikazali. Navedene so v drugih poglavjih.

V zasebnih gozdovih, ki v GGE prevladujejo, je realizacija možnega poseka močno odvisna od interesa lastnikov gozdov. Napovedi glede višine realizacije poseka v prihodnosti so nevhvaležne, glede na to, da se v zadnjih desetletjih izvedeni posek povečuje, pa bi se lahko realizacija približala 40 %.

Za izračun ekonomike gospodarjenja smo vzeli povprečne normative za gozdnogojitvena in varstvena dela, kot jih navaja tabelarni del Pravilnika (2004)³², ter povprečne cene za posamezen tip sortimenta.

³² Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16 in 31/19

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Rastiščnogojitvene razrede smo oblikovali na podlagi območnih RGR s prilagoditvijo rastiščnim posebnostim v GGE in bistveno drugačnim ciljem gospodarjenja (stopnja poudarjenosti funkcij, sestojna zgradba, razvojne težnje). V pričujočem GGN smo določili osem RGR, pri čemer smo glede na pretekli GGN RGR Primorska bukovja zaradi majhne površine in gospodarskega pomena priključili k RGR Podgorska bukovja mešana z listavci. S spremembo Uredbe (2005)³³ smo odsek 9a zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti uvrstili med varovalne gozdove. Drugih sprememb glede oblikovanja RGR ter uvrščanja odsekov vanje ni.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

Preglednica GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
30812-zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci	418,25	4,6	243,4	248,0	0,28	5,92	6,20	23,5	25,2	25,1	100,6
31712-podgorska bukovja mešana z listavci	749,98	2,2	296,0	298,2	0,05	6,09	6,14	17,7	22,6	22,5	109,4
56360-listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gosp.	1.021,84	3,3	169,2	172,6	0,05	6,88	6,93	8,9	33,3	32,9	81,8
56370-listnati gozdovi gričevij s toploljubnimi listavci in panjevskim gospodarjenjem	3.578,29	4,2	180,4	184,6	0,07	4,25	4,32	17,2	18,3	18,3	78,2
80840-zmerno kisloljubna bukovja za premeno	3.009,31	4,3	210,1	214,3	0,19	6,42	6,61	22,8	21,9	21,9	71,2
81712-podgorska bukovja mešana z listavci za premeno	542,92	2,0	188,0	189,9	0,05	5,18	5,23	14,8	20,2	20,1	73,1
VECNAMENSKI GOZDOVI skupaj	9.320,59	3,8	201,3	205,2	0,11	5,52	5,63	18,7	21,9	21,8	79,6
60000-gozdni rezervati	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,03	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,03	0,0	0,0	0,0	0,0
70000-varovalni gozdovi	446,22	0,4	111,1	111,5	0,01	1,94	1,94	14,9	7,3	7,4	42,3
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	446,22	0,4	111,1	111,5	0,01	1,94	1,94	14,9	7,3	7,4	42,3
SKUPAJ VSI GOZDOVI	9.773,63	3,7	197,3	201,0	0,11	5,35	5,46	18,6	21,5	21,4	78,9

³³ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 RGR 30812: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci

Gozdovi RGR so razširjeni na flišnati in lapornati matični podlagi, večinoma v severnem delu GGE v okolici Vogrinski in Srednjega. Gre za ohranjene in najbolj produktivne gozdove v GGE, ki so pretežno v zasebni lasti.

RGR vključuje oddelke in odseke 52c, 57c, 60c, 61a, 62a in b, 63a in 64a in v celoti sodi v kategorijo večnamenskih gozdov.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	330,80	87,29	0,16	418,25
Delež (%)	79,1	20,9	0,0	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	15,86	3,8
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	11,44	2,7
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	25,80	6,2
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	0,77	0,2
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	30,76	7,4
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	333,62	79,7
	Skupaj	10,10	418,25	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7. V pretežni meri gre za najboljša rastišča v GGE.

Zgradba gozda

Zgradba gozda se spreminja od razmeroma enomernih sestojev v bolj oddaljenih predelih (ob Doblarcu, Vogrinski, Osojnica) do razgibanih skupinsko raznodobnih na območjih intenzivnejše kmetijske rabe (Srednje, Pušno). Enomerni in enodobni gozdovi, ki so tudi precej bolj kvalitetni, so bili zaradi žledoloma in sanacije v zadnjem desetletju deležni precejšnjih sprememb, zaradi katerih se je močno povečal delež sestojev v obnovi, pa tudi mladovij. V večjem delu so bili ti gozdovi sanirani. Na drugi strani so skupinsko raznodobni gozdovi bolj razgibani, manj kvalitetni, z nižjimi LZ, posledično pa tudi njihova sanacija ni bila ekonomsko sprejemljiva in marsikje ni bila izvedena. Ti gozdovi so tako ostali močno poškodovani in z velikim deležem odmrlega drevja.

Med drevesnimi vrstami prevladuje bukev, čeprav je njen delež precej nižji od modelnega, in sicer zlasti na račun visokega deleža plemenitih in trdih listavcev, ki prevladujejo v raznomernih gozdovih.

Lesna zaloga in prirastek

Prevladujoč delež debeljakov in sestojev v obnovi se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Iz strukture LZ je opazno tudi pomanjkanje drogovnjakov, ki jih v bukovih sestojih praktično ni. Prirastek je nižji kot v prejšnjem ureditvenem obdobju, kar je zaradi poškodb krošenj po žledolomu, večjega deleža odmrlega drevja v nesaniranih sestojih in spremembe razmerja razvojnih faz povsem pričakovano.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	8,7	17,9	25,7	19,0	28,7	4,6	1,9	0,28	4,5
Listavci	8,7	22,6	28,4	20,5	19,8	243,4	98,1	5,92	95,5
Skupaj	8,7	22,5	28,3	20,5	20,0	248,0	100,0	6,20	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	3,2	0,0	0,0	1,5	0,0	125,0	7,6	65,3	32,6	12,8
	%	1,3	0,0	0,0	0,6	0,0	50,5	3,0	26,3	13,1	5,2
Naravno st.	%	0,0	2,0	2,0	0,0	0,0	75,0	12,0	3,0	5,0	1,0

Kot že zgoraj zapisano je bukeve na račun plemenitih in trdih listavcev glede na prevladujoča bukova rastišča premalo. Med plemenitimi listavci sicer prevladujeta gorski javor (13 %) in veliki jesen (9 %), med trdimi listavci pa beli in črni gaber (vsak z okrog 4 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	112,63	26,9	305,62	73,1	0,00	0,0	0,00	0,0	418,25	100,0
Skupaj vsi gozdovi	112,63	26,9	305,62	73,1	0,00	0,0	0,00	0,0	418,25	100,0

Zaradi razmeroma velikega deleža raznomernih gozdov na nekdanjih kmetijskih površinah, ki so se zarasle zlasti s plemenitimi, trdimi in mehki listavci, je večina gozdov spremenjenih. V RGR prevladujejo ohranjeni in spremenjeni gozdovi, med izmenjane gozdove sodijo nasadi iglavcev.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,0	16,7	16,7	1,7	45,0	46,7	1,7	61,7	63,4	27,3
30 – 49 cm	0,0	2,8	2,8	0,6	10,6	11,2	0,6	13,4	14,0	27,9
50 in več cm	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6	2,0
Skupaj	0,6	19,5	20,1	2,3	55,6	57,9	2,9	75,1	78,0	57,2

Količina odmrle lesne mase je ogromna in je v pretežni meri posledica žledoloma v nesaniranih, manj kvalitetnih gozdovih. Tolikšna količina odmrle lesne mase ne vpliva ugodno na stabilnost sestojev in zemljine, po drugi strani pa je ugodna z vidika zagotavljanja biotske pestrosti, predvsem glede na razporeditev drevja, saj v strukturi prevladuje drevje nad 30 cm prsnega premera.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	29,59	0,0	70,5	9,4	20,1	76,5	0,8	22,7	0,0	0,0	71,2	8,7	20,1
Drogovnjak	7,29	0,0	0,0	57,3	42,7	46,5	0,0	53,5	0,0	53,5	0,0	46,5	0,0
Debeljak	94,41					0,5	25,9	73,6	0,0	30,7	52,4	15,8	1,1
Sestoj v obnovi	77,18					27,0	31,6	41,4	0,0				
RAZNOMERNO	198,33					0,5	14,7	84,8	0,0				
Panjevec	1,11												
Pionirski g. z grmiš.	10,34	0,0	0,0	7,1	92,9								
Skupaj	418,25												

Zasnova novonastalih mladovij je zaradi izvedene nege večinoma dobra. Tam, kjer negovalni ukrepi niso bili izvedeni, pa pomanjkljiva oz. slaba. Negovanost je slaba tako v debeljkih, ki so večinoma ostali na nedostopnih predelih oz. na območjih z neurejenim lastništvom, kot tudi v raznomernih gozdovih v okolici zaselkov in vasi, ki so tudi sicer manj kvalitetni, saj gre za starejše gozdove pionirskega nastanka.

Kakovost drevja

Kljub odličnim rastiščem, na katerih bi se lahko gojilo izredno kakovostno drevje, so podatki zaradi pomanjkanja negovalnih del in deloma tudi značilnosti gospodarjenja neugodni. Vsaj prav dobre kakovosti je le 3 %, preko 80 % drevja pa je zadovoljive oz. slabe kakovosti.

Preglednica K: Kakovost drevja³⁴

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4	0,0	0,0	75,0	25,0	0,0
Macesen	3	0,0	33,3	0,0	66,7	0,0
Bukev	109	0,0	1,8	12,8	50,5	34,9
Hrast	11	0,0	18,2	27,3	18,2	36,3
Pl. lst.	53	0,0	3,8	20,8	47,1	28,3
Dr. tr. lst.	20	0,0	0,0	5,0	5,0	90,0
Meh. lst.	7	0,0	0,0	0,0	42,9	57,1
Skupaj iglavci	7	0,0	14,3	42,8	42,9	0,0
Skupaj listavci	200	0,0	3,0	14,5	43,0	39,5
Skupaj	207	0,0	3,4	15,5	42,9	38,2

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost sestojev se je glede na podatke izpred desetletja povečala za skoraj 15 %, kar je v pretežni meri posledica žledoloma iz leta 2014. Razumljivo prevladujejo poškodbe krošnje in vej.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,8
Veje	22,6
Osutost	0,6
Skupaj	25,0

³⁴ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	90	1.323	1.470,4	6,5
Listavci	20.346	17.282	84,9	84,5
Skupaj	20.436	18.605	91,0	91,0

Realizacija možnega poseka je močno narasla, saj je v prejšnjem ureditvenem obdobju znašala komaj dobrih 30 %. Še večja pa je razlika v absolutni vrednosti – v zadnjem desetletju se je posekalo v tem RGR štiriinpolkrat več lesa kot v desetletju pred tem. Razloge za takšno povečanje gre iskati v sanaciji žledoloma ter povečanem interesu za gospodarjenje v naslednjih letih. Sanitarni posek namreč obsega 57 % vsega realiziranega poseka, med negovalnimi sečnjami pa prevladuje pomladitveni posek.

Zaradi povečanega deleža mladovij in sestojev v obnovi se je povečala tudi realizacija načrtovanih gojitvenih del. Priprava sestojev in nega gošče sta celo preseгла načrt, prva za 30 %, druga pa za 6 %. Slaba je predvsem realizacija nege mladja, ki pa je nujno potrebna le v kolikor obnova poteka prehitro.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	10,81	14,04	129,9
Priprava tal	ha	2,20	0,00	0,0
Sadnja	ha	5,94	0,00	0,0
Setev	ha	2,25	0,28	12,4
Obžetev	ha	0,00	0,28	
Nega mladja	ha	0,00	11,50	
Nega gošče	ha	3,80	4,01	105,5
Nega letvenjaka	ha	1,20	0,10	8,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,29	0,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	48,00	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	413,57	9,8	261,8	271,7	0,50	8,20	8,60	0,07	0,93	1,00
2012	419,08	2,3	239,8	242,1	0,01	6,20	6,20	0,32	4,12	4,44
2022	418,25	4,6	243,4	248,0	0,28	5,92	6,20	0,11	6,12	6,23

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

LZ je v zadnjem desetletju pričakovano nekoliko narasla, saj se je posek, ki je bil načrtovan v višini slabih 80 % od prirastka, v pretežni meri realiziral, prirastek pa je ostal na enaki ravni. Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena, bistveno pa se je povečal letni realiziran posek.

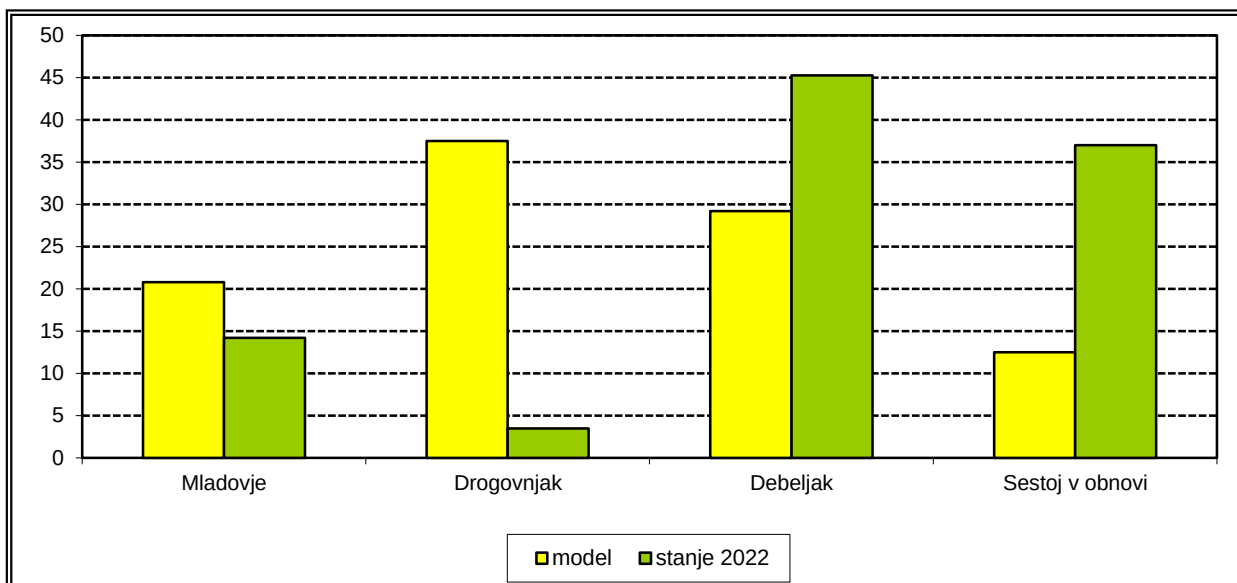
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	29,59	7,1	14,2	25	20,8	43,43	-6,6
Drogovnjak	7,29	1,7	3,5	45	37,5	78,18	-34,0
Debeljak	94,41	22,6	45,3	35	29,2	60,80	16,1
Sestoj v obnovi	77,18	18,5	37,0	15	12,5	26,06	24,5
Raznomerno (sk-gnz)	198,33	47,4					
Panjevec	1,11	0,3					
Pionirski gozd z grmišči	10,34	2,5					
Skupaj	418,25	100,0	100,0	120	100,0	208,47	0,0

Med enodobnimi gozdovi primanjkuje mlajših razvojnih faz, še posebej izrazito drogovnjakov, preveč pa je debeljakov in sestojev v obnovi. Tako delež slednjih kot tudi delež mladovij se je bistveno povečal zaradi sanacije žledoloma. Ob previdnem nadaljevanju in zaključevanju obnove lahko v prihodnjih desetletjih pričakujemo uravnoteženje deleža razvojnih faz in približevanje modelnim vrednostim. Čeprav gre za enega bolj ohranjenih RGR, pa je manj kvalitetnih raznomernih in pionirskih gozdov na nekdanjih kmetijskih površinah še vedno preko 50 %.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Sestojno raznodoben gozd bukev s posamično do skupinsko primesjo smreke in posamično primesjo plemenitih listavcev, hrasta in macesna.

Ciljna drevesna sestava: 2 % smreka, 0,5 % macesen, 55 % bukev, 3,5 % hrast, 25 % plemeniti listavci, 10 % trdi listavci, 4 % mehki listavci.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 10 %, drogovnjak 8 %, debeljak 20 %, sestoj v obnovi 17 %, raznomerno in pionirsko 45 %.

Ciljna lesna zaloga: 248 m³/ha. Končna lesna zaloga 510 m³/ha.

Ciljna kakovost³⁵: iglavci A in B 15 %, C 45 %, D in O 40 %
listavci A in B 5 %, C 15 %, D 45 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Zastorno gospodarjenje s proizvodno dobo 110-130 let, pomladitvena doba 15 let.

Obnova: Ukrepi morajo biti usmerjeni v naravno obnovo. Velik delež sestojev v obnovi in pomanjkanje mlajših razvojnih faz narekuje pospešeno nadaljevanje obnove, in sicer predvsem na območjih s kvalitetnim in dobro zasnovanim pomladkom. Končni poseki naj se izvedejo pravočasno, ko je pomladek v razvojni fazi gošče. Kjer je pomladka manj in je neustrezne zasnove in mešanosti, naj se obnova zadržuje. V zrelih bukovih debeljkih so potrebna svetlitvena redčenja. V raznomernih gozdovih naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukve, plemenitih listavcev in hrasta, drugod naj se krepí LZ. V saniranih sestojih velikega jesena naj se sadnja izvaja pod zastorom.

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v pospeševanje bukve. V mladovjih z nego pospeševati bukev, plemenite listavce in hrast. Na najboljših rastiščih, v kolikor obstaja interes lastnikov, z dopolnilno sadnjo spopolniti vrzelasto in pomanjkljivo zasnovano naravno mladje bukve.

V nepoškodovanih bukovih debeljkih izvajati redčenja z intenziteto 10-15 % s pogostostjo vračanja okrog 10 let. V nasadih smreke po potrebi izvajati sanitarno sečnjo, pospeševati tudi skupinsko primes smreke v sestojih listavcev. Prva in druga redčenja v nasadih morajo biti racionalna, pospešuje se le manjše število najkvalitetnejših osebkov. V saniranih sestojih z rahlim ali normalnim sklepom je potrebna akumulacija LZ. V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek.

Varstvo: V sestojih z večjim deležem iglavcev dosledno in pravočasno izvajati sanitarne sečnje. Na razgaljenih in nepomlajenih površinah je potrebna izvedba sadnje, ki hkrati predstavlja zaščito pred erozijo, pospešuje naravne procese pomlajevanja ter izboljšuje zasnove mladovij. V primeru sadnje iglavcev je potrebna zaščita s premazom. Po sečnji je nujno odstraniti sečne ostanke iz grap, strug in hudournikov.

Funkcije gozdov: Na območju težko dostopnih in nesaniranih gozdov se lahko oblikuje ekocelice brez ukrepanja, ki zagotavljajo ustrezne pogoje za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	1,9	98,1	100,0
- ciljno (%)	2,5	97,5	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	4,6	243,4	248
- ciljna (m ³ /ha)	6,3	241,4	247,7
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,28	5,92	6,2
Možni posek (m ³ /ha)	1	61,2	62,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,11	6,12	6,23
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,7	25,2	25,1
Intenziteta m. p. prirastek (%)	38,9	103,4	100,5
Izravnalna doba (let)			10

³⁵ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m³	151	305	0	0	0	0	456		
	%	33,1	66,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	23,5	39,3
Listavci	m³	7.306	17.540	0	34	0	731	25.611		
	%	28,5	68,5	0,0	0,1	0,0	2,9	100,0	25,2	103,4
Skupaj	m³	7.457	17.845	0	34	0	731	26.067		
	%	28,6	68,5	0,0	0,1	0,0	2,8	100,0	25,1	100,6

Možni posek je razmeroma visok zaradi prevladujočega deleža debeljakov in še zlasti sestojev v obnovi, v strukturi tako prevladuje pomladitveni posek. Jakost pomladitvenega poseka je odvisna od stanja pomladka, pri čemer je potrebno upoštevati, da je pomladitvena doba na teh rastiščih kratka. Redčenja prevladujejo predvsem v raznomernih sestojih. Sanitarni posek je usmerjen v sestoje z večjim deležem velikega jesena.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	4,21	4,21
Priprava tal	ha	4,93	9,01
Sadnja	ha	1,93	1,93
Obžetev	ha	7,13	16,48
Nega mladja	ha	5,85	5,85
Nega gošče	ha	45,79	70,81
Nega letvenjaka	ha	22,66	22,66
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,03	2,03

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna nega pomlajenih površin. Ključen gozdnogojitveni ukrep bo nega gošč, v manjši meri tudi nega mladja in nega letvenjakov. Sadnja naj je usmerjena v sanirane jesenove sestoje in naj se izvaja pod zastorom.

9.2.2 RGR 31712: Podgorska bukovja mešana z listavci

Gozdovi tega RGR, ki je z dobro tretjino vseh gozdov največji v GGE, poraščajo pobočja v okolici zaselkov Kolarji, Čolnica, Strmec in Šeberjak, pobočja Korade, osojna pobočja severno od Kamence in Goljevice ter grape okrog potokov Strmec in Sopot. doline Tolminke in Zadlaščice ter osojno stran Kolovrata. S 85 % prevladuje zasebno lastništvo, okrog 70 ha je državnih parcel.

K RGR smo poleg obstoječih priključili tri odseke (34a, 43c in 57a), ki so v prejšnjem GGN sestavljali RGR Primorska bukovja. Gre namreč za majhno površino s prometnicami slabo odprtih gozdov z nizko intenzivnostjo gošpodarjenja.

Celoten RGR sodi v kategorijo večnamenskih gozdov, sestavljajo ga odseki 17a, 34a, 36, 38, 39a, 43c, 44a, 45a, 46a, 49a in 57a.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	634,80	103,04	12,14	749,98
Delež (%)	84,7	13,7	1,6	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
544	Primorsko belogabrovje in gradnovje	9	5,18	0,7
555	Primorsko bukovje na flišu	9	313,56	41,7
564	Primorsko gradnovje z jesensko vilovino	3	35,14	4,7
565	Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	1	126,40	16,9
593	Primorsko bukovje	5	90,63	12,1
600	Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	5	1,97	0,3
632	Predalpsko gorsko bukovje	9	116,55	15,5
731	Kisloljubno gradnovo bukovje	11	60,55	8,1
	Skupaj	7,040	749,98	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7. Osnovno značilnost rastiščem daje karbonatna matična podlaga krednih apnencev z vložki laporja in roženca ter prevladujoča osojna lega. Rastišča glede na proizvodno sposobnost (7,6 m³/ha/leto) niso optimalno izkoriščena.

Zgradba gozda

Zgradba gozda se spreminja od razmeroma enomernih sestojev nad Idrijo do razgibanih skupinsko raznodobnih in panjevskih gozdov okoli Korade. Enomerni in enodobni so zlasti neredčeni debeljaki, medtem ko se na območjih prepleta s kmetijsko krajino pojavljajo raznomerni in raznodobni sestoji, delno panjevski in pionirski. Drevesna sestava je precej spremenjena, manj je bukve, večji pa je delež plemenitih in trdih listavcev. Raznomernih in pionirskih gozdov ter panjevcev je skoraj 60 %, kar kaže na to, da so tudi ti gozdovi slabo ohranjeni, čeprav sodijo med najbolj ohranjene v GGE.

Lesna zaloga in prirastek

LZ zaloga je najvišja med vsemi RGR v GGE in je predvsem posledica slabe odprtosti gozdov, majhnega interesa za gošpodarjenje ter posledično velike akumulacije prirastka. LZ so visoke predvsem v premalo redčenih debeljakih. Precej primanjkuje tankega drevja (v I. debelinskem razredu je le 8 % LZ), prevladuje pa drevje v III. debelinskem razredu.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	3,1	11,0	14,5	9,9	61,5	2,2	0,7	0,05	0,8
Listavci	10,1	22,6	27,0	19,2	21,1	296,0	99,3	6,09	99,2
Skupaj	10,0	22,5	27,0	19,1	21,4	298,2	100,0	6,14	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	1,4	0,0	0,6	0,2	0,0	142,4	1,1	58,8	85,5	8,2
	%	0,5	0,0	0,2	0,1	0,0	47,7	0,4	19,7	28,7	2,7
Naravno st.	%	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	85,0	3,0	5,0	5,0	1,0

Iz primerjave naravnega in dejanskega razmerja drevesnih vrst je razvidno, da je delež bukeve premajhen, razmerje pa je porušeno predvsem zaradi zaraščanja opuščeni kmetijskih površin s plemenitimi in trdimi listavci.

Kljub temu je glavna drevesna vrsta v RGR bukev (47 %), sledijo ji cer (10 %) in črni gaber (9 %) med trdimi listavci ter gorski javor (8 %) in veliki jesen (6 %) med plemenitimi listavci.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	210,66	28,1	539,32	71,9	0,00	0,0	0,00	0,0	749,98	210,66
Skupaj vsi gozdovi	210,66	28,1	539,32	71,9	0,00	0,0	0,00	0,0	749,98	210,66

Najbolj ohranjeni so najslabše dostopni gozdovi, kjer najdemo čiste in enomerne bukove debeljake z visokimi LZ. Pretežni del gozdov pa je spremenjenih, v katerih se prevladujoča bukev meša s plemenitimi in trdimi listavci.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,4	33,1	33,5	0,0	30,8	30,8	0,4	63,9	64,3	25,0
30 – 49 cm	0,4	3,9	4,3	0,0	4,6	4,6	0,4	8,5	8,9	16,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	1,2	0,0	1,2	1,2	4,1
Skupaj	0,8	37,0	37,8	0,0	36,6	36,6	0,8	73,6	74,4	45,1

Količina odmrle lesne mase zaradi majhne intenzivnosti gospodarjenja dosega okrog 15 % LZ ter tako za petkrat presega s Pravilnikom (2009a)³⁶ določeno minimalno vrednost. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti izrazito ugodna, saj okrog 45 % odmrle lesne mase predstavlja drevje, debelejšje od 30 cm.

³⁶ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	5,67	15,3	58,6	4,4	21,7	4,4	0,0	95,6	0,0	80,2	0,0	19,8	0,0
Drogovnjak	15,18	1,0	56,4	42,6	0,0	1,0	48,9	50,1	0,0	9,9	90,1	0,0	0,0
Debeljak	231,91					4,0	43,0	53,0	0,0	2,8	87,3	9,9	0,0
Sestoj v obnovi	56,18					17,9	43,7	38,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	375,64					0,0	9,5	90,5	0,0				
Panjevec	64,13												
Pionir. gozd z grmišči	1,27	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	749,98												

Med enodobnimi gozdovi izrazito prevladujejo debeljaki – kar polovica je nenegovanih, primanjkuje pa mladovij in drogovnjakov, dodaten neugoden kazalnik je njihova slaba negovanost. Še slabše je stanje v raznomernih gozdovih, tako da tudi v bodoče ni pričakovati, da bi lahko večjemu deležu teh gozdov izboljšali zasnove in kakovost.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja³⁷

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Macesen	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	154	0,0	11,0	24,0	35,8	29,2
Hrast	12	0,0	16,7	41,6	25,0	16,7
Pl. Ist.	68	0,0	10,3	25,0	41,2	23,5
Dr. tr. Ist.	56	0,0	3,6	14,3	23,2	58,9
Meh. Ist.	15	0,0	0,0	13,3	53,4	33,3
Skupaj iglavci	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj listavci	305	0,0	9,2	22,6	35,1	33,1
Skupaj	306	0,0	9,5	22,5	35,0	33,0

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost drevja je podobna kot v preteklosti, prevladujejo poškodbe vej.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,8
Veje	5,1
Osutost	0,1
Skupaj	7,0

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR*

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	153	30	19,6	0,1
Listavci	44.122	6.248	14,2	14,1
Skupaj	44.275	6.278	14,2	14,2

*prikazani so združeni podatki za RGR Primorska bukovja in RGR Pogorska bukovja mešana z listavci.

³⁷ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Zaradi slabe odprtosti gozdov in majhnega interesa po gospodarjenju zaradi razmeroma velikega deleža raznomernih gozdov slabih sortimentnih struktur je realizacija najnižja med vsemi RGR in ni dosegla niti 15 %. Tudi absolutno se je realiziran posek glede na prejšnje ureditveno obdobje le malenkost povečal (dobrih 800 m³). V strukturi poseka skoraj 50 % predstavljajo pomladitvene sečnje.

Kakor je za GGE značilno, so se tudi v tem RGR načrtovana gojitvena dela izvajala v bistveno manjši meri od načrtovanega. Ob prevladujočem pomladitvenem poseku takšni podatki vsekakor niso spodbudni.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	27,11	1,86	6,9
Priprava tal	ha	0,00	0,03	0,0
Sadnja	ha	0,00	0,10	0,0
Obžetev	ha	25,43	0,20	0,8
Nega mladja	ha	18,15	2,85	15,7
Nega gošče	ha	8,16	2,00	24,5
Nega letvenjaka	ha	5,84	0,05	0,9
Nega ml. drogovnjaka	ha	8,98	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,25	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022*

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	710,52	5,0	280,2	285,2	0,1	5,3	5,4
2012	752,09	1,9	262,7	264,7	0,01	6,16	6,16
2022	749,98	2,2	296,0	298,2	0,05	6,09	6,14

Letni realiziran posek**		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,01	0,84	0,85
0,00	0,83	0,83
0,04	6,68	6,72

*Za leti 2002 in 2012 so zaradi primerjave predstavljeni združeni podatki za oba RGR.

**V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

LZ je glede na prejšnje ureditveno obdobje narasla, kar je ob slabi realizaciji načrtovanega poseka pričakovano. Prirastek je nekoliko upadel – deloma je to lahko posledica novih prirastnih nizov, deloma pa razmerja razvojnih faz, kjer izrazito primanjkuje drogovnjakov oz. tanjšega drevja, ki najhitreje prirašča. Letni realiziran posek je izredno nizek.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

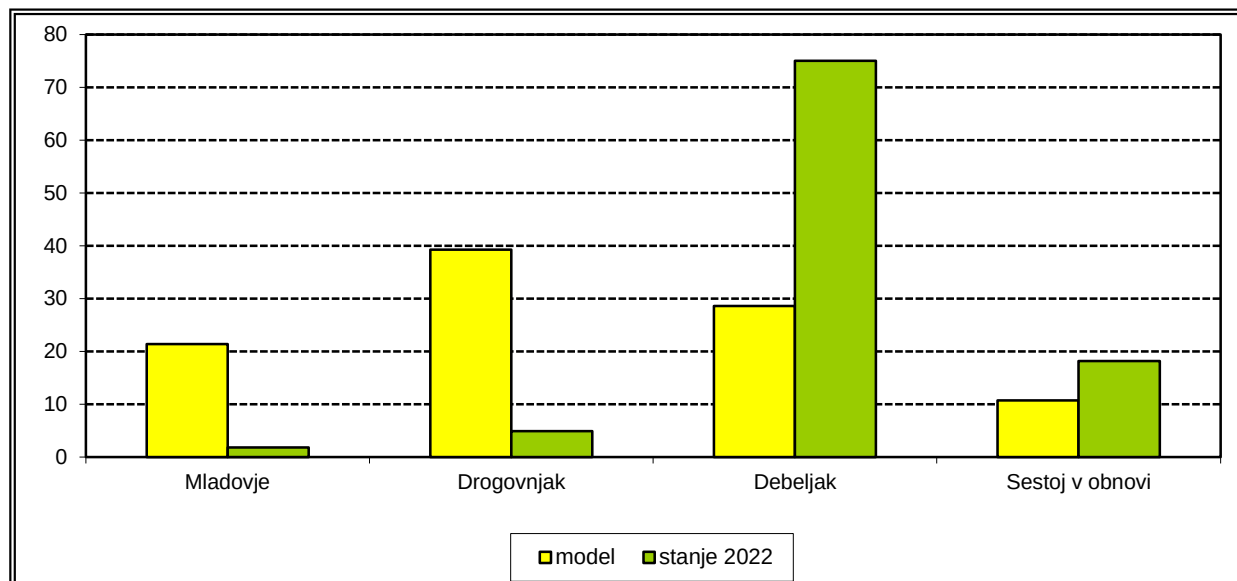
Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	5,67	0,8	1,8	30	21,4	66,20	-19,6
Drogovnjak	15,18	2,0	4,9	55	39,3	121,37	-34,4
Debeljak	231,91	30,9	75,1	40	28,6	88,27	46,5
Sestoj v obnovi	56,18	7,5	18,2	15	10,7	33,10	7,5
RAZNOMERNO (sk-gnz)	375,64	50,1					
Panjevec	64,13	8,6					
Pionirski gozd z grmišči	1,27	0,2					
Skupaj	749,98	100,0	100,0	140	100,0	308,94	0,0

V razmerju razvojnih faz je zaskrbljujoče veliko pomanjkanje mlajših gozdov (mladovja, drogovnjaki), med enodobnimi gozdovi močno prevladujejo debeljaki. Nekoliko več kot pred

desetletjem je sestojev v obnovi, kar bi v bodoče lahko vodilo do ustrežnejšega deleža mladovij. Sicer pa prevladuje raznomerna zgradba gozdov na nekdanjih kmetijskih površinah.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Sestojno raznodoben gozd bukev s skupinsko primesjo plemenitih in trdih listavcev

Ciljna drevesna sestava: 1 % iglavci, 53 % bukev, 18 % plemeniti listavci, 25 % trdi listavci, 2 % mehki listavci.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 6 %, drogovnjak 2 %, debeljak 20 %, sestoj v obnovi 14 %, raznomerno in pionirsko 58 %.

Ciljna lesna zaloga: 292 m³/ha. Končna lesna zaloga 510 m³/ha.

Ciljno razdobje: 10 let.

Ciljna kakovost³⁸: iglavci B 5 %, C 45 %, D in O 50 %
listavci B 10 %, C 25 %, D 35 %, ostalo prostorninski les.

Gozdnogojitvene usmeritve

Zastorno gospodarjenje s proizvodno dobo okrog 140 let in pomladitveno dobo okrog 15 let.

Obnova: Poudarek naj bo ob upoštevanju semenskih let usmerjen na uvajanje zrelih debeljakov v obnovo. Kjer je podrast večja, je potrebna predhodna priprava na obnovo. Pomanjkanje mlajših razvojnih faz narekuje tudi pospešeno nadaljevanje obnove v pomlajencih, in sicer predvsem na območjih s kvalitetnim in dobro zasnovanim pomladkom. Končni poseki naj se izvedejo pravočasno, ko je pomladek v razvojni fazi gošče. Na slabše pomlajenih površinah naj se z obnovo nadaljuje počasi ter izkorišča zastor odraslega drevja za zaščito in posredno nego pomladka. V raznomernih gozdovih naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukev in plemenitih listavcev, drugod naj se s šibkimi do zmernimi redčenji krepi LZ.

³⁸ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v čim učinkovitejše pomlajevanje. Za ustrezen razvoj pomladka je potrebno izvajati obžetev in z nego izboljševati njegovo zasnovo. Z nego pretežno bukovih gošč in letvenjakov naj se pospešuje primes plemenitih listavcev.

Prva in druga redčenja je treba usmeriti na boljša rastišča v kvalitetnejše sestoje z večjim številom nosilcev kakovosti. Jakost redčenj v drogovnjakih naj bo glede na občutljivost rastišč 15-20 % ob večji pogostosti vračanja, da se okrepi stabilnost sestojev. V debeljakih naj redčenja ne presega 15 %.

V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja v smeri izboljšanja zasnov in kakovosti in ne panjevski posek.

Varstvo: Na izpostavljenih grebenih, skalovitih predelih in strmih terenih morajo biti ukrepanja manj intenzivna in usmerjena v krepitev poudarjene varovalne funkcije in v zagotavljanje stabilnosti sestojev. V sestojih z večjim deležem iglavcev je nujno dosledno in pravočasno izvajanje sanitarne sečnje.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je potrebno poleg usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor upoštevati tudi usmeritve za upravljalško cono A – Območje navadnega koščaka, ki so predstavljene v poglavju 6.2.2 na strani 64.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	0,7	99,3	100,0
- ciljno (%)	0,8	99,2	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	2,2	296,0	298,2
- ciljna (m ³ /ha)	2,3	290,1	292,4
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,05	6,09	6,14
Možni posek (m ³ /ha)	0,3	66,7	67,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,04	6,68	6,72
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	17,7	22,6	22,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	78,0	109,7	109,4
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m³	217	72	0	0	0	0	289		
	%	75,1	24,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	82,0	82,0
Listavci	m³	22.534	25.464	0	1.803	0	297	50.098		
	%	45,0	50,8	0,0	3,6	0,0	0,6	100,0	109,6	109,6
Skupaj	m³	22.751	25.536	0	1.803	0	297	50.387		
	%	45,2	50,6	0,0	3,6	0,0	0,6	100,0	109,4	109,4

Možni posek je zaradi višje LZ nekoliko višji od preteklega. Zaradi pomanjkanja mlajših razvojnih faz na račun debeljakov in sestojev v obnovi v strukturi poseka prevladuje pomladitveni posek. Nadaljevanje obnove je prednostno usmerjeno na območja, kjer je zasnova pomladka ustrezna. V raznomernih sestojih, drogovnjakih in tanjših debeljakih prevladujejo redčenja.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	29,09	29,09
Obžetev	ha	1,53	6,42

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

Nega gošče	ha	12,68	17,33
Nega letvenjaka	ha	10,09	10,09
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,09	2,09

9.2.3 RGR 56360: Listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gospodarjenjem

RGR se razprostira v južnem delu GGE, v pretežni meri gre za nižinski in gričevnat svet Spodnjih Brd. Lastništvo je večinoma zasebno, 14 % gozdnih parcel je državnih.

V primerjavi s preteklim GGN v RGR ni vključen odsek 9a, ki je na podlagi Uredbe (2005)³⁹ po novem uvrščen med varovalne gozdove, drugih sprememb ni bilo. RGR tako vključuje odseke 1-8, 9b, 10, 11, 16a, 19, 20 in 21c, ki so v celoti uvrščeni med večnamenske gozdove.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	878,40	142,79	0,65	1.021,84
Delež (%)	85,9	14,0	0,1	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	RK	Površina (ha)	%
564	<i>Primorsko gradnovje z jesensko vilovino</i>	3	1.021,84	100,0
	Skupaj	3,000	1.021,84	100,0

Gozdovi se pojavljajo večinoma na hrastovih rastiščih. Ob podrobnejših fitocenoloških raziskavah bi gotovo na manjših površinah prepoznali tudi druge združbe nižinskih gozdov na flišu, vendar natančnejših podatkov o tem zaenkrat ni.

Zgradba gozda

V celotnem RGR se mozaično prepletajo trije prevladujoči tipi sestojev. Za lastnike gozdov zelo priljubljena oblika so vrstno skromni **robinijevi panjevc**i, v katerih zaradi izrednega panjevskega odganjanja robinije druge drevesne vrste niso konkurenčne. Ti sestoji poraščajo dovolj vlažna in globoka tla v ravninskem delu GGE, v dolinah ob potokih in na vznožjih flišnega gričevja. Obhodnja robinijevih panjevcev je kratka (do 30 let), s pravočasno in pravilno sečnjo pa je njihova obnova preprosta in učinkovita. Kljub temu zaradi majhne navezanosti lastnikov na gozd in posledično majhne intenzivnosti gospodarjenja ter nadomeščanja lesenega kolja z betonskim čedalje večje površine teh sestojev zavzemajo starejši opuščeni panjevc robinije, v katerih relativno visok delež predstavlja oslabele in nevitale drevje s sušičimi se krošnjami. Zaradi presvetljenosti teh sestojev prihaja do zaraščanja z robido, njihova obnova pa je tudi zaradi slabšega odganjanja iz panja starejših robinijevih osebkov bistveno otežena. Takšni sestoji sčasoma pridobijo raznomenen značaj.

Mešani sestoji robinije, hrasta in ostalih trdih listavcev se od čistih robinijevih panjevcev ločijo po drevesni sestavi. Deleži posameznih drevesnih vrst so močno odvisni od rastišča in od načina gospodarjenja. Tako so robiniji primešani hrast in termofilni listavci na prehodih v bolj sušna, pusta in plitva tla, medtem ko se na boljših rastiščih pojavljajo mešani panjevc robinije, kostanja, plemenitih listavcev in hrasta. V hladnejših severnih legah vznožij gričevja, v grapah in dolinah ter ravninah mestoma najdemo mešane panjevce robinije, belega gabra, hrasta ponekod celo s primesjo redke bukve, ki se jim v višjih legah že izdatneje primeša črni gaber. Pogosta oblika so tudi raznomerni sestoji na najboljših rastiščih, ki predstavljajo prehodno obliko med prereditimi in vrzelastimi sestoji hrasta in intenzivnimi panjevci robinije, saj pogosto najdemo ostanke razgrajenih hrastovih sestojev s prihranjenci hrasta, kostanja in

³⁹ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

plemenitih listavcev ter številnih drugih drevesnih vrst (brek, maklen, mali jesen, črni gaber), ki jih prerašča robinija.

Ostanke nekdanje avtohtone vegetacije v GGE predstavljajo **hrastovi sestoji**, ki pa jih je izredno malo. Na bolj sušnih tleh sta gradnu primešana v polnilnem sloju črni gaber in mali jesen, kjer je vlažnost v tleh večja, pa so gradnu primešani kostanj, češnja, cer, v vlažnih grapah gorski javor, v vrzelastih sestojih robinija. Tudi polnilni sloj je v teh sestojih bolj bujen, poleg črnega gabra in malega jesena dobimo še brek, maklen, skorš in druge minoritetne drevesne vrste.

V manjšem obsegu so prisotni tudi drugi tipi sestojev. Najbolj sušna rastišča na flišu ter izpostavljene lege in posamezni vložki apnenca so bili v preteklosti meliorirani z nasadi črnega bora, ki se na manjših površinah pojavljajo med ostalimi sestoji po vsem RGR. Malopovršinsko se pojavljajo še sestoji, ki poraščajo obrežja vodotokov, ohranjeni sestoji črne jelše v poplavnih predelih potokov, topolovi nasadi, ostanki obrečnih logov, omejki in mejice v pasovih med kmetijskimi površinami.

Lesna zaloga in prirastek

LZ zaloga je nizka in prevladuje v tanjših debelinskih razredih, zaradi česar je prirastek relativno visok. Izpostaviti pa velja, da je zaradi fragmentirane krajine gostota ploskev majhna in podatki niso preveč zanesljivi.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	16,3	0,0	52,2	23,8	7,7	3,3	1,9	0,05	0,7
Listavci	25,7	40,1	15,3	9,1	9,8	169,2	98,1	6,88	99,3
Skupaj	25,5	39,4	16,0	9,3	9,8	172,5	100,0	6,93	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	0,0	0,0	3,3	0,1	0,0	0,0	33,1	11,1	123,1	1,9
	%	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	19,2	6,4	71,4	1,1
Naravno st.	%	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	30,0	0,0	68,0	1,0

Iz primerjave naravnega in dejanskega razmerja drevesnih vrst je razvidno, da je delež hrasta bistveno premajhen, razmerje pa je porušeno zlasti na račun robinije, ki nadomešča tudi od kostanjevega raka prizadeti kostanj.

Glavna drevesna vrsta v RGR je tako robinija (34 %), sledijo pa mu graden (19 %), kostanj (16 %) in črni gaber (14 %). Med plemenitimi listavci velja omeniti češnjo in gorski javor. Je pa za ta RGR značilna izredno velika vrstna pestrost, čeprav se topoli, črna jelša, cer, maklen, poljski brest, brek, beli gaber, mali jesen in številne druge vrste pojavljajo le v majhnih deležih.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	0,00	0,0	496,69	48,6	525,15	51,4	1.021,84	100,00
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	0,00	0,0	496,69	48,6	525,15	51,4	1.021,84	100,00

Ohranjenih gozdov v RGR ni, zaradi tujerodne robinije prevladujejo izmenjani gozdovi.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	20,0	20,0	0,0	11,1	11,1	0,0	31,1	31,1	11,5
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	20,0	20,0	0,0	11,1	11,1	0,0	31,1	31,1	11,5

Količina odmrle lesne mase je v primerjavi z drugimi RGR majhna, vendar še vedno skladna z določbami Pravilnikom (2009a)⁴⁰. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih z vidika zagotavljanja biotske pestrosti ni ugodna, saj odmrlo drevje debeline nad 30 cm ni bilo evidentirano. Ponovno je potrebno izpostaviti nizko stopnjo vzorčenja, zaradi česar je zanesljivost ocene majhna.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Drogovnjak	3,48	0,0	10,6	89,4	0,0	0,0	10,6	89,4	0,0	89,4	10,6	0,0	0,0
Debeljak	27,29					0,0	3,8	96,2	0,0	0,0	95,4	4,6	0,0
Sestoj v obnovi	4,30					0,0	100,0	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	231,52					0,0	10,0	90,0	0,0				
Panjevec	755,25												
Skupaj	1.021,84												

V RGR je skoraj tri četrtine panjevcev. Enodobnih gozdov z ohranjeno drevesno sestavo je zanemarljivo malo. Opuščeni panjevci sčasoma pridobijo raznomenen značaj. Podatki o negovanosti so v vseh razvojnih fazah izrazito neugodni.

Kakovost drevja

SVP so v vzorec zajele samo 11 dreves prsnega premera nad 30 cm, ki mu določamo kakovost, zaradi česar je potrebno podatke jemati z zadržkom. V vsakem primeru pa je neugodna kakovostna struktura v tem prostoru dejstvo in glede na značilnosti gospodarjenja pričakovana. Najbolj zaželen sortiment v Spodnjih Brdih je namreč vinogradniško kolje, zato tudi zanimanja za gojitev kakovostnega drevja pravzaprav ni.

Preglednica K: Kakovost drevja⁴¹

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Dr. tr. lst.	11	0,0	18,2	27,2	27,3	27,3
Skupaj listavci	11	0,0	18,2	27,2	27,3	27,3
Skupaj	11	0,0	18,2	27,2	27,3	27,3

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	0,8
Veje	0,8
Osutost	0,0
Skupaj	1,6

⁴⁰ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

⁴¹ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR*

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
Iglavci	662	222	33,6	0,4
Listavci	55.008	32.909	59,8	59,1
Skupaj	55.670	33.132	59,5	59,5

V kolikor severnih predelov GGE ne bi prizadel žledolom, bi bila realizacija sečnje v tem RGR najvišja v vsej GGE. Interes po pridobivanju vinogradniškega kolja je še vedno velik, močan vpliv na realizacijo sečnje pa imajo tudi krčitev v kmetijske namene. Posek zaradi krčitev namreč obsega skoraj tretjino vsega realiziranega poseka. V tem smislu torej gozd predstavlja predvsem prostorsko rezervo za nove kmetijske površine.

Negovalna dela so se načrtovala v majhnem obsegu, realizirana pa so bila s kar solidnimi indeksi. Izpostaviti pa velja, da so dela večinoma vezana na odsek 9a, za katerega so značilni ohranjeni hrastovi gozdovi, po novem pa je zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti uvrščen med varovalne gozdove.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	2,30	0,30	13,0
Nega mladja	ha	9,81	4,20	42,8
Nega gošče	ha	2,30	1,50	65,2
Nega letvenjaka	ha	0,00	0,15	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	1.230,00	8,0	91,1	99,0	0,30	4,30	4,60
2012	1.123,00	4,0	146,1	149,8	0,03	5,21	5,25
2022	1.021,84	3,3	169,2	172,6	0,05	6,88	6,93

Letni realiziran posek*		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,00	1,68	1,68
0,02	2,93	2,95
0,03	5,64	5,67

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Tako LZ kot prirastek sta glede na prejšnje ureditveno obdobje narasla, še naprej pa upada površina gozda, ki se zmanjšuje zaradi krčitev v kmetijske namene.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	0,00	0,0	0,0	25	20,8	7,31	-20,8
Drogošnjak	3,48	0,3	9,9	40	33,3	11,69	-23,4
Debeljak	27,29	2,7	77,8	40	33,3	11,69	44,5
Sestoj v obnovi	4,30	0,4	12,3	15	12,5	4,38	-0,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	231,52	22,7					
Panjevec	755,25	73,9					
Skupaj	1.021,84	100,0	100,0	120	100,0	35,07	0,0

V RGR prevladujejo panjevcu robinije in raznomerni sestoji, ki jih zastopajo ostanki ohranjenih hrastovih in kostanjevih gozdov, v katere so se v spodnjem sloju vrasli robinija in ostali trdi listavci. Zmanjševanje površine in deleža ohranjenih enodobnih gozdov ugotavljamo že več desetletij. Glavni problem je pomlajevanje hrasta, ki je kljub obilni nasemenitvi in vzniku izrazito neuspešno zaradi agresivne robinije, ki praktično onemogoča njegovo vrast. Za načrtno pomlajevanje hrastovih sestojev doslej tudi ni bilo zanimanja pri lastnikih gozdov zaradi potrebe po nujnih intenzivnih negovalnih delih, zaradi česar presvetljeni hrastovi sestoji v obnovi prehajajo v mešane panjevece hrasta, robinije in ostalih trdih listavcev. Vsi navedeni razlogi poleg interesa lastnikov gozdov po vinogradniškem kolju, ki ga zagotavljajo robinijevi panjevcu, močno vplivajo na gospodarjenje z gozdom v tem prostoru.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Zaradi izredne razdrobljenosti hrastovih debeljakov, intenzivnega zmanjševanja njihovega deleža ter posledično siromašenja biotske pestrosti v gozdnem prostoru je temeljni gozdnogojitveni cilj v tem RGR ohranjanje avtohtone vegetacije ter specifično gospodarjenje s hrastovimi sestoji. Za robinijeve panjevece je gozdnogojitveni cilj zadovoljevanje lokalnih potreb po vinogradniškem kolju in drveh.

Ciljna drevesna sestava: 2 % bor, 20 % hrast, 7 % plemeniti listavci, 70 % trdi listavci, 1 % mehki listavci.

Ciljna lesna zaloga: 194 m³/ha.

Končna lesna zaloga: enodobni gozdovi 280 m³/ha, panjevski gozdovi 120 m³/ha.

Ciljno razdobje: 10 let.

Ciljna kakovost⁴²: iglavci C, D
listavci B, C

Gozdnogojitvene usmeritve

Ohranjeni gozdovi: Obnova gradnovih sestojev naj poteka zgolj ob izraženem interesu lastnikov po izvedbi predvidenih nujnih negovalnih del, sicer pa naj se ob podaljševanju proizvodne dobe, ki je sicer za te sestoje 120-130 let, izvaja šibko do zmerno redčenje ali pa se jih v soglasju z lastniki izloči kot ekocelice.

Obnova naj se prične v notranjosti sestojev ter se nadaljuje navzven proti mejam sestoja, v času obnove se je v neposredni bližini potrebno izogibati panjevski sečnji robinije. Pred pričetkom obnove naj se izvede priprava sestoja. Pri ukrepih nege spodbujati tudi kostanj in češnjo ter minoritetne drevesne vrste – zlasti kostanj se dobro pomlajuje in bistveno bolje kljubuje robiniji.

Na vlažnejših zaravnicah, kjer hrastovi gozdovi prehajajo v jelševja, je potrebno ukrepe prilagoditi poudarjeni biotopski funkciji ter z zmernim redčenjem ohranjati stabilnost sestojev.

Panjevski sestoji: Proizvodna doba robinijevih panjevcev je odvisno od rastišča 25-30 let. Ukrepi naj bodo usmerjeni v pravočasno obnovo. V opuščanih panjevcih starosti nad 30 let je za učinkovitejšo obnovo potrebno sečnjo izvesti čim bližje tlom, pri spravilu pa so poškodbe tal in korenin starih panjev dobrodošle, saj z njimi spodbudimo učinkovitejše vegetativno pomlajevanje. V mešanih panjevcih robinije, hrasta in ostalih trdih listavcev je lahko obhodnja daljša (40-50 let, odvisno od sušnosti rastišča). S posamičnimi semenskimi drevesi zaželenih drevesnih vrst (hrast, češnja, brek, skorš, kostanj ...) je potrebno gospodariti kot s prihranjenci ter jih v sestoji puščati več obhodenj, skupine takšnih dreves pa obravnavati kot celoto ter s tem zagotavljati njihovo večjo konkurenčnost proti robiniji. Posamična izbira drevja za posek v

⁴² Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

teh sestojih ni potrebna (glej usmeritve v poglavju 6.2.10 na strani 75). Na boljših rastiščih in v sestojih z boljšo zasnovo so smiselna tudi premenilna redčenja, kjer z malopovršinskimi ukrepi izboljšujemo vrstno sestavo (krepimo delež hrasta, kostanja, plemenitih listavcev) in sestojno zgradbo (jakost premenilnih sečenj do 40 %).

Varstvo gozdov: Ker je na pretežnem delu RGR velika požarna ogroženost gozdnih sestojev, je smiselna gradnja novih protipožarnih presek oz. razširitev gozdnih vlak, kolovozov in poti, da bodo služile tudi namenom protipožarnega varstva. Že zgrajene protipožarne objekte redno vzdrževati.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je treba upoštevati usmeritve za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor, ki so predstavljene na strani 63.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	1,9	98,1	100,0
- ciljno (%)	1,9	98,1	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	3,3	169,2	172,5
- ciljna (m ³ /ha)	3,5	181,6	185,1
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,05	6,88	6,93
Možni posek (m ³ /ha)	0,3	56,4	56,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,03	5,64	5,67
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	9,1	33,3	32,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	60,0	82,0	81,8
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	305	0	0	0	0	0	305		
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	8,9	58,3
Listavci	m ³	4.351	8.248	0	45.036	0	0	57.635		
	%	7,5	14,3	0,0	78,2	0,0	0,0	100,0	33,3	82,0
Skupaj	m ³	4.656	8.248	0	45.036	0	0	57.940		
	%	8,0	14,2	0,0	77,8	0,0	0,0	100,0	32,9	81,8

Zaradi prevladujočega deleža panjevcev v strukturi poseka prevladuje panjevski posek.

9.2.4 RGR 56370: Listnati gozdovi gričevij s termofilnimi listavci in panjevskim gospodarjenjem

Najobsežnejši RGR se pojavlja skoraj sklenjeno v Zgornjih Brdih južno od Korade, porašča topla južna pobočja Sabotina ter južna in vzhodna pobočja Kanalskega Kolovrata dolvodno od Ročinja. Zaradi sušnih rastišč je večina teh gozdov tudi požarno ogroženih.

Prevladujoče lastništvo je zasebno, delež državnih parcel je podoben kot drugod v GGE (18 %). V celoti gre za večnamenske gozdove.

V RGR z obnovo GGN ne predvidevamo sprememb, vanj so tako vključeni odseki 12-15, 18, 21b, 22, 23b in c, 24a in b, 26b, 27, 28, 30b, 31, 32, 33a, 34b, 35b, 37a, 39b, 42, 43b, 47b, 48b, 49b, 49d, 52a, 53b, 65b in 65c.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.914,50	630,10	33,69	3.578,29
Delež (%)	81,5	17,6	0,9	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
544	<i>Primorsko belogabrovje in gradnovje</i>	9	262,53	7,3
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	159,32	4,5
564	<i>Primorsko gradnovje z jesensko vilovino</i>	3	1.782,96	49,8
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	1.238,41	34,6
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	40,20	1,1
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	81,94	2,3
	Ostale prisotne gozdne združbe (pod 1 %)		12,93	0,4
	Skupaj	3,180	3.578,29	100,0

Zgradba gozda

V RGR se prepletajo termofilni panjevci črnega gabra, ki so mu primešani mali jesen, mokovec in puhasti hrast, ter gozdovi raznomerne zgradbe na boljših rastiščih na flišu, kjer so ceru in črnemu gabru primešani graden in kostanj, v povirjih češnja in lipa. Na dovolj vlažnih rastiščih se pojavljajo tudi mešani panjevci robinije in termofilnih listavcev. Raznomerni gozdovi so zelo raznoliki, saj se prepletajo starejše pionirske faze z grmišči, panjevci in malopovršinskimi ostanki enomernih sestojev. Opuščene kmetijske površine ponekod porašča tudi pionirski gozd termofilnih listavcev in črnega bora, na boljših rastiščih tudi hrasta. Na najbolj ekstremnih legah so grmišča termofilnih listavcev.

Lesna zaloga in prirastek

LZ zaradi prevladujočega panjevcev in drevja panjevskega izvora v raznomernih gozdovih zmanjšuje povprečje v GGE. Tudi prirastek je z izjemo varovalnih gozdov najnižji med vsemi RGR.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	4,7	0,0	43,8	29,5	22,0	4,2	2,3	0,07	1,6
Listavci	16,0	33,4	19,3	14,2	17,1	180,4	97,7	4,25	98,4
Skupaj	15,7	32,7	19,8	14,6	17,2	184,6	100,0	4,32	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Primerjava z naravnim stanjem nam kaže primanjkljaj hrasta na račun trdih listavcev. V LZ prevladuje cer (23,5 %), sledi mu črni gaber (19 %). Med plemenitimi listavci je največ lipe oz. lipovca (11 %), omeniti velja še kostanj in graden (vsak s slabimi 10 %), na boljših rastiščih se pojavlja tudi bukev (4 %). Izmed ostalih drevesnih vrst nobena ne presega 4 % LZ.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	0,0	0,0	4,0	0,1	0,0	8,2	17,0	34,6	117,3	3,4
	%	0,0	0,0	2,2	0,1	0,0	4,4	9,2	18,8	63,4	1,9
Naravno st.	%	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	30,0	0,0	68,0	1,0

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	388,24	10,8	2.018,29	56,5	1.171,76	32,7	0,00	0,0	3.578,29	100,0
Skupaj vsi gozdovi	388,24	10,8	2.018,29	56,5	1.171,76	32,7	0,00	0,0	3.578,29	100,0

Prevladujejo spremenjeni gozdovi in močno spremenjeni gozdovi, razlog je predvsem nizek delež hrastov glede na naravna rastišča.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,1	35,6	36,7	2,2	42,2	44,4	3,3	77,8	81,1	30,0
30 - 49 cm	0,0	2,8	2,8	0,0	2,8	2,8	0,0	5,6	5,6	9,6
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1,1	38,4	39,5	2,2	45,0	47,2	3,3	83,4	86,7	39,6

Tudi v tem RGR količina odmrle lesne mase z več kot 20 % od LZ bistveno presega s Pravilnikom (2009a)⁴³ določeno minimalno vrednost. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti dokaj ugodna, saj več kot četrtna odmrle lesne mase predstavlja drevje, debelejšje od 30 cm, vendar tako velika količina odmrle lesne mase neugodno vpliva na stabilnost sestojev in zemljine.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Zaradi sorazmerno slabih rastišč so podatki o zasnovi in negovanosti enodobnih in raznomernih sestojev izjemno neugodni, kar sicer na splošno velja za celotno GGE. Sicer pa v deležu močno prevladujejo panjeveci in raznomerni gozdovi.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Drogovnjak	3,22	0,0	12,1	83,5	4,4	0,0	0,0	100,0	0,0	83,5	16,5	0,0	0,0
Debeljak	91,19					0,0	27,9	72,1	0,0	23,6	58,9	7,7	9,8
Sestoj v obnovi	29,51					0,0	53,3	46,7	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	2.490,24					0,0	11,3	88,7	0,0				
Panjevec	957,54												
Grmičav gozd	0,54												
Pionirski g. z grmišči	6,05	0,0	0,0	24,3	75,7								
Skupaj	3.578,29												

⁴³ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja⁴⁴

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	5	0,0	0,0	20,0	60,0	20,0
Bukev	10	10,0	0,0	40,0	0,0	50,0
Hrast	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Pl. lst.	33	0,0	21,2	21,2	51,5	6,1
Dr. tr. lst.	62	0,0	14,5	17,7	30,6	37,2
Meh. lst.	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Skupaj iglavci	6	0,0	0,0	33,3	50,0	16,7
Skupaj listavci	108	0,9	14,8	20,4	34,3	29,6
Skupaj	114	0,9	14,0	21,1	35,1	28,9

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,5
Veje	7,1
Osutost	1,4
Skupaj	11,0

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	6.398	337	5,3	0,2
Listavci	134.920	32.844	24,3	23,2
Skupaj	141.318	33.181	23,5	23,5

Realizacija možnega poseka je pod povprečjem GGE, posek pa se je glede na prejšnje ureditveno obdobje celo zmanjšal (1.000 m³ manj posekanega lesa). V strukturi poseka prevladuje panjevska sečnja (55 %), kar kaže na slabo kakovost teh gozdov in prevladujoči panjevski način gospodarjenja.

Rastiščem primerna je tudi realizacija gojitvenih del. Lastniki gozdov za vlaganja praktično niso dovzetni. Je pa v tem prostoru pomembno protipožarno varstvo, čemur sledi gradnja in vzdrževanje protipožarnih presek, ki spodbudno vplivata tudi na odprtost gozdov.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	22,05	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	0,10	
Sadnja	ha	1,75	0,10	5,7
Obžetev	ha	30,12	0,00	0,0
Nega mladja	ha	23,41	0,23	1,0
Nega gošče	ha	73,54	0,30	0,4
Nega letvenjaka	ha	7,48	0,00	0,0
Graditev protipožarnih objektov	km	0,00	6,80	
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	26,00	8,80	33,8
Drugo varstvo pred požari	dni	0,00	0,76	
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,50	

⁴⁴ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	400,00	
--------------------------------	-----	------	--------	--

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	2.958,38	7,3	150,0	157,4	0,20	2,90	3,10	0,01	1,14	1,15
2012	3.621,07	10,5	146,2	156,7	0,08	5,19	5,28	0,01	0,91	0,92
2022	3.578,29	4,2	180,4	184,6	0,07	4,25	4,32	0,07	3,31	3,38

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Primerjava razvoja gozdnih fondov med letoma 2002 in 2012 zaradi sprememb RGR niso povsem korektne. V zadnjem desetletju pa ugotavljamo dvig LZ, kar je glede na nizko realizacijo možnega poseka pričakovano, ter na drugi strani precejšen upad prirastka. Slednje je najbrž predvsem posledica na novo izračunanih prirastnih nizov in čedalje pogostejših in daljših sušnih obdobj, ki negativno vplivajo na rast drevja. Letni realiziran posek se je na hektar površine celo znižal in niti približno ne dosega načrtovanega možnega poseka.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	0,00	0,0	0,0	40	25,8	31,98	-25,8
Drogovnjak	3,22	0,1	2,6	65	41,9	51,97	-39,3
Debeljak	91,19	2,5	73,6	35	22,6	27,98	51,0
Sestoj v obnovi	29,51	0,8	23,8	15	9,7	11,99	14,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.490,24	69,6					
Panjevec	957,54	26,8					
Grmičav gozd	0,54	0,0					
Pionirski gozd z grmišči	6,05	0,2					
Skupaj	3.578,29	100,0	100,0	155	100,0	123,92	0,0

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Panjevski gozd toploljubnih listavcev s posamično ali skupinsko primesjo hrasta, plemenitih listavcev in buke. V sestojih z boljšo zasnovo skupinsko raznodoben gozd trdih listavcev, hrasta, plemenitih listavcev in buke.

Ciljna drevesna sestava: 2 % bor, 5 % bukev, 10 % hrast, 20 % plemeniti listavci, 62 % trdi listavci, 1 % mehki listavci.

Ciljna lesna zaloga: 194 m³/ha.

Ciljna kakovost: Gospodarjenje bo glede na slabo proizvodno sposobnost rastišč manj intenzivno, cilj pa ostaja predvsem oskrba lastnikov z drvni za kurjavo. Pri iglavcih je možno dosegati boljšo kakovost: C-D 20 %, ostalo droben tehnični in celulozni les

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve:

V toploljubnih panjevcih izvajati panjevske sečnje na manjših površinah z obhodno okrog 50-60 let. Večjepovršinske panjevske sečnje niso dopustne.

Obnova: Ob interesu lastnikov je na boljših rastiščih možna obnova s sadnjo. Pri naravni semenski obnovi je zaradi bujne podrasti nujna priprava sestoja. Končni posek odraslih sestojev je možen le tam, kjer so sestoji že ustrezno pomlajeni z naravnim mladjem. Na najboljših rastiščih upoštevati smernice RGR Podgorskih bukovij za premeno.

Nega: Večja vlaganja v nego zaradi nizkih proizvodnih sposobnosti rastišč in nizko postavljenih ciljev gospodarjenja niso smiselna. Kjer je večji delež semenjakov primernih drevesnih vrst (hrast, plemeniti listavci), jih z nego pospešujemo oz. z njimi gospodarimo kot s prihranjenci. Na najboljših rastiščih upoštevati smernice RGR Podgorskih bukovij za premeno.

Varstvo: Zaradi visoke požarne ogroženosti je nekatere poti, vlake in kolovoze smiselno razširiti v protipožarne preseke. Na izpostavljenih grebenih, strmih pobočjih in območjih večje skalovitosti morajo biti ukrepanja minimalna in usmerjena v krepitev poudarjene varovalne funkcije.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je poleg splošnih usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor potrebno upoštevati tudi dodatne usmeritve za upravljavsko cono A – Območje navadnega koščaka in upravljavsko cono B – Sabotin, ki so predstavljene na strani 64.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	2,3	97,7	100,0
- ciljno (%)	2,2	97,8	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	4,2	180,4	184,6
- ciljna (m ³ /ha)	4,2	189,8	194,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,07	4,25	4,32
Možni posek (m ³ /ha)	0,7	33,0	33,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,07	3,31	3,38
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	17,1	18,3	18,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	102,9	77,8	78,2
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	2.118	302	0	153	0	0	2.573		
	%	82,4	11,7	0,0	5,9	0,0	0,0	100,0	17,2	101,4
Listavci	m ³	66.370	27.025	0	23.619	0	1.280	118.294		
	%	56,1	22,8	0,0	20,0	0,0	1,1	100,0	18,3	77,8
Skupaj	m ³	68.488	27.327	0	23.772	0	1.280	120.867		
	%	56,6	22,6	0,0	19,7	0,0	1,1	100,0	18,3	78,2

Prevladuje panjevski posek, na ekstremnejših legah sestoji prepuščamo naravnemu razvoju. Na najboljših rastiščih so smiselna redčenja v smeri pospeševanja hrasta in plemenitih listavcev, zaradi medovitosti še zlasti lipe.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	46,25	46,25
Sadnja	ha	5,05	5,05
Obžetev	ha	5,05	10,10
Nega mladja	ha	5,05	5,05
Nega gošče	ha	3,89	6,54
Nega letvenjaka	ha	2,89	2,89
Graditev protipožarnih objektov	km	5,90	5,90
Vzdrževanje protipožarnih obj.	km	11,90	29,80
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	1.000,00	1.000,00

Med negovalnimi deli prevladuje priprava sestojev na obnovo, ki je pomembna zaradi bogatega grmovnega in polnilnega sloja. Zaradi slabših rastišč nege mladovij v večji meri nismo načrtovali, poudarek pa namenjamo protipožarnemu varstvu – novogradnjam in vzdrževanju obstoječega omrežja protipožarnih presek.

9.2.5 RGR 60000: Gozdni rezervati

V RGR je uvrščen gozdni rezervat Podcel (odsek 60a), ki je po Uredbi (2005)⁴⁵ rezervat s strožjim varstvenim režimom.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	6,82	0,00	0,00	6,82
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	0,27	4,0
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	0,07	1,0
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	0,68	10,0
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	5,46	80,0
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	0,34	5,0
	Skupaj	8,620	6,82	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Prevladuje enomerna sestojna zgradba, ponekod tudi enodobna, glavna drevesna vrsta je bukev (72%), ki tvori večinoma sklenjene sestoje s posamično primesjo številnih drevesnih vrst. Drevesna sestava je razmeroma ohranjena, zdravstveno stanje je dobro, ponekod so sestoji prizadeti zaradi vetroloma. Prevladuje debeljak, del gozdov ima raznomerno zgradbo in večjo mešanost drevesnih vrst. Že nekaj desetletji se v tem prostoru ni gospodarilo. Osrednji del rezervata predstavlja pragozdni ostanek bukovega sestoja, ki je obkrožen s skalnimi stopnjami in je zato težje dostopen.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	0,0	0,0	13,3	7,9	78,8	24,0	6,6	0,39	5,5
Listavci	8,0	26,0	14,3	26,6	25,1	338,9	93,4	6,65	94,5
Skupaj	7,4	24,3	14,3	25,4	28,6	362,9	100,0	7,04	100,0

LZ je zaradi prevladujočega deleža debeljakov visoka in močno pomaknjena v zgornje debelinske razrede. Tankega drevja je malo.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	6,0	0,0	0,0	18,0	0,0	305,7	7,2	11,6	10,4	4,0
	%	1,7	0,0	0,0	5,0	0,0	84,1	2,0	3,2	2,9	1,1
Naravno st.	%	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	85,0	3,0	5,0	5,0	1,0

⁴⁵ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

Med drevesnimi vrstami prevladuje bukev, ki so ji posamično primešani macesen, smreka, kostanj, graden, gorski javor, veliki jesen in mehki listavci. Drevesna sestava je podobna naravnemu stanju.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
Debeljak	5,33	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno	1,49	0,0	0,0	100,0	0,0				
Skupaj	6,82								

Prevladuje bukov debeljak, ob robu se pojavlja bolj raznomerna zgradba na nekdanjih kmetijskih površinah.

Odmrlo drevje, kakovost drevja in poškodovanost sestojev

V gozdnem rezervatu ni SVP, zato podatkov o teh parametrih ni.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Gozdni rezervat je bil izločen ob prejšnji obnovi GGN. Zaradi majhne površine, odsotnosti SVP znotraj rezervata in zgolj okularne ocene ti podatki niso najbolj zanesljivi, kažejo pa na zmerno povečevanje LZ in upad prirastka, kar je ob odsotnosti gospodarjenja in prevladujočem deležu starejših debeljakov pričakovano.

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2012-2022

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	6,79	82,0	307,0	389,0	1,91	6,63	8,54
2012	6,82	38,9	296,8	335,6	0,34	7,00	7,34
2022	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,03

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Gozdovi so izločeni iz gospodarjenja in prepuščeni naravnemu razvoju, zato je cilj naravna drevesna sestava in zgradba gozda.

Ukrepi

Gozdnogojitveni ukrepi niso dovoljeni, potrebno je le spremljati in ustrezno beležiti vse pomembne dogodke v rezervatih. V primeru večjih naravnih katastrof in ocene, da je zaradi ogroženosti ostalega gozda ali infrastrukturnih objektov v bližini gozdnega rezervata nujno izvesti določene ukrepe, je potrebno pridobiti soglasje pristojnega ministra.

9.2.6 RGR 70000: Varovalni gozdovi

Varovalni gozdovi so razglašeni na podlagi dveh vsebinsko različnih kriterijev za uvrstitev v kategorijo varovalni gozd. Večinoma gre za gozdove na strmih naklonih, ki so razglašeni zaradi izjemno poudarjene varovalne funkcije. Prostorsko so to desni breg Zamedvejskega potoka (35a), območje nad hidroelektrarno Plave (37c), levi breg Zel potoka (40b), desni breg Soče severno od Dobljarja (55b), levi breg soteske Doblarec (56b) in severna pobočja Sabotina (odsek 65a). Med varovalne gozdove je po novem uvrščen tudi odsek 9a, ki se nahaja na območju Spodnjih Brd in ima zaradi ohranjene naravne vegetacije izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Lastništvo gozdov je za razliko od ostale GGE večinoma državno (71 %).

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	129,83	316,39	0,00	446,22
Delež (%)	29,1	70,9	0,0	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
544	<i>Primorsko belogabrovje in gradnovje</i>	9	6,36	1,4
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	21,74	4,9
564	<i>Primorsko gradnovje z jesensko vilovino</i>	3	61,99	13,9
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	339,56	76,1
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	10,05	2,3
	Ostali prisotni gozdni rastiščni tipi (pod 1 %)		6,52	1,4
	Skupaj	1,590	446,22	100,0

Rastišča so večinoma sušna na bolj skalovitih tleh.

Zgradba gozda

Prevladujejo panjevci trdih listavcev s posamično in skupinsko primesjo plemenitih listavcev in mehkih listavcev. Precej velik delež je grmičavega gozda, kar je posledica počasnega zaraščanja na zelo kamnitih rastiščih Sabotina. Ob Doblarcu je zgradba bolj raznomerna s prevladujočim deležem plemenitih listavcev s skupinsko primesjo belega gabra in črne jelše.

Mnogi gozdovi so zaradi ekstremnih leg že več desetletij prepuščeni naravnemu razvoju. Dokaj enomerna in enodobna zgradba je tudi posledica nekdanjih golih površin zaradi 1. svetovne vojne (Sabotin).

V odseku 9a so ohranjeni hrastovi gozdovi in tudi večja pomlajena površina, kjer je zaradi bogatih rastišč še vedno potrebna izvedba nege, da bi zagotovili ustrezno naravno sestavo mladovja.

Lesna zaloga in prirastek

LZ je zaradi prevladujočega nizkih panjevcev in grmičavega gozda najnižja med vsemi RGR. Ravno tako je zaradi sušnih rastišč nizek prirastek.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	3,7	0,0	56,0	40,3	0,0	0,4	0,3	0,01	0,3
Listavci	29,5	40,5	13,6	8,0	8,4	111,1	99,7	1,94	99,7
Skupaj	29,4	40,5	13,7	8,1	8,3	111,5	100,0	1,95	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V LZ izrazito prevladujejo trdi listavci, zlasti črni gaber (39 %) in mali jesen (16 %), veliko je tudi cera (13 %). Na boljših tleh so prisotni bukev in plemeniti listavci, v nižinskem varovalnem gozdu pa graden.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	5,7	10,1	9,7	85,1	0,6
	%	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	5,1	9,0	8,7	76,4	0,5

Ohranjenost gozdov
Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	329,94	74,0	101,87	22,8	14,41	3,2	0,00	0,0	446,22	100,0
Skupaj vsi gozdovi	329,94	74,0	101,87	22,8	14,41	3,2	0,00	0,0	446,22	100,0

Zaradi slabe dostopnosti prevladujejo ohranjeni gozdovi s sorazmerno velikim deležem naravne sestave drevesnih vrst (črni gaber, beli gaber, mali jesen, cer, mokovec). Spremenjeni so zlasti na območjih nekdanjih kmetijskih površin (senožeti).

Odmrlo drevje
Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,0	3,3	3,3	0,0	20,0	20,0	0,0	23,3	23,3	8,2
30 – 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	3,3	3,3	0,0	20,0	20,0	0,0	23,3	23,3	8,2

Količina odmrle lesne mase je skladna z določili Pravilnika (2009a)⁴⁶. Primanjkuje sicer debelega odmrlega drevja, kar pa je glede na debelinsko strukturo povsem pričakovano.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev
Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	1,30	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	7,60					0,0	22,5	77,5	0,0	3,8	96,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	1,29					0,0	0,0	100,0	0,0				
Raznomerno (sk-gn)	47,83					0,0	0,0	100,0	0,0				
Panjevec	288,20												
Grmičav gozd	100,00												
Skupaj	446,22												

⁴⁶ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Na pobočjih Sabotina prevladuje grmičav gozd in nizki panjevci, ki so prisotni tudi na drugih strmih predelih varovalnih gozdov. V soteski Doblarca je zgradba bolj raznomerna, medtem ko je v nižinskem varovalnem gozdu enodobna. Negovalnost v mladovju je zadovoljiva, čeprav so negovalni ukrepi še naprej potrebni, zaskrbljujoče pa je stanje v sestoju v obnovi, kjer se nega ne izvaja in lahko v prihodnje pričakujemo odmik od naravne sestave, kar glede na poudarjenost funkcij ni ugodno.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Pl. lst.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj listavci	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	7,0
Veje	21,1
Osutost	0,0
Skupaj	28,1

Poškodovanost je višja od povprečja v GGE, prevladujejo poškodbe vej, zaradi kotalečega se kamenja na strmih terenih je višja tudi poškodovanost debla oz. koreničnika, kar pa je zaradi funkcije varovalnega gozda pravzaprav ugodno.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Možni posek je omejen na manj varovalne predele, kjer se pojavljajo boljša rastišča ter na predele nad infrastrukturnimi objekti zaradi zagotavljanja varnosti in zaščite. Zaradi slabe dostopnosti, neugodne debelinske strukture ter kakovosti drevja je realizacija nižja od povprečja v GGE.

Gojitvena dela se v RGR niso izvajala, z izjemo odseka 9a, kjer se je izvedla nega mladja na površini 3 ha ter nega gošče na površini 1,50 ha. Ta dela so prikazana v preglednici opravljenih gojitvenih del v RGR 56360, kamor je odsek 9a sodil v minulem urejevalskem obdobju.

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	0	9	0,0	0,3
Listavci	3.553	700	19,7	19,7
Skupaj	3.553	709	20,0	20,0

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	467,75	1,6	98,3	99,9	0,00	2,10	2,10	0,00	0,21	0,21
2012	446,83	0,0	95,7	95,7	0,00	3,55	3,55	0,00	0,16	0,16
2022	446,22	0,4	111,1	111,5	0,01	1,94	1,94	0,01	0,82	0,82

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

LZ se je povečala, kar je glede na nizek načrtovani možni posek in njegovo nizko realizacijo pričakovano. Prirastek je upadel – menimo, da je bil v preteklosti precenjen in da je takšna sprememba posledica novih prirastnih nizov.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

V sestojih z izjemno poudarjeno varovalno funkcijo je prioritetni cilj stabilnost gozdov ter ohranjanje ali krepitev varovalne, zaščitne in biotopske funkcije.

V sestojih s poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti površinsko, vrstno in strukturno ohranjeni hrastovi sestoji.

Drevesna sestava: smreka 2 %, macesen 1 %, bukev 69 %, plemeniti listavci 10 %, termofilni listavci 17 %, mehki listavci 1 %

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova, nega in funkcije

Na območju izjemno poudarjene varovalne funkcije morajo biti vsi ukrepi usmerjeni v krepitev varovalne funkcije v smislu zagotavljanja trajne pokrovnosti tal in ohranjanje vitalnosti gozdnega drevja, kamor sodi tudi obnova zastarčenih sestojev, v kolikor je to možno in smiselno. Dopustni ukrepi so sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov ter obnova sestojev v smislu krepitev varovalne vloge gozda. Ukrepi morajo biti premišljeni ter prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.

Na območju ohranjenih gozdov v Spodnjih Brdih z izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti morajo biti ukrepi malopovršinski v gozdnih ostankih v sicer prevladujoči kmetijski krajini. **Ne glede na razvojno fazo sestoja je panjevska sečnja z odstranitvijo vseh dreves nedopustna – obvezna je posamična izbira dreves za posek, v sestoji se pušča semenska drevesa, ki bodo še naprej opravljala klimatsko in zaščitno funkcijo gozda.**

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je potrebno poleg usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor upoštevati tudi usmeritve za upravljavsko cono A – Območje navadnega koščaka in upravljavsko cono B – Sabotin, ki so predstavljene v poglavju 6.2.2 na strani 64.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	0,3	99,7	100,0
- ciljno (%)	0,3	99,6	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	0,4	111,1	111,5
- ciljna (m ³ /ha)	0,4	122,3	122,8
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,01	1,94	1,95
Možni posek (m ³ /ha)	0,0	8,1	8,2
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,01	0,82	0,82
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	12,5	7,3	7,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	50,0	42,0	42,1
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m³	24	0	0	0	0	0	24		
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	14,9	96,4
Listavci	m³	1.555	129	0	1.953	0	0	3.637		
	%	42,8	3,5	0,0	53,7	0,0	0,0	100,0	7,3	42,1
Skupaj	m³	1.579	129	0	1.953	0	0	3.661		
	%	43,1	3,5	0,0	53,4	0,0	0,0	100,0	7,4	42,3

Možni posek je usmerjen v krepitev varovalne funkcije, v Spodnjih Brdih prevladuje negovalni posek v debeljaku.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega gošče	ha	1,30	3,90

Med gojitvenimi deli načrtujemo le izvedbo nege gošče na pomlajenih površinah v odseku 9a.

9.2.7 RGR 80840: Zmerno kisloljubna bukovja za premeno

Drugi največji RGR obsega zlasti opuščene kmetijske površine v celotnem severnem predelu GGE, zahodna pobočja Kanalskega Kolovrata vse do Korade ter nekaj odsekov na silikatih in mešanih kamninah na območju Zgornjih Brd. Gre za izredno bogata rastišča z visokim rastiščnim potencialom. Gozdovi so v celoti uvrščeni v kategorijo večnamenskih gozdov, delež zasebnega lastništva je nekoliko nad povprečjem za celotno GGE.

V RGR z obnovo GGN nismo predvideli sprememb, vanj so vključeni odseki 16b, 17b, 21a, 23a, 26a, 29, 30a, 41, 44b, 45b, 46b, 47a, 48a, 49c, 50, 51, 52b, 53a, 54, 56a, 57d, 58, 59, 60b, 60d, 61b, 63b in 64b.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.512,78	482,92	13,61	3.009,31
Delež (%)	83,5	16,0	0,5	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
544	<i>Primorsko belogabrovje in gradnovje</i>	9	81,65	2,7
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	1.451,63	48,4
564	<i>Primorsko gradnovje z jesensko vilovino</i>	3	110,18	3,7
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	154,64	5,1
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	106,79	3,5
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	90,02	3,0
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	982,31	32,6
	Ostali prisotni gozdni rastiščni tipi (pod 1 %)	3	32,09	1,0
	Skupaj	8,810	3.009,31	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Mestoma ohranjeni sestoji nam nakazujejo, kakšni bi morali biti ti gozdovi. Današnje stanje je večinoma spremenjeno in pestro, tako po drevesni sestavi kot po zgradbi. Večini sestojev je skupno dejstvo, da so nastali z zaraščanjem kmetijskih površin in le manjši delež je bil v svojem razvoju deležen nege. V glavnem so bili prepuščeni naravnemu razvoju.

Prevladujejo raznomerni sestoji, zlasti drevje na prehodu iz drugega v tretji debelinski razred s prevladujočo starostjo 60-70 let, saj se je gozd začel širiti z začetkom zaraščanja kmetijskih zemljišč po drugi svetovni vojni. Delež panjevecev je velik, ohranjenih gozdov le slaba desetina, večinoma v razvojni fazi debeljaka.

Sestoj je predvsem v severnem delu GGE poškodoval žledolom. Zaradi slabše kakovostne in sortimentne strukture interesa za sanacijo v večji meri ni bilo, zato je podoba teh gozdov ponekod zelo klavna. Dodaten neugoden pojav je sušenje velikega jesena, ki se v nekaterih predelih pojavlja v zelo visokem deležu.

Lesna zaloga in prirastek

Večina LZ je skoncentrirane v 2. in 3. debelinskem razredu, čeprav je tudi delež zelo debelega drevja (nad 50 cm prsnega premera) razmeroma visok. K temu največ prispeva bukev, saj so ohranjeni bukovji sestoji zlasti ostareli debeljaki. Zelo malo je tankega drevja, kar kaže na to, da se procesi zaraščanja umirjajo in mlajših pionirskih sestojev ni veliko. Kljub temu je LZ

razmeroma nizka zaradi marsikje majhne gostote sestojev. Prirastek je sicer med najvišjimi v GGE, vendar glede na kakovost rastišč ni izkoriščen.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	8,0	0,0	26,9	11,5	53,6	4,3	2,0	0,19	2,9
Listavci	13,3	31,0	19,5	16,7	19,5	210,1	98,0	6,42	97,1
Skupaj	13,2	30,4	19,6	16,6	20,2	214,4	100,0	6,61	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Primerjava z naravnim stanjem nam kaže mnogo prevelik delež plemenitih in trdih listavcev na račun bukve, ki se na opuščene kmetijske površine ne širi, ob uvajanju sestojev s spremenjeno drevesno sestavo v obnovo pa ni konkurenčna. Med plemenitimi listavci sicer prevladuje lipa oz. še zlasti lipovec (23 %) ter veliki jesen (14 %), manj je gorskega javorja (7 %). Med trdimi listavci je največ kostanja (12 %), ki se v večjih deležih pojavlja predvsem v okolici (opuščenih) zaselkov in kmetij. Delež bukve je okrog 15 %.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	3,4	0,2	0,1	0,7	0,0	32,8	4,4	96,4	63,2	13,1
	%	1,6	0,1	0,0	0,3	0,0	15,3	2,0	45,1	29,5	6,1
Naravno st.	%	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	75,0	12,0	3,0	5,0	1,0

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	137,81	4,6	467,97	15,6	2.351,89	78,1	51,64	1,7	3.009,31	100,0
Skupaj vsi gozdovi	137,81	4,6	467,97	15,6	2.351,89	78,1	51,64	1,7	3.009,31	100,0

Zaradi precej spremenjene drevesne sestave glede na naravno v RGR prevladujejo močno spremenjeni gozdovi. Ohranjeni zmerno kisloljubni bukovi gozdovi so uvrščeni v drug RGR.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	1,9	24,4	26,3	1,9	15,0	16,9	3,8	39,4	43,2	18,5
30 – 49 cm	0,0	3,1	3,1	0,0	6,9	6,9	0,0	10,0	10,0	20,2
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1,9	27,5	29,4	1,9	21,9	23,8	3,8	49,4	53,2	38,7

Količina odmrle lesne mase močno presega s Pravilnikom (2009a)⁴⁷ določeno minimalno vrednost, saj predstavlja skoraj 20 % LZ. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti ugodna, čeprav primanjkuje najdebelejše habitatno drevje s prsnim premerom nad 50 cm. Tako visok delež odmrle lesne mase neugodno vpliva na stabilnost sestojev in je predvsem posledica nizkega deleža po žledolomu saniranih gozdov ter majhnega interesa za gospodarjenje s temi gozdovi nasploh.

⁴⁷ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Izrazito prevladujejo raznomerni gozdovi, ki so večinoma nenegovani. Za mlajše razvojne faze enodobnih gozdov, ki so ravno tako večinoma nenegovani, prevladuje pomanjkljiva zasnova, kar je zaskrbljujoče, saj že itak nizkemu deležu ohranjenih gozdov grozi usoda nekvalitetnih in vrstno neustreznih raznomernih gozdov s prevladujočim deležem plemenitih in trdih listavcev.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	11,80	0,0	11,5	74,1	14,4	24,8	14,5	60,7	0,0	51,0	11,5	5,2	32,3
Drogovnjak	29,89	0,0	13,3	70,9	15,8	16,7	23,3	60,0	0,0	21,3	58,9	19,8	0,0
Debeljak	211,73					0,0	31,0	69,0	0,0	9,8	60,5	24,3	5,4
Sestoj v obnovi	67,56					29,5	53,6	16,9	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	2.427,24					0,5	18,5	81,0	0,0				
Panjevec	220,99												
Pionirski g, z grmišči	40,10	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	3.009,31												

Kakovost in poškodovanost drevja

Podatki o kakovosti drevja so izrazito neugodni in podobni povprečju v GGE.

Preglednica K: Kakovost drevja⁴⁸

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	11	0,0	0,0	27,3	27,3	45,4
Pl. lst.	71	0,0	7,0	19,7	49,4	23,9
Dr. tr. lst.	34	0,0	0,0	14,7	50,0	35,3
Meh. lst.	12	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3
Skupaj iglavci	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Skupaj listavci	128	0,0	3,9	17,2	49,2	29,7
Skupaj	131	0,0	3,8	17,6	49,6	29,0

Poškodovanost se je v primerjavi s preteklim GGN zaradi žledoloma povečala, pričakovano prevladujejo poškodbe vej in krošnje.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,7
Veje	10,8
Osutost	0,2
Skupaj	12,7

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	3.396	1.720	50,6	1,3
Listavci	124.922	27.941	22,4	21,8
Skupaj	128.318	29.661	23,1	23,1

⁴⁸ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Realizacija možnega poseka je nižja od povprečja v GGE in ne dosega ene četrtine. Nekoliko boljše je stanje pri iglavcih, kjer je presegla 50 %. Realiziran posek je sicer povečal za dobrih 7.000 m³ glede na predpreteklo ureditveno obdobje. V strukturi poseka prevladuje sanitarni posek (slabih 11.000 m³), med negovalni sečnjami pa izrazito pomladitveni posek (9.000 m³).

Gojitvena dela so bila zaradi bogatih rastišč načrtovana v kar visokem obsegu, vendar je interes za njihovo izvedbo med lastniki majhen ter glede na nizko realizacijo možnega poseka pričakovano.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	57,86	4,18	7,2
Priprava tal	ha	0,00	1,21	
Sadnja	ha	0,00	1,83	
Obžetev	ha	83,88	4,34	5,2
Nega mladja	ha	40,43	3,13	7,7
Nega gošče	ha	49,63	0,62	1,2
Nega letvenjaka	ha	15,05	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	10,01	0,00	0,0
Vzdrževanje protipožarnih obje	km	8,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	13,75	3,13	22,8
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,10	
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	100,00	
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	1,54	
Ostala varstvena dela	dni	0,00	10,5	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	3.296,47	14,9	178,7	193,6	0,60	5,60	6,20
2012	3.032,15	7,9	174,6	182,5	0,05	6,84	6,88
2022	3.009,31	4,3	210,1	214,3	0,19	6,42	6,61

Letni realiziran posek*		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,01	0,75	0,76
0,06	0,92	0,98
0,10	4,61	4,70

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Podobno kakor v drugih RGR tudi tukaj ugotavljamo povečanje LZ zaradi nizke realizacije poseka ter zmanjšanje prirastka zaradi novih prirastnih nizov.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	11,80	0,4	3,7	20	18,2	58,36	-14,5
Drogovnjak	29,89	1,0	9,3	40	36,4	116,72	-27,1
Debeljak	211,73	7,0	66,0	35	31,8	102,13	34,1
Sestoj v obnovi	67,56	2,2	21,0	15	13,6	43,77	7,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.427,24	80,7					
Panjevec	220,99	7,3					
Pionirski gozd z grmišči	40,10	1,3					
Skupaj	3.009,31	100,0	100,0	110	100,0	320,98	0,0

V enodobnih gozdovih, ki predstavljajo le dobrih 10 % vseh gozdov, je razmerje razvojnih faz porušeno, saj prevladujejo debeljaki na račun mladovij in drogovnjakov. Usoda mladovij in pomlajenih površin v sestojih v obnovi zaradi majhnega interesa po izvedbi gojitvenih del ni spodbudna. Sicer pa izrazito prevladujejo raznomerni gozdovi, večinoma na prehodu iz drogovnjakov v debeljake. Povprečna LZ v teh sestojih je okrog 215 m³/ha, medtem ko je njihova modelna zaloga 60 m³/ha višja. To pomeni, da je na eni strani debelinska struktura raznomernih gozdov neustrezna, na drugi pa smo v teh gozdovih priča nizki gostoti drevja. Povprečno LZ dodatno znižujejo panjevi in pionirski gozdovi.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznomenen gozd buke, hrasta, plemenitih in trdih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: 2 % iglavci, 17 % bukev, 2 % hrast, 45 % plemeniti listavci, 29 % trdi listavci, 5 % mehki listavci.

Ciljna lesna zaloga: 233 m³/ha. Končna lesna zaloga 380 m³/ha.

Ciljna kakovost⁴⁹: iglavci C 40 %, ostalo droben tehnični in celulozni les
listavci A in B 5 %, C-D 50 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve:

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 110 let, pomladitvena doba 15 let.

Obnova: Ukrepi morajo biti usmerjeni v naravno obnovo. V enodobnih gozdovih pomanjkanje mlajših razvojnih faz narekuje uvajanje debeljakov v obnovo in zaradi dobrih rastišč pospešeno nadaljevanje obnove v pomlajencih s kvalitetnim in dobro zasnovanim pomladkom. Končni poseki naj se izvedejo pravočasno, ko je pomladek v razvojni fazi gošče. V raznomernih gozdovih naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež buke, plemenitih listavcev in hrasta, drugod naj se krepi LZ. Prizadete jesenove sestoje naj se sanira s sadnjo buke pod zastorom in spremljajočimi zaščitnimi in negovalnimi ukrepi.

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v pospeševanje buke. V mladovijh z nego pospeševati bukev povsod tam, kjer se pojavlja, sicer pa plemenite listavce, hrast in iglavce, če so prisotni. V nepoškodovanih bukovih tanjših debeljakih izvajati redčenja z intenziteto 15-20 % s pogostostjo vračanja okrog 10 let. V nasadih smreke po potrebi izvajati sanitarno sečnjo, pospeševati tudi skupinsko primes smreke v sestojih listavcev. Prva in druga redčenja v nasadih morajo biti racionalna, pospešuje se le manjše število najkvalitetnejših osebkov. V saniranih sestojih z rahlim ali normalnim sklepom je potrebna akumulacija LZ. V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek. Kjer je interes lastnikov za sečnjo prostorninskega lesa, pa ni ustreznih pogojev za indirektno premene in premenilna redčenja, je na manj občutljivih rastiščih možna panjevska sečnja ob pogoju, da se pusti vse semenjake perspektivnih drevesnih vrst. Na delih RGR, kjer v začetni fazi zaraščanja prevladujejo pionirske ali celo grmovne vrste, razvoj prepustimo naravi in počakamo na pojav gospodarsko zanimivih vrst, saj bi premena zahtevala preveč vloženih sredstev in dela.

Varstvo: V sestojih z večjim deležem iglavcev dosledno in pravočasno izvajati sanitarne sečnje. Po sečnji je nujno odstraniti sečne ostanke iz grap, strug in hudournikov.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je potrebno poleg usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten

⁴⁹ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

gozdni prostor upoštevati tudi usmeritve za upravljavsko cono A – Območje navadnega koščaka in upravljavsko cono B – Sabotin, ki so predstavljene v poglavju 6.2.2 na strani 64.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	2,0	98,0	100,0
- ciljno (%)	2,2	97,7	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	4,3	210,1	214,4
- ciljna (m ³ /ha)	5,2	228,2	233,5
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,19	6,42	6,61
Možni posek (m ³ /ha)	0,9	46,0	47,0
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,1	4,61	4,7
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,6	21,9	21,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	51,1	71,8	71,2
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m³	1.341	1.584	0	0	0	0	2.925		
	%	45,8	54,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	22,8	50,9
Listavci	m³	71.390	40.085	0	6.688	0	20.467	138.630		
	%	51,5	28,9	0,0	4,8	0,0	14,8	100,0	21,9	71,8
Skupaj	m³	72.731	41.669	0	6.688	0	20.467	141.555		
	%	51,4	29,4	0,0	4,7	0,0	14,5	100,0	21,9	71,2

Višina možnega poseka je usmerjena v krepitev LZ ter v sanacijo jesenovih sestojev. V zrelih bukovih debeljaki prevladuje pomladitveni posek. Sanitarna sečnja je predvidena v sestojih z večjim deležem velikega jesena. V raznomernih sestojih prevladujejo redčenja, v sestojih na slabših rastiščih pa tudi panjevski posek.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	38,24	38,24
Priprava tal	ha	3,55	3,55
Sadnja	ha	20,59	20,59
Obžetev	ha	23,15	52,31
Nega mladja	ha	16,66	18,70
Nega gošče	ha	11,26	17,54
Nega letvenjaka	ha	7,21	7,21
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,80	3,80
Zaščita s premazom	ha	3,43	3,43
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	1.000,00	1.000,00
Zaščita z ograjo	m	200,00	200,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	200,00	400,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,68	6,80

V vsej GGE je v tem RGR največ prizadetih jesenovih sestojev, zato tukaj načrtujemo pretežen del sadnje v naslednjem desetletju. Priporočamo predvsem sadnjo puljenk bukve pod zastorom, ki se po dosedanjih izkušnjah najbolje obnesejo in so tudi manj podvržene objedanju od divjadi. Sadnja plemenitih listavcev je smiselna le ob izvedbi zaščite pred divjadjo, zaradi odličnih rastišč pa je nujna tudi večkratna obžetev. V raznomernih sestojih je pred pričetkom pomlajevanja nujna izvedba priprave sestojev. Nega mladovij je sicer usmerjena predvsem v ohranjenosti bukove gozdove, kjer uspešno potekajo procesi pomlajevanja z bukvijo.

9.2.8 RGR 81712: Podgorska bukovja mešana z listavci za premeno

Gre za manjši RGR, ki se pojavlja razpršeno po vsej GGE na območju podgorskih bukovih rastiščih, zlasti na karbonatni matični podlagi. Čeprav te površine v glavnem niso bile najprimernejše za kmetijsko rabo in je gozd tukaj prisoten že dlje časa, je zgradba in kvaliteta gozdov neustrezna.

V primerjavi s preteklim GGN za RGR ne predvidevamo sprememb, vanj so vključeni odseki 25, 33b, 37b, 40a, 43a, 55a, 57b in 66, ki so v celoti uvrščeni med večnamenske gozdove. V RGR s 85 % prevladuje zasebno lastništvo.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	460,28	79,66	2,98	542,92
Delež (%)	84,8	14,7	0,5	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
544	<i>Primorsko belogabrovje in gradnovje</i>	9	22,98	4,2
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	212,68	39,1
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	19,39	3,6
564	<i>Primorsko gradnovje z jesensko vilovino</i>	3	70,63	13,0
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	70,76	13,0
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	52,57	9,7
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	3,57	0,7
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	28,68	5,3
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	61,66	11,4
	Skupaj	6,700	542,92	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Procesi zaraščanja in odsotnost načrtnega gospodarjenja v preteklosti je pustil velike sledove v zgradbi in stanju sestojev, tako da danes tu prevladujejo gozdovi raznomerne strukture, v bolj ekstremnih legah se pojavlja tudi panjevec. Čeprav rastišča sicer niso slaba, sta LZ in prirastek nizka, zasnove slabe, naravno razmerje drevesnih vrst je spremenjeno na škodo bukve, saj je boljši in kvalitetnejši gozd omejen le na manjše površine. Gozdove v severnem delu GGE je prizadel žledolom.

Lesna zaloga in prirastek

Podobno kakor v drugih gozdovih za premeno tudi tukaj prevladuje drevje v drugem in tretjem debelinskem razredu. Tako LZ kot prirastek sta nižja od povprečja v GGE.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	3,2	0,0	45,2	32,7	18,9	2,0	1,0	0,05	0,9
Listavci	14,1	31,5	18,9	16,6	18,9	188,0	99,0	5,18	99,1
Skupaj	14,0	31,2	19,1	16,8	18,9	190,0	100,0	5,23	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Gozdovi tega RGR poraščajo naravna rastišča podgorskih bukovih gozdov, vendar je njihova drevesna sestava zaradi zaraščanja nekdanjih kmetijskih površin močno spremenjena. V LZ ob bukvi (19 %) in lipi oz. lipovcu (17 %) prevladujejo trdi listavci, zlasti cer (16 %) in črni gaber (13 %). Tako delež kostanja (9 %) kot velikega jesena (5 %) se zmanjšuje.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	0,5	0,0	1,3	0,2	0,0	35,9	2,4	53,4	91,6	4,6
	%	0,3	0,0	0,7	0,1	0,0	18,9	1,3	28,1	48,2	2,4
Naravno st.	%	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	85,0	3,0	5,0	5,0	1,0

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	79,92	14,7	134,07	24,7	328,93	60,6	0,00	0,0	542,92	100,0
Skupaj vsi gozdovi	79,92	14,7	134,07	24,7	328,93	60,6	0,00	0,0	542,92	100,0

Prevladujejo spremenjeni in močno spremenjeni gozdovi na območjih nekdanjih kmetijskih površin (pašniki, travniki).

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,0	20,0	20,0	0,0	20,0	20,0	0,0	40,0	40,0	14,1
30 – 49 cm	0,0	6,7	6,7	0,0	6,7	6,7	0,0	13,4	13,4	22,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	26,7	26,7	0,0	26,7	26,7	0,0	53,4	53,4	36,1

Količina odmrle lesne mase dosega skoraj 20 % LZ ter s tem bistveno presega s Pravilnikom (2009a)⁵⁰ določeno minimalno vrednost. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti dokaj ugodna, saj kar dve tretjini odmrle lesne mase predstavlja drevje, debelejše od 30 cm, čeprav zelo debelo drevje (nad 50 cm prsnega premera) ni bilo evidentirano.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Kot že zgoraj omenjeno med razvojnimi fazami močno prevladujejo raznomerni sestoji, ki so večinoma nenegovani in skupaj s panjevci in pionirskimi gozdovi obsegajo skoraj kar 88 % vseh gozdov. Tudi med enodobnimi gozdovi je ustrezno negovanih gozdov z dobrimi zasnovami malo. Najboljše je stanje med drogovnjaki, ki pa jih je izjemno malo.

⁵⁰ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	7,64	0,0	0,0	30,8	69,2	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	30,8	0,0	69,2
Drogovnjak	4,27	0,0	70,5	29,5	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	29,5	70,5	0,0	0,0
Debeljak	44,57					0,0	7,2	92,8	0,0	0,0	85,9	14,1	0,0
Sestoj v obnovi	9,70					25,6	52,8	21,6	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	358,85					0,0	10,7	89,3	0,0				
Panjevec	115,36												
Pionirski g. z grmišči	2,53	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	542,92												

Kakovost in poškodovanost drevja

Zaradi majhnega števila SVP v tem RGR so podatki o kakovosti in poškodovanosti sestojev nezanesljivi in jih ne prikazujemo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA
Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
Iglavci	153	28	18,5	0,1
Listavci	20.591	4.633	22,5	22,3
Skupaj	20.744	4.661	22,5	22,5

Realizacija možnega poseka je podobno nizka kot v drugih manj kvalitetnih gozdovih, čeprav se je desetletni posek povečal za 1.500 m³. V strukturi poseka prevladuje sanitarni posek (29 %) pred panjevskim posekom (27 %), med negovalnim posekom pa pomladitvene sečnje (20 %).

Gojitvena dela so se realizirala le na dobrem hektarju površine, spodbudna pa je krepitev protipožarnega varstva v požarno bolj ogroženih gozdovih.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	14,09	0,20	1,4
Nega mladja	ha	1,30	1,05	80,8
Nega gošče	ha	7,00	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	6,50	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,49	0,00	0,0
Graditev protipožarnih objektov	km	0,00	7,91	
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	0,00	1,70	
Drugo varstvo pred požari	dni	0,00	0,50	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV
Površina, lesna zaloga, prirastek, posek
Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	591,45	7,4	163,2	170,6	0,20	3,20	3,50
2012	546,25	3,2	159,1	162,2	0,02	6,28	6,29
2022	542,92	2,0	188,0	189,9	0,05	5,18	5,23

Letni realiziran posek*		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,01	0,63	0,64
0,01	0,85	0,86
0,03	3,80	3,83

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Tudi v tem RGR ugotavljamo povečanje LZ zaradi nizke realizacije možnega poseka ter upad prirastka zaradi novih prirastnih nizov. Realiziran posek se polagoma povečuje, vendar še vedno niti slučajno ne dosega možnega poseka.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	7,64	1,4	11,5	25	19,6	12,97	-8,1
Drogovnjak	4,27	0,8	6,5	45	36,0	23,82	-29,5
Debeljak	44,57	8,2	67,3	40	32,0	21,18	35,3
Sestoj v obnovi	9,7	1,8	14,7	15	12,0	7,94	2,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	358,85	66,1					
Panjevec	115,36	21,2					
Pionirski gozd z grmišči	2,53	0,5					
Skupaj	542,92	100,0	100,0	125	100,0	66,18	0,0

Podobno kot drugod v GGE med enodobnimi gozdovi močno prevladujejo debeljaki, medtem ko je ostalih razvojnih faz izjemno malo.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ohranjanje raznomerne strukture in postopna premena v sestojih boljše zasnove z večjim deležem plemenitih listavcev in bukev.

Ciljna drevesna sestava: 1 % iglavci, 20 % bukev, 2 % hrast, 28 % plemeniti listavci, 47 % trdi listavci, 2 % mehki listavci.

Ciljna lesna zaloga: 204 m³/ha. Končna lesna zaloga 440 m³/ha (enodobni), 350 m³/ha (raznomeni).

Ciljna kakovost⁵¹: iglavci C 40%, ostalo droben tehnični in celulozni les
listavci B-C 50%, ostalo prostorninski les

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 125 let, pomladitvena doba 15 let.

Obnova: Ukrepi morajo biti usmerjeni v naravno obnovo. V raznomenih gozdovih, ki prevladujejo, naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukev, plemenitih listavcev in hrasta, drugod naj se krepí LZ. Zaradi bujne podrasti je potrebna priprava sestojev na obnovo.

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v pospeševanje bukev in plemenitih listavcev. V mladovjih z nego pospeševati bukev povsod tam, kjer se pojavlja, sicer pa plemenite listavce in hrast. V pionirskih in raznomenih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek. Kjer je interes lastnikov za sečnjo prostorninskega lesa, pa ni ustreznih pogojev za indirektno premeno in premenilna redčenja, je na manj občutljivih rastiščih možna malopovršinska panjevska sečna ob pogoju, da se pusti vse semenjake perspektivnih drevesnih vrst. Na delih RGR, kjer v začetni fazi zaraščanja prevladujejo pionirske ali celo grmovne vrste, razvoj prepustimo naravi in počakamo na pojav gospodarsko zanimivih vrst, saj bi premena zahtevala preveč vloženih sredstev in dela.

⁵¹ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenc, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Varstvo: V sestojih z večjim deležem iglavcev dosledno in pravočasno izvajati sanitarne sečnje. Po sečnji je nujno odstraniti sečne ostanke iz grap, strug in hudournikov.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	1,0	99,0	100,0
- ciljno (%)	1,1	98,9	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	2,0	188,0	190,0
- ciljna (m ³ /ha)	2,2	201,8	204,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,05	5,18	5,23
Možni posek (m ³ /ha)	0,2	37,9	38,2
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,03	3,8	3,83
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	14,5	20,2	20,1
Intenziteta m. p. prirastek (%)	58,0	73,3	73,2
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m³	158	0	0	0	0	0	158		
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	14,8	63,1
Listavci	m³	11.593	7.796	0	1.223	0	0	20.612		
	%	56,3	37,8	0,0	5,9	0,0	0,0	100,0	20,2	73,2
Skupaj	m³	11.751	7.796	0	1.223	0	0	20.770		
	%	56,6	37,5	0,0	5,9	0,0	0,0	100,0	20,1	73,1

Možni posek je pretežno usmerjen v krepitev LZ. Prevladujejo redčenja pred pomladitvenim posekom, poseka na panj je razmeroma malo in je načrtovan na slabših rastiščih..

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	10,28	10,28
Nega gošče	ha	3,38	8,26
Vzdrževanje protipožarnih obj.	km	1,80	5,40

Ukrepi nege so usmerjeni v pomlajene površine z boljšimi zasnovami ter v pripravo ostarelih bukovih debeljakov na obnovo.

10 LITERATURA

- Bončina, A. in sod., 2021 Gozdni rastiščni tipi Slovenije. BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire in Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana.
- Fučka, D., 2021 Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Brda-Kolovrat, Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica
- Hafner, M. in sod., 2020 Analiza stanja poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020. Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana
- Kozorog, E. in sod., 2011 Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2011-2020, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin
- Kozorog, E. in sod., 2013 Posodobitev zbiranja in dopolnjevanja podatkov pri obnovi gozdnogospodarskih načrtov. Gozdarski vestnik, št. 10/2013. ZGDS Ljubljana
- Kušar, G., 2007 Zanesljivost ugotavljanja volumna dreves in lesne zaloge sestojev z enoparametrskimi funkcijami in stratifikacijo. Doktorska disertacija, BF, oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 277 str. Ljubljana
- Kutnar, L. in sod., 2021 Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, 70/2021. ZGDS Ljubljana
- Lah, 2021 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Brda-Kolovrat in Dole, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica
- Pagon, J. in sod., 2021 Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2021-2030, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin
- Oblak, D. in sod., 2012 Gozdnogospodarski načrt GGE Brda-Kolovrat 2012-2021. Zavod za gozdove Slovenije. OE Tolmin. Tolmin
- Oblak, D. in sod., 2002 Gozdnogospodarski načrt GGE Brda-Kolovrat 2002-2011. ZGS OE Tolmin. Tolmin.
- Odlok, 1985 Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Nova Gorica, Uradno glasilo, št. 8/85
- Pravilnik, 2004 Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16 in 31/19. Ljubljana
- Pravilnik, 2009a Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16. Ljubljana
- Pravilnik, 2009b Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09. Ljubljana
- Pravilnik, 2009c Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09. Ljubljana
- Pravilnik, 2010 Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20. Ljubljana
- Pravilnik, 2011 Pravilnik o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov. Uradni list RS, št. 79/11. Ljubljana
- Priročnik, 2012 Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, dopolnitev. Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota. Ljubljana
- Program, 2015 Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). Vlada

Resolucija, 2007	Republike Slovenije. Ljubljana Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. Uradni list RS, št. 111/07. Ljubljana
Uredba, 2004	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)
Uredba, 2005	Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20
Uredba, 2008	Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20
Uredba, 2013	Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, Uradni list RS, št. 51/13, 57/15, 26/17 in 105/20. Ljubljana
Usmeritve, 2017	Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo. Ljubljana
Usmeritve, 2020	Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija Republike Slovenije za vode. Ljubljana
Veselič, Ž. in sod, 2000	Izhodiščni optimalni model gozdov kot podlaga za določitev optimalnih modelov gozdov po OGR. Strokovne podlage, ZGS, Ljubljana
ZG	Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16
ZV-1	Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20. Ljubljana
ZDLov-1	Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr. Ljubljana
ZON	Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb. Ljubljana
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg. Ljubljana

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta

Pri obnovi načrta so pri posameznih delih sodelovali naslednji sodelavci:

Svit Trkman	Nosilec obnove načrta, izračun tarif, modeliranje, terenska dopolnitev sestojne karte, pisanje tekstnega dela načrta
Helena Zorn	Dopolnitev tekstnega dela načrta
Zoran Zavrtanik	Poglavja o gozdnih prometnicah (1.3, 4.2.3, 6.2.6, 6.3.5)
Peter Razpet	Poglavja o prostoživečih živalih (1.1.8, 1.5.1 in 3.9)
Zoran Zavrtanik	Poglavja o gojenju in varstvu gozdov (1.6, 4.2.2, 6.2.5, 6.3.2)
Damijan Vidic	Popis stalnih vzorčnih ploskev
Jožica Podreka	Obdelava podatkov, kabinetna dopolnitev sestojne karte, izdelava kart, popis stalnih vzorčnih ploskev
Florijan Leban	Tehnična pomoč
Matej Vuga	Pomoč pri posodabljanju sestojne karte in določevanju ukrepov
Bojan Zadravec	Pomoč pri posodabljanju sestojne karte in določevanju ukrepov
Janez Pagon	Vsebinska in strokovna pomoč, recenzija načrta

Ker je zaradi vse bolj prepletenega dela pri obnovi GGN čedalje težje voditi porabo časa po posameznih delovnih sklopih, tovrstno spremljanje ni več smiselno, zato smo ga opustili. Lahko pa navedemo oceno, da je pri posodobitvi sestojne karte poraba časa na terenu v intenzivnejših GGE okoli 30 %, v manj intenzivnih GGE pa celo preko 50 % manjša.

Podpisniki

Delavec, odgovoren za pripravo načrta:
Svit Trkman, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:
mag. Janez Pagon, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Tolmin:
Edo Kozorog, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor ZGS:
Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

Datum izdelave načrta

Osnutek načrta je bil izdelan in določen dne: 20. 5. 2022

Predlog načrta je bil izdelan in določen dne:

12 PRILOGE

12.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni GGE

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	7.868,21	1.842,19	63,23	9.773,63
Delež (%)	80,50	18,85	0,65	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
30812	418,25	4,6	243,4	248,0	0,28	5,92	6,20	23,5	25,2	25,1	100,6
31712	749,98	2,2	296,0	298,2	0,05	6,09	6,14	17,7	22,6	22,5	109,4
56360	1.021,84	3,3	169,2	172,6	0,05	6,88	6,93	8,9	33,3	32,9	81,8
56370	3.578,29	4,2	180,4	184,6	0,07	4,25	4,32	17,2	18,3	18,3	78,2
80840	3.009,31	4,3	210,1	214,3	0,19	6,42	6,61	22,8	21,9	21,9	71,2
81712	542,92	2,0	188,0	189,9	0,05	5,18	5,23	14,8	20,2	20,1	73,1
Večnamenski gozdovi skupaj	9.320,59	3,8	201,3	205,2	0,11	5,52	5,63	18,7	21,9	21,8	79,6
60000	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,03	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez ukrepov skupaj	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,03	0,0	0,0	0,0	0,0
70000	446,22	0,4	111,1	111,5	0,01	1,94	1,94	14,9	7,3	7,4	42,3
Varovalni gozdovi skupaj	446,22	0,4	111,1	111,5	0,01	1,94	1,94	14,9	7,3	7,4	42,3
Skupaj vsi gozdovi	9.773,63	3,7	197,3	201,0	0,11	5,35	5,46	18,6	21,5	21,4	78,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	56,00	0,6						
Drogovnjak	63,33	0,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	714,03	7,3	21,37	3,0	0,0	28,8	50,2	21,0
Sestoj v obnovi	245,72	2,5	122,46	49,8	0,0	43,1	43,9	13,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	6.131,14	62,8	19,52	0,3	0,0	0,0	67,1	32,9
Panjevec	2.402,58	24,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	100,54	1,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	60,29	0,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	9.773,63	100,0	163,35	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	56,00	1,6	47,9	25,2	25,3	46,1	5,8	48,1	0,0	18,9	46,6	7,7	26,8
Drogovnjak	63,33	0,2	25,8	61,4	12,6	13,5	30,0	56,5	0,0	29,7	55,6	14,7	0,0
Debeljak	714,03					1,4	31,0	67,6	0,0	11,0	71,5	14,5	3,0
Sestoj v obnovi	245,72					21,7	44,9	33,4	0,0				
Raznomerno	6.131,14					0,2	14,0	85,8	0,0				
Panjevec	2.402,58												
Grmičav gozd	100,54												
Pionirski g. z grmišči	60,29	0,0	0,0	3,6	96,4								
Skupaj	9.773,63												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,6	3,2	28,1	13,0	47,1	0,7	1,3
Jelka	14,4	0,0	38,3	13,5	33,8	0,0	0,0
Bor	6,7	0,1	45,6	28,9	18,7	1,0	2,0
Macesen	2,2	2,7	14,8	10,0	70,3	0,2	0,4
Bukev	7,6	22,9	22,3	22,7	24,5	15,8	31,8
Hrast	19,2	35,3	18,0	12,8	14,7	6,0	12,1
Pl. lst.	13,8	31,1	21,1	15,7	18,3	27,0	54,3
Dr. tr. lst.	18,1	34,2	19,1	13,2	15,4	45,8	92,1
Meh. lst.	14,2	31,0	21,3	15,5	18,0	3,5	7,0
Iglavci	7,0	1,5	36,2	21,2	34,1	1,8	3,7
Listavci	15,2	31,4	20,2	15,5	17,7	98,2	197,3
Skupaj	15,0	30,9	20,5	15,6	18,0	100,0	201,0

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,6	3,2	28,1	13,0	47,1	0,7	1,4
Jelka	14,4	0,0	38,3	13,5	33,8	0,0	0,1
Bor	6,7	0,1	45,6	28,8	18,8	1,0	2,0
Macesen	2,3	2,8	14,9	10,0	70,0	0,2	0,4
Bukev	7,6	22,8	22,4	22,6	24,6	16,0	32,9
Hrast	19,0	35,2	18,1	12,9	14,8	5,9	12,2
Pl. lst.	13,7	31,0	21,1	15,8	18,4	27,5	56,5
Dr. tr. lst.	17,5	33,9	19,3	13,5	15,8	45,2	92,5
Meh. lst.	14,2	31,0	21,3	15,5	18,0	3,5	7,3
Iglavci	7,1	1,5	36,2	21,2	34,0	1,9	3,8
Listavci	14,8	31,2	20,3	15,7	18,0	98,1	201,3
Skupaj	14,6	30,7	20,6	15,8	18,3	100,0	205,2

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,03	0,00	0,04	0,01	0,02	2,0	0,11
Listavci	1,55	1,99	0,89	0,52	0,41	98,0	5,35
Skupaj	1,58	1,99	0,93	0,53	0,43	100,0	5,46

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,04	0,00	0,04	0,01	0,02	2,0	0,11
Listavci	1,58	2,05	0,92	0,54	0,43	98,0	5,52
Skupaj	1,62	2,05	0,96	0,55	0,45	100,0	5,63

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	6.730	18,6											
Listavci	414.508	21,5											
Skupaj	421.238	21,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	128,07	128,07											
Priprava tal	ha	8,48	12,56											
Sadnja	ha	27,57	27,57											
Obžetev	ha	36,86	85,31											
Nega mladja	ha	27,56	29,60											
Nega gošče	ha	78,30	124,38											
Nega letvenjaka	ha	42,85	42,85											
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,92	7,92											
Graditev protipožarnih objektov	km	5,90	5,90											
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	13,70	35,20											
Zaščita s premazom	ha	3,43	3,43											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	2.000	2.000											
Zaščita z ograjo	m	200	200											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	200	400											
Vzdrževanje travinj	ha	0,68	6,80											

12.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni RGR

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z listavci – 30812

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	330,80	87,29	0,16	418,25
Delež (%)	79,1	20,9	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	11,3	21,7	30,4	21,1	15,5	1,3	3,2
Bor	2,9	9,8	15,9	14,3	57,1	0,6	1,5
Bukev	6,1	19,9	28,7	22,3	23,0	50,5	125,1
Hrast	10,0	23,8	28,3	19,8	18,1	3,0	7,6
Pl. Ist.	11,0	25,3	28,1	18,8	16,8	26,3	65,3
Dr. tr. Ist.	11,9	25,3	27,8	18,6	16,4	13,1	32,6
Meh. Ist.	12,6	27,1	28,1	18,0	14,2	5,2	12,8
Iglavci	8,7	17,9	25,7	19,0	28,7	1,9	4,6
Listavci	8,7	22,6	28,4	20,5	19,8	98,1	243,4
Skupaj	8,7	22,5	28,3	20,5	20,0	100,0	248,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,09	0,08	0,06	0,03	0,02	4,5	0,28
Listavci	1,29	1,89	1,53	0,77	0,44	95,5	5,92
Skupaj:	1,38	1,97	1,59	0,80	0,46	100,0	6,20

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	112,63	26,9	305,62	73,1	0,00	0,0	0,00	0,0	418,25	100,0
Skupaj vsi gozdovi	112,63	26,9	305,62	73,1	0,00	0,0	0,00	0,0	418,25	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	16,7	16,7	1,7	45,0	46,7	1,7	61,7	63,4	27,3
30 - 49 cm	0,0	2,8	2,8	0,6	10,6	11,2	0,6	13,4	14,0	27,9
50 in več cm	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6	2,0
Skupaj	0,6	19,5	20,1	2,3	55,6	57,9	2,9	75,1	78,0	57,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	29,59	7,1							
Drogovnjak	7,29	1,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	94,41	22,6	5,82	6,2	0,0	20,4	78,9	0,7	
Sestoj v obnovi	77,18	18,5	38,99	50,5	0,0	49,6	49,5	0,9	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	198,33	47,3	4,90	2,5	0,0	0,0	84,7	15,3	
Panjevec	1,11	0,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	10,34	2,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	418,25	100,0	49,71	11,9					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	38,69	0,31	2,63	7,80	0,28
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,95	0,08	0,68	2,01	0,07

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4	0,0	0,0	75,0	25,0	0,0
Macesen	3	0,0	33,3	0,0	66,7	0,0
Bukev	109	0,0	1,8	12,8	50,5	34,9
Hrast	11	0,0	18,2	27,3	18,2	36,3
Pl. list.	53	0,0	3,8	20,8	47,1	28,3
Dr. tr. list.	20	0,0	0,0	5,0	5,0	90,0
Meh. list.	7	0,0	0,0	0,0	42,9	57,1
Skupaj iglavci	7	0,0	14,3	42,8	42,9	0,0
Skupaj listavci	200	0,0	3,0	14,5	43,0	39,5
Skupaj	207	0,0	3,4	15,5	42,9	38,2

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	1,8
VEJE	22,6
OSUTOST	0,6
Skupaj	25,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	90	1.323	1.470,4	6,5
LISTAVCI	20.346	17.282	84,9	84,5
Skupaj	20.436	18.605	91,0	91,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	6,3	20,0
Bori	0,0	0,0
Macesen	0,8	62,1
Bukev	63,7	25,9
Hrasti	2,7	8,6
Plemeniti listavci	13,7	8,7
Drugi trdi listavci	9,9	10,2
Mehki listavci	2,9	35,7
Iglavci	7,1	20,0
Listavci	92,9	17,2
Skupaj	100,0	18,3

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci		78	30		96	7	3,2
Listavci	8	13	20	22	26	93	41,2
Skupaj	8	13	21	22	30	100	44,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	2,7	0,0	0,0	0,9	0,0	46,4	5,7	26,4	16,4	1,4
2012	0,7	0,0	0,0	0,2	0,0	45,1	5,8	28,9	17,8	1,5
2022	1,3	0,0	0,0	0,6	0,0	50,5	3,0	26,3	13,1	5,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	456	23,5											
Listavci	25.611	25,2											
Skupaj	26.067	25,1											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Vrsta dela
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	4,21	4,21											
Priprava tal	ha	4,93	9,01											
Sadnja	ha	1,93	1,93											
Obžetev	ha	7,13	16,48											
Nega mladja	ha	5,85	5,85											
Nega gošče	ha	45,79	70,81											
Nega letvenjaka	ha	22,66	22,66											
Nega mlajšega drog.	ha	2,03	2,03											

Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja mešana z listavci – 31712

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	G. lok. skupnosti	Skupaj
Površina gozda	634,80	103,04	12,14	749,98
Delež (%)	84,7	13,7	1,6	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	3,5	11,7	13,3	7,5	64,0	0,5	1,4
Bor	1,0	5,8	12,1	11,5	69,6	0,2	0,6
Macesen	5,7	21,0	28,2	21,0	24,1	0,1	0,2
Bukev	6,2	20,3	27,2	20,9	25,4	47,7	142,4
Hrast	23,5	23,2	23,8	14,7	14,8	0,4	1,1
Pl. lst.	12,5	25,2	27,4	18,0	16,9	19,7	58,8
Dr. tr. lst.	14,2	24,5	26,5	17,5	17,3	28,7	85,5
Meh. lst.	15,8	24,9	25,9	16,7	16,7	2,7	8,2
Iglavci	3,1	11,0	14,5	9,9	61,5	0,7	2,2
Listavci	10,1	22,6	27,0	19,2	21,1	99,3	296,0
Skupaj	10,0	22,5	27,0	19,1	21,4	100,0	298,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,00	0,01	0,01	0,00	0,02	0,8	0,05
Listavci	1,16	1,81	1,63	0,89	0,60	99,2	6,09
Skupaj:	1,16	1,82	1,64	0,89	0,62	100,0	6,14

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozd.	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	210,66	28,1	539,32	71,9	0,00	0,0	0,00	0,0	749,98	100,0
Skupaj vsi gozdovi	210,66	28,1	539,32	71,9	0,00	0,0	0,00	0,0	749,98	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,4	33,1	33,5	0,0	30,8	30,8	0,4	63,9	64,3	25,0
30 - 49 cm	0,4	3,9	4,3	0,0	4,6	4,6	0,4	8,5	8,9	16,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	1,2	0,0	1,2	1,2	4,1
Skupaj	0,8	37,0	37,8	0,0	36,6	36,6	0,8	73,6	74,4	45,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	5,67	0,8							
Drogovnjak	15,18	2,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	231,91	30,9	3,74	1,6	0,0	0,0	0,0	100,0	
Sestoj v obnovi	56,18	7,5	30,28	53,9	0,0	53,2	35,7	11,1	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	375,64	50,0	3,38	0,9	0,0	0,0	9,5	90,5	
Panjevec	64,13	8,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	1,27	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	749,98	100,0	37,40	5,0					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,55	0,00	0,00	0,00	23,19	0,25	4,59	7,94	0,88
%	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	3,12	0,03	0,62	1,07	0,12

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Macesen	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	154	0,0	11,0	24,0	35,8	29,2
Hrast	12	0,0	16,7	41,6	25,0	16,7
Pl. list.	68	0,0	10,3	25,0	41,2	23,5
Dr. tr. list.	56	0,0	3,6	14,3	23,2	58,9
Meh. list.	15	0,0	0,0	13,3	53,4	33,3
Skupaj iglavci	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj listavci	305	0,0	9,2	22,6	35,1	33,1
Skupaj	306	0,0	9,5	22,5	35,0	33,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	1,8
VEJE	5,1
OSUTOST	0,1
Skupaj	7,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	153	30	19,6	0,1
LISTAVCI	44.122	6.248	14,2	14,1
Skupaj	44.275	6.278	14,2	14,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste
Smreka	0,3	2,0
Bori	0,1	1,6
Macesen	0,1	2,7
Bukev	41,4	2,8
Hrasti	1,6	4,6
Plemeniti listavci	17,8	3,3
Drugi trdi listavci	36,8	3,5
Mehki listavci	1,9	5,3
Iglavci	0,5	2,0
Listavci	99,5	3,2
Skupaj	100,0	3,2

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0	7	2	0	1	0	0,0
Listavci	3	3	3	3	4	100	8,3
Skupaj	3	3	3	3	3	100	8,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	0,9	0,0	0,5	0,2	0,4	41,6	0,8	17,2	37,0	1,4
2012	0,7	0,0	0,1	0,0	0,0	43,9	1,1	18,3	34,3	1,6
2022	0,5	0,0	0,2	0,1	0,0	47,7	0,4	19,7	28,7	2,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	289	17,7											
Listavci	50.098	22,6											
Skupaj	50.387	22,5											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	En.	Načrtovano		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	Sku.
		dejan.	s ponov.	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Priprava sestoja	ha	29,09	29,09											
Obžetev	ha	1,53	6,42											
Nega gošče	ha	12,68	17,33											
Nega letvenjaka	ha	10,09	10,09											
Nega mlajšega drog.	ha	2,09	2,09											

Rastiščnogojitveni razred: Listnati gozdovi gričevij z robinijo in panjevskim gospodarjenjem – 56360

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	G. lok. skupnosti	Skupaj
Površina gozda	878,40	142,79	0,65	1.021,84
Delež (%)	85,9	14,0	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Bor	16,7	0,0	53,2	24,2	5,9	1,9	3,3
Macesen	0,0	0,0	13,0	8,6	78,4	0,0	0,1
Hrast	22,2	37,7	16,2	11,4	12,5	19,2	33,1
Pl. Ist.	27,1	40,3	14,9	8,4	9,3	6,4	11,1
Dr. tr. Ist.	26,4	40,9	15,1	8,5	9,1	71,4	123,2
Meh. Ist.	29,1	42,2	13,6	7,7	7,4	1,1	1,9
Iglavci	16,3	0,0	52,2	23,8	7,7	1,9	3,3
Listavci	25,7	40,1	15,3	9,1	9,8	98,1	169,2
Skupaj	25,5	39,4	16,0	9,3	9,8	100,0	172,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,02	0,00	0,02	0,01	0,00	0,7	0,05
Listavci	2,66	2,84	0,77	0,34	0,26	99,3	6,88
Skupaj:	2,68	2,84	0,79	0,35	0,26	100,0	6,93

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozd.	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	0,00	0,0	496,69	48,6	525,15	51,4	1.021,84	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	0,00	0,0	496,69	48,6	525,15	51,4	1.021,84	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	20,0	20,0	0,0	11,1	11,1	0,0	31,1	31,1	11,5
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	20,0	20,0	0,0	11,1	11,1	0,0	31,1	31,1	11,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Drogovnjak	3,48	0,3						
Debeljak	27,29	2,7	0,26	1,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	4,30	0,4	4,28	99,5	0,0	0,0	26,9	73,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	231,52	22,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	755,25	73,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.021,84	100,0	4,54	0,4				

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,83	0,15	3,56	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,01	0,35	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Dr. tr. list.	11	0,0	18,2	27,2	27,3	27,3
Skupaj listavci	11	0,0	18,2	27,2	27,3	27,3
Skupaj	11	0,0	18,2	27,2	27,3	27,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	0,8
VEJE	0,8
OSUTOST	0,0
Skupaj	1,6

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	662	222	33,6	0,4
LISTAVCI	55.008	32.909	59,8	59,1
Skupaj	55.670	33.132	59,5	59,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste
Bori	0,7	5,5
Macesen	0,0	0,2
Bukev	0,3	0,0
Hrasti	11,4	10,1
Plemeniti listavci	8,2	37,7
Drugi trdi listavci	75,9	21,5
Mehki listavci	3,5	59,5
Iglavci	0,7	5,3
Listavci	99,3	20,1
Skupaj	100	19,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2	38	21	0	0	1	0,2
Listavci	33	17	14	12	7	99	29,4
Skupaj	31	18	14	12	7	100	29,6

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	0,0	0,0	7,2	0,8	0,1	0,0	23,8	1,9	64,6	1,8
2012	0,0	0,0	2,4	0,1	0,0	0,0	22,1	4,3	69,9	1,2
2022	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	19,2	6,4	71,4	1,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	305	8,9											
Listavci	57.635	33,3											
Skupaj	57.940	32,9											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	En.	Načrtovano		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	Sku.
		dejan.	s ponov.	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

Rastiščnogojitveni razred: Listnati gozdovi gričevij s termofilnimi listavci in panjevskim gospodarjenjem – 56370

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	G. lok. skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.914,50	630,10	33,69	3.578,29
Delež (%)	81,5	17,6	0,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	24,1	0,0	55,7	20,2	0,0	0,0	0,0
Bor	4,6	0,0	44,6	30,3	20,5	2,2	4,0
Macesen	0,4	0,0	12,6	8,0	79,0	0,1	0,1
Bukev	9,7	26,4	17,3	22,8	23,8	4,4	8,2
Hrast	17,9	34,9	18,6	13,0	15,6	9,2	17,0
Pl. Ist.	14,2	32,3	20,2	14,9	18,4	18,8	34,6
Dr. tr. Ist.	16,7	34,2	19,2	13,5	16,4	63,4	117,1
Meh. Ist.	13,9	32,0	20,4	15,0	18,7	1,9	3,4
Iglavci	4,7	0,0	43,8	29,5	22,0	2,3	4,2
Listavci	16,0	33,4	19,3	14,2	17,1	97,7	180,4
Skupaj	15,7	32,7	19,8	14,6	17,2	100,0	184,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,02	0,00	0,03	0,01	0,01	1,6	0,07
Listavci	1,22	1,63	0,67	0,39	0,34	98,4	4,25
Skupaj:	1,24	1,63	0,70	0,40	0,35	100,0	4,32

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozd.	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	388,24	10,8	2.018,29	56,5	1.171,76	32,7	0,00	0,0	3.578,29	100,0
Skupaj vsi gozdovi	388,24	10,8	2.018,29	56,5	1.171,76	32,7	0,00	0,0	3.578,29	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,1	35,6	36,7	2,2	42,2	44,4	3,3	77,8	81,1	30,0
30 - 49 cm	0,0	2,8	2,8	0,0	2,8	2,8	0,0	5,6	5,6	9,6
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1,1	38,4	39,5	2,2	45,0	47,2	3,3	83,4	86,7	39,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Drogovnjak	3,22	0,1						
Debeljak	91,19	2,5	0,03	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Sestoj v obnovi	29,51	0,8	18,70	63,4	0,0	14,4	70,5	15,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.490,24	69,6	3,11	0,1	0,0	0,0	33,4	66,6
Panjevec	957,54	26,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0,54	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	6,05	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	3.578,29	100,0	21,84	0,6				

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,73	0,59	3,90	12,70	0,92
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,02	0,11	0,35	0,03

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	5	0,0	0,0	20,0	60,0	20,0
Bukev	10	10,0	0,0	40,0	0,0	50,0
Hrast	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Pl. list.	33	0,0	21,2	21,2	51,5	6,1
Dr. tr. list.	62	0,0	14,5	17,7	30,6	37,2
Meh. list.	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Skupaj iglavci	6	0,0	0,0	33,3	50,0	16,7
Skupaj listavci	108	0,9	14,8	20,4	34,3	29,6
Skupaj	114	0,9	14,0	21,1	35,1	28,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	2,5
VEJE	7,1
OSUTOST	1,4
Skupaj	11,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	6.398	337	5,3	0,2
LISTAVCI	134.920	32.844	24,3	23,2
Skupaj	141.318	33.181	23,5	23,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste
Smreka	0,1	3,1
Bori	0,8	0,8
Macesen	0,1	0,8
Bukev	3,5	7,2
Hrasti	9,5	5,2
Plemeniti listavci	14,0	5,1
Drugi trdi listavci	69,6	6,8
Mehki listavci	2,4	3,5
Iglavci	1,0	0,9
Listavci	99,0	6,2
Skupaj	100,0	5,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0	2	5	5	5	1	0,1
Listavci	8	5	7	5	4	99	9,1
Skupaj	7	5	7	5	4	100	9,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	0,0	0,0	4,5	0,1	0,0	8	11,5	12,8	61,4	1,7
2012	0,2	0,0	6,0	0,5	0,0	2,9	10,7	16,1	59,6	4,0
2022	0,0	0,0	2,2	0,1	0,0	4,4	9,2	18,8	63,4	1,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	2.573	17,2											
Listavci	118.294	18,3											
Skupaj	120.867	18,3											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	En.	Načrtovano		20 22	20 23	20 24	20 25	20 26	20 27	20 28	20 29	20 30	20 31	Sku.
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	46,25	46,25											
Sadnja	ha	5,05	5,05											
Obžetev	ha	5,05	10,10											
Nega mladja	ha	5,05	5,05											
Nega gošče	ha	3,89	6,54											
Nega letvenjaka	ha	2,89	2,89											
Graditev PP objektov	km	5,90	5,90											
Vzdrževanje PP objektov	km	11,90	29,80											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	1.000	1.000											

Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati – 60000

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	6,82	0,00	0,00	6,82
Delež (%)	100,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	0,0	0,0	13,8	7,9	78,3	1,7	6,0
Macesen	0,0	0,0	13,2	7,9	78,9	5,0	18,0
Bukev	7,7	25,7	14,0	27,2	25,4	84,1	305,7
Hrast	6,4	27,4	15,5	26,3	24,4	2,0	7,2
Pl. list.	8,0	25,6	13,6	27,2	25,6	3,2	11,6
Dr. tr. list.	14,1	31,3	21,1	14,1	19,4	2,9	10,4
Meh. list.	14,0	32,3	21,0	14,0	18,7	1,1	4,0
Iglavci	0,0	0,0	13,3	7,9	78,8	6,6	24,0
Listavci	8,0	26,0	14,3	26,6	25,1	93,4	338,9
Skupaj	7,4	24,3	14,3	25,4	28,6	100,0	362,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,00	0,00	0,09	0,04	0,26	5,5	0,39
Listavci	0,91	2,29	1,00	1,51	0,94	94,5	6,65
Skupaj:	0,91	2,29	1,09	1,55	1,20	100,0	7,04

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, brez ukrepov	6,82	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	6,82	100,0
Skupaj vsi gozdovi	6,82	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	6,82	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	3,5
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	3,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Debeljak	5,33	78,2						
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1,49	21,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	6,82	100,0	0,00	0,0				

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr. igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	5,0	0,0	0,0	16,0	0,0	66,0	1,0	9,0	14,0	10,0
2012	2,9	0,0	0,0	8,7	0,0	68,0	2,0	3,0	4,0	2,0
2022	1,7	0,0	0,0	5,0	0,0	84,1	2,0	3,2	2,9	1,1

Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 70000

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	129,83	316,39	0,00	446,22
Delež (%)	29,1	70,9	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	0,0	0,0	57,3	42,7	0,0	0,0	0,0
Bor	4,2	0,0	55,8	40,0	0,0	0,3	0,3
Bukev	9,5	27,9	16,3	23,2	23,1	5,1	5,7
Hrast	24,7	36,6	14,1	12,1	12,5	9,0	10,1
Pl. lst.	25,7	39,4	15,6	9,0	10,3	8,7	9,7
Dr. tr. lst.	31,9	42,1	13,0	6,4	6,6	76,4	85,1
Meh. lst.	14,7	32,0	20,7	14,1	18,5	0,5	0,6
Iglavci	3,7	0,0	56,0	40,3	0,0	0,3	0,4
Listavci	29,5	40,5	13,6	8,0	8,4	99,7	111,1
Skupaj	29,4	40,5	13,7	8,1	8,3	100,0	111,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,3	0,01
Listavci	0,87	0,73	0,17	0,09	0,07	99,7	1,94
Skupaj:	0,87	0,73	0,17	0,09	0,07	100,0	1,95

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	329,94	74,0	101,87	22,8	14,41	3,2	0,00	0,0	446,22	100,0
Skupaj vsi gozdovi	329,94	74,0	101,87	22,8	14,41	3,2	0,00	0,0	446,22	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	3,3	3,3	0,0	20,0	20,0	0,0	23,3	23,3	8,2
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	3,3	3,3	0,0	20,0	20,0	0,0	23,3	23,3	8,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	1,30	0,3							
Debeljak	7,60	1,7	0,75	9,9	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	1,29	0,3	0,65	50,4	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	47,83	10,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	288,20	64,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	100,00	22,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	446,22	100,0	1,40	0,3					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr. igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,88	0,00	0,52	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,00	0,12	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Pl. list.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj listavci	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	7,0
VEJE	21,1
OSUTOST	0,0
Skupaj	28,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	0	9	0,0	0,3
LISTAVCI	3.553	700	19,7	19,7
Skupaj	3.553	709	20,0	20,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	0,4	0,0
Bori	0,8	0,0
Hrasti	13,8	5,2
Plemeniti listavci	14,9	1,7
Drugi trdi listavci	67,1	1,4
Mehki listavci	3,0	3,3
Iglavci	1,2	0,0
Listavci	98,8	1,6
Skupaj	100,0	1,7

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0	0	0	0	0	0	0
Listavci	2	2	2	2	0	99	1,6
Skupaj	2	2	2	2	0	100	1,6

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr. igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	0,4	0,0	0,0	1,2	0,0	7,9	3,5	9,6	75,5	2,0
2012	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	4,4	14,9	77,4	1,5
2022	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	5,1	9,0	8,7	76,4	0,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	24	14,9											
Listavci	3.637	7,3											
Skupaj	3.661	7,4											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Eno- ta	Načrtovano		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	Skupaj
		dejan.	s ponov.	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Nega gošče	ha	1,30	3,90											

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja za premeno – 80840

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.512,78	482,92	13,61	3.009,31
Delež (%)	83,5	16,0	0,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,8	0,0	28,9	12,1	50,2	1,6	3,4
Jelka	14,4	0,0	38,3	13,5	33,8	0,1	0,2
Bor	9,7	0,0	24,9	8,6	56,8	0,0	0,1
Macesen	2,5	0,0	14,2	8,4	74,9	0,3	0,7
Bukev	8,8	25,2	16,6	24,5	24,9	15,3	32,8
Hrast	18,2	34,2	18,1	13,8	15,7	2,0	4,4
Pl. Ist.	13,4	31,5	20,3	15,7	19,1	45,1	96,7
Dr. tr. Ist.	15,2	32,6	19,5	14,8	17,9	29,5	63,2
Meh. Ist.	13,6	31,5	20,4	15,5	19,0	6,1	13,1
Iglavci	8,0	0,0	26,9	11,5	53,6	2,0	4,3
Listavci	13,3	31,0	19,5	16,7	19,5	98,0	210,1
Skupaj	13,2	30,4	19,6	16,6	20,2	100,0	214,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,07	0,00	0,06	0,02	0,04	2,9	0,19
Listavci	1,81	2,37	1,03	0,66	0,54	97,1	6,42
Skupaj:	1,88	2,37	1,09	0,68	0,58	100,0	6,61

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	137,81	4,6	467,97	15,6	2.351,89	78,1	51,64	1,7	3.009,31	100,0
Skupaj vsi gozdovi	137,81	4,6	467,97	15,6	2.351,89	78,1	51,64	1,7	3.009,31	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,9	24,4	26,3	1,9	15,0	16,9	3,8	39,4	43,2	18,5
30 - 49 cm	0,0	3,1	3,1	0,0	6,9	6,9	0,0	10,0	10,0	20,2
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1,9	27,5	29,4	1,9	21,9	23,8	3,8	49,4	53,2	38,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	11,80	0,4							
Drogovnjak	29,89	1,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	211,73	7,0	8,59	4,1	0,0	42,6	49,2	8,2	
Sestoj v obnovi	67,56	2,2	23,88	35,3	0,0	42,9	38,9	18,2	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.427,24	80,8	6,66	0,3	0,0	0,0	91,7	8,3	
Panjevec	220,99	7,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	40,10	1,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	3.009,31	100,0	39,13	1,3					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00	25,58	0,13	7,25	5,82	0,14
%	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,85	0,00	0,24	0,19	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	11	0,0	0,0	27,3	27,3	45,4
Pl. list.	71	0,0	7,0	19,7	49,4	23,9
Dr. tr. list.	34	0,0	0,0	14,7	50,0	35,3
Meh. list.	12	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3
Skupaj iglavci	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Skupaj listavci	128	0,0	3,9	17,2	49,2	29,7
Skupaj	131	0,0	3,8	17,6	49,6	29,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	1,7
VEJE	10,8
OSUTOST	0,2
Skupaj	12,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	3.396	1.720	50,6	1,3
LISTAVCI	124.922	27.941	22,4	21,8
Skupaj	128.318	29.661	23,1	23,1

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	4,8	12,2
Bori	0,2	3,3
Macesen	0,8	2,2
Bukev	12,7	6,3
Hrasti	2,8	4,5
Plemeniti listavci	43,5	5,4
Drugi trdi listavci	29,1	4,5
Mehki listavci	6,1	9,0
Iglavci	5,8	7,2
Listavci	94,2	5,3
Skupaj	100,0	5,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1	7	15	7	17	6	0,6
Listavci	4	4	7	7	6	94	9,2
Skupaj	3	4	7	7	7	100	9,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	4,3	0,0	0,3	3,1	0,0	14,3	3,2	36,6	35,5	2,8
2012	2,1	0,0	0,3	1,9	0,0	10,7	3,3	43,4	34,6	3,7
2022	1,6	0,1	0,0	0,3	0,0	15,3	2,0	45,1	29,5	6,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	2.925	22,8											
Listavci	138.630	21,9											
Skupaj	141.555	21,9											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Vrsta dela
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	38,24	38,24											
Priprava tal	ha	3,55	3,55											
Sadnja	ha	20,59	20,59											
Obžetev	ha	23,15	52,31											
Nega mladja	ha	16,66	18,70											
Nega gošče	ha	11,26	17,54											
Nega letvenjaka	ha	7,21	7,21											
Nega mlajšega drog.	ha	3,80	3,80											
Zaščita s premazom	ha	3,43	3,43											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	1.000	1.000											
Zaščita z ograjo	m	200	200											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	200	400											
Vzdrževanje travinj	ha	0,68	6,80											

Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja mešana z listavci za premeno – 81712

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	460,28	79,66	2,98	542,92
Delež (%)	84,8	14,7	0,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,3	0,0	31,2	23,0	43,5	0,3	0,5
Bor	4,0	0,0	55,7	40,3	0,0	0,7	1,3
Macesen	0,0	0,0	12,9	8,7	78,4	0,1	0,2
Bukev	9,7	26,8	16,9	23,0	23,6	18,9	35,9
Hrast	15,4	33,2	19,9	14,1	17,4	1,3	2,4
Pl. lst.	13,7	31,5	19,2	16,6	19,0	28,1	53,4
Dr. tr. lst.	16,0	33,4	19,3	14,2	17,1	48,2	91,6
Meh. lst.	13,7	31,6	20,6	15,3	18,8	2,4	4,6
Iglavci	3,2	0,0	45,2	32,7	18,9	1,0	2,0
Listavci	14,1	31,5	18,9	16,6	18,9	99,0	188,0
Skupaj	14,0	31,2	19,1	16,8	18,9	100,0	189,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,00	0,00	0,02	0,01	0,01	0,9	0,05
Listavci	1,43	1,94	0,82	0,56	0,43	99,1	5,18
Skupaj:	1,43	1,94	0,84	0,57	0,44	100,0	5,23

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	79,92	14,7	134,07	24,7	328,93	60,6	0,00	0,0	542,92	100,0
Skupaj vsi gozdovi	79,92	14,7	134,07	24,7	328,93	60,6	0,00	0,0	542,92	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	20,0	20,0	0,0	20,0	20,0	0,0	40,0	40,0	14,1
30 - 49 cm	0,0	6,7	6,7	0,0	6,7	6,7	0,0	13,4	13,4	22,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	26,7	26,7	0,0	26,7	26,7	0,0	53,4	53,4	36,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	7,64	1,4							
Drogovnjak	4,27	0,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	44,57	8,2	2,18	4,9	0,0	13,8	86,2	0,0	
Sestoj v obnovi	9,70	1,8	5,68	58,6	0,0	66,5	0,0	33,5	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	358,85	66,1	1,47	0,4	0,0	0,0	100,0	0,0	
Panjevec	115,36	21,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	2,53	0,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	542,92	100,0	9,33	1,7					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,12	0,00	1,46	0,75	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,33	0,00	0,27	0,14	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bor	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Bukev	3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj listavci	3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	0,0
VEJE	16,0
OSUTOST	0,0
Skupaj	16,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	153	28	18,5	0,1
LISTAVCI	20.591	4.633	22,5	22,3
Skupaj	20.744	4.661	22,5	22,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	0,6	3,3
Bori	0,0	0,1
Macesen	0,0	0,2
Bukev	15,3	4,8
Hrasti	1,2	3,9
Plemeniti listavci	12,7	2,7
Drugi trdi listavci	66,3	6,7
Mehki listavci	3,9	7,2
Iglavci	0,6	1,6
Listavci	99,4	5,3
Skupaj	100	5,3

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0	0	4	4	4	1	0,1
Listavci	6	5	6	4	5	99	8,5
Skupaj	6	5	6	4	4	100	8,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002-2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	2,1	0,0	1,5	0,8	0,0	21,9	1,8	20,6	50,6	0,7
2012	0,9	0,0	0,7	0,3	0,0	16,8	1,6	24,8	52,1	2,8
2022	0,3	0,0	0,7	0,1	0,0	18,9	1,3	28,1	48,2	2,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	158	14,8											
Listavci	20.612	20,2											
Skupaj	20.770	20,1											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Vrsta dela
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	10,28	10,28											
Nega gošče	ha	3,38	8,26											
Vzdrževanje PP objektov	km	1,80	5,40											

12.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	7.731,57	3,6	199,5	203,1	0,11	5,48	5,58	17,8	21,9	21,8	79,3
GPN, brez ukrepov	6,82	24,0	338,9	362,9	0,39	6,65	7,04	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	129,83	0,0	109,7	109,7	0,00	2,13	2,13	0,0	9,9	9,9	50,8
Skupaj vsi gozdovi	7.868,22	3,6	198,1	201,7	0,10	5,42	5,53	17,7	21,7	21,7	79,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	45,47	0,6
Drogovnjak	54,59	0,7
Debeljak	557,07	7,1
Sestoj v obnovi	202,06	2,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	5.121,82	65,0
Panjevec	1.804,97	22,9
Grmičav gozd	30,81	0,4
Pionirski gozd z grmišči	51,42	0,7
Skupaj:	7.868,21	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	0,6
Jelka	0,0
Bor	0,9
Macesen	0,2
Bukev	15,7
Hrast	6,0
Pl. lst.	27,6
Dr. tr. lst.	45,4
Meh. lst.	3,5
Iglavci	1,8
Listavci	98,2
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	7,1	1,7	36,2	21,1	33,9	1,8	3,6
Listavci	14,9	31,3	20,3	15,6	17,9	98,2	198,1
Skupaj	14,7	30,8	20,6	15,7	18,2	100,0	201,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	4.996	17,7											
Listavci	338.607	21,7											
Skupaj	343.603	21,7											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Eno ta	Načrtovano		20 22	20 23	20 24	20 25	20 26	20 27	20 28	20 29	20 30	20 31	Skup aj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	107,30	107,30											
Priprava tal	ha	2,60	2,60											
Sadnja	ha	13,60	13,60											
Obžetev	ha	21,88	54,01											
Nega mladja	ha	14,81	14,81											
Nega gošče	ha	59,52	93,33											
Nega letvenjaka	ha	35,48	35,48											
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,12	6,12											
Graditev PP objektov	km	5,90	5,90											
Vzdrževanje PP objektov	km	12,70	32,20											
Vzdrževanje travinj	ha	0,68	6,80											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fond po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	1.525,80	5,1	209,6	214,7	0,16	5,72	5,87	22,1	22,2	22,2	81,1
Varovalni gozdovi	316,39	0,5	111,7	112,2	0,01	1,86	1,86	14,9	6,3	6,4	38,2
Skupaj vsi gozdovi	1.842,19	4,3	192,8	197,1	0,13	5,05	5,19	21,9	20,6	20,6	78,4

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	10,03	0,5
Drogovnjak	8,69	0,5
Debeljak	147,34	8,0
Sestoj v obnovi	42,67	2,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	972,30	52,8
Panjevec	582,94	31,6
Grmičav gozd	69,73	3,8
Pionirski gozd z grmišči	8,49	0,5
Skupaj:	1.842,19	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	0,9
Bor	1,1
Macesen	0,1
Bukev	15,9
Hrast	6,1
Pl. lst.	24,7
Dr. tr. lst.	48,0
Meh. lst.	3,1
Iglavci	2,2
Listavci	97,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	6,7	0,5	36,5	21,6	34,7	2,2	4,3
Listavci	16,5	32,3	19,5	14,9	16,8	97,8	192,8
Skupaj	16,3	31,6	19,9	15,0	17,2	100,0	197,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	1.728	21,9											
Listavci	73.180	20,6											
Skupaj	74.908	20,6											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	En o ta	Načrtovano		20 22	20 23	20 24	20 25	20 26	20 27	20 28	20 29	20 30	20 31	Skup aj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	20,44	20,44											
Priprava tal	ha	5,88	9,96											
Sadnja	ha	13,97	13,97											
Obžetev	ha	14,98	31,30											
Nega mladja	ha	12,75	14,79											
Nega gošče	ha	18,78	31,05											
Nega letvenjaka	ha	6,97	6,97											
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,80	1,80											
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	1,00	3,00											
Zaščita s premazom	ha	3,43	3,43											
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	2.000	2.000											
Zaščita z ograjo	m	200	200											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	200	400											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fond po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge		% na PR	
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.		
Večnamenski gozdovi	63,22	0,5	230,1	230,7	0,04	5,61	5,64	18,2	18,7	18,7	76,4
Skupaj vsi gozdovi	63,22	0,5	230,1	230,7	0,04	5,61	5,64	18,2	18,7	18,7	76,4

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,50	0,8
Drogovnjak	0,05	0,1
Debeljak	9,62	15,2
Sestoj v obnovi	0,99	1,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	37,02	58,5
Panjevec	14,67	23,2
Pionirski gozd z grmišči	0,38	0,6
Skupaj:	63,23	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	0,2
Bor	0,0
Macesen	0,1
Bukev	25,4
Hrast	3,6
Pl. lst.	22,7
Dr. tr. lst.	43,1
Meh. lst.	5,0
Iglavci	0,2
Listavci	99,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	17,8	0,0	43,1	17,6	21,5	0,2	0,5
Listavci	14,0	28,1	21,3	15,7	20,9	99,8	230,1
Skupaj	14,0	28,1	21,3	15,7	20,9	100,0	230,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	6	18,2											
Listavci	2.721	18,7											
Skupaj	2.727	18,7											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Eno ta	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	0,33	0,33											
Nega letvenjaka	ha	0,40	0,40											

12.4 Seznam tarif po odsekih

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Ml
19001	31	33	26	32	31	33	31	31
19002	31	33	26	32	31	33	31	31
19003	31	33	26	32	31	33	31	31
19004	31	33	26	32	31	33	31	31
19005	31	33	26	32	31	33	31	31
19006	31	33	26	32	31	33	31	31
19007	31	33	26	32	31	33	31	31
19008	31	33	26	32	31	33	31	31
19009A	31	33	26	32	31	33	31	31
19009B	31	33	26	32	31	33	31	31
19010	31	33	26	32	31	33	31	31
19011	31	33	26	32	31	33	31	31
19012	31	33	26	32	29	30	28	30
19013	31	33	26	32	29	30	28	30
19014	31	33	26	32	29	30	28	30
19015	31	33	26	32	29	30	28	30
19016A	31	33	26	32	31	33	31	31
19016B	33	33	28	35	31	31	30	30
19017A	31	33	28	33	32	30	28	30
19017B	33	33	28	35	31	31	30	30
19018	31	33	26	32	29	30	28	30
19019	31	33	26	32	31	33	31	31
19020	31	33	26	32	31	33	31	31
19021A	33	33	28	35	31	31	30	30
19021B	31	33	26	32	29	30	28	30
19021C	31	33	26	32	31	33	31	31
19022	31	33	26	32	29	30	28	30
19023A	33	33	28	35	31	31	30	30
19023B	31	33	26	32	29	30	28	30
19023C	31	33	26	32	29	30	28	30
19024A	31	33	26	32	29	30	28	30
19024B	31	33	26	32	29	30	28	30
19025	33	33	28	31	31	30	28	30
19026A	33	33	28	35	31	31	30	30
19026B	31	33	26	32	29	30	28	30
19027	31	33	26	32	29	30	28	30
19028	31	33	26	32	29	30	28	30
19029	33	33	28	35	31	31	30	30
19030A	33	33	28	35	31	31	30	30
19030B	31	33	26	32	29	30	28	30
19031	31	33	26	32	29	30	28	30
19032	31	33	26	32	29	30	28	30
19033A	31	33	26	32	29	30	28	30
19033B	33	33	28	31	31	30	28	30
19033C	23	33	24	31	29	30	22	30
19034A	31	33	28	33	32	30	28	30
19034B	31	33	26	32	29	30	28	30
19035A	23	33	24	31	29	30	22	30
19035B	31	33	26	32	29	30	28	30
19036	31	33	28	33	32	30	28	30
19037A	31	33	26	32	29	30	28	30
19037B	33	33	28	31	31	30	28	30
19037C	23	33	24	31	29	30	22	30
19038	31	33	28	33	32	30	28	30
19039A	31	33	28	33	32	30	28	30
19039B	31	33	26	32	29	30	28	30
19040A	33	33	28	31	31	30	28	30
19040B	23	33	24	31	29	30	22	30

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Ml
19041	33	33	28	35	31	31	30	30
19042	31	33	26	32	29	30	28	30
19043A	33	33	28	31	31	30	28	30
19043B	31	33	26	32	29	30	28	30
19043C	31	33	28	33	32	30	28	30
19044A	31	33	28	33	32	30	28	30
19044B	33	33	28	35	31	31	30	30
19045A	31	33	28	33	32	30	28	30
19045B	33	33	28	35	31	31	30	30
19046A	31	33	28	33	32	30	28	30
19046B	33	33	28	35	31	31	30	30
19047A	33	33	28	35	31	31	30	30
19047B	31	33	26	32	29	30	28	30
19048A	33	33	28	35	31	31	30	30
19048B	31	33	26	32	29	30	28	30
19049A	31	33	28	33	32	30	28	30
19049B	31	33	26	32	29	30	28	30
19049C	33	33	28	35	31	31	30	30
19049D	31	33	26	32	29	30	28	30
19050	33	33	28	35	31	31	30	30
19051	33	33	28	35	31	31	30	30
19052A	31	33	26	32	29	30	28	30
19052B	33	33	28	35	31	31	30	30
19052C	33	33	30	35	33	32	29	30
19053A	33	33	28	35	31	31	30	30
19053B	31	33	26	32	29	30	28	30
19054	33	33	28	35	31	31	30	30
19055A	33	33	28	31	31	30	28	30
19055B	23	33	24	31	29	30	22	30
19056A	33	33	28	35	31	31	30	30
19056B	23	33	24	31	29	30	22	30
19057A	31	33	28	33	32	30	28	30
19057B	33	33	28	31	31	30	28	30
19057C	33	33	30	35	33	32	29	30
19057D	33	33	28	35	31	31	30	30
19058	33	33	28	35	31	31	30	30
19059	33	33	28	35	31	31	30	30
19060A	31	33	28	33	32	30	28	30
19060B	33	33	28	35	31	31	30	30
19060C	33	33	30	35	33	32	29	30
19060D	33	33	28	35	31	31	30	30
19061A	33	33	30	35	33	32	29	30
19061B	33	33	28	35	31	31	30	30
19062A	33	33	30	35	33	32	29	30
19062B	33	33	30	35	33	32	29	30
19063A	33	33	30	35	33	32	29	30
19063B	33	33	28	35	31	31	30	30
19064A	33	33	30	35	33	32	29	30
19064B	33	33	28	35	31	31	30	30
19065A	23	33	24	31	29	30	22	30
19065B	31	33	26	32	29	30	28	30
19065C	31	33	26	32	29	30	28	30
19066	33	33	28	31	31	30	28	30

12.5 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
30812	SM	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	JE	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	OI	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	BU	141	0,0863	0,0536	0,0370	0,0274	0,0212	0,0170	0,0140	0,0117	0,0100	0,0087	0,0076	0,0067	0,0060	0,0054
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	160	0,0667	0,0535	0,0430	0,0345	0,0277	0,0222	0,0179	0,0143	0,0115	0,0092	0,0074	0,0060	0,0048	0,0038
	TL	170	0,0587	0,0476	0,0411	0,0365	0,0329	0,0300	0,0276	0,0254	0,0235	0,0219	0,0203	0,0189	0,0177	0,0165
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
31712	SM	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	JE	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	OI	925	0,0554	0,0433	0,0363	0,0313	0,0274	0,0242	0,0215	0,0192	0,0172	0,0153	0,0137	0,0122	0,0108	0,0095
	BU	241	0,0344	0,0308	0,0275	0,0246	0,0220	0,0197	0,0176	0,0157	0,0141	0,0126	0,0112	0,0100	0,0090	0,0080
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	260	0,0398	0,0348	0,0305	0,0267	0,0233	0,0204	0,0179	0,0156	0,0137	0,0120	0,0105	0,0092	0,0080	0,0070
	TL	270	0,0481	0,0363	0,0294	0,0245	0,0207	0,0176	0,0150	0,0127	0,0107	0,0090	0,0073	0,0059	0,0045	0,0032
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
56360	SM	101	0,0726	0,0634	0,0554	0,0483	0,0422	0,0369	0,0322	0,0281	0,0245	0,0214	0,0187	0,0163	0,0143	0,0125
	JE	101	0,0726	0,0634	0,0554	0,0483	0,0422	0,0369	0,0322	0,0281	0,0245	0,0214	0,0187	0,0163	0,0143	0,0125
	OI	102	0,0448	0,0301	0,0221	0,0172	0,0139	0,0115	0,0098	0,0085	0,0074	0,0066	0,0059	0,0053	0,0048	0,0044
	BU	141	0,0863	0,0536	0,0370	0,0274	0,0212	0,0170	0,0140	0,0117	0,0100	0,0087	0,0076	0,0067	0,0060	0,0054
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	860	0,0805	0,0547	0,0405	0,0317	0,0258	0,0216	0,0184	0,0160	0,0141	0,0125	0,0112	0,0102	0,0093	0,0085
	TL	370	0,0804	0,0658	0,0539	0,0442	0,0362	0,0297	0,0243	0,0199	0,0163	0,0134	0,0110	0,0090	0,0074	0,0060
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
56370	SM	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	JE	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	OI	107	0,1112	0,0632	0,0407	0,0285	0,0210	0,0162	0,0128	0,0104	0,0086	0,0073	0,0062	0,0054	0,0047	0,0041
	BU	841	0,0430	0,0382	0,0339	0,0301	0,0267	0,0237	0,0211	0,0187	0,0166	0,0147	0,0131	0,0116	0,0103	0,0092
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	460	0,0824	0,0606	0,0445	0,0327	0,0241	0,0177	0,0130	0,0096	0,0070	0,0052	0,0038	0,0028	0,0020	0,0015
	TL	470	0,0467	0,0350	0,0280	0,0233	0,0199	0,0174	0,0155	0,0139	0,0126	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0086
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
60000	SM	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	JE	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	OI	925	0,0554	0,0433	0,0363	0,0313	0,0274	0,0242	0,0215	0,0192	0,0172	0,0153	0,0137	0,0122	0,0108	0,0095
	BU	241	0,0344	0,0308	0,0275	0,0246	0,0220	0,0197	0,0176	0,0157	0,0141	0,0126	0,0112	0,0100	0,0090	0,0080
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	260	0,0398	0,0348	0,0305	0,0267	0,0233	0,0204	0,0179	0,0156	0,0137	0,0120	0,0105	0,0092	0,0080	0,0070
	TL	270	0,0481	0,0363	0,0294	0,0245	0,0207	0,0176	0,0150	0,0127	0,0107	0,0090	0,0073	0,0059	0,0045	0,0032
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
70000	SM	211	0,0473	0,0377	0,0300	0,0238	0,0190	0,0151	0,0120	0,0095	0,0076	0,0060	0,0048	0,0038	0,0030	0,0024
	JE	211	0,0473	0,0377	0,0300	0,0238	0,0190	0,0151	0,0120	0,0095	0,0076	0,0060	0,0048	0,0038	0,0030	0,0024
	OI	211	0,0473	0,0377	0,0300	0,0238	0,0190	0,0151	0,0120	0,0095	0,0076	0,0060	0,0048	0,0038	0,0030	0,0024
	BU	841	0,0430	0,0382	0,0339	0,0301	0,0267	0,0237	0,0211	0,0187	0,0166	0,0147	0,0131	0,0116	0,0103	0,0092
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	860	0,0805	0,0547	0,0405	0,0317	0,0258	0,0216	0,0184	0,0160	0,0141	0,0125	0,0112	0,0102	0,0093	0,0085
	TL	770	0,0281	0,0208	0,0154	0,0114	0,0084	0,0062	0,0046	0,0034	0,0025	0,0019	0,0014	0,0010	0,0007	0,0006
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
80840	SM	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	JE	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	OI	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	BU	141	0,0863	0,0536	0,0370	0,0274	0,0212	0,0170	0,0140	0,0117	0,0100	0,0087	0,0076	0,0067	0,0060	0,0054
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	560	0,0889	0,0607	0,0452	0,0355	0,0290	0,0243	0,0208	0,0181	0,0159	0,0142	0,0128	0,0116	0,0106	0,0097
	TL	570	0,0632	0,0456	0,0377	0,0329	0,0296	0,0272	0,0253	0,0237	0,0225	0,0214	0,0204	0,0196	0,0189	0,0182
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006
81712	SM	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	JE	924	0,0709	0,0550	0,0457	0,0392	0,0340	0,0299	0,0263	0,0233	0,0206	0,0182	0,0160	0,0140	0,0122	0,0105
	OI	925	0,0554	0,0433	0,0363	0,0313	0,0274	0,0242	0,0215	0,0192	0,0172	0,0153	0,0137	0,0122	0,0108	0,0095
	BU	841	0,0430	0,0382	0,0339	0,0301	0,0267	0,0237	0,0211	0,0187	0,0166	0,0147	0,0131	0,0116	0,0103	0,0092
	HR	850	0,0028	0,0082	0,0125	0,0160	0,0189	0,0214	0,0237	0,0257	0,0275	0,0291	0,0307	0,0321	0,0334	0,0346
	PL	860	0,0805	0,0547	0,0405	0,0317	0,0258	0,0216	0,0184	0,0160	0,0141	0,0125	0,0112	0,0102	0,0093	0,0085
	TL	870	0,0586	0,0436	0,0346	0,0287	0,0245	0,0214	0,0189	0,0170	0,0154	0,0141	0,0130	0,0120	0,0112	0,0105
	ML	880	0,0807	0,0550	0,0375	0,0255	0,0174	0,0119	0,0081	0,0055	0,0038	0,0026	0,0017	0,0012	0,0008	0,0006

13 PROSTORSKI DEL NAČRTA

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin (merilo 1 : 25.000) je podana v kartnem delu prostorskega načrta

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	9.947,14	101,8
1b) Novo določene površine gozdov	67,52	0,7
1c) Novo izločene gozdne površine*	200,70	2,1
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	141,32	1,4
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	9.773,63	100,0
Površine v zaraščanju (niso gozd)	308,23	
Druga gozdna zemljišča	88,66	

* To so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali iz drugega razloga uvrščene med gozd.

** Osnova indeksa je sedanji GGN GGE.

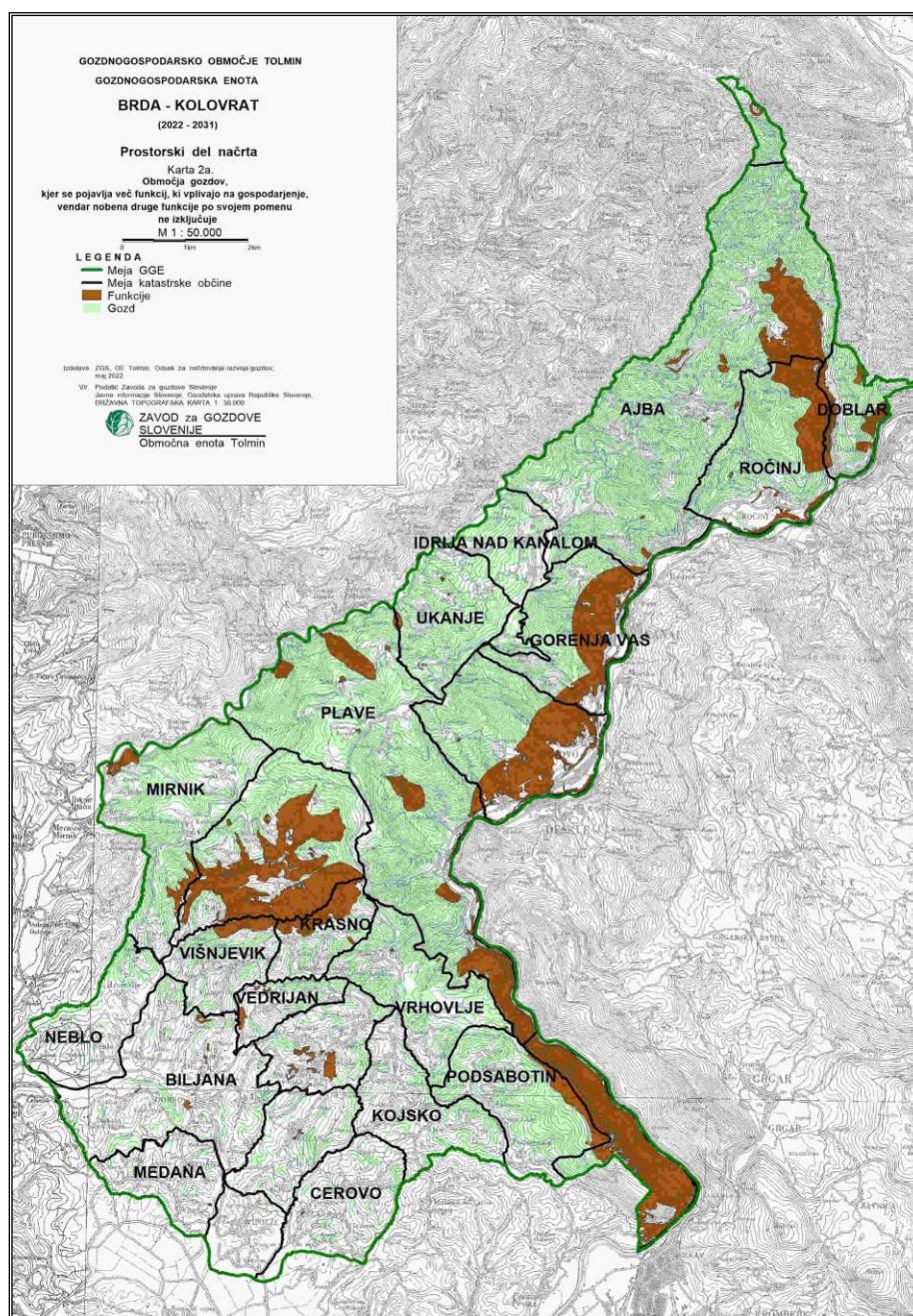
Vir podatkov za gozdne površine je digitaliziran gozdni rob preteklega GGN. **Za novo določene gozdne površine** so bile na terenu s pomočjo DOF-25 določene površine, ki se skladno z 2. členom Zakona (ZG, 1993)⁵² uvrščajo v gozd. Posebej je prikazan gozd in ostala gozdna zemljišča. Med **druga gozdna zemljišča** so po ZG uvrščene površine pod daljnovodi, obore, rušje, pobočni grušči, senožeti in lazi v gozdnem prostoru. Prikazane so tudi površine, ki v preteklem obdobju niso bile uvrščene v gozd.

Kot **zemljišča v zaraščanju**, ki se niso določila kot gozd, so prikazane površine, ki se kot take vodijo v uradni evidenci dejanske rabe zemljišč (Vir podatkov: MKGP – uradna evidenca rabe zemljišč).

⁵² Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16

13.2 Večfunkcionalna območja

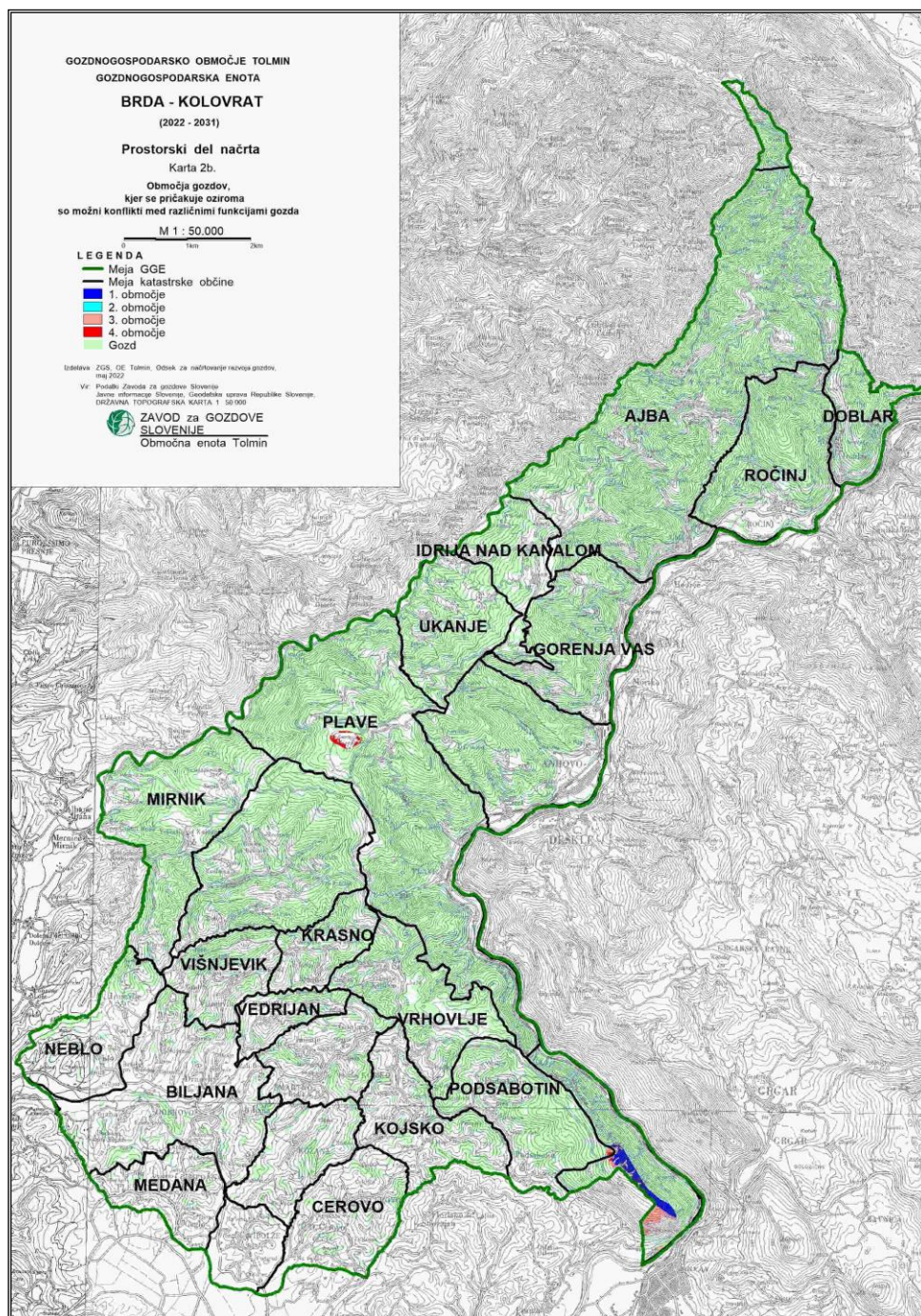
Karta 2a: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Na karti so prikazana tista območja gozdov, na katerih je hkrati navzoča vsaj ena ekološka in vsaj ena okolju prijazna socialna funkcija (zaščitna, higiensko-zdravstvena, estetska, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine) najmanj na drugi stopnji poudarjenosti.

Preglednica: Površine gozdnega prostora, v katerem se hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	2.549,60	24,8
Ostala površina	7.720,00	75,2
Skupaj	10.269,60	100,0

Karta 2b: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

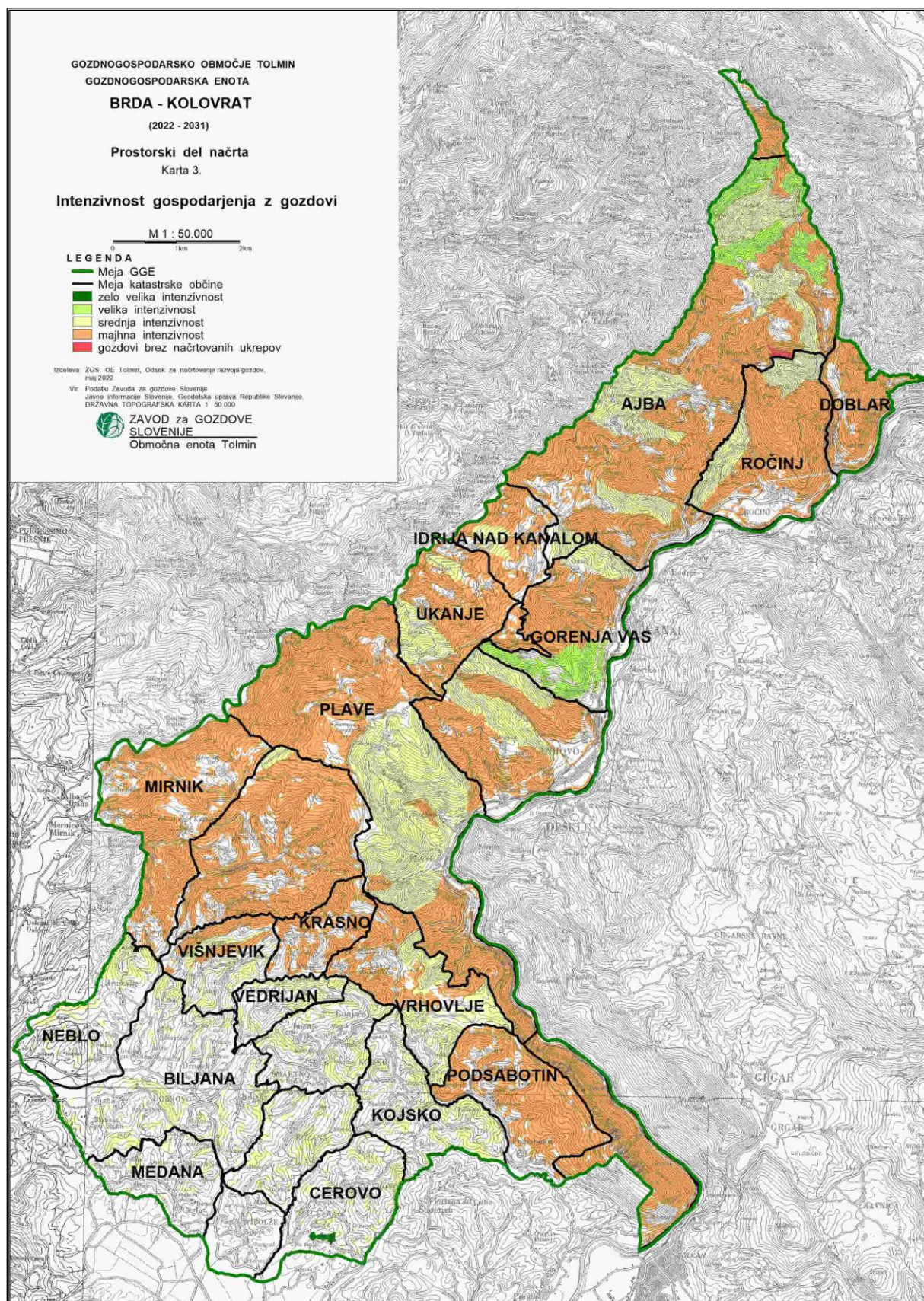
Na karti so prikazana območja, kjer so hkrati najmanj na drugi stopnji poudarjenosti navzoče ekološke in tiste socialne funkcije, ki obremenjujejo okolje (turistična, rekreacijska in poučna). V primeru GGE gre za območje okrog Sabotina in Korade.

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	47,53	0,5
2. območje (E1, S2)	0,00	0,0
3. območje (E2, S1)	21,15	0,2
4. območje (E2, S2)	6,62	0,1
Ostala površina	10.194,30	99,3
Skupaj	10.269,60	100,0

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi smo določili po odsekih, pri čemer smo kot merilo upoštevali vsoto števil, ki izražajo povprečje letnega možnega (50 %) in realiziranega (50 %) poseka (oba v bruto m³ na hektar) ter povprečje dvakratnega obsega načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

1. **zelo velika intenzivnost:** vsota obeh števil presega število 9;
2. **velika intenzivnost:** vsota števil je od 6 do vključno 9;
3. **srednja intenzivnost:** vsota števil je od 3 do vključno 6;
4. **majhna intenzivnost:** vsota števil je od 0 do vključno 3;
5. **gozdovi brez načrtovanih ukrepov.**

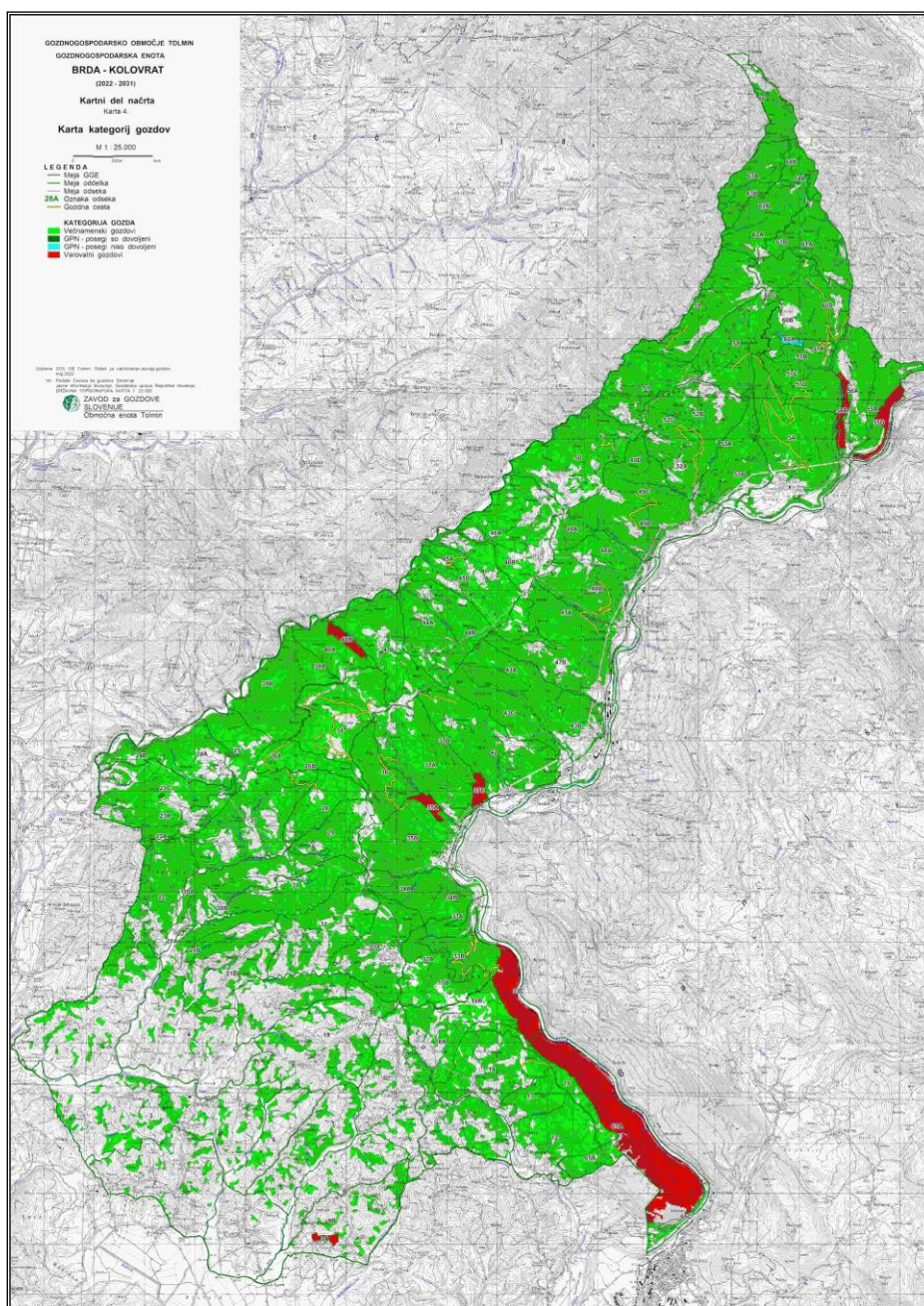
Preglednica: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

Intenzivnost gosp.	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	6,88	0,1
2 - velika	343,94	3,5
3 - srednja	2.797,91	28,6
4 - majhna	6.618,08	67,7
5 - brez načrtovanih ukrepov	6,82	0,1
Skupaj	9.773,63	100,0

Zaradi slabše kvalitete gozdov, prevladujočih raznomernih gozdov pionirskega nastanka in panjevecev, slabe realizacije možnega poseka in gojitvenih del ter potrebe po akumulaciji prirastka zaradi nizke LZ v primerjavi z modelno prevladujeta srednja in majhna intenzivnost gospodarjenja.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so skladno z Uredbo (2005)⁵³ prikazana območja GPN in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter območja gozdnih rezervatov.

Preglednica: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v GGE

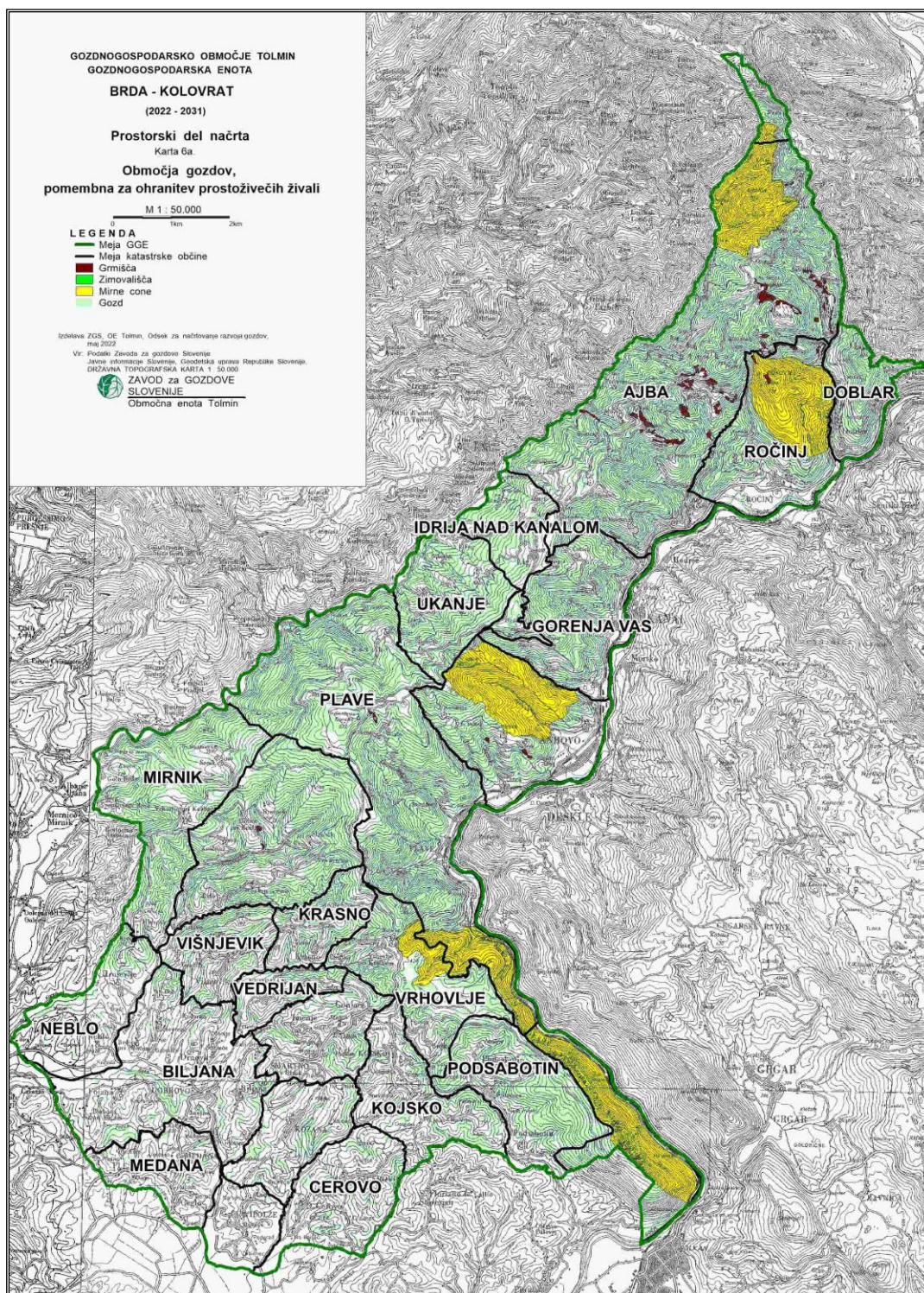
Gosp. kategorija gozd.	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	9.320,59	95,4
Gozdni rezervati	6,82	0,1
Varovalni gozdovi	446,22	4,6

⁵³ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

Skupaj	9.773,63	100,0
--------	----------	-------

13.5 Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6a: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

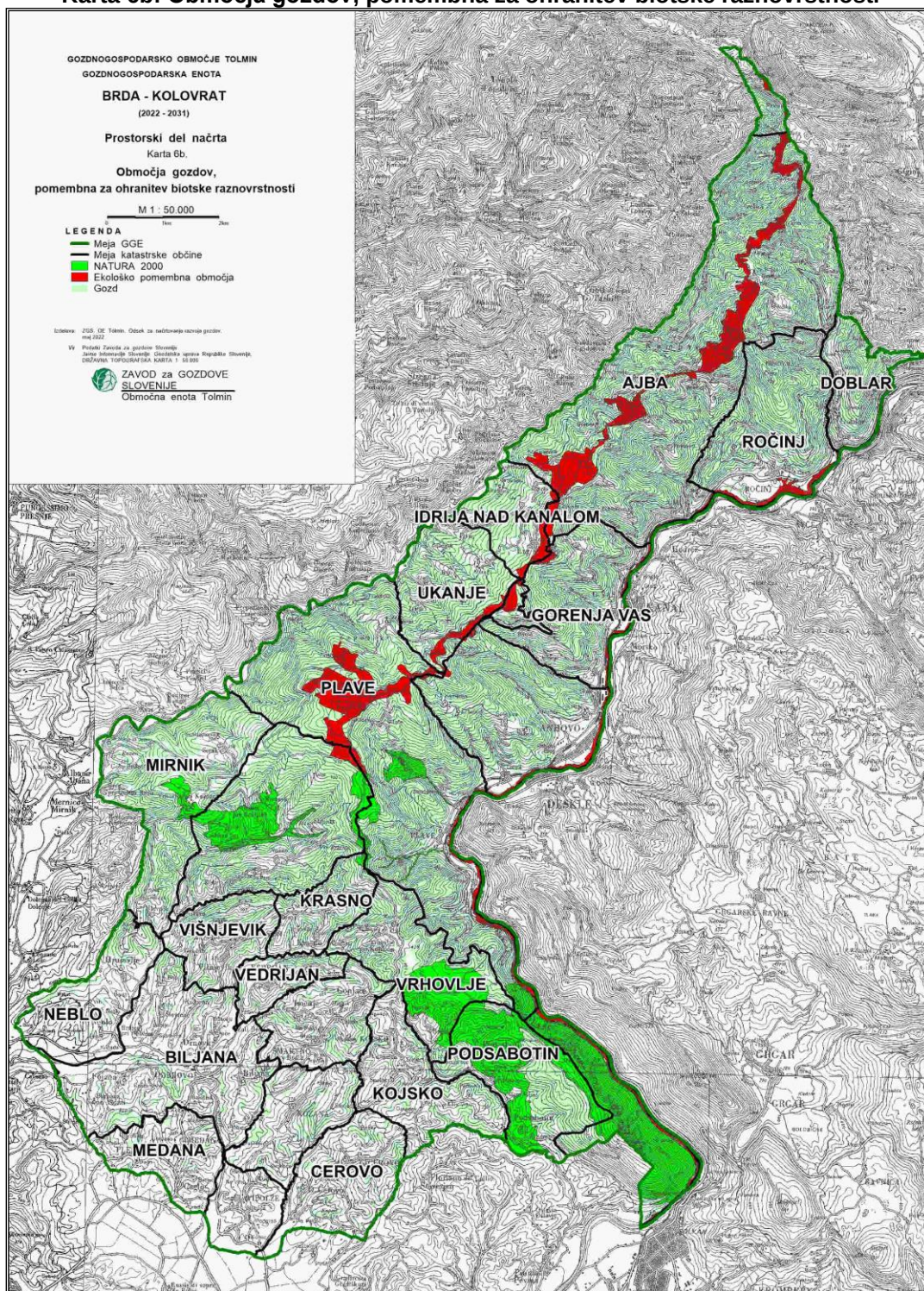

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Grmišča	28,08	0,3
Mirne cone	1.256,58	12,9
Skupaj	1.284,66	13,2

13.6 Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta 6b: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Prikazana so območja NATURE 2000 in EPO, ki v primerjavi z drugimi GGE v GGO pokrivajo razmeroma majhen del gozdov.

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Območje NATURE 2000	1.052,52	749,69	7,7
Območje EPO	1.791,94	1.149,66	11,8

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Po členih 83.-89. ZV-1 se za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi ogrožena območja zaradi:

- poplav (poplavno območje),
- erozije celinskih voda in morja (erozijsko območje),
- zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljivo območje),
- snežnih plazov (plazovito območje).

Z vidika gospodarjenja z gozdom so lahko problematična predvsem potencialna erozijska območja z zahtevnimi in strogimi ukrepi ter plazljiva območja z večjimi stopnjami verjetnosti pojavljanja plazov na erodibilni flišnati matični podlagi, zaradi česar zaslužijo posebno pozornost.

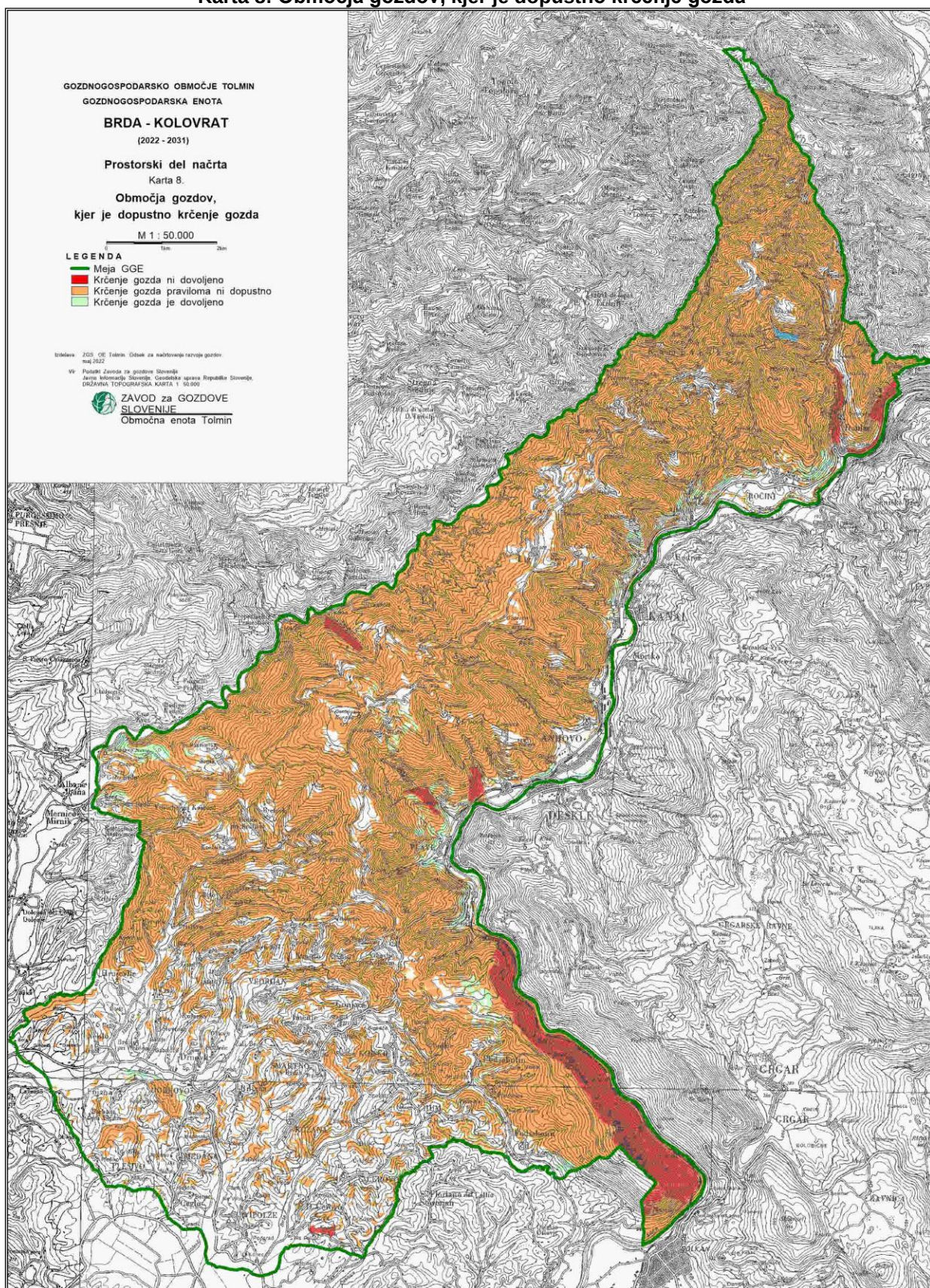
Preglednica: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območja	Stopnja	Površina v GGE (ha)
Potencialna erozijska območja	Strogi ukrepi	2,46
	Zahtevni zaščitni ukrepi	11.340,23
	Običajni zaščitni ukrepi	6,08
Plazljiva območja	Zanemarljiva verjetnost pojavljanja plazov	1.012,50
	Zelo majhna verjetnost pojavljanja plazov	923,32
	Majhna verjetnost pojavljanja plazov	2.236,62
	Srednja verjetnost pojavljanja plazov	3.341,40
	Velika verjetnost pojavljanja plazov	5.146,45
	Zelo velika verjetnost pojavljanja plazov	2.121,53
Vodovarstvena območja	Občinski nivo	819,26
Območja poplavne ogroženosti	Majhne	5,97
	Srednje	4,13
	Velike	0,49
	Preostale	7,35

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah (v kartnem delu GGN)

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Preglednica: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Območja	Površina (ha)	Delež (%)
Krčenje gozda ni dovoljeno	460,93	4,7
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	8.956,79	91,6
Krčenje gozda je dopustno	355,91	3,6
Skupaj	9.773,63	100,0

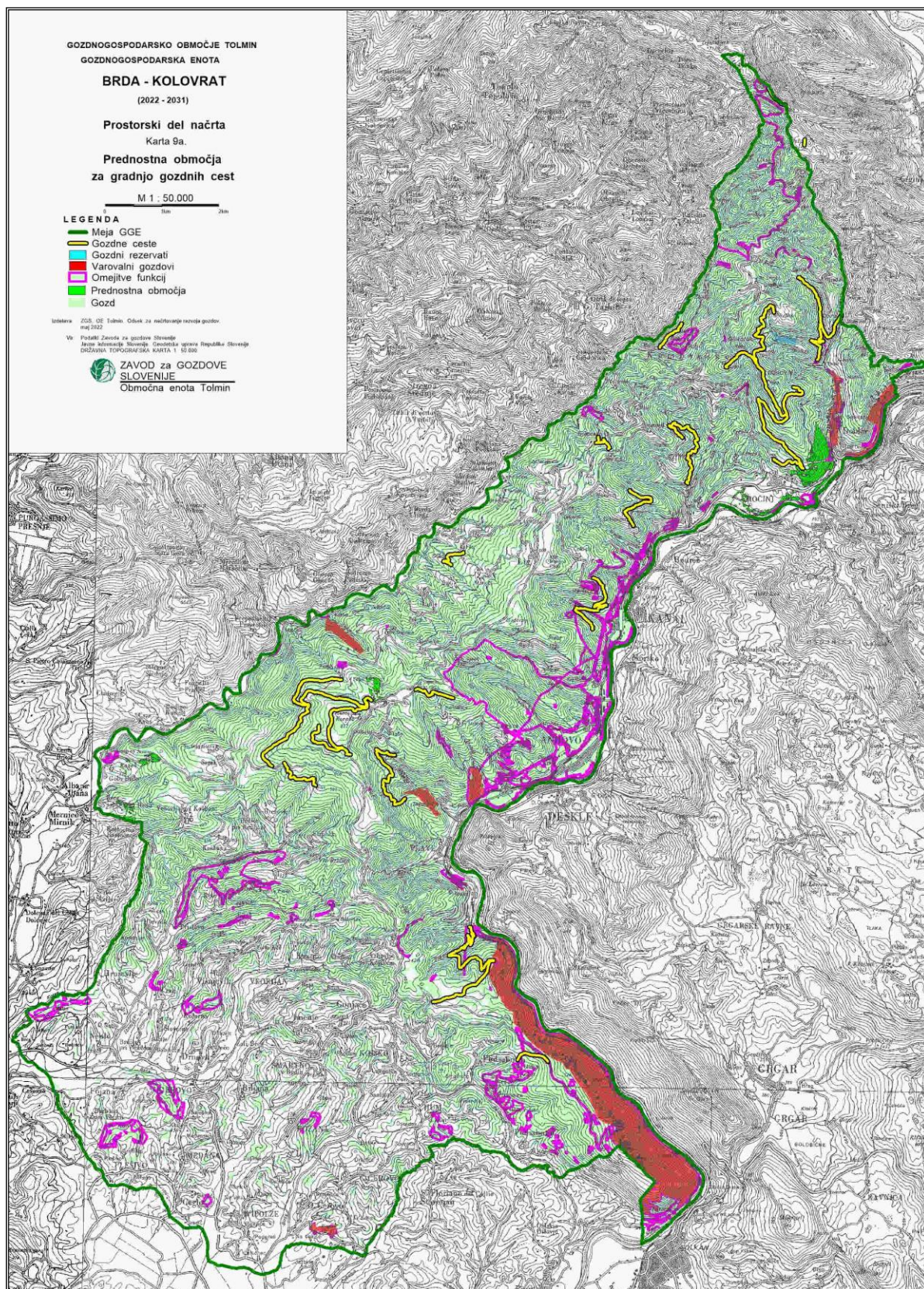
Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, predstavljajo varovalni gozdovi in gozdni rezervati. Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, predstavljajo zaokroženi gozdni kompleksi, gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij in ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave. V slednjih so krčitve dopustne, v kolikor je po presoji ugotovljeno, da je krčitev sprejemljiva glede na strokovne usmeritve za zagotavljanje ustreznega habitata nekaterih zavarovanih živalskih vrst.

V skladu s 87. členom ZV-1⁵⁴ je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, na plazljivih območjih pa v skladu z 88. členom ZV-1 prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na takšnih zemljiščih je pred izvedbo krčitve potrebno pridobiti vodno soglasje.

⁵⁴ Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih ureditev v gozdnem prostoru

Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami

Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

